ကညီမိတ်မှုဂ်ကရ၀

ဖဲ့ကာစံ

ကတြူ၊ဂ်(၄)အောဘ့ဉ်(၄) လါအုမ္ပြဉ်(၂၀၂၀နံ့ဉ်)

ကညီတ်မှုဂ်ခ်ိဉ်န၊်လၢအဒီးန့၊်ဘဉ်ကညီတ်မှုဂ်ကရၢတ၊်လၢကပီၤဖဲကညီတ်မှုဂ်ကရၢမ့၊်နံ့ၤပဲ့ၤထိဉ်(၃၅)ဝိတဝိတဖဉ်

တ၊်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ် **တ၊်ထဲသိးတုၤသိး** **တ၊်သဘျ**

Karen Women's Organization Magazine

တက်မာလေးကပ်ပြီး
ဟိန်ခြင်းနိဗ္ဗာန်
ပြင်မှုန်မှုန်နုံး

ထီဘိကမ်းတံခါ
တက်ခေါ်ခြင်ဖြင့်

ထီဘိကမ်းတံခါတက်မာ
လိဘဏ်ဃား
သဲစားတက်ဘျာ

ခိုင်ဝံးတာ၀ီးဆေ၊မ၊တံခ်ာတခ်
ဘဉ်ဆဉ်ဒူဗျာ်ယာ်ကီ၀ီ၀ရှဉ်
မ၊လ၊ကဗီ၊
ကညီဖိာ်မှဉ်ကရ၀ာမှ၀်နံ၊
ဆ၀ကဲ့၊(၃၅)ဒီတဒီ

မ၊သံယ၊လ၊
အ၀ဲသ့ဉ်အလီ၀်နှဉ်
တ၀်ရဲ့ဉ်တ၀်ကျဲ၊

မ၊သကိ:တ၀်ခီ:
ခှဉ်ကလှာ်ဖိာ်မှဉ်ကရ၀
တဖဉ်

"Kill Me Instead Them"

"မဒေသံယဒေလာအစဲသ့ဉ်အလိ$^{\text{ု}}$နှ့ဉ်"

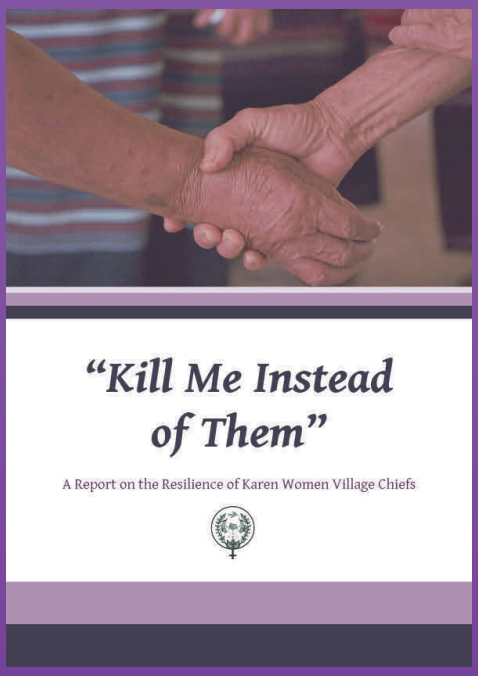

ဖဲ ၂၀၂၀နံ့ဉ်, လါမးရှးစသိအနံ့ကညီဟ်မှ့ဉ်ကရာ ထုးထိဉ်ရဒေလီဒေလံာ်ပာ်ဖျါတဘ့ဉ်လာအမ့$^{\text{ု}}$ "မဒေသံယဒေလာအစဲသ့ဉ်အလိ$^{\text{ု}}$နှ့ဉ်" လီဒေ.လံာ်တဘ့ဉ် အံ့ဒေဘဉ် တ$^{\text{ါ}}$ ထုးထိဉ် အီဒေလာကညီကျိ$^{\text{ာ}}$, အဲကလံ့ကျိ$^{\text{ာ}}$ ဒီ့တ$^{\text{ါ}}$ရဲဉ်တ$^{\text{ါ}}$ကျဒေအိဉ်လာ တ$^{\text{ါ}}$က ထုး ထိဉ် ဒံ့အီဒေ လာ ပ ယီဒေကျိ$^{\text{ာ}}$နှ့ဉ်လီဒေ. လံာ်ဟ်ဖျါတဘ့ဉ်အံ့ဒေမ့$^{\text{ု}}$ စဲ တ$^{\text{ါ}}$ လာ အ ဟ်ဖျါ ထိဉ် တ$^{\text{ါ}}$ လာ အတဒေတ$^{\text{ါ}}$ ဒီ့ကညီ ဟ်မှ့ဉ် လီဒေ ဆိ ဒဉ်တ$^{\text{ါ}}$ သ ဝီ သ့ပှ$^{\text{ါ}}$ မှ့ဉ် တ ဖဉ် ဖဲ လာ အ စဲ သ့ဉ် အိဉ် လာ တ$^{\text{ါ}}$ တီ ခိ ဉ် ရိ ဉ် မဲ အ ပူ ဒေ အ ခါ နှ့ဉ် လီ ဒေ. လာ နှ့ဉ် အ မဲ ဉ် ညါ တ$^{\text{ါ}}$ အံ့ဒေ ဟ်ဖျါ ထိ ဉ် အ စဲ သ့ဉ် အ တ$^{\text{ါ}}$ ဂဲ့ဒေ လီ ဉ် ဟ်ဒေ နှ့$^{\text{ါ}}$ မှ့ ဒေ ဒါ ဒ်သိ: ကဒီ သ ဒ$^{\text{ါ}}$ အ ပှ့ ဒေ တ ဝ$^{\text{ါ}}$ တ ဖဉ် လာ တ$^{\text{ါ}}$ မ ဒေ ဖျုံ ဒေ မ ဒေ ဖုးဒီ: တ$^{\text{ါ}}$ ဟဲ ထိ ဉ် ဒုး တ$^{\text{ါ}}$ ခီ ဖ$^{\text{ု}}$ ပ ယီ ဒေ သုး မ့$^{\text{ါ}}$ နှ့ဉ် လီ ဒေ. ပ ဆ ဒ$^{\text{ါ}}$ မ့$^{\text{ါ}}$ လ$^{\text{ါ}}$ လ$^{\text{ါ}}$ တ$^{\text{ါ}}$ ပဲ ဉ် ထံ နီ ဒေ ဖး လ$^{\text{ါ}}$ တ$^{\text{ါ}}$ မ ဒေ အီ ဒေ လ$^{\text{ါ}}$ လံ ာ် တ ဘ့ ဉ် အံ့ ဒေ အ ပူ ဒေ သ့ ဉ် တ ဖ ဉ် ကဒုး ဖျါ ထိ ဉ် ကှ့ ဒေ ဟ်မှ့ ဉ် တ ဖ ဉ် အ တ$^{\text{ါ}}$ လီ ဒေ ဘ ဉ် ယီ ဉ် တ ဖ ဉ် ဖဲ လ$^{\text{ါ}}$ အ စဲ သ့ ဉ် တီ ခ ိ ဉ် ရ ိ ဉ် မဲ ဒီ: မ ဒေ ဝဲ အ မ ူ အ ဒ$^{\text{ါ}}$ တ ဖ ဉ် အ ခ$^{\text{ါ}}$ နှ့ ဉ် လီ ဒေ. လ$^{\text{ါ}}$ နှ့ ဉ် အ မဲ ဉ် ညါ ကဟ်ဖျါ ထိ ဉ် စ့$^{\text{ါ}}$ ကီ: အ စ ဲ သ့ ဉ် အ တ$^{\text{ါ}}$ ဒီ သ ဒ$^{\text{ါ}}$ အ ကျ$^{\text{ု}}$ ဒေ အ ကျ$^{\text{ါ}}$ တ ဖ ဉ် တ$^{\text{ါ}}$ ကမ ဒေ ဆ ရ ဉ် ထိ ဉ် ကှ့ ဒေ အီ ဒေ ကသ့ လ$^{\text{ါ}}$ ကျ$^{\text{ါ}}$ ဒ်ဒ$^{\text{ါ}}$ လ$^{\text{ါ}}$ အ စ ဲ သ့ ဉ် အ တ$^{\text{ါ}}$ အ ိ ဉ် မ$^{\text{ှ}}$ ဆ ိ: ပ ဒေ ဒီ: တ$^{\text{ါ}}$ ဘ$^{\text{ံ}}$ ဉ် တ$^{\text{ါ}}$ ဘ$^{\text{ါ}}$ အ ဂ$^{\text{ီ}}$ နှ့ ဉ် လီ ဒေ.

နမ့$^{\text{ု}}$ အဲ ဉ် ဒီ: ဖ: လံ ာ် ဟ် ဖျါ အံ့ ဒေ ဆဲ: ကျီ: ဘ ဉ် ကီ$^{\text{ါ}}$ ရ$^{\text{ှ}}$ ဉ်, ကီ$^{\text{ါ}}$ ဆ ဉ်,
လီ$^{\text{ါ}}$ ခ$^{\text{ါ}}$ ဉ် သ: ကညီ ဟ်မှ့ ဉ် ကရ$^{\text{ါ}}$ ဝဲ ဒ: ဒ: တ ဖ ဉ် (တ$^{\text{ါ}}$ နီ: လီ: ကလီ)

ဘ ဉ် တ$^{\text{ါ}}$ ထုး ထိ ဉ် ရ ဒေ လီ ဒေ အီ ဒေ လ$^{\text{ါ}}$ လီ$^{\text{ါ}}$ ခ$^{\text{ါ}}$ ဉ် သ: ကညီ ဟ်မှ့ ဉ် ကရ$^{\text{ါ}}$

(က)ကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊တၢ်ထံဉ်စိ

လၢကိၢ်ပယီၤဒံဉ်မိဉ်ကရှဉ်စံဉ်ကိၢ်စဲဉ်စၢဖြဉ်ကိၢ်စၢဖြဉ်အပူၤပှၤတဝၢတဖဉ်အိဉ်ဒီးမှဉ်ခွါတၢ်တုၤသိးထဲသိး,တၢ်ဟ်ကဲ,ဒိသဒၢ ဒီးစိဉ်ကဖီထိဉ်ပှၤထူလံၤဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယဉ်,ပှၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယဉ်ဒီးတၢ်တိတၢ်တြၢ်နှဉ်လီၤ.

(ခ)ကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊တၢ်ဟ်လီၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤမိၢ်ပှၢ်

ကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊မ့ၢ်ဝဲဒဉ်ကလုဉ်ဒှဉ်ပိဿ်မှဉ်ဂံၢ်ခိဉ်ထံးတၢ်ကရ၊ကရိတဖုလၢအဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်ပိဿ်မှဉ်ဒ်သိးကသ့ဉ်ညါလီၤအသးလၢအအိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်,တၢ်တုၤသိးထဲသိးတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢပှဲၤလၢကဘှါရှဲကွံဿ်နိၢ်ကစၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိဒီးကနှဿ်လီၤဟဉ်ဃုဿ်လၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲဿ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဟဲဒိဘဉ်အတၢ်အိဉ်မှုတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤနှဉ်လီၤ.ပဂဲၤလိဿ်စ့ၢ်ကီးလၢတၢ်ကမၤလီၤမၢ်ကွံဿ်တၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၢၤအကလုဉ်ကလုဉ်လၢပိဿ်မှဉ်ဒီးဖိသဉ်အဖိခိဉ်,ဒီးဟ့ဉ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဆူပှၤတဝၢလၢအလိဉ်ဘဉ်တၢ်မၤစၢၤလၢကိၢ်ကဘ့ဉ်တဲဉ်,ကိၢ်ပယီၤ,ကိၢ်ဆၢ ဒီးကညီကိၢ်ပူၤနှဉ်လီၤ.

(ဂ)ကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊ဖီတၢ်ဉ်

(၁)မၤလီၤတံၢ်လၢကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊မ့ၢ်ကရ၊တဖုလၢအဂံၢ်ဆူဉ်ဘါဆူဉ်အိဉ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤ,တုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးဒီးအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချနှဉ်လီၤ.

(၂)ကညီပိဿ်မှဉ်တဖဉ်ကထူဉ်ဖျဲးထိဉ်ကွံဿ်လၢတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၢၤအကလုဉ်ကလုဉ်ဒီးအတၢ်အိဉ်မှုအတီၤပတီၢ်အကထိထိဉ်အဂီၢ်

(၃)ကညီပိဿ်မှဉ်တဖဉ် ကဒီးနှ့ၢ်ဘဉ်မှဉ်ခွါတၢ်တုၤသိးထဲသိးလၢတၢ်အိဉ်မှုကိးကပၤဒဲးလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒဉ်ဝဲ

(၄)ကညီပိဿ်မှဉ်တဖဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်သူဉ်ဆူဉ်သးဂဲၤလၢကနှဿ်လီၤဟဉ်ဃုဿ်လၢထံရူၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒဉ်ဝဲဒီးတၢ်သူဉ်ထိဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကရှဉ်စံဉ်ကိၢ်စဲဉ်စၢဖြဉ်ကိၢ်စၢဖြဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

(၅)ပပှၤတဝၢအပူၤလီၤဆိ ဒဉ်တၢ်ပိဿ်မှဉ်ဒီးဖိသဉ်တဖဉ်ကမှဿ်လၤသးခုဘဉ်ပှၤထူလံၤဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယဉ်အလၢအပှဲၤအဂီၢ်

(ဃ)ကညီပိဿ်မှဉ်ကရ၊တၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှၤ

၁.ဆိဉ်ထွဲတၢ်ထဲသိးတုၤသိး

၂.အိဉ်ဒီးတၢ်ဟ်ကဲလိဿ်သးယၢ်ခိယၢ်ခိ

၃.အိဉ်ဒီးတၢ်သ့ဉ်ညါမှုဒါ,တၢ်ဟံးနှ့ၢ်မှုဒါ,တၢ်ဟ့ဉ်နိၤလီၤမှုဒါဒီးတၢ်မၤလၢအအိဉ်ဖျါရှဲ

၄.ဆိဉ်ထွဲပှၤတဝၢတၢ်နှ့ၢ်ပၢဘဉ်ဆူဉ်ဆူဉ်ကလဲဿ်

၅.လ့ၤတက့ၤတၢ်တတူၢ်လိဿ်တၢ်သူတၢ်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးအကလုဉ်ကလုဉ်လၢပိဿ်မှဉ်ဒီးဖိသဉ်အဖိခိဉ်ဘဉ်

၆.အိဉ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်လီၤသးဒီးတၢ်သူဉ်တီသးရၤလၢတၢ်မၤအပူၤ

၇.တူၢ်လိဿ်ဆိးကါဒံဉ်မိဉ်ကရှဉ်စံဉ်သနှုနှ့ဉ်လီၤ.

တာ်ကတိုးဆှာနှဉ်လာလီာ်ခာဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ်ကရာခိုဉ်

ဆ၊ကတိၢ်ခဲအံၤပှၤအါဂၤထံဉ်ဝဒီးနၢ်ပၢၢ်ဝဒဉ်မ့ၢ်လၢတၢ်ယူတၢ်ဖိုးတအိဉ်,တၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤလိာ်သးတအိဉ်တၢ်မၤသကိုးတၢ်ယူယူဖိုးဖိုးတအိဉ်အယိတၢ်မၤနၢၤကတုၤအိဉ်ပှၤ အဂီၢ်ကိၢ်ဝဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ. ပကဟ်သူဉ်ဟ်သး ဒ်ပ တူၢ်တ့ၢ်လံတၢ်လၢတၢ်ကိတၢ်ခဲဒ်သိးသိးအသိးပကအိဉ်ဒီးတၢ်သးတဖျၢဉ်ယီတက့ၢ်.

တၢ်အိဉ်သးဆ၊ကတိၢ်ခဲအံၤမ့ၢ်ကိမ့ၢ်ခဲထဲလဲဉ်ထဲလဲဉ်သနၢ်က့ၢ်ပဝဲပိာ်မှဉ်ကရၢပဂုၤကျဲးစားအီၤသပ့ၢ်သပ့ၢ်အယိပထုးထိဉ်ဘဉ်ကဒီးပမဲးကစံဖိအသိတဘ့ဉ်ကဒီးနှဉ်လီၤ.ပမဲးကစံဖိလၢဟးထိဉ်အံၤယနၢ်လၢကကဲဘျုးစ့ၢ်ကီးဝ လၢပှၤဖးတၢ်ဖိတဖဉ်အဂီၢ်တကးဘဉ်ကကဲ ထိဉ်စ့ၢ်ကီးဝပိာ်မှဉ်ကရၢအဂံၢ်အဘါနှဉ်လီၤ. ဖဲပမဲးကစံဖိအ ပူၤအံၤအိဉ်ဝဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤယဆၢမ့ၢ်လၢ်စ့ၢ်ကီးလၢပှၤဖးတၢ်ဖိတဖဉ်ကပဝ်ာ်ထံနီၤဖးပတၢ်ကွဲးဒီးအလီၢ်မ့ၢ်အိဉ်ကဒုးသ့ဉ်ညါက့ၢ်ပှၤလၢတၢ်အဲဉ်ဘဉ်ပဝဲပိာ်မှဉ်ကရၢနှဉ်လီၤ.

လၢတၢ်ကိတၢ်ခဲအါမံၤအဖိခိဉ်ပှၤအါဂၤလဲၤဝဲလၢထံကိၢ်အါဘ့ဉ်သနၢ်က့ၢ်အတၢ်အဲဉ်အပှၤကလှာ်ဒီးအထံအကိၢ်တလီၤစ့ၢ်ဝဲဘဉ်ပထံဉ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢကိၢ်အါဘ့ဉ်ကညီဖိတဖဉ်ဟဲက့ၢ်ဟးဝဲလၢအထံ အကိၢ်ထိဘိ ဒီးထိဘိ နှဉ်လီၤ.အတၢ်သးအိဉ်အပှၤကလှာ်ဒီးတၢ်အဲဉ်အထံကိၢ်တလီၤစ့ၢ်ဝဲဘဉ်မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ဉ်မ့ၢ်ဝဲက ညီဖိနၢ်နၢ် အယိ ကညီသ့ဉ်အိဉ်ဝဲလၢအပူၤကိးဂၤဒဲးနှဉ်လီၤ.အယိပဝဲကိးဂၤပကထံဉ်တၢ်တမံၤယီတက့ၢ်.

ထံကိၢ်တၢ်အိဉ်သးဆ၊ကတိၢ်ခဲအံၤပလဲၤပက့ၤသ့ထိဉ်ဖဲအကြၢ်းသနၢ်က့ၢ်ပတၢ်မိဉ်နှ့ၢ်သးလီလၢအမ့ၢ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးနှဉ်ပတဒီးနှ့ၢ်ဘဉ်အီၤဒ်ဘဉ်ဒ်သိးပကဒီး နှ့ၢ်ဘဉ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်တၢ်ထဲသိး တုၤသိး အ ဂီၢ်ပဝဲက ညီဖိခဲလာ်ပကဘဉ်ဟ်ဖြဉ်ပသးပကဘဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်အဲဉ်တၢ်ကွံမၤသကိုးတၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢဉ်ယီယူယူဖိုးဖိုးနှဉ်လီၤ. တၢ်ယူတၢ်ဖိုးမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤနၢၤအဖီတၢဉ်နှဉ်လီၤ.

ပဒိုဉ်နၢ်ဖိုဒ့တိ
ကရၢခိုဉ်
ကညီပိတ်မှဉ်ကရၢ
လီၢ်ခၢဉ်သး

အဲးဒံးထၢဉ်တၢ်ကွဲး

နမ့်ပှၤကွဲးလံာ်တဂၤလၢတၢ်ကွဲးလီၤနနိ်ၢ်ကစ်ဒဉ်ဝဲအတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤအဂီၢ်သ့ဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ. နတၢ်အိဉ်မူနှဉ် မၤအ သးဒ် တၢ်တဲပူတယုၢ်အသိးနှဉ်လီၤ. နကကွဲးဟ်တ့ၢ်နတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤလၢဟီဉ်ခိဉ်အံၤဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်နှဉ် ဒိးသ နှၤ ထိဉ်အသးလၢ နတၢ်အိဉ်မူ, နတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, နတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒဉ်နဲ့နှဉ်လီၤ. နမ့်မ့ၢ် ပှၤဂ့ၤဒီး နတၢ်စံဉ် စိၤတဲစိၤ ကအိဉ်တ့ၢ်လၢအဂ့ၤ, နမ့်မ့ၢ်ပှၤအၢဒီး နတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤကအိဉ်တ့ၢ်လၢအအၢလီၤ. နတၢ်အိဉ်မူအ ကတၢ်ကမၤအသးဒ်လဲဉ် နမ့်တထံဉ်ဆိနဲ့ဘဉ်ဆဉ် တၢ်လၢနကဘဉ်သ့ဉ်ညါတခါနှဉ် နတၢ်အိဉ်မူအက တၢ်နှဉ်ကမ့ၢ်ဒဉ်တၢ်အိဉ်မူလၢနအိဉ်မူတ့ၢ်အီၤအစၢ,အဘူးအလဲနှဉ်လီၤ.

နစုအတၢ်ကွဲးမ့ၢ်တဒုးနဲ့ဉ်ဖျါထိဉ် နတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤဘဉ်ဆဉ် နတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, နတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, နတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ, နတၢ်အိဉ်မူ ကမ့ၢ်တၢ်ကွဲးတခါလၢ ကဒုးနဲ့ဉ်ဖျါထိဉ် နတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤနှဉ်လီၤ. ကိးမ့ၢ်နံၤဒဲး နမ့ၢ်ပှၤလၢအ ကွဲးလီၤအတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤဒဉ်ဝဲ နှဉ်လီၤ. ပှၤကိးဂၤဒဲးကဖးနၤလၢ နတၢ်အိဉ်ဖျါအဖီခိဉ်နှဉ်လီၤ. တဘဉ်ပျဲန မ့ၢ် လံာ်ကဘျုံးဖိတကဘျုံးလၢ ပှၤဂၤအတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤအပူၤတဂ့ၤ. ပျဲနမ့ၢ်တၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤ အလံာ်တဘ့ဉ်လၢ နနိ်ၢ် ကစ်ဒဉ်နဲ့ဒုးကဲထိဉ်အီၤနှဉ်တက့ၢ်.

* မ်နကကွဲးဟ်တ့ၢ်နနိ်ၢ်ကစ်ဒဉ်ဝဲအတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤလၢအဂ့ၤနှဉ်တက့ၢ်.
* မ်ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢကကွဲးဟ်တ့ၢ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤလၢအဂ့ၤနှဉ်တက့ၢ်.
* မ်ကညီကလုာ်ကကွဲးဟ်တ့ၢ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤလၢအဂ့ၤနှဉ်တက့ၢ်.

အဲးဒံးထၢဉ်
ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢ
လိ်ၢ်ခၢဉ်သး

တာ်ကွဲးခိုဉ်တီသုဉ်တဖဉ်

၁ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာတာ်ထံဉ်စိ
ကညီပိတ်မှဉ်ကရာ တာ်ပတ်လီၤတာ်ဖံးတာ်မၤမိ်ာ်ပှာ်
ကညီပိတ်မှဉ်ကရာဖိတၢဉ်
ကညီပိတ်မှဉ်ကရာ တာ်ပတ်လုာ်ပတ်ပှၤ
၂ တာ်ကတိၤဆှၢနှာ်လၢ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာခိုဉ်
၃ အဲးဒံးထၢဉ်အတာ်ကွဲး
၆ – ၉ တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ/တာ်ဂီၤတဖဉ်
၁၀–၂၁ လံာ်ဟ့ဉ်ယု၊်တဖဉ်

ထိ၊တဖဉ်

၂၂ ဟံးလိာ်စုဒီးလဲၤဆူညါ.....ကျိုဉ်ကဆိမဲ
၂၃ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာ(၃၅)နံ့ဉ်တာ်လဲၤကျဲ..တဘိရ၊်ဝါ
၂၄– ၂၅ ဃူဃူဆူပတာ်မၤနၤၤ .....သူလ့ၤဘုသိဉ်
၂၆ ဖိုဉ်လိာ်ပစုပကမၤ .....ဝ့ာ်အယူးထယါ
၂၇ သၢဆံယါ်နံ့ဉ်တာ်လဲၤကျဲ.....ထံသဘ့ဲဖိ
၂၈–၃၀ သၢဆံယါ်နံ့ဉ်တာ်လဲၤကျဲ .....နိ၊်မူစိ
၃၁ –၃၂ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာဒီးတာ်လဲၤခီဖျိ.....ဖိဖးစ့

ကညီပိတ်မှဉ်ကရာတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ

၃၃ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာလ့ာ်လါတိ၊်ပူၤတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ တနိၤ
၃၄ တာ်မၤလိဒီး တာ်ဃုထၢလၢမဲ်လးအူဒဲကဝိၤ
၃၅ ကညီပိတ်မှဉ်သးစ၊်ခိုဉ်နှ၊် တာ်မၤလိကျ့ (၁၇)ဝိတဝိ
တာ်ပျ၊်ကျ့ဲအမူး
၃၆ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာမှ၊်နံၤ ပှဲၤထိဉ် (၃၅) ဝိတဝိ
၃၇ တာ်မၤလၤကပီၤဟိဉ်ခိုဉ်ဒီဘ့ဉ် ပိဉ်မှဉ်မှ၊်နံၤ
၃၈–၃၉ တာ်ဟးအိုဉ်သကိးဟံဉ်ဒ့ဉ်တာ်နဲ့ဉ်ကျဲဖဲခိုဉ်ဝံး (၁၉)
တာ်ဆါကတိ၊်
၄၀ လခသ/ကပက ထိဘိကမံးတံာ်တာ်အိုဉ်ဖ့ဉ်
၄၁–၄၂ လခသ/ကပကတာ်အိုဉ်ဖ့ဉ်ဖးဒိဉ် (၇) ဝိတဝိ ဝံၤအ
လိ၊်ခံထိဘိကမံးတံာ်တာ်အိုဉ်ဖ့ဉ် (၄) ဘျိတဘျိ

ဖိုဉ်မှဉ်ဖိုဉ်မၢၤသနၢဉ်

၄၃ ကညီပိတ်မှဉ်ခိုဉ်နှ၊်လၢအဒိးနှ့ဉ်ဘဉ်ကညီပိတ်မှဉ်ကရာ
တာ်လၤကပီၤတဖဉ်.....လခသ/ကပက
၄၄ ပဒိဉ်နီ၊်နှ့ဆၢဉ်ဖိ.....လခသ/ကပက
၄၅ ပဒိဉ်နီ၊်စ့ဖိ.....လခသ/ကပက
၄၆ သရၢ်မှဉ်စ့ၤမ့ဉ်ကျ့ဉ်.....လခသ/ကပက
၄၇ သရၢ်မှဉ်နါညူဟဉ်.....လခသ/ကပက
၄၈ သရၢ်မှဉ်လၢ၊်ထူ.....လခသ/ကပက
၄၉ သရၢ်မှဉ်ရူၤသးတာ်မျ၊်ဘီ.....လခသ/ကပက
၅၀–၅၃ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာအတာ်လဲၤခီဖျိလၢသၢဆံယါ်နံ့ဉ် အ
တိ၊်ပူၤ.....နိ၊်ထံမူ
၅၄–၅၆ သၢဆံယါ်နံ့ဉ်အတိ၊်ပူၤ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာအတာ် လဲၤ
ခီဖျိတဖဉ်.....နိ၊်မၤသဉ်ဖိ
၅၇–၅၈ ကညီပိတ်မှဉ်ကရာဒ်တာ်သ့ဉ်ညါနှ၊်ပၢ၊်အမိ၊်..မူခိုဉ်ကလူးမိ

တာ်သူဉ်တာ်ဖျုးသနၢဉ်

၅၉– ၆၀ တာ်သူဉ်လီၤဃီၤသဉ်.....ပဒိဉ်ဆဉ်ရံ့ဉ်ထူ

ဖဉ်ကပူၤသနၢဉ်

၆၁ ပထိးသဉ်တိ၊်ခ့ဉ်သိ.....နိနိလၢဖဉ်ကပူၤ

နိ၊်နိ၊်ဆၢသနၢဉ်

၆၂–၆၃ နိနိဆၢသနၢဉ်

ဖိခံဖိသဉ်သနၢဉ်

၆၄–၆၅ ဖိုဉ်ဃဲဖိဆူ ကသံဉ်သရၢ်ဖးဒိဉ်.....ဖံဖံမှဉ်
၆၅–၆၆ ပှၤလၢအစူ၊်အမိ၊်အပၢ်အကလု၊်ဒီးတစူ၊်အမိ၊်အပၢ်
အကလု၊်.....ဖံဖံ

တၢ်ပရၢသနၢ်

၆၇–၆၈ နိ နိ ဖိ အတၢ်ဟ့ၢ်ပလီၢ်ဆူ ၃ ၃ မှ်သးစၢ်တဖၣ် ..နိ နိ ဖိ

၆၉ တၢ်ပရၢ်ဆူပှၢ်ဒ့ မှ်လၢအနံၤအိၣ်ဖျၣ်ဆၢက့ၤပှၤ်ထိၣ် (၃၅) ဝိတဝိတဂၤ .....ဝၢ်မှ်အဲၣ်နၤ

တၢ်ကွဲးထီ၊ရီၤအကလၣ်ကလၣ်

၇၀– ၇၁ တၢ်လၢမၢ်ဒၢတဖၣ် ကဘၣ်ပလီၢ်သးဖဲအဒၢထိၣ်သိ အဆၢကတိၢ် .....အ့ၣ်ထၢၣ်နဲး

၇၂–၇၃ ဖိသၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ (၁၇) ထံၣ်လၢမၢ်ပၢ်တဖၣ် ကြၢးသ့ၣ်ညါ.....တၢ်ကပီၤ

တၢ်ကွဲးထီ၊ရီၤအကလၣ်ကလၣ်

၇၄–၇၅ ကျဲးစၢးမၤမှ်က့ၤဟိၣ်ခိၣ်.....ညါဆၣ်ခ့ၣ်

၇၆ တၢ်လၢနတကြၢးသူတၢ်ဃ့ကညးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် .....ဒိးသနၤအ့ၣ်ထၢၣ်နဲး

၇၇–၈၂ ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သး.....လခသ/ကပက

၈၃–၈၄ သဝီလၢလီၤမၢ်သဒၣ်ကွံၣ်ပှၤလီၤစိၤ.....ထံသူမ့ဲ

၈၄–၈၈ ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢဒီးယတၢ်လဲၤခီဖျိတက့တခီ.....ပသံးထူ

၈၈–၈၉ တၢ်ဘျုးလၢနပၣ်တ့ၢ်ယၤ .....ဆၢဖိ

သးသမ့ၢသနၢ်

၉၀–၉၁ သရၣ်မှ်ဖိရၣ်.....လခသ/ကပက

၉၂–၉၅ သရၣ်မှ်ကပ္ပြ.....လခသ/ကပက

****

ခ့ၢ်ကမ့ဲ

တကီၤခၣ်သ့ၣ်ဒီးအံသ့ၣ်ဆၢ

ဖိသ့ၣ်သၢနံ့ၣ်တဂၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါထိၣ်တၢ်ဆံၣ်တၢ်ဆၢ,တၢ်ဟီတၢ်ခၣ်ဖးဒိၣ်ဖးအါလံဘၣ်ဆၣ်ဖိသ့ၣ်သၢနံ့ၣ်ဖိနိ်ၢ်မူမူတဂၤအီဒီးအမိၢ်နၢ်ထံ အဖမ့ၢ်အယိပှၤဟ်ဒၣ်အီၤလၢဖိသ့ၣ်တကျၢတခီလၢတသ့ၣ်ညါတၢ်တဂၤဘၣ်နၣ့ၣ်လီၤ.တနံၤမိၢ်တဂၤဟဲက့ၤစိ်ၣ်တကီၤခၣ်သ့ၣ်တစ့ၢ်ဖိဒီး နိ်ၢ်မူမူထံၣ်ချုးအယိသံကွၢ်အမိၢ်,

မူမူ–မနၤသ့ၣ်ခါလဲၣ်မိမိ.....

မိ–တကီၤခၣ်သ့ၣ်ဒဲၤဖိဒါ...

မူမူ–နကမၤမုလဲၣ်မိမိ...

မိ–ယကမၤခၣ်နၣ့ၣ်ဒ်သိးနအီသုတဘူၣ်တဂ့ၤ.

မူမူပှဲၢ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်အါမါလီၤ.အဝဲဟးထိၣ်လၢအမိၢ်အကပၤတစ်ၢ်ဖိဝံၤဟဲက့ၤသးဝံၣ်တၢ်တခီခီ,ယဲၤယီၤအသးတခီခီစိ်ၣ်ဒီးဖျါဒ်သိး အစိ်ၣ်တၢ်လၢအစုလိၤတခါခါန့ၣ်လီၤ.

မိ်ၢ်–ဖိဒါ...ဖိဒါ....နစိ်ၣ်တၢ်မနၤလၢနစုလိၤတခါန့ၣ်လဲၣ်.ဒုးနဲၣ်မိမိမ့ၢ်ချ....

မူမူ–အံသ့ၣ်ဆၢဒဲၤမိ.....

မိ်ၢ်–ဖိဒါ,နဟးစိ်ၣ်ဒီးအံသ့ၣ်ဆၢတဘိၣ်နကမၤမနၤလဲၣ်.ကလီၤတဲ်ၣ်သဲၣ်ဖး.က့ၤဟ်က့ၤနိ$^{ၣ}$.

မူမူ–ဟၤ.....က့ၤဟ်ဝဲလဲၣ်.....နမ့ၢ်မၤခၣ်နၣ့ၣ်ယကမၤဆၢထိၣ်က့ၤအီၤ.....

တကီၤခၣ်သ့ၣ်ကနၣ်ၤမ့တမ့ၢ်အံသ့ၣ်ဆၢကနၣ်ၤလဲၣ်.

****

ကညီမိခ်မှဉ်ကရုဏာလွဲဂ်လပါတီဂ်ဗူးတက်ဟူးတက်ဂဲးတက်ဒီးတနိုး လပါယနူးအခါရုံး–လပါအုဖြုဉ်, ၂၀၂၀

ပှၤဂ့ၢ်ဝိ၀ဲၤကျိၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ/တၢ်မၤလိ

ပှၤဂ့ၢ်ဝိ၀ဲၤကျိၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

ဟံဉ်ဒဲ့ဖိလၢကပကကွၢ်ထွဲတဖဉ်သူဉ်အိဉ်ဖျးအိဉ်

ဟံဉ်ဒဲ့ဖိလၢကပကကွၢ်ထွဲတဖဉ်

ဟံဉ်ဒဲ့ဖိလၢကပကကွၢ်ထွဲတဖဉ်

ဟံဉ်ဒဲ့ဖိလၢကပကကွၢ်ထွဲတဖဉ်

ပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်သကိး

(stand up)တၢ်မၤလိ

တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဘၣ်ယးတၢ်ကျၣ်ဘၣ်ကျၣ်သ့တကပၤ

ဟံၣ်ဒဲ့ဖိလၢကပကကွၢ်ထွဲတဖၣ်

ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးဖိသၣ်လၢကီၢ်ပူၤတဖၣ်

ကတီၤသးလၢကလဲၤဆ့ၢ်နၢ်ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကွိဖိတၢ်ဖိတၢ်လံၤ

ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကွိဖိ

ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကွိဖိတဖၣ်

ပှၤဖစၢ်ကွိဖိတဖၣ်ဒီးအသရၣ်မှၣ်

တၢ်လီၤကွၢ်က့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

ဆျာတ်ဖိတ်လံးဆူကိ်ာ်ပှၤ

တ်သိဉ်လိပှၤဖစ်ာ်ကွိဖိတဖဉ်

တ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်တ်မၤလိ

ပှၤဖစ်ာ်ကွိဖိတဖဉ်ဒီးအသရ၎ဉ်မှဉ်ဖဲမၤလိတ်ကတိ်ာ်

တ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်တ်မၤလိ

တ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်တ်မၤလိ

တ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်သကိးဒီးဒူသဝီဖိတဖဉ်

တ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်သကိးပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါဒီးကရၢဖိတဖဉ်

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤလိ

တၢ်ဒုးသ့ထိၣ်ဘၣ်ထိၣ်တၢ်မၤလိ

တၢ်လီၤကွၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်လီၤကွၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိး

တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဘၣ်ယးဟံၣ်ဒွဲတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်လဲၤအိၣ်သကိးဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိက္ဍိဖိတဖၣ်

တၢ်လဲၤအိၣ်သကိးဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိက္ဍိဖိတဖၣ်

ကညီဖိာ်မၤ်ကရၢအလံာ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆုကညီဖိခဲလာာ်
ဖဲကညီတၢ်ပၢ်ဆၢမၤ်နံၤပဲၤထိၣ်(၇၁)ဝီတဝီ
လါယနူၤအါရံၤ(၃၁)သီ,၂၀၂၀နံၣ်

ကညီဒီကလုာ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူမုၣ်ခွါယုာ်ဒီးကညီဖိခဲလာာ်သ့ၣ်ဈ,

တနံၤအံၤလါယနူၤအါရံၤ(၃၁)သီ,(၂၀၂၀)နံၣ်မ့ၢ်ဝဲကညီတၢ်ပၢ်ဆၢမၤ်နံၤပဲၤထိၣ်(၇၁)ဝီတဝီအနံၤန့ၣ်လီၤ.လၢမ့ၢ်တနံၤအံၤ သးအိၣ် ဆၢဂ့ၤဆၢဝါသုဝဲကိးဂၤလၢမ်သုကပဲၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ခ္ဆ , မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ, နၢ်ဒုၣ်နၢ်ဒါကိးဂၤဒဲးတက့ၢ်.အဆိကတၢ်သးအိၣ်ကတိၤဒိၣ်ဘၣ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူမုၣ်ခွါယုာ်ဒီးပပှၤကလုာ်ကမျၢ်ခဲလာာ်လၢပတ်ဒိၣ်ဟ်လၤဟ်ကပီၤသုနိၢ်နိၢ်မ့ၢ်လၢသုအိၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်တီသးရၤဒီးဟ်ဖြိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကညီတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအယိ နၣ့ၣ်လီၤ. ဒ်နၣ့ၣ်အသိးပဟ့ၣ်တၢ်ယူးယီၣ်ဒီးဟ်လၤဟ်ကပီၤခိၣ်နၢ်,သိၣ်ဒူ,မုၣ်ခွါဒီးကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢအဟ့ၣ်လီၤအဂံၢ်အဘါ,သ့ၣ်ထံဒီးနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤလၢကညီတၢ်ပၢ်ဆၢအဂီၢ်တဖၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.ပစ်းပဝဲသ့လၢခီဖျိသုတၢ်အဲၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးအံၤကဲထိၣ်ဝဲတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဖးဒိၣ်တခါလၢပပှၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်ဂၢ်ဆိးကျၤအဂီၢ်နၣ့ၣ်လီၤ. မ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်ကကွၢ်လီၤသုဒီးဆိၣ်ဂ့ၤသုထီဘိန့ၣ်တက့ၢ်.

ကညီဖိတဖၣ် လၢပျၤလံၤလံၤ အိၣ်ဆိးတ့ၢ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ် လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤပဲၤဒီးတၢ်သဘျ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်နၣ့ၣ် လီၤ. သ နာ်က့ ခီဖျိကလုာ်ဒိၣ်စိတဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၤ ကညီဖိအယိ တၢ်သဘျ ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်နၣ့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးကညီဖိတဖၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်, တၢ်သဘျ အဂီၢ် ကညီအဲၣ်ကလုာ်ခိၣ် နၢ်တဖၣ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးဃ့ထိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်(၄)ထံၣ်လၢ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အကျဲဖဲ(၁၉၄၈)နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ(၁၁)သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှၢ်(၄)ထံၣ်လၢကညီဖိယ့ထိၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

၁.ဟ့ၣ်ကညီကီၢ်တဘျိယီ(တၢ်သဘျ)

၂.ဒုးနဲၣ်ကညီတဘားပယီၤတဘားတဘျိယီ(တၢ်ထဲသိးတုၤသိး)

၃.ပတသးလီထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဘၣ်.(တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်)

၄.ပတသးလီကလုာ်ကဒဲကဒဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဘၣ်.(တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ,တၢ်ယူတၢ်ဖိး)တဖၣ်နၣ့ၢ်လီၤ.

ဖဲနၣ့ၣ်အဆၢကတီၢ်ပဒိၣ်(ဖဆပလ)လၢအပၢတၢ်တဖၣ် ကွၢ်ကဟ်ကွံာ်ကညီဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ,သူတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး,သူတၢ်စုကဝဲၤတၢ်ဒုးကျဲဒီးနၣ်လီၤဒုးဝဲဒၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်– ကညီဒီကလုာ်စၢဖြိၣ်ကရၢအလီၢ်ခၢၣ်သးအယိ ကညီဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဒီသဒၢလီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်သးအဂီၢ်ဖိၣ်ထိၣ်တၢ်စုကဝဲၤဒီးတြီဆၢလီၤက့ၤအသးဒီးဖဲနၣ့ၣ်စုကဝဲၤတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်တဖၣ်အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ့ၣ်လီၤ.

ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢအံၤ ယံာ်တ့ၢ်လံ အနံၣ် (၇၁) နံၣ်လံဘၣ်ဆၣ် ပတတုၤဒံးလၢ ပတၢ်မ့ၢ်လၢ်ဖိတၢ်ၣ်ဒံးဘၣ်. ကညီခိၣ်နၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်စိလၢအဒိၣ်အထီ,ထံၣ်ဝဲလၢကညီဖိဂ့ၢ်ဝီအံၤဒ်အမ့ၢ်ထံရ့ၢ်ကီၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီအသိးအသယိထံၣ်

လိ၁်စံးကတိၤတၢ်ဒီးသုးပဒိ၁်တစိၤဘ၁်တစိၤသန၁်က့သုးပဒိ၁်တခီယ့ဒ၁်ဝဲတခီတ၊ၤလ၊ကညီကဘ၁်နု၁်လီၤဆူအတၢ်ပ၊တၢ်ပြး, အသဲးစးတၢ်သိ၁်တၢ်သီအပူၤဒီးဟ်လီၤစုကဝဲၤန့၁်လီၤ. လ၊တကတိၢ်အံၤစ့ၢ်ကီးစးထိ၁်တဲသ ကိးတၢ်မ့ာ်တၢ်ခ့ဉ် ဖဲ (၂၀၁၂) နံ၁် တ့ၤလ၊တၢ်ဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျ၊ၢ်လ၊အမ့ၢ် တၢ်ပတ့ာ် တၢ်ခးလ၊ကိ၊ၢ်ဒီတဘ့၁်ဖဲ (၂၀၁၅) နံ၁်လါ အီးက ထိ ဘၢ၁် (၁၅)သီအနံၤဘ၁်ဆ၁် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖ၁် အိ၁်ဒ်းဝဲလ၊ ကညီဟီ၁်ကဝိၤဒီးက လ့ာ်ဒူ၁်ဟီ၁်ကဝိၤတနီၤအ ပူၤန့၁် လီၤ. လ၊တၢ်သူ၁်ထိ၁်တၢ်မ့ာ်တၢ်ခ့ဉ်အတၢ်ရဲ၁်တၢ်ကျဲၤအယိ ကညီဟီ၁်ကဝိၤတဖ၁် ဘ၁်တၢ်ဂ့ာ် ဟ်း နု၎် အီၤဒီး ပကညီဖိ ဟီ၁်ကဝိၤတဖ၁်စ့ၢ်ကီးအံ၁်လီၤစ့ၤလီၤဝဲဒ၁်နု၎်လီၤ.လ၊တၢ်နု၁်အယိပတဲသ့လ၊တဒိးနု၎်ဘ၁်ဒ်းတၢ်ယူတၢ်ဖိးအမ့ၢ်အတိ ဘ၁်အမ̀ာ်ညါ ပဘ၁်တၢ်ကွဲနု၎်လ့ဲနု၁်ပ့ၤ လ၊ကျဲအဘိဘိ ဒ်သိးပပ့ၤကလ့ာ် ကလီၤမ့ၢ်လီၤဖးအဂိ၊ၢ်နု၁်လီၤ. လ၊ထံရ့ၢ်ကိ၊ၢ် သဲးတၢ်လဲၤကျဲအ ဖိ ခ်ိ၁်တၢ်ထံ၁်လိ၁်စံးကတိၤဒီးယ့သကိးအစ၊မ့ၢ်တနု၎်ဒ်းဘ၁်, ကညီဖိမ့ၢ်တဒိးနု၎်ဘ၁်ဒ်းအတၢ်ဘ၁် သး, အတၢ်ထဲသိးတ့ၤသိးဒ်းဘ၁်နု၁်ပကဘ၁်ကွၢ်ဆၢ၁်မ̀ာ်ဒီးတၢ်နးတၢ်ဖြ၁်ဒီးပၢ်ဆ၊ထိဒါဒ်းဒ၁်တၢ်နု၁်လီၤ.

ပကညီတၢ်ပ၊ၢ်ဆ၊အံၤ ဘ၁်ကွၢ်ဆၢ၁်မ̀ာ်ဒီး တၢ်ဆိ၁်တံၢ်မၤနၢ်, တၢ်ဒုးတၢ်ယၤဒီးတၢ်တတီတတြၢ်ဘ၁်တဖ၁် အ ဂ့ၢ်နု၁်ကညီဖိခဲလၢ်ထံ၁်သ့၁်ညါဝဲလီၤ.တၢ်ဆိ၁်တံၢ်မၤနၢ်ဒီးတၢ်တတီတတြၢ်တဖ၁်အံၤပလဲၤခီဖျိအီၤသ့ဒီးနု၎်ဝဲအံၤမ့ၢ် လ၊ခ်ိ၁်နၢ်သိ၁်ဒူဒီး ပပ့ၤကလ့ာ်တနီၤလ၊အိ၁်ဒီးတၢ်သးဒူ အဂ၊ၢ်အကျ၊ၢ် လ၊သုးဂ့ၢ်ဝီသးသဟီ၁်လ၊အဂ့ၤ ဒီးဆ၊ထ၁်ဂ၊ၢ် ဂ၊ၢ်ကျ၊ၢ်ကျ၊ၢ် လ၊ ကိ၊ၢ်ခ်ိ၁်စိၤဘးအူ၀ဲ့ အတၢ်ဂ့ၢ်မိ၊ၢ်ပ့ၢ် (၄)ထံ၁်အ ဖိခ်ိ၁်အယိ ပကညီတၢ်ပ၊ၢ်ဆ၊အံၤ အိ၁်ဂ၊ၢ်ဆိးကျ၊ၢ်ဝဲတ့ၤ လ၊မ့ၢ်မ̀ဆါတနံၤအံၤန့၁်လီၤ.

လ၊ခံကတၢ်အဲ၁်ဒ်းစံးယဲ,ပယီၤပဒိ၁် လ၊အပ၊တၢ်တဖ၁်နု၁် လ၊ပဝဲကညီကမ့ၢ်အမ̀ာ်ညါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကညီဒီ ကလ့ာ်စ၊ဖြ၁်ကရ၊အ ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ ကသုးကျဲၤဝဲတၢ်ကူ၁်တရံးတဖ၁်အါမံၤအါကလ့ာ်ဒီး ကဟူးဂဲၤကရ၊ကရိဒီးမၤလီၤဖးတၢ် လ၊ပဒ့ဲ့ပူၤန့၁်လီၤ.လ၊တၢ်နု၁်အယိမ̀ပကအိ၁်ဒီးတၢ်ပ၊ၢ်ဆ၊အသးသ့ဉ်လ၊အဂ့ၤဒီးထိဒါသကိးကယ̀ၢ်တၢ်လ၊အကဟဲ ဒီးမၤလီၤဖးပတၢ်ဟ်သူ၁်ဟ်သး , မၤလီၤဖးပတၢ်ဖံးတၢ် မၤတဖ၁် တဲာ်တဲာ်ဖျုဖျု ဒ်သိး ပကထူ၁်ဖျဲးထိ၁်လ၊ ကလ့ာ်ဒိ၁်စိ အတၢ်ပ၊တၢ်ပြး,တၢ်ဆိ၁်တံၢ်မၤနၢ်အဂိ၊ၢ်မ့ၢ်ပဝဲကညီဒီတကလ့ာ်အမူအဒါတမံၤန့၁်လီၤ.မ̀ပကဖိ၁်လိ၁်စုဒီးကလ့ာ်ဒူ၁် လ၊ အတၢ်အိ၁်မူဒ်းသိးဒီးပ့ၤတဖ၁် ဒီး နု၎်လီၤမၤသကိးတၢ်လ၊ ပပ့ၤကလ့ာ်အတၢ်ဂဲၤလိ၁် တ့ၤ ပတ့ၤလ၊ ပတၢ် မၤနၢ် အ ဖိ တၢ၁်တစုနု၁်တက့ၢ်. မ̀ပက မၤလီၤပ့ၢ်ကွံ၁် ကလ့ာ်ဒိ၁်စိသန့ လ၊သးတဖျ၁်ယီယူယူနု၁် မ့ၢ်ပတၢ်ဆ၊မ့ၢ်လ၊ၢ်ဒီးတၢ် ကတိၤ လ၊ခံနု၁်လီၤ.

ယူယူဆူတၢ်မၤနၢ်ဖိတၢ၁်,

နိ၊ၢ်အဲလ့းစ်
ကရ၊ခ်ိ၁်(၂)
ကညီပိ၁်မှ၁်ကရ၊
လိ၊ၢ်ခၢ၁်သး

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢအလံာ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆုကညီဖိခဲလၢာ်
ဖဲခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖိုဉ်ကရၢမ့ၢ်နံၤပဲၤထီဉ်(၇၃)စီတၢ်ထီ
၂၀၂၀နံဉ်,လၢဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ(၅)သီ

ကညီဒီကလုာ်ခဲလၢာ်သ့ဉ်သုဒ,

တနံၤအံၤမ့ၢ်ဝဲကညီဒီကလုာ်စၢဖိုဉ်ကရၢမ့ၢ်နံၤပဲၤထီဉ်ဝဲ(၇၃)ဝိတဝိန့ဉ်လီၤ.လၢကညီဒီကလုာ်စၢဖိုဉ်ကရၢမ့ၢ်နံၤ ဆၢက့ၤအံၤယ ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘဉ်ယဲ ယပှၤက လုာ်ခိဉ်နၢ်သိဉ်ဒူခဲလၢာ်လၢ မ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်ကဆိဉ်ဂ့ၤဆိဉ်ဝါသု,မ်သုကပူၤဒူဉ်ပူၤဒါမၤန့ၢ်အိဉ်ကဲ,မ်သုကလၢပဲၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ခ့ၢ ဒီးမ်သုကဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်သူဉ်မံသးမှာ်ဖဲ မ့ၢ်နံၤဆၢက့ၤတနံၤအံၤန့ဉ်မ့ၢ်ယတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆူသုဝဲကညီဖိခဲလၢာ်အဂီၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.

ဒ်တၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤကွဲးဟ်တ့ၢ်ဝဲအသိး ပသ့ဉ်ညါ ဘဉ်ပဝဲကိုးဂၤဒဲးလၢ ကီၢ်လၢပအိဉ်လၢအပူၤတဘ့ဉ် အံၤ မ့ၢ် ကီၢ် တ ဘ့ဉ်လၢကညီဖိသ့ဉ်တဖဉ်ထံဉ်နၢ်ဆိဝဲဒီးဟဲလီၤတ့ၤဆိဝဲဒဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.သနာ်က့ခီဖျိကလုာ်ဒူဉ်စိတဖ့အတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤ နၢၤ ပဝဲကညီဖိတဖဉ်အကလုာ်ကလုာ်အဃိ ပဘဉ်ဃ့ၢ်မံ့ဟးဖျိး,လီၤမ့ၢ်ပြံ့ပြါတ့ၤလၢတခီထံတခီကီၢ်ဒီးကဲထိဉ်ဘဉ်ပှၤ လီၢ်အိဉ်ကမံ့ဒီးပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဖိတဖဉ်အါမးန့ဉ်လီၤ.

ပဝဲကညီဖိတကလုာ်အံၤဒ်ပှၤသးပှၢ်တဲစိၤတ့ၢ်ဝဲအသိးပမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်လၢအအဲဉ်တၢ်တီတၢ်လိၤ,မၤကလုၢ်အိဉ်ကစု,အဲဉ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်ဒီးတအဲဉ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်အ့ဉ်လိာ်ဆိးက့ဘဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.ဘဉ်ဆဉ်ခီဖျိတၢ်မၢကၢ်မၢပှၤဒီးဆိဉ်တံၢ် မၤနၢၤ ပှၤအကလုာ်ကလုာ်အဃိ လၢတၢ်ဂၢၤလီၤကွ့ၤဒီးကဟုကယာ်လီၤကွ့ၤပသးပဂီၢ် ပဖိဉ်ထိဉ်တၢ်စုကဝဲၤဒီးပၢ်ဆၢက့ၤ တၢ် အၢလၢအကဟဲဘဉ်ပှၤတဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.တၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်လဲၤကျဲဒီတကတီၢ်ညါ ပလဲၤခီဖျိဘဉ်တၢ်သံတၢ်ပှၢ်,တၢ်ဆျဉ် မဲာ် ကဲၤမဲာ် ဒီးဒုဉ်ဒါအတၢ်ကူဉ်တရံးတၢ်ဒုးအကျဲ အက လုာ် ကလုာ်လၢအအိဉ်ဖျါဖျိဖျိဖျါမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢပထံဉ် တတ့ၤ ကွၢ် တဖျါဒီး မ့ၢ်တၢ်ဒုးကျဲတၢ်ကူဉ်တရံးလၢအဒိဉ်အယာ်နၢ်ဉ် အိဉ် ဝဲ ဒဉ် အါ မး နၢ်ဉ်လီၤ.တၢ်ဒုးကျဲအတၢ်ကူဉ်တရံးခဲလၢာ် မ့ၢ် တၢ်လၢကမၤဘဉ်ဒိဒီးမၤဆံးလီၤစ့ၤလီၤကွံာ်ကညီဖိသ့ဉ်တဖဉ် နၢ်ဉ် ကြၢးလၢ ပဝဲကညီ ဖိ ခဲ လၢာ် ပကဘဉ် ဟ်သူဉ် ဟ် သး အီၤနၢ်ဉ်လီၤ.

ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢအံၤယံာ်တ့ၢ်လံ(၇၁)နံဉ်လံဘဉ်ဆဉ်ပတတ့ၤဒံးလၢပတၢ်မ့ၢ်လၢ်ဖိတၢဉ်ဒံးဘဉ်.တၢ်အိဉ်သးတ နီၤ အိဉ်ဖျါဂ့ၤထိဉ်ဝဲဒဉ် ဖဲအကြၢးကစီဘဉ်ဆဉ် တၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်ဒီးတၢ်သဘ္ဘ အမ့ၢ်အတီ လၢပယ့ထိဉ်, ပလိဉ်ဘဉ်ဒီး ဂဲၤ လိာ်တ့ၢ်အီၤလၢယၤဖိုဉ်ဒီတစိၤအပူၤအံၤပတဒီးန့ၢ်ဘဉ်ကွ့ၤအီၤဒံးဘဉ်.လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်ကွ့ၤတၢ်သဘ္ဘ အမ့ၢ်အတီအဂီၢ်တ ကြၢးလၢပဝဲကညီဖိတဖဉ်ပကဘဉ်သဝံစုသဝံခိဉ်ဒီးမံခ့ၢ်မံသပ့ၤဘဉ်.အလီၢ်အိဉ်သပ့ၢ်ကတၢ်လၢပကဘဉ်စိဉ်မဲာ်စိဉ် နၢ်,ပလီၢ်သူဉ်ပလီၢ်သးဒီးဟ်းလိာ်စုမၤသကိးတၢ်လၢကညီဒီကလုာ်အတၢ်မၤနၢၤအဂီၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်မှာ်တၢ် ခုဉ်အိဉ်ထိဉ်သ့ဒဉ်ဖဲတၢ်တီတၢ်တြၢ်,တၢ်ထဲသိးတ့ၤသိး,တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသး တၢ်ခ့ဲးတၢ်ယာ်တဖဉ်အိဉ်ထိဉ်ဝဲလၢက လုာ်ဒူဉ်တဖဉ်အသိးအကျါနၢ်ဉ်လီၤ.တၢ်သူဉ်ထိဉ်ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်အဂီၢ်မူဒါအိဉ်ဝဲဒဉ်လၢကညီဒီကလုာ်အ စုပူၤနၢ်ဉ်လီၤ.

လၢခံကတၢ် လၢကညီဒီကလုာ်စၢဖိုဉ်ကရၢမ့ၢ်နံၤအံၤ မ်ပဝဲကညီဒီကလုာ်ခိဉ်နၢ်သိဉ်ဒူဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် ကဟ်ဖျိုဉ်လိာ်ပသးလၢတၢ်သးတဖျၢ်ဃီဒီးကျဲးစၢးမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢ်ဃီအပူၤတ့ၤလၢပတ့ၤသကိးလၢပတၢ်မၤ နၢၤတစုနၢ်ဉ်မ့ၢ်ဝဲပတၢ်ဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါလိာ်ပသးနၢ်ဉ်လီၤ.

ပဒိဉ်နိၢ်ဖိဒ့တိ
ကရၢခိဉ်
ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢ/လီၢ်ခၢဉ်သး

ကညီဖိ၁်မှ၁်ကရ၊အလံ၁်ဆ၊ဂ့၊ဆ၊ဝါ
ဆူကညီဒီကလှ၁်မှ၊်နံ့၊ဆ၊ကှ့၊အလီ၊်ပှဲ၊ထိ၁်ဝ(၇၂)ဝီတဝီ
၂၀၂၀နံ၁်,လါဖှ၊ကြ၊ဒု၊အါရံ၊(၁၁)သီ

မှ၊်နံ့၊–၁၁.၂.၂၀၂၀

ကညီဒီကလှ၁်ခဲလာ၁်သှ၁်သုဒ၊,

တနံ့၊အံ့၊မှ၊်ဝဲ ကညီဖိခဲလာ၁်ယ့ထိ၁်ကှ့၊ဝဲ ကညီကီ၊်အမှ၊်နံ့၊ လ၊ဘ၁်တ၊်ဟ်ပနီ၁်အီ၊လ၊ ကညီဒီကလှ၁်အမှ၊်နံ့၊ပှဲ၊ထိ၁်ဝ(၇၂)ဝီတဝီ နှ၁်လီ၊. လ၊မှ၊်တနံ့၊အံ့၊ ပဝဲကညီဟ်မှ၁်ကရ၊ပဆ၊ဂ့၊ဆ၊ဝါဘ၁်သုဝဲကညီဖိခဲလာ၁် မ်သုကပူ၊ ဒှ၁်ပူ၊ဒါ,မ၊နှ့၊်အီ၁်ကဲဒီ၊မ်သုကထူ၁်ဖျ့ထိ၁်ကွ်ာ်လ၊တ၊်ဆီ၁်တံ၊်မ၊နှ၊အကလှ၁်ကလှ၁်နှ၁်မှ၊်ဝဲပဝဲကညီဟ်မှ၁်ကရ၊ ပတ၊်ဆ၊ဂ့၊ဆ၊ဝါဆူသုဝဲကညီဖိခဲလာ၁်အအိ၁်နှ၁်လီ၊.

လ၊ကညီတ၊်စံ၁်စိ၊တဲစိ၊အပူ၊ ပကထံ၁်ဘ၁်တ၊်ကွဲ့၊လီ၊အသး၊လ၊ ဖ ၁၁. ၂. ၁၉၄၈အနံ့၊ ကညီဖိ လ၊ကီ၊် ဒီတ ဘ့၁်ဟ်ဖှ၁်ထိ၁်အသးမှ၁်ခ္ဍါခဲလာ၁်လ့ွ၊်ကလီ၊်ဘ့ျ၁်ဒီ၊ယ့ထိ၁်ဝဲကညီကီ၊်စိ၁်ယှ၁်ဝဲဒီ၊တ၊်ဂ့၊်လ့ွ၊်ထံ၁်လ၊အမှ၊်ဝဲ,

၁.ဟ့၁်ကညီကီ၊်တဘ့ျီယီ(ဒ်သိ၊်ကညီဖိခဲလာ၁်ကနှ့၊်ဘ၁်ကှ့၊တ၊်သဘ့ျ အဂ်ီ၊်)

၂.ဒုး၊နဲ၁်ဖ့ျ၊ထိ၁်ကညီတဘား၊ပယီ၊တဘား(တ၊်တီ၊ပတီ၊်ထဲသိ၊်တ့၊သိ၊်ဒီ၊ဒံ၁်မိ၁်ကဉ်ရ့ဉ်စံ၁်ဂ့၊်ဝီ)

၃.ကလှ၁်တ၊်သဘံ၁်ဘ့၁်ပတသ၊လီ(ကလှ၁်ခဲလာ၁်ကအိ၁်ဒီ၊တ၊်ယ့ူတ၊်ဖိ၊တ၊်အဲ၁်တ၊်ကွ)

၄.ထံလီ၊်ကီ၊်ပူ၊တ၊်ဒုး၊တ၊်ယ၊ပတသ၊လီ(ပသ၊လီတ၊်မှ၁်တ၊်ခုဉ်)ဒီ၊ဒုး၊နဲ၁်ဖ့ျ၊ထိ၁်အသ၊ လ၊တ၊်မှ၁်တ၊်ခုဉ်ဒီ၊တ၊်ကစု ဒုအပူ၊နှ့၊်လီ၊.

ကညီခ၁်နှ၊်လ၊အပူ၊ကွ့ာ်သ့၁်တဖ၁် ဂ့ာ်ကျ့၊စ၊ကတိ၊သကိ၊ဝဲတ၊်မှ၁်တ၊်ခုဉ်, တ၊်ပတ့ာ်တ၊်ခ၊ဘ၁်ဆ၁် တ၊်ပတ့ာ်တ၊်ခ၊အမှ၊်အတီ၊ဒီ၊တ၊်ယ့ထိ၁်လ၊ကညီဖိယ့ထိ၁်တ့ျ၊်လံ၊ဝဲလ၊အနံ့၁်(၇၀)ဘ့ျ၁်အတီ၊်ပူ၊အံ့၊တလ၊ထိ၁်ပှဲ၊ထိ၁်ဝဲ ဒ၁် နီတဘ့ျီဘ၁်အမ်ာ်ညါ ကညီဖိ ဘ၁်ကွ၊်ဆ၊၁်မ်ာ်ဒီ၊ တ၊်ဒုး၊တ၊်ယ၊, တ၊်သံတ၊်ပှ၊်, တ၊်ယ့၊်မုံ့ဟ၊ဖ့ျ၊်, တ၊်လီ၊မှ၊်လီ၊ဖ၊ ဒီ၊ဒုဉ်ဒါအတ၊်ကူ၁်တရံ၊အကျဲ့အ အ၊အသီ သ့၁်တဖ၁် အကလှ၁်ကလှ၁်လ၊နီ၊်ခ၁ိတ၊်တူ၊်ဘ၁်မှ၊်ဂ့၊နီ၊်သ၊တ၊်တူ၊်ဘ၁် မှ၊်ဂ့၊နှ့၊်လီ၊.ကညီဖိမှ၊်ပှ၊အဲ၁်တ၊်တီတ၊်လီ၊ဒီ၊တမှ၊်ပှ၊အဲ၁်တ၊်အယီ၊အဘ့ျ၁်,တ၊်လံ၁်တ၊်လီဒီ၊တ၊်ဟ်မ၊သ၊သ့၁်တ ဖ၁် နှ့၊်ဘ၁်. ကညီဖိတ၊်မိ၁်နှ့၊်သ၊လီလ၊အမှ၊်ဝဲတ၊်စံ၁်ညီ၁်ပ၊လီ၊သ၊,တ၊်မှ၁်တ၊်ခုဉ်နီ၊်နီ၊်,တ၊်ဟ်ကဲပှ၊ဂ့၊်ဝီခ့ဲ၊ယာ်ဒီ၊ သဲစ၊တ၊်ဒိ၁်စိမှ၊်အိ၁်သပှ၊်ကတ၊်မ၊ကညီဖိသူ၁်ထိ၁်ကှ့၊ဝဲအတ၊်အိ၁်မှ၊လ၊အလ၊အပ့ဲ၊ကသ့ဝဲဒ၁်နှ့၊်လီ၊.

ပကညီတ၊်ပ၊်ဆ၊အံ့၊ စ၊ထိ၁်အသ၊လ၊ မိ၊်ပ၊်ဖံဖုအစိ၊ ဒီ၊တ့၊လီ၊လ၊ပစိ၊ဆ၊ကတီ၊်ခဲ အံ့၊ ယာ်ဝဲ ထ၊ဝဲပှ၊သ၊စိ၊ ဆူလ့ွ၊်စိ၊အပူ၊လံ၁်ဘ၁်ဆ၁်ပတမ၊နှ့၊်ဒံ၊တ၊်မှ၁်တ၊်ခုဉ်အမ်ာ်ညါပထံ၁်ဘ၁်လ၊ပပှ၊ကလှ၁်တဖ၁်လီ၊မှ၊်ပြ့ပြါဒီ၊ကဲထိ၁် ဝဲ ပှ၊ဘ၁်ကီဘ၁်ခဲ ဒီ၊တနီ၊ ဘ၁် တ့၊ဝဲဆူ ပှ၊ထံ့ပှ၊ကီ၊်အပူ၊နှ့၁် အိ၁်စ့ွ၊်ကီ၊ဝဲအါမ၊နှ့၁်လီ၊. ပမ့ွ၊်တအိ၁်ဘ၁်လ၊ ထံ့တ ဘ့၁်ယီကီ၊်တဘ့၁်ယီ,တ၊်လီ၊်တကဝီ၊ယီအပူ၊လ၊တ၊်မ၊ကညီတ၊်ပ၊်ဆ၊ဒီ၊ကလှ၁်ဂ့၊်ဝီတ၊်ဖံ၊တ၊်မ၊ဘ၁်ဆ၁်ဖဲပအိ၁် အ လီ၊်တပူ၊လ၊်လ၊် တ၊်အရ့ဒိ၁်ကတ၊်လ၊ပဂီ၊်နှ့၁်မှ၊်ဝဲ ပကဘ၁် ဖီ၁်လာ်ပစုဒီ၊ မ၊သကိ၊တ၊်လ၊တ၊်ဟ်သ၊ တဖ့ျ၁် ယီ အ ပူ၊ထီဘိ ဒ်သိ၊်တ၊်ကူ၁်တရံ၊ပှ၊သုတနှ့၊်တ့၊ဒီ၊ ပကမှ၊်ပှ၊လ၊ အမ၊နှ၊တ၊်အဂ်ီ၊် နှ့၁်လီ၊. ပမ့ွ၊်အိ၁် ဒီ၊တ၊် သ၊တ ဖ့ျ၁် ယီဒီ၊ဂ့ာ်ကျ့၊စ၊မ၊သကိ၊တ၊်လ၊တ၊်တိ၁်တမံ၊ယီအပူ၊နှ့၁်လ၊တ၊်တဆိကမိ၁်ဘ၁်အပူ၊ပကမ၊နှ၊တ၊်သပှ၊်ကတ၊်နှ့၁် ပသ၊ဒ့ဒီအလီ၊်တအိ၁်ဘ၁်နှ့၁်လီ၊. ပမ့ွ၊်ယူမ၊ပကပ့ျ၊်လီ၊. ဒီပှ၊်ဝဲခဲလာ၁်ခဲလာ၁်–မူခ၁်လီ၊ပ့ျ၊်ဆီ၁်ထိ၁်စ၊, ဒီပှ၊်ဝဲ၊်ပသ၊

မ့ၢ်ဃူ – ပိတ်ထိဉ်ဃီလဲးထိဉ်ဆူ မူ မ့ၢ်ဝဲပှၤသးပှၢ်လၢပျၢ်တဖဉ် အတၢ်ဟံးစုနဲဉ်ကျဲလၢ အပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲလၢ ပမ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်သးတဖျၢဉ်ဃီဒီးတၢ်ပာ်ဖိုဉ်မၤသကိုးတၢ်နှဉ်ပကမ့ၢ်ပှၤလၢအမၤနၢ်တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

ပတၢ်ပၢ်ဆၢမ့ၢ်ဘဉ်သဂ၊်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲ ထဲလဲဉ်ထဲလဲဉ် ဒီးပမ့ၢ်တတုၤဒံးဆူ တၢ်မၤနၢ်အဖီတၢဉ်သနာ်က့ ပတလီၤ မူၤလီၤမၢ် ဒီး ပ အိဉ်ဆၢထၢဉ်ဂၢ်ကျၢ်ဝဲ တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤသ့ဒံးဝဲအဃီ ပသးခုစံးဘျုၤဘဉ်ပခိဉ်ပန၊် ဒီးတၢ် ပၢ်ဆၢ ပှၤမၤသကိုးတၢ်ဖိတဖဉ်လၢအဂုာ်ကျဲးစၢးဟ့ဉ်လီၤအသးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤဒီးဒီးစံးဘျုၤဘဉ်က့ၤစ့ၢ်ကီးပပှၤကလုာ်ကညီဖိခဲလၢာ်လၢအအိဉ်ဒီးတၢ်အဲခဉ်ပှၤကလုာ်သးဒီးဂုာ်ကျဲးစၢးဆိဉ်ထွဲတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဃူဃူဖိးဖိးတဂၤလၢအလီၢ်သနၢ်ဒဉ်ဝဲအဃီနှဉ်လီၤ.ခီဖျိပမၤသကိုးတၢ်ဃူဃူဖိးဖိးအဃီ မ့ၢ် တနံၤပနာ်သပ့ၢ်ကတၢ်လၢပတၢ်မိဉ်နှ့ၢ်သးလီတဖဉ်ကတုၤအိဉ်ပှၤနှဉ်လီၤ.

ကညီဖိခဲလၢာ်သ့ဉ်ဈ, လၢကညီဒီကလုာ်မ့ၢ်နံၤဆၢက့ၤတနံၤအံၤမ်ပဝဲကိုးဂၤဒဲးပကကွၢ်ဆိကမိဉ်ကဒါက့ၤပပှၤက လုာ်အ တၢ် လဲၤ ခီဖျိ, တၢ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်သ့ဉ်တဖဉ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး, ဟံးနှ့ၢ်တၢ်မၤလိဒီး ဟ်ဖိုဉ်ထိဉ်လိာ်ပသး, ဖိဉ်လိာ် ပစု ဒီးမၤ သကိုး တၢ် လၢတၢ် သးတဖျၢဉ်ဃီ တုၤပတုၤဆူပတၢ်မၤနၢ်အဖီတၢဉ်တစုတက့ၢ်နှဉ် မ့ၢ်ဝဲပတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢ် ဒီးတၢ်ဒုးသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်လိာ်ပသးလၢမ့ၢ်တနံၤအံၤနှဉ်လီၤ.

ဃူဃူဆူပတၢ်မၤနၢ်အဖီတၢဉ်,

ပဒိဉ်နိ$^{\prime}$ဖီဒ့တိ
ကရၢခိဉ်
ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢ
လီ$^{\prime}$ၢဉ်သး

လံာ်ဘီးဘဉ်ရးလီၤဘဉ်ဃးတၢ်ထုးထိဉ်လံာ်ဟ်ဖျါလၢဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘ့ဉ်ပိာ်မုဉ်မ့ၢ်နံၤ လၢကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ

"တၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢပှၤကိးဂၤအဂီၢ်"

စသီမးရှး, ၂၀၂၀နံဉ် လၢတၢ်ဟ်နိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘ့ဉ် ပိာ်မုဉ်မ့ၢ်နံၤအဖီခိဉ်, ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ အိဉ်ဒီးတၢ်သးမှာ်လၢ ကဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါဘဉ်ဃးတၢ်ထုးထိဉ်ရးလီၤပလံာ်ဟ်ဖျါလၢတၢ်ကိးအီၤ "မၤသံယၤလၢအဝဲသ့ဉ်အလီၢ်" လၢအမ့ၢ်တၢ်ဟ်ဖျါ ဘဉ်ဃးကညီပိာ်မုဉ်သဝီသးပှၢ်သ့ဉ်တဖဉ် အတၢ်ဂဲၤလိာ်အိဉ်မူတၢ်သ့တူၢ်တၢ်အတၢ်လဲၤခီဖျိတဖဉ်နှဉ်လီၤ. တၢ်ဟ်ဖျါ အံၤဟ်ဖျါထိဉ်ပိာ်မုဉ် သဝီသးပှၢ်သ့ဉ်တ ဖဉ် အတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အလီၤသူဉ်ပိၢ်သးဝးတဖဉ် လၢကညီကိၢ်စဲဉ်အပူၤ လၢ အမ့ၢ်ပှၤသ့ဉ်တဖဉ်လၢဟ့ဉ်လီၤအသးလၢအလီၤလိၢ်လီၤလးလၢတၢ်ဒီသဒၢအပှၤတဝၢတဖဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. ဒ်ပိာ်မုဉ်ခိဉ် နၢ်တဖဉ် လၢဟီဉ်ခိဉ် ဒီဘ့ဉ်အပူၤ အ သိး, ကညီသဝီသးပှၢ်သ့ဉ်တဖဉ် အိဉ်ဒီးမူဒၢလၢ အတၢတၢ်ဒီးအီၤတဖဉ်ဒိဉ် ဒိဉ် မ့ၢ် မ့ၢ် လၢအဝဲသ့ဉ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဝဲလၢအိဉ် ဒီး သူးသ့ဉ်လၢကပီၤ ဒီးတၢ်သူဉ်ဒူသးဒူအဖီခိဉ်နှဉ်လီၤ. တနံဉ်အံၤ ဟီဉ် ခိဉ်ဒီဘ့ဉ်ပိာ်မုဉ်မ့ၢ်နံၤအတၢ်ကစိဉ်ခိဉ်သ့ဉ်မ့ၢ် "တၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢပှၤကိးဂၤအဂီၢ်" အသိး, ပဝဲကညီပိာ်မုဉ်ကရၢတ နံၤအံၤ, ဒီးကိးနံၤဒဲးပအဲဉ်ဒီးဃ့ထိဉ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

လၢပပှၤတဝၢအပူၤ ပိာ်မုဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဝဲဒဉ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်လၢအယံာ်အထၢလၢစ့ၢ် ယာ်ဝဲပှၤတဝၢတၢ်ထံဉ်သံ လၢပိာ်မုဉ်တဖဉ်အဖီခိဉ် ဒ်အမ့ၢ်ပှၤသ့ဉ်တဖဉ်လၢတအိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လၢ ကဘဉ်ဟံး နှၢ်တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲလီၢ်လၤဘဉ်နှဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်သနာ်က့, လံာ်ဟ်ဖျါတဘ့ဉ်အံၤဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲရ့ဲရ့ဲလၢ ပိာ်မုဉ်သ့ဉ်တ ဖဉ်တအိဉ်ဒီးတၢ်ဒံဝ့ၤဒံဝီၤလၢအဝဲသ့ဉ် အတၢ်ဟ့ဉ်လီၤသးတဖဉ်အဖီခိဉ်ဖဲလၢအဝဲသ့ဉ်အသးသမူအိဉ်ဝဲလၢတၢ်ဘဉ် ယိဉ် ဘဉ်ဘ့ီ အကတၢ်အ ခါဒဉ်လဲာ်ဘဉ်. တၢ် သူဉ် ထိဉ်ဆီလီၤလၢ အအိဉ်လၢကညီကိၢ်စဲဉ်အပူၤတဖဉ် အါတ ကၢ်ဘဉ် တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲဒီးလှာ်ဘၢအီၤလၢပိာ်ခွါတဖဉ်အယိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိဉ်ဖျါထိဉ်ဝဲတဖဉ်မ့ၢ်ဝဲပှၤတဝၢတၢ်ထံဉ်ထဲတ ကပၤဒိၤနှဉ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်လၢအမ့ၢ်အတီကအိဉ်လၢ ကိၢ်ပယီၤပူၤအဂီၢ်တၢ်ကဘဉ်ဒိကနဉ်ဝဲပှၤကိးဂၤဒဲးအ ကလှၢ်နှဉ်လီၤ. ပိာ်မုဉ်တဖဉ် အတၢ်လဲၤခီဖျိတဖဉ် ဒ်ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ, ပှၤလီၢ်အိဉ်ကမုံ, ပိာ်မုဉ်လၢအက့အကွဲဉ်, သဝီ သးပှၢ်, ပှၤလၢအတူၢ်ဘဉ်သ့ဉ်ထံး မုဉ်ခွါတၢ်စု ဆူဉ် ခိဉ်တကးယှာ်ဒီးတၢ်အိဉ်မူ အ တၢ် လဲၤခီဖျိ လၢအဂုၤအဂၤတဖဉ်အံၤ ကကဲထိဉ် တၢ်ထံဉ်လၢအရ့ဒိဉ်တဖဉ် လၢပိာ်မုဉ်ခၢဉ်စးအ ဂီၢ်နှဉ်လီၤ. သဝီသးပှၢ်မုဉ်တဖဉ် အါဂၤ လၢပတၢ်ဟ်ဖျါတ ဘ့ဉ် အံၤအပူၤ ဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲအဝဲသ့ဉ် အတၢ်လဲၤခီဖျိတဖဉ် လၢအတၤ တၢ်ဒီး အဝဲသ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါ လၢ နှ့ဆၢဉ်ဟ့ဉ် အီၤတ ဖဉ် ဘဉ်ဆဉ်တၢ်အံၤတမၤဟးဂီၤ အဝဲသ့ဉ်အသးသဟီဉ်ဘဉ်. အဝဲ သ့ဉ် အတၢ်ထံဉ်တၢ်ဆိကမိဉ်တဖဉ် လၢတၢ်ဘ့ါရ့ဲဝဲ တၢ်သဘံဉ်သဘ့ဉ်တၢ်တဲကျဲၤယူကျဲၤဖိုးတဖဉ်လိဉ်ဘဉ်ဝဲ တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လၢ အဂံၢ်ဆူဉ်ဘါဆူဉ်ဒီး တၢ်ဆိကမိဉ်တၢ်လၢ အ ရ့ဲ တဖဉ်လၢတၢ်မၤတၢ်တၢ်ဉ်ပိဉ်တဲသကိးလၢအပတီၢ်ခဲလၢ်တဖဉ်အပူၤနှဉ်လီၤ.

ပဝဲညီပိာ်မုဉ်ကရၢပသ့ဉ်ညါလၢဒ်သိးပကတုၤဆူမုဉ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ်ပကဘဉ်လဲၤဒံးတၢ်ဖးယံာ်ညါနှဉ်လီၤ. ဘဉ် ဆဉ် သနာ်က့, ပအိဉ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်လီၤပသးလၢ ကဆဲးမၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါ အဂုၤအဂၤတဖဉ် လၢတၢ် က ဒုး အိဉ်အါ ထိဉ်တၢ် လီၢ်တၢ်ကျဲတဖဉ် လၢတၢ်ကတၢဉ်ပိဉ်တဲသကိးတၢ်ဒီးသူဉ်ထိဉ်တၢ်အကံၢ်အစိတဖဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. တၢ် နိ^{1} နိ^{1} တခီ ပဖီ တၢ်ဉ်တဖဉ် က ကဲထိဉ်လိဉ်ထိဉ်အသး ကသ့ အခါဖဲလၢ ပိာ်မုဉ်ဒီးပိာ်ခွါသ့ဉ်တဖဉ် မၤသကိးတၢ်ဒ် သိဉ် မုံၤတဖဉ်အသိး လၢကသူဉ် ထိဉ် တၢ် တီတၢ် တြၢ်ဒီး တၢ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်တၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤအဂီၢ်နှဉ် လီၤ.

ပအိုဉ်မူဘဉ်အကတိ၊်ဖဲလ၊ ပတူ၊်ဘဉ်လ၊ တ၊်မှာ်တ၊်ခုဉ်, ပှၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ် ပဉ်ယုာ်ဒီးပိာ်မှဉ်ခွဲးယာ်တဖဉ် အိဉ်စီၤ စုၤယံၤမးလ၊ကီ၊်ပယီၤပူၤအခါန့ဉ်လီၤ. ပယီၤသုးမှ၊်ဒိဉ်အံၤဆဲးမၤဒံးဝဲ, တ၊်တတီတတြ၊်တဖဉ်လ၊အထိဒါပှၤကမျ၊်ဖိ တဖဉ်လ၊ကညီကီ၊်စဲဉ်ဒီးသကုၤကီ၊်ပယီၤဒီဘှဉ်ပ၊်တုၤလ၊ကီ၊်ကျီဉ်တဲဉ်–ကီ၊်ပယီၤကီ၊်ဆ၊နှဉ်လီၤ. တယံာ်တမီ၊်ဒံး ဘဉ် အခါဒဉ်လာ် တ၊်ဒုးတ၊်ယၤကဲထိဉ်လ၊မှ၊်တြီ၊်ကီ၊်ရှဉ်အပူၤ လ၊အမ၊ဆူဉ်ဝဲထံဖိကီ၊်ဖိ သ၊ကထိဘျဉ်ဃဉ်ဃဉ် လ၊ ဘဉ်ယှ၊်မုံဟးဖျိုးဝဲခီဖျိလ၊ ပယီၤသုးမၤဝဲတ၊်တှ့ဒိဉ်ထိဉ်ကျဲ အတ၊်ရဲဉ်တ၊်ကျဲၤအဃိနှဉ်လီၤ. ဖဲလါဖှၤ ဘြူၤအါရုံၤထိဉ် သိ အ ခါလံၤလံၤဟံဉ်ဖ

်ဖိကမျ၊်တဖဉ် ဘဉ်တ၊်မ၊ဆူဉ်အီၤလ၊ကဘဉ်ယှ၊်ပူၤဖျဲးထိဉ်အသးလ၊ပယီၤသုးမှ၊်တ၊်ခးလီၤ ကျိုဖိဒီးကျိုဖးဒိဉ်လ၊ကမျ၊်အိဉ်တ၊်လီ၊်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.တ၊်အိဉ်သးတခါအံၤမှ၊်တကတ၊်ဘဉ်နှဉ်ပိာ်မှဉ်တဖဉ်တမှ၊်လ၊ ကအိဉ်ဘဉ်ဝဲလ၊တ၊်ပူၤဖျဲးအပူၤနီတဘျီဘဉ်.

တနံၤအံၤ,ဒ်အမှ၊်ဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘှဉ်ပိာ်မှဉ်မှ၊်နံၤဒီးဒ်ကိးနံၤဒဲးအသိး,ကညီပိာ်မှဉ်ကရ၊သှဉ်ညါပာ်ပနီဉ်ကယ၊်မှ၊်တ၊်အရှ ဒိဉ်တဖဉ်လ၊ပိာ်မှဉ်သှဉ်တဖဉ်ဟှဉ်ခီဟှဉ်နီၤလိာ်ဒီးမၤတှ့၊်ဝဲတဖဉ်ခဲလာ်နှဉ်လီၤ.ပအ၊ဉ်လီၤပသးလ၊ပကဆဲးမၤဝဲတ၊် တဲ့နှ၊်ခဲးတ၊်ဒ်သိးပိာ်မှဉ်အါဂၤကကဲထိဉ်ခ၊ဉ်စးလ၊တ၊်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအပူၤဒီး ယှ့ထိဉ်ဆူထံဂုၤကီ၊်ဂၤပှၤတ ၀၊တဖဉ် အ အိဉ်လ၊ကအိဉ်ဒီးတ၊်ဆိကမိဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်ယိာ်ယိာ်လ၊ ကဟှဉ်တ၊်ဆီဉ်သနံးဆူ ပယီၤပဒိဉ်အအိဉ်ဒ်သိးကစိာ်ကဖိထိဉ် ကှၤပှၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိတ၊်ခွဲးတ၊်ယာ်လ၊ပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီ၊်နှဉ်လီၤ.

ပမှ၊်မၤသကိးယုာ်တ၊်တပူၤယီနှဉ်, ခါဆူညါပကတုၤသကိးဆူ ပတ၊်ပညိဉ်ဖိတ၊ဉ် ဖဲပှၤနီ၊်တဂၤဒဉ်ဝဲစုာ်စုာ် ကအိဉ်ဒီး တ၊်ခွဲးတ၊် ယာ်တုၤသိးထဲသိး, ကမှာ်လ၊သးခုဘဉ်တ၊်မှာ်တ၊်ခုဉ်ဒီး တ၊်တီတ၊်တြ၊်, ဒီးခါဆူညါ ပပှၤတ၀၊ဒီး ပှၤတ၀၊ ကိးဖုဒဲးကအိဉ်မူဘဉ်တ၊်အိဉ်မူလ၊အအိဉ်ဒီးသူးသှဉ်လ၊ကပီၤနှဉ်လီၤ.

တ၊်ဆဲးကျိး–

၁)သရဉ်မှဉ်အဲလုးစ်	+ဖဖ၉၈၈၁၄၃၂၉၄(ပယီၤကျိ၁်,ကညီကျိ၁်)
၂)သရဉ်မှဉ်ဝါခုဉ်ဆုံ	+ဖဖ၈ဖ၁၁၈၂၂ဖ၁(ကိၤလၤ၀ါကျိ၁်)
၃)သရဉ်မှဉ်ဒါမှဉ်	+ဖဖ၈၇၂၀၄၉၀ဖ၅(ကညီကျိ၁်)

ကညီပိၵ်မုၵ်ကရာ,ကရာခိၵ်အတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်ဖဲ

ကညီပိၵ်မုၵ်ကရာမှၢ်နံၤဆၢကၢ့ၤအလီၢ်ပှဲၤထီၵ်ဝဲ(၃၅)ဝီတဝီ

ကညီနံၵ် ၂၇၅၉နံၵ်လၢၡုထီၵ်၁၃သီ

ခရၵ်နံၵ် ၂၀၂၀နံၵ်လၢအ့ဖြၵ်(၅)သီ

တနံၤအံၤတုၤယီၤကဒီးဝဲလၢကညီပိၵ်မုၵ်ကရာမှၢ်နံၤဆၢကၢ့ၤအလီၢ်ပှဲၤထီၵ်ဝဲ(၃၅)ဝီတဝီလံနၢ့ၵ်လီၤ.လၢကညီပိၵ်မုၵ်ကရာ အမှၢ်နံၤဆၢကၢ့ၤတနံၤအံၤ, မ်ကညီပိၵ်မုၵ်ကရာဖိခဲလၢာ်ယၢ်ဒီးပိၵ်မုၵ်လၢအတနၢ်လီၤဘၵ်ဒံးလၢကညီ ပိၵ်မုၵ် ကရာပူၤတဖၵ် ကပူၤဒုၵ်ပူၤဒါ,မၤနၢ့်အိၵ်ကဲဒီးထူၵ်ဖျုးထီၵ်ကွံၵ်လၢတၢ်ဆီၵ်တံၢ်မၤနၢၤအကလုၵ်ကလုၵ်တဖၵ်အပူၤလၢအဆိအ၍ တက့ၢ်နၢ့ၵ်မှၢ် ဝဲယတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၵ်သုအဒိၵ်အအါနၢ့ၵ်လီၤ.

ဖဲ၁၉၈၅နံၵ်လၢအ့ဖြၵ်(၅)သီအနံၤပကီၢ်ခိၵ်ဘိၵ်မှးအနိၢ်ကစၢ်ဒၵ်ဝဲယၢ်ဒီးခိၵ်နၢ်အါဒံအါဂၤသုးကျဲၤဒီးဒုးအိၵ်ထိၵ် ကဒါကၢ့ၤကညီပိၵ်မုၵ်ကရာဒီးဟံးစုနဲၵ်ကျဲပှၤဒ်သိးပဟံးထိၵ်ဖိၵ်ထိၵ်မူဒါလၢပထံကီၢ်ပှၤကလုၵ်အဂီၢ်ဒီးလီၤဆီဒၵ်တၢ်လၢပိၵ် မုၵ်သ့ၵ်တဖၵ်အဂီၢ်ကသ့ဝဲဒၵ်နၢ့ၵ်လီၤ.ဒ်ခိၵ်နၢ်တဖၵ်အတၢ်ဟံးစုနဲၵ်ကျဲအသိးပဂုၵ်ကျဲးစားအီၤဆူၵ်ဆူၵ် ဒ်သိးပကနၢ်ဟၢ်ကၢ့ၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ ဒီးပမၤတၢ်ကသ့ဝဲအဂီၢ်နၢ့ၵ်လီၤ. ဆၢကတိၢ်အခါဖဲနၢ့ၵ် တၢ်ကိတၢ်ခဲအိၵ် ဒီးပှၤအါ မး မှၢ်လၢပတၢ်ကူၵ် ဘၵ် ကူၵ်သ့ ဒီးပတၢ် နၢ်ဟၢ်တထိၵ်ဘးဒံးဝဲ လၢပိၵ်မုၵ်ဂ့ၢ်ဝီတကပၤဒံးဘၵ် အယိ နၢ့ၵ် လီၤ. ဖဲပစးထိၵ်ဟံးထိၵ်ဖိၵ်ထိၵ် ကညီ ပိၵ် မုၵ် ကရာဒီးပှၤကလုၵ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဆၢကတိၢ်တၢ်လၢပမၤတတုၤထိၵ် ထိၵ် ဘး ဒီးနၢ်ဟၢ်အီၤဆံးစှၤတဖၵ် ပယ့ ထိၵ် တၢ် မၤ စၢၤလၢခိၵ်နၢ်သ့ၵ်တဖၵ် ဒီးအဝဲသ့ၵ်မၤစၢၤပှၤထီဘိနၢ့ၵ်လီၤ. ဖဲပလီၤတၢ်ကရာကရိဆူထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၵ်တဖၵ်အသိးအကျါ အ ဆၢကတိၢ် ပ ကီၢ် ခိၵ် ဘိၵ်မှးအနိၢ်ကစၢ်ဒၵ်ဝဲ ယၢ်ဒီးခိၵ်နၢ်တနီၤဟံးစုနဲၵ်ကျဲ ပှၤ ဒီး လီၤ ယၢ်တၢ်ကရာကရိ တ ပူၤ ယီ ဒီ း ပှၤ နၢ့ၵ် အိၵ် ဝဲ ဒၵ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆၢကတိၢ်အခါဖဲနၢ့ၵ် ပိၵ်မုၵ် အါ ဂၤ သ့ၵ်တဖၵ် တနၢ်ဟၢ်ဒံးပိၵ်မုၵ်ဂ့ၢ်ဝီဒံးဘၵ်အယိ တၢ်ကိတၢ်ခဲ အိၵ် ဒီးပှၤ ဒိၵ်မးလၢနကဘၵ်တဲနၢ်ဟၢ်ဒီးကရာကရိထိၵ်အဝဲသ့ၵ်နၢ့ၵ်လီၤ.ဘၵ်တၢ်တဲနၢ်ဟၢ်ပိၵ်မုၵ်သ့ၵ်တဖၵ်လၢကရာအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ,ကရာ အ တၢ် ပ ညိၵ် ကွၢ် စိ ဒီ း ဟ့ၵ်ဂံၢ်ဟ့ၵ်ဘါ အ ဝဲ သ့ၵ်လၢ ကနၢ်လီၤဆူကရာပူၤဘၵ်ဆၢ် ပိၵ်မုၵ်အါဒံအါဂၤ နံၤဘၵ်ဖၵ်လဲ ကရာအ တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးစံးဝဲလၢ "ပကဲတ့ၢ်ပိၵ်မုၵ်လံ,ဒီးဘၵ်မနုၤအယိ ပ ကဘၵ်နၢ်လီၤဒံးလၢပိၵ်မုၵ်တၢ်ကရာကရိ ပူၤ လဲ ၵ်.ပနၢ်လီၤ အ လီၢ် အိၵ် ဒံ း ၈ါ. " တၢ် ကိတၢ်ခဲ ဒီ း တၢ်တၤ တၢ် ဒီ း ပှၤ မ့ၢ်အိၵ် ဒ်လဲ ၵ် ဒ်လဲ ၵ် ဘၵ် ဆၢ် ပ ကညီ ပိၵ် မုၵ် ကရာ အံၤ တ ဆံ း လီ ၊ စှၤ လီ ၊ ဝဲ ဒီ း အိၵ် ဆၢ ထၢ် ဂၢ်ကျၢ်ဝဲ(၃၅)နံၵ်တုၤလၢမှၢ်မ ဆါ တ နံ ၊ အံ ၊ နၢ့ ၵ် ဟဲ ခ ီ ဖျိ အ သ း လ ၊ ခ ိ ၵ် နၢ် လ ၊ အ ပူ ၊ ကွံ ၵ် သ့ ၵ် တ ဖ ၵ် အ တ ၊ သ း စ ့ ် ကတု ၊ ဒီ း ဂ ၵ် ကျဲ ၊ စ ၊ မ ၊ အ မ ူ အ ဒါ အ ဂ့ ၊ ကတ ၊ အိ ၵ် ဒီ ၊ တ ၊ ဖ ံ ၊ သ ကိ ၊ မ ၊ သ ကိ ၊ ဒီ ၊ တ ၊ ပ ၊ ၊ ဆ ၊ အ သ ၊ သ ဟီ ၵ် လ ၊ အ ဂ့ ၊ အ ယိ နၢ့ ၵ် လီ ၊ .

မ့တမ့ၢ်လၢပခိၵ်ပနၢ်လၢအပူၤကွံၵ်သ့ၵ်တဖၵ်အတၢ်တူၢ်ဆါခိၵ်ဆါ, အတၢ်ဟ့ၵ်လီၤအသးဘၵ်ဒီ ပ အိၵ် ဆ ၊ ထ ၊ ၵ် ဂ ၊ ် ကျ ၊ ပ ဝဲ တ ု ၊ လ ၊ မ ှ ၊ မ ဆ ၊ တ နံ ၊ အံ ၊ နၢ့ ၵ် တ သ့ ဝ ဒ ၵ် ဘ ၵ် . ပ နၢ် ဟ ူ ဘ ၵ် တ့ ၢ် လ ံ လ ၊ ခ ိ ၵ် နၢ် လ ၊ အ ပ ူ ၊ ကွ ံ ၵ် သ့ ၵ် တ ဖ ၵ် ဘ ၵ် ဖ ံ ၊ ဘ ၵ် မ ၊ , ဘ ၵ် လ ၊ ဘ ၵ် ကၢ့ ၊ လ ၊ တ ၊ ် ကိ တ ၊ ် ခ ဲ တ ၊ ် ယ ံ ၊ တ ၊ ် စ ့ ၊ အ က တီ ၊ ် တ ု ၊ ဒ ၵ် လ ၵ် ဖ ဲ လီ ၊ တ ၊ ် က ရ ၊ ကရ ိ အ ဆ ၊ ကတီ ၊ ် ဘ ၵ် လ ၊ တ ၊ ် လ ့ ် ၊ ခ ီ ခ ီ ၵ် , ဘ ၵ် လ ၊ တ ၊ ် ပ ှ ၊ ဒ ီ ၊ တ ၊ ် ပ လီ ၊ ် ပ ဒီ လ ၊ ဒ ု ၵ် ဒ ါ အ က ဆ ူ ၊ ကတ ့ ၊ , ဘ ၵ် ဟ ၊ အ ီ ၵ် သ ူ ယ ့ မ ့ ၊ , တ ၊ ် တ လ ၊ တ ပ ှ ၊ ဘ ၵ် အ ယ ိ ဒ ု ၊ အ ီ ၵ် ထ ီ ၵ် တ ၊ ် ကိ တ ၊ ် ခ ဲ လ ၊ အ ဝ ဲ သ ့ ၵ် အ ဂီ ၊ ် အ ါ မ ံ ၊ ဘ ၵ် ဆ ၵ် တ တ ူ ၊ ် ယ ၊ ် အ သ ၊ ဘ ၵ် ဒ ီ ၊ မ ၊ ဝ ဲ အ ဂ့ ၊ ကတ ၊ ် အ ယ ိ အ သ ူ အ သ ၵ် ဖ ျ ၊ ် ထ ီ ၵ် က ့ ၊ ဝ ဲ လ ၊ မ ှ ၊ ် မ ဆ ၊ တ နံ ၊ အံ ၊ နၢ့ ၵ် လီ ၊ . ကရ ၊ ပ ှ ၊ မ ၊ သ ကိ ၊ တ ၊ ် ဒ ီ ၊ ကရ ၊ ဖ ိ ခ ဲ လ ၊ ် သ ့ ၵ် ၈ ၊ , မ ် သ ု က သ ့ ၵ် နီ ၵ် ထ ီ ၵ် က ့ ၊ ခ ိ ၵ် နၢ် လ ၊ အ ပ ူ ၊ ကွ ံ ၵ် သ့ ၵ် တ ဖ ၵ် အ တ ၊ ် ဟ ့ ၵ် လ ီ ၊ အ သ ၊ လ ၊ ကရ ၊ အ တ ၊ ် ဒ ီ ၵ် ထ ီ ၵ် ထ ီ ထ ီ ၵ် အ ဂီ ၊ ် ဒ ီ ၊ မ ် သ ု က ဟ ံ ၊ လ ၊ ် စ ု , မ ၊ သ ကိ ၊ တ ၊ ် အ ဂ့ ၊ ကတ ၊ ် တ ဂ ၊ လ ၊ အ လီ ၊ ် သ နၢ် ဒ ၵ် ဝ ဲ နၢ့ ၵ် မ ့ ၊ ် ယ တ ၊ ် ဆ ၊ မ ှ ၊ လ ၊ ် ဒ ီ ၊ ယ ့ ထ ီ ၵ် သ ပ ှ ၊ ပ ှ ၊ လ ၊ မ ှ ၊ တ နံ ၊ အံ ၊ နၢ့ ၵ် လီ ၊ .

ကညီ ပိ ၵ် မ ု ၵ် က ရ ၊ မ ့ ် ဝ ဲ ဒ ၵ် ကလ ု ၵ် ဒ ု ၵ် ပ ိ ၵ် မ ု ၵ် ဂ ံ ၊ ် ခ ိ ၵ် ထ ံ ၊ တ ၊ ် က ရ ၊ ကရ ိ တ ဖ ု လ ၊ အ ဒ ု ၊ သ ့ ထ ီ ၵ် ဘ ၵ် ထ ီ ၵ် ပ ိ ၵ် မ ု ၵ် ဒ ် သ ိ ၊ က သ ့ ၵ် ည ၊ လ ီ ၊ အ သ ၊ လ ၊ အ အ ိ ၵ် ဒ ီ ၊ တ ၊ ် သ ့ တ ၊ ် ဘ ၵ် , တ ၊ ် စ ိ တ ၊ ် က မ ီ ၊ လ ၊ ပ ှ ၊ လ ၊ က ဘ ့ ါ ရ ဲ ရ ဲ ကွ ံ ၵ် နီ ၊ ် က စ ၊ ် တ ၊ ် ဂ ့ ၢ် ကီ ဒ ီ ၊ က နၢ် လ ီ ၊ ပ ၵ် ယ ု ၵ် လ ၊ တ ၊ ် မ ၊ တ ၊ ် ဆ ၊ တ ဝ ် တ ၊ ် ဂ ့ ၢ် လ ၊ အ ဟ ဲ ဒ ီ ဘ ၵ် အ တ ၊ ် အ ိ ၵ် မ ု တ မ ံ ၊ ဂ ့ ၊ တ မ ံ ၊ ဂ ့ ၊ နၢ့ ၵ် လီ ၊ . က ညီ ပ ိ ၵ် မ ု ၵ် က ရ ၊ ဂ ဲ ၊ လ ီ ၵ် စ ့ ် ကီ ၊ လ ၊ တ ၊ ် က မ ၊

လီ၊မ၊်ကွံာ်တ၊်ဆိဉ်တံ၊်မ၊နၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢပြိတ်မှုဉ်ဒီးဖိသဉ်အဖိခ်ဉ်ဒီးဟ့ဉ်တ၊်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဆူပှၤတဝ၊လၢအလိဉ်ဘဉ်တ၊်မၤစၢၤလၢကီ၊်ကျိဉ်တဲဉ်, ကီ၊်ပယီ၊, ကီ၊်ဆၢဒီးကညီကီ၊်ပူၤန့ဉ်လီ၊. ကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢမၤလီ၊တံ၊်လၢကရၢမ့၊်ကရၢတဖုလၢအဂံ၊်ဆူဉ်ဘါဆူဉ်အိဉ်ဂၢ်ဆိးကျၢၤ, တုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးဒီးအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ခ္ဆ နှ့ဉ်လီ၊. ကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢဟူးဂဲၤဝဲဒ်သိးပြိတ်မှုဉ်တဖဉ်ကထူဉ်ဖျဲးထိဉ်ကွံာ်လၢတ၊်ဆိဉ်တံ၊်မၤနၢ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးအတ၊်အိဉ်မူအတီ၊ပတီ၊်အကထိထိဉ်အဂီ၊်, ကဒီးန့၊်ဘဉ်မှဉ်ခ္ဆါတ၊်ထဲသိးတုၤသိးလၢတ၊်အိဉ်မူကိးကပၤဒဲးလၢအပတီ၊်ပတီ၊်ဒဉ်ဝဲ, ကအိဉ်ဒီးတ၊်သူဉ်ဆူဉ်သးဂဲၤလၢကနုာ်လီ၊ပဉ်ယုာ်လၢထံရ၊်ကီ၊်သဲးတ၊်တီခ်ဉ်ရိဉ်မဲလၢအပတီ၊်ပတီ၊်ဒဉ်ဝဲယာ်ဒီးတ၊်သူဉ်ထိဉ်ဖဲဉ်ဒရၢဉ်ကီ၊်စၢဖှိဉ်အဂီ၊်, ဒီး လၢပပှၤတဝ၊အပူၤလီ၊ဆိဒဉ်တ၊်ပြိတ်မှုဉ်ဒီးဖိသဉ်တဖဉ်ကမှာ်လၢသးခုဘဉ်ပှၤထူလံ၊ဖိတ၊်ခ္ဆဲးတ၊်ယာ်အလၢအပဲၤအဂီ၊်နှ့ဉ်လီ၊.

လၢတ၊်ကရၢကရိတဖုဂ့ၤတဖုဂ့ၤအပူၤ ဒ်သိးကရၢကဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ် ဒီးကအိဉ်ဂၢ်ဆိးကျၢၤဝဲအဂီ၊် လိဉ်ဘဉ်စ့၊်ကီးဝဲတ၊် ဂံ၊်တ၊်ဘါဒီးတ၊်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤနှ့ဉ်လီ၊. လၢကရၢအတ၊်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်အဂီ၊် ပှၤတနီ၊ဟ့ဉ်လီ၊ဝဲကသ့လၢအနီ၊်ခိတ၊်ဂံ၊်တ၊်ဘါ, တနီ၊လၢအတ၊်ဆၢကတီ၊်, တနီ၊လၢအတ၊်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးဒီးတနီ၊ဟ့ဉ်လီ၊ကသ့ဝဲလၢစုလီ၊်ခ်ဉ်ခ်ဉ်ဒီးတ၊်အဂုၤအဂၤသ့ဉ်တ ဖဉ်နှ့ဉ်လီ၊. တ၊်သ့ဉ်တဖဉ်ခဲလာ်အံၤ ပမ့၊်ကၢ့ၤဟ်ဖှိဉ်ထိဉ်ကၢ့ၤအီ၊ဒီး ကမ့၊်တ၊်ဂံ၊်တ၊်ဘါဖးဒိဉ်လၢ ပကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢအဂီ၊် အဃိဖဲနမၤသ့အလီ၊်နှ့ဉ်မၤအီ၊အဂုၤကတ၊်တက့၊်. "ထံဖိတလီ၊စီ၊မ့တမ့၊်တ၊်နီတမံၤဘဉ်ဆဉ်တုၤအအါထိဉ်ဒီးကဲထိဉ်ကၢ့ၤဝဲပိဉ်လဲဉ်ထံသ့ဝဲအသိး" မ်ပကဟ်ဖှိဉ်သကိးတ၊်လၢအအိဉ်ဒီးပှၤသ့ဉ်တဖဉ် လၢ ပ ကညီပြိတ်မှုဉ် ကရၢဒီး ပပှၤကလုာ်အတ၊်လဲၤထိဉ်လဲၤထိအဂီ၊်နှ့ဉ်တက့၊်.

ပမ့၊်ကွ၊်ကဒါကၢ့ၤတ၊်အိဉ်သးလၢအပူၤကွံာ်ဒီးတ၊်အိဉ်သးလၢ ဆၢကတီ၊်ခဲအံၤနှ့ဉ် မ့၊် တ၊်လၢ အလီ၊ဆိ လာ်အသးဖးဒိဉ် နှ့ဉ်လီ၊. ဆၢကတီ၊်လၢအပူၤကွံာ်တ၊်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဆံးစၢ့ဝဲ လၢပပှၤကလုာ်အသိးအကျါဘဉ်ဆဉ် ဆၢကတီ၊်ခဲအံၤ ပထံဉ်ဘဉ် လၢ ပပှၤကလုာ်သူဉ်ဘီဉ်သးစ၊်ဒီးလီ၊ဆိဒဉ်တ၊်ပြိတ်မှုဉ်သ့ဉ်တဖဉ်စ့၊်ကီးကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့, လဲၤထိဉ်လဲၤထိဒီးပဉ်ယုာ်အါထိဉ်ဝဲလၢတ၊်တီခ်ဉ်ရိဉ်မဲအပတီ၊်နှ့ဉ်အိဉ်ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်လီ၊. တ၊်လဲၤထိဉ်လဲၤထိအိဉ်အဖိခ်ဉ်တ၊်ကီတ၊်ခဲဒီးတ၊်လၢအတၤတ၊်ဒီးပှၤတဖဉ်ဆံးလီ၊စၢ့လီ၊ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်တမ့၊်ဘဉ်.ပှၤသးပှ၊်စံးဝဲ "ဆိမံဘဉ်ဆဉ်တ၊်ဖိညီၤတမံဘဉ်" ပတ၊်ကရၢကရိအံၤဘဉ်တ၊်သ့ဉ်ညါအီ၊အါထိဉ်အဖိခ်ဉ်နှ့ဉ် မ့၊်တ၊်ဂ့ၤဝဲဘဉ်ဆဉ် ပကဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢတ၊်လၢအကွ၊်ဟုဉ်ပှၤဒ်သိးအကမၤဟးဂီၤပှၤ, ကမၤလီ၊ပှ၊်ပှၤန့ဉ်အိဉ်ဝဲးတရံးထီဘိန့ဉ်လီ၊. ပမံဘဉ်ဆဉ်ပဒုဉ်ပဒါန့ဉ်တမံဝဲနီတဘျီဘဉ်. ပဒုဉ်ပဒါန့ဉ် ကွ၊်ဟုဉ်ပှၤထီဘိဒ်သိးကမၤဟး ဂီၤပှၤအယိမ်ပကမၤသကိးတ၊်ပဲ့ၤဒီးတ၊်သူဉ်ဆူဉ်သးဆူဉ်အိဉ်ဒီးတ၊်သူဉ်ဆးသးဆးဒီးတ၊်ပလီ၊်ပဒီပသးကိးဂၤဒဲးနှ့ဉ်တက့၊်.

ပှၤတစိၤလဲၤဝဲဒီး ပှၤတစိၤဟဲဝဲလီ၊. ခ်ိဉ်နၢ်လၢအပူၤကွံာ်တဖဉ် ဟ်တ့၊်နှ့၊်ပှၤတ၊်ဖံးတ၊်မၤလၢပကမၤဒီးပမၤတ့၊်အီ၊လံ, တုၤ ပစိၤလဲၤပူၤဝဲဝံၤဒီး ပ ကဟ်တ့၊်နှ့၊် ကဒီး ပဖိပလံၤလၢခံသ့ဉ်တဖဉ် လၢ တ၊်ဖံးတ၊်မၤလၢပမၤတ့၊်အီ၊သ့ဉ်တဖဉ်အံၤနှ့ဉ်လီ၊. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤဂ့ၤပဆၢမ့၊်လ၊်လၢပှၤတဂၤလ၊်လ၊်လၢကဟံးထိဉ်ဖိဉ်ထိဉ်မူဒါတ၊်ဖံးတ၊်မၤတဆိဘဉ်တဆိ, တပတီ၊်ဘဉ်တပတီ၊်ကမၤသကိးတ၊်အဂ့ၤကတ၊်၊ ဒ်သိးပြိတ်မှုဉ်တ၊်တူ၊်ဘဉ်ခ်ိဉ်ဘဉ်, တ၊်ကီတ၊်ခဲသ့ဉ်တဖဉ်ကလီ၊မ၊်ကွံာ်ခဲလာ်, ဆဉ်ကဒုအသူလၢအိဉ်ဖဲ ပြိတ်မှုဉ်ကရၢ အနီ၊် တ ယ၊် အလိၤန့ဉ် ကလီ၊မ၊်ကွံာ် ဒီး ဆဉ်အတ၊်ကပီ၊လၢအဝါ ကဟဲတုၤအိဉ်ပှၤဒီး မ်ပကဒိးန့၊်ဘဉ်ကၢ့ၤတ၊်သူဉ်မံသးမှာ်အလၢအပဲၤန့ဉ်မ့၊်ဝဲယတ၊်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆူကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢဖိခဲလာ်အအိဉ်လၢကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢအမ့၊်နံၤပဲၤထိဉ်ဝဲ(၃၅)ဝိတဝိလၢမ့၊်တနံၤအံၤနှ့ဉ်လီ၊.

ယူယူဆူပတ၊်မၤနၢ်ဖိတ၊ဉ်,

ပဒိဉ်နီ၊်ဖိဒ့တိ
ကရၢခ်ိဉ်
ကညီပြိတ်မှုဉ်ကရၢ
လီ၊်ဒၢဉ်သး

ကညီပ်မှုဂရုအလံ်ဘိုးဘုခ်ရုးလီးဖဲကညီပ်မှုဂရုအမှ၊်နံ့ပျဲးထိုခ်(၃၅)ဝီတဝီ
ကညီနံ့ခ် ၂၇၅၉နံ့ခ်လါချံ့ထိုခ်ဒဒုသီ–ခရံ့ခ်နံ့ခ် ၂၀၂၀နံ့ခ်လါအှ့ဖြုခ်(၅)သီ

တနံ့ၤအံၤမှ၊်ဝဲကညီပ်မှုဂရုမှ၊်နံ့ပျဲးထိုခ်(၃၅)ဝီတဝီနှုခ်လီၤ. ပသးအိုခ်မၤလၤကပီၤဒီးပ်ဖျါထိုခ်ဘုခ်ကညီပ်မှုခ် (၆)ဂၤ လၤပယှ ထၤထိုခ်အီၤလၤ ပကမၤလၤကပီၤအီၤ လၤကဒီးနှ၊်ဘုခ် ကညီပ်မှုခ်ဂရုတၫ်လၤ ကပီၤဖဲ့ ကညီပ်မှုခ်ဂ ရုနံ့ခ် ဆဲ့ ဆၤ (၃၅)ဝီတဝီလၤမှ၊်တနံ့ၤအံၤနှုခ်လီၤ.အဝဲသ့ခ်တဖခ်မ့၊်ဝဲ–

၁.ပဒိုခ်နီ၊်နှ့ဆၤခ်ဖိ(ကညီပ်မှုခ်လၤအိုခ်ဒီးတၫ်သှုခ်ဆှုခ်သးဂဲၤဒီးဟ့ခ်လီၤသးတုၤလီၤတီၤလီၤလၤတၫ်ဖံးတၫ်မၤအပူၤ)

၂.ပဒိုခ်နီ၊်စ့ဖိ(ကညီပ်မှုခ်လၤအိုခ်ဒီးတၫ်သှုခ်ဆှုခ်သးဂဲၤဒီးဟ့ခ်လီၤသးတုၤလီၤတီၤလီၤလၤတၫ်ဖံးတၫ်မၤအပူၤ)

၃.သရုခ်မှုခ်ညှ့ဟုခ်(ပိ်ပ်မှုခ်လၤအိုခ်ဒီးတၫ်သှုခ်ဒှုသးဒှုဒီးဆၤထၤခ်လၤပှၤကလှာ်ဂီ၊်ဖျိုဖျိုဖျါ)

၄.သရုခ်မှုခ်စ့ၤမ့ခ်ကွံၤ(ပိ်ပ်မှုခ်လၤအိုခ်ဒီးတၫ်သှုခ်ဒှုသးဒှုဒီးဆၤထၤခ်လၤပှၤကလှာ်ဂီ၊်ဖျိုဖျိုဖျါ)

၅.သရုခ်မှုခ်ရှုသးတၫ်မျ၊်ဘီ(ကညီပ်မှုခ်လၤဟ့ခ်လီၤသးမၤတၫ်လၤပှၤကလှာ်တၫ်ကှုခ်ဘုခ်ကှုခ်သ့တၫ်လဲၤထိုခ်လဲၤထိအဂီ၊်)

၆.သရုခ်မှုခ်လၫ်ထူ(ကညီပ်မှုခ်လၤဟ့ခ်လီၤသးမၤတၫ်လၤပှၤကလှာ်တၫ်ကှုခ်ဘုခ်ကှုခ်သ့တၫ်လဲၤထိုခ်လဲၤထိအဂီ၊်)

သ့ခ်တဖခ်နှုခ်လီၤ. ပိ်ပ်မှုခ်လၤ ဒီးနှ၊်ဘုခ်တၫ်လၤကပီၤသ့ခ်တဖခ်အံၤ အဂ့၊်ဒီးအဂီၤဖှုခ်ကိ်ဂ် အိုခ်ဖျါဒ်လံ်ဘျးစဲ့ အသိး အံၤ နှုခ်လီၤ.

ကညီပ်မှုခ်ကရၫတၫ်ဘျၫခ်ခ် သ့ခ်အဆၤဖိအကျါတထံခ်ပ်ဖျါထိုခ်ဝဲလၤကညီပ်မှုခ်ကရၫကမၤလၤကပီၤကညီပ်မှုခ်လၤအ ဖျိုးစိ.ဟ့ခ်လီၤသးမၤတၫ်လၤပှၤကလှာ်အဂီ၊်လၫ်လၫ်ဆ့ဆ့.မၤတၫ်လၤပှၤတဝၫတၫ်မှုခ်တၫ်ခှုခ်အဂီ၊်.တၫ်ကမၤလၤကပီၤအီၤဖဲ့ ကညီပ်မှုခ်ကရၫမှ၊်နံ့ၤနှုခ်လီၤ.ပပ်ကဖၤလၤပသးဒိုခ်မးလၤပအိုခ်ဒံ့ၤဒီးကညီပ်မှုခ်တဖခ်လၤဟ့ခ်လီၤသးလၤပှၤကလှာ်ဒီးပှၤတ ဝၤဂီ၊်လၫ်လၫ်ဆ့ဆ့ နှုခ် လီၤ. လၤအပူၤကွံ၊်ကညီပ်မှုခ်ကရၫမၤလၤကပီၤဘုခ်စ့၊်ကီးကညီပ်မှုခ်အါဂၤဒ်အမ့၊်. သရုခ်မှုခ်ဖး ဒိုခ် ဒီးကထၤခ်စ့သယ်ခ်မိုခ်. ပဒိုခ် နီ၊်စ်ၤဖိရၤစ့ခ်. ပဒိုခ်နီ၊်မ့ခ်ဖိ.သုးခ်ဒိုခ်စိနီ၊်စ့ဒ့ကဲ.ပဒိုခ်နီ၊်လခ်ဖိ. သရုခ်မှုခ်မ့ၤရုံၤအိ(လဲၤ ပူၤကွံ၊်).သရုခ်မှုခ်နါဖိဂ့ၤဒီးသရုခ်မှုခ်နီ၊်အိလးသ့ခ်တဖခ်နှုခ်လီၤ.

ပအိုခ်စ့၊်ကီးဒီးတၫ်ကွဲးပြၫ်ဒီးစ်ၤဘျုးဘုခ်ပှၤကိ်ၤဂၤလၤအဆၤထိုခ်တၫ်ကွဲးတဖခ်နှုခ်လီၤ.

တၫ်ကွဲးတၫ်ဂ့၊်ခိုခ်တီလီၤတံ၊်တအိုခ်ဘုခ်.တၫ်ကွဲးဘုခ်ထွဲ့ဒီးကညီပ်မှုခ်ကရၫ(၃၅)နံ့ခ်သ့ဝဲနှုခ်လီၤ.ပှၤလၤနှ၊်ခိုခ်ဖးတဖခ်အိုခ် ဖျါဒ်အဖီလခ်အသိးအံၤနှုခ်လီၤ.

တၫ်ကွဲးပြၫ်ထၫ်တခီပှၤလၤနှ၊်ခိုခ်ဖးတဖခ်မ့၊်ဝဲ.

နိုခ်ဂံ၊်	ပှၤမၤနှ၊်ခိုခ်ဖးအမံၤ	အိုခ်တၫ်လီ၊်	တၫ်ကွဲးခိုခ်တီ	မၤနှ၊်အပတိ၊်
၁.	နီ၊်တဘိရ၊်ဝါ	ထံချုခ်ထခ်/မှ၊်ယှုခ်	ကညီပ်မှုခ်ကရၫ(၃၅)နံ့ခ်တၫ်လဲၤကျဲ	ပတိ၊်(၁)
၂.	နီ၊်မှုစိ	မဲ၊ရမိ၊်/ကဝီၤ၅.ခ	သၫဆံယၫ်နံ့ခ်တၫ်လဲၤကျဲ	ပတိ၊်(၂)
၃.	နီ၊်ဖိုဖးစ့	လခသ/ကညီပ်မှုခ်ကရၫ	ကညီပ်မှုခ်ကရၫဒီးတၫ်လဲၤခီဖျိ	ပတိ၊်(၃)

ဒီးတၫ်ကွဲးလံ်ဆီရဲခ်တခီပှၤနှ၊်ခိုခ်ဖးတဖခ်မ့၊်ဝဲ.

နိုခ်ဂံ၊်	ပှၤမၤနှ၊်ခိုခ်ဖးအမံၤ	အိုခ်တၫ်လီ၊်	တၫ်ကွဲးခိုခ်တီ	မၤနှ၊်အပတိ၊်
၁.	နီ၊်ထံမှ	ချုခ်လွ၊်ထူုခ်ကိ၊်ရှုခ်	ကညီပ်မှုခ်ကရၫအတၫ်လဲၤခီဖျိလၫ(၃၅)နံ့ခ်အတိ၊်ပူၤ	ပတိ၊်(၁)
၂.	နီ၊်မၤသခ်ဖိ	မဲ၊လးဒဲကဝီၤ	သၫဆံယၫ်နံ့ခ်ကညီပ်မှုခ်ကရၫအတၫ်လဲၤခီဖျိတဖခ်	ပတိ၊်(၂)
၃.	မှုခ်ခ်ကလှုးမိ	လခသ/ကညီပ်မှုခ်ကရၫ	ကညီပ်မှုခ်ကရၫဒ်တၫ်သ့ခ်ညါနှ၊်ပၫ်အမိ၊်	ပတိ၊်(၃)

ပျားလၢနှၢ်ခိုဉ်ဖးတၢ,ခံ,သၢတဖဉ်အတၢ်ကွဲးအံၤအိုဉ်ဝဲဒဉ်လၢလံာ်ဘျုးစဲအပူၤနှဉ်လီၤ.

လၢကညီပိာ်မှဉ်ကရၢမှၢ်နံၤပဲၤ့ထီဉ်(၃၅)ဝီတဝီအံၤ ပအိုဉ်ဒီးတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ အဒိဉ်အမှၢ်လၢ ပကမၤလၢ ကပီၤ မှၢ်တနံၤ အံၤ ဘဉ်ဆဉ် ခီဖျိုလၢခိုဝံး(၁၉)(Covid 19)တၢ်ဆါယၢ်တၢ်ရၤလီၤသးသကုၤဟီဉ်ခိုဉ် ဒီဘှဉ်ဒီးလၢတၢ်ဒီသ ၣၢဆိတၢ်ဆါအယၢ်သုတရၤလီၤသးအါထိဉ်တဂ့ၤအဂီၢ် ပဘဉ်ပတှာ်ကွံာ်ပတၢ်မၤလၢကပီၤအမူးအံၤ နှဉ်လီၤ. သနာ်ကှ ပတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတနီၤပမၤထွဲအီၤသ့ ဒ်းခီဖျိုပရၤလီၤဒုးသ့ဉ်ညါပှၤကိုးဂၤဒဲးလၢအ့ထၢဉ်နဲး(Internet)အပူၤနှဉ်လီၤ.ဒ်ပဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါတ့ၢ်အသိး,ပတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ ခဲလၢာ်လ့ၢ်ခါလၢအမ့ၢ် တၢ်မၤလၢကပီၤကညီပိာ်မှဉ်ကရၢခိုဉ်နၢ်ဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိလၢမၤတၢ်တပယှာ်ဃီဒီးပဲၤ့ဆၢပဲၤ့ကတိၢ်. တၢ်ကွဲးပြၢ်လံာ်ဆိရဲဉ်ဒီးထါ,တၢ်မၤလၢကပီၤကညီပိာ်မှဉ်လၢဟ့ဉ်လီၤသးလၢပပှၤတဝၢအပူၤဒီးတၢ်ဟ့ဉ်ကနၣ်အဆံးဆူဖိဉ်ယဲ,မှဉ် ကမဲဒီးပှၤသးပှၢ်အံၤအကျါခံခါလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလၢကပီၤကညီပိာ်မှဉ်ကရၢခိုဉ်နၢ်ဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိပဲၤ့ဆၢပဲၤ့ကတိၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်ကနၣ်အ ဆံးဆူဖိဉ်ယဲ,မှဉ်ကမဲဒီးသးပှၢ်အံၤပဟ်ပတှာ်ကွံာ်ဒီးပကဆဲးမၤကှၤအီၤလၢ၂၀၂၁နံ့ဉ်အပူၤဒီးမ့မ့ၢ်တၢ်ကွဲးပြၢ်ဒီးတၢ်မၤလၢက ပီၤကညီပိာ်မှဉ်လၢပပှၤတဝၢပူၤတခီပက ဒုးသ့ဉ်ညါအီၤဖဲအံၤနှဉ်လီၤ.

****

ခ့ၢ်ကမ့ဲ

တၢ်အဲဉ်နှဉ်အတၢ်ကမဉ်အိုဉ်ဒါ.

ပှၤကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့တဂၤကူဉ်သ့ကူဉ်ဘဉ်လၢတၢ်ကိုးမံၤဒဲးဒီးသ့ဉ်ညါတၢ်ဂ့ၤတၢ်အၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ကျဲးစၢးပၢၤလီၤအသးလၢတၢ်ခဲလၢာ်အ ပူၤ ဒီးအိုဉ်မူဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဆဉ်တၢ်လၢအပၢၤဝဲတနှ,ဘဉ်နှဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လူၤပိာ်မှဉ်ပိာ်မၢၤဒီးတၢ်အဲဉ်ဘၢမါတခါနှဉ်လီၤ.

သရဉ်တဂၤ–ဖိဏ,နမ့ၢ်ဘှီကှၤနသးတစ်းဒီးနကမ့ၢ်မးပှၤလၢအဂ့ၤတဂၤလီၤ.

ပှၤကူဉ်သ့–ယအိုဉ်မူဂ့ၤဂ့ၤလီမၢ်.

သရဉ်တဂၤ–နအဲဉ်ဘၢဒဉ်နမါခဲအံၤခဲအံၤနှဉ်မ့ၢ်တဂ့ၤဓါ.

ပှၤကူဉ်သ့–တၢ်သးဝံဉ်စံးဝဲ"တၢ်အဲဉ်နှဉ်အတၢ်ကမဉ်အိုဉ်ဓါ."နတနၢ်ဟူဘဉ်ယါသရဉ်....

သရဉ်တဂၤ – ယနၢ်ဟူဘဉ်ကစီဒီး, ဘဉ်ဆဉ် တၢ်မၤလာ်အဘီတဆံလၢအစံးဝဲ အဲဉ်ဘၢမါအဲဉ်ဘၢဝၤတဂ့ၤနှဉ် မ့ၢ်နတနၢ်ဟူနဲ့နီတဘျီ စ့ၢ်ကီးဘဉ်ဓါ....

ပှၤကူဉ်သ့–ယမၤလၢပဲၤ့အီၤခ့ဲ့ဘီဒီးမၤကမဉ်ဘဉ်ဒဉ်အီၤထဲတဘီနှဉ်နကစံးဒံးလၢယတမ့ၢ်ပှၤဂ့ၤဘဉ်နှဉ်....

သရဉ်တဂၤ–နစုမ့ၢ်စုနၣ်အဘိတဆံမ့ၢ်ထိဉ်တဲာ်ထဲတဘိဒီးနကစံးဒံးလၢနစုမ့ၢ်စုနၣ်လၢပဲၤ့ဝဲဒဉ်နှဉ်ဓါ....

ပှၤကူဉ်သ့–စုမ့ၢ်စုနၣ်နှဉ်ယတအဲဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါဘဉ်....ယအဲဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါဒဉ်လၢတၢ်အဲဉ်နှဉ်အတၢ်ကမဉ်အိုဉ်ဓါတခါလီ....

ကဘဉ်တဲာ်ကှၤမနုၤတဲာ်ဝဲတသ့လၢၤလၢၤအယိတဲာ်ထိဉ်ဒဉ်တၢ်ဒ်အံၤဖးဒိဉ်ဖးဒိဉ်ဒီးဟားကွံာ်ဝဲလီၤ.

****

မှ်နံ၊-၅သီလါမးရှး၂၀၁၀နံ့ဉ်

တ်ရ၊လီ၊တ်ကစီဉ်တ်ဒ့၊သ့ဉ်ညါ-တ်ထုးထိဉ်ရ၊လီ၊ လဲခ်ပဉ်ဖျါဘဉ်ယ၊ကညီဖိခ်မှဉ်သဝီသ၊ပှ်လ၊ ဟီဉ်ခ်ိဉ်ဒီဘ့ဉ်ဖိခ်မှဉ်မှ်နံ၊

ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊အလဲ်ဟ်ဖျါအသီတဘ့ဉ်လ၊တ်ကိ၊အီ၊ "မ၊သံယ၊လ၊အဝဲသ့ဉ်အလ်ီ" လ၊အမ့်တ်ဟ်ဖျါဘဉ်ယ၊ကညီ ဖိခ်မှဉ်သဝီသ၊ပှ်သ့ဉ်တဖဉ် အတ်ဂဲ၊လ်ိ်အိဉ်မှခ်ိ်ဆ၊အတ်လဲ၊ခ်ိဖျိတဖဉ်လ၊အဟ်ဖျါထိဉ်တ်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘ့ီဒ်ဉ်ဒ်ဉ်မှ်မှ် တဖဉ်လ၊ဖိခ်မှဉ်သဝီသ၊ပှ်တဖဉ်ဘဉ်ကွ်ဆ၊ဉ်ဓ်ခ်တဖဉ်ယှ်ဒီ:တ်အိဉ်မှခ်ိ်ဆ၊ကှ၊တ်အကျိ၊အကျဲတဖဉ် လ၊အဝဲသ့ဉ်သ့ဝဲဒ် သီ:ကမ၊ဆ်:လီ၊စှ၊ကှ၊တ်သဘ်ဉ်သဘ့ဉ်ဒီ:တ်ဖ့ဉ်ဆ၊သ့ဉ်တဖဉ်အဂ်ီ၊နှဉ်လီ၊. ပမ့်ကွ်ကှ၊လ၊ လှ်လ်ထူသနှတ်ဆဲ:တ် လ၊အပူ၊သဝီသ၊ပှ်မှ:ဒါအါတကှ်ဘဉ်တ်မ၊အီ၊လ၊ဗိ်ခွါတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်ခ်ိဖျိလ၊ပယီ၊သုး:တဖဉ်အတ်မ၊အ၊မ၊နှ:တဖဉ်အ ယိဗ်ခွါတဖဉ်ဘဉ်ယှ်ပူ၊အသ:သမှဒီ:ဟ်:မှ:ဒါတသ့လ၊၊ဘဉ်. လ၊တ်လိ်ဉ်ဘဉ်ပှ၊တီခ်ိဉ်ရ်ဉ်ဓဲတ်တဖဉ်အဖီခ်ိဉ်ဒီ: ဒ်သီ:တ် ကဟဲစ်ကှ၊တ်မှ်တ်ခုဉ်အဂ်ီ,ဗ်ိ်မှဉ်အါဂ၊စ:ထိဉ်ဟ်:ထိဉ်ဝဲသဝီသ၊ပှ်အမှ:ဒါနှဉ်လီ၊. တ်ဟ်ဖျါတဘ့ဉ်အ်:တ်ကထုးထိဉ် ရ၊လီ၊အီ၊ဖဲစသီလါမးရှးအနံ၊,ဒ်အမ့်ဟီဉ်ခ်ိဉ်ဒီဘ့ဉ်ဗ်ိ်မှဉ်မှ်နံ၊ဒ်သီ:ကဟ်ဖျါထိဉ်သဝီသ၊ပှ်မှဉ်တဖဉ်အတ်လဲ၊ခ်ိဖျိတဖဉ် လီ၊ဆီ:ဒဉ်တ်,တ်ကူဉ်တရံ:ရဲဉ်ကျဲ၊အကျိ၊အကျဲလ၊အဝဲသ့ဉ်သူတ့ှ်ဝဲတဖဉ်လ၊အပဉ်ယှ်တ်ဆိကမိဉ်နှ်တ်လ၊အ၁ှ:ဒီ:တ် တဲကျဲ၊တ်ဒ်သီ:အပှ၊ဒူဖိသဝီဖိသ့ဉ်တဖဉ်ကအိဉ်ဘဉ်လ၊တ်ပူ၊ဖျဲ:ပူ၊အဂ်ီ၊နှဉ်လီ၊.

တ်မ၊ဝဲတ်ပတ့ှ်တ်ခ: တ်အ၊ဉ်လီ၊အီလီ၊တဖဉ်လ၊ ကညီစ်ိ်စုကဝဲ၊ကရ့ှ်တဖဉ်ဒီ:ပယီ၊သုး:မှ်တဖဉ်အဘ၊ဉ်စ၊၊ဘဉ်ဆဉ် တ်ဒုး:တ်ယာ်တဖဉ်ကဲထိဉ်ဒ်:ဒဉ်အသ:လ၊ကမျ,်အိဉ်ဆ:ဟိဉ်ကဝိ၊တဖဉ်အယိမ့်ဝဲတ်လ၊အဒုး:အိဉ်ထိဉ် တ်လီ၊ဖျံ၊လီ၊ဖု: လ၊ကမျ,်တဖဉ်အတ်ပူ၊ဖျဲ:အဂ်ီ၊နှဉ်လီ၊. ဒ်တ်သဘ်ဉ်သဘ့ဉ်တဖဉ်နုးထိဉ်ထိဉ်ဝဲအသီ:ဗ်ိ်မှဉ်တဖဉ်အတ်ဘဉ်ကွ်ဆ၊ဉ်ဓ်ခ် ဒီ:အဝဲသ့ဉ်အတ်အိဉ်မှတ်ဂဲ၊လ်ိ်တဖဉ်ကိခဲနုးဒ်ိ်ဉ်ထိဉ်ဝဲစ့ှ်ကိ:နှဉ်လီ၊. လ၊နှဉ်အမ်ာ်ညါတ်ဟ်ဖျါအ်:မ့်ှ်ဝဲ တ်အုဉ်ကီ၊တခါ လ၊အဘဉ်တ်ကွဲ:ဖျါထိဉ်ဗ်ိ်မှဉ်တဖဉ်ဒ်ပှ၊လ၊အဒီ:သ၊အပှ၊တဝ၊တဖဉ်လ၊တ်အိဉ်သ:လ၊တ်မှ်လ်အီ၊တသ့ဘဉ်အပူ၊အ ခါ:ဒဉ်လဲ်နှဉ်လီ၊.

တ်ဆ၊ကတ်ီ-စသီ,လါမးရှး၂၀၂၀နံ့ဉ်, ဂ်ိ၊ခ်ိ(၉:၀၀-၁၂:၀၀)မှ်ထူဉ်
တ်လီ်တ်ကျဲ-ကညီကူဉ်သ့ဆဲ:လ၊ဝဲ၊ကျိ၊တ်အိဉ်ဖ့ှ်ဉ်ဘ့ျ်ဉ်ဒ်ိ်ဉ်,သ့ဉ်ဘ့ဉ်ထဉ်
ပှ၊ကတ်ီ၊တ်ဖဉ်-ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊,ကိ်ီမ်ိ်ပှ်အ့ှ,ရ်ဉ်တ်တ်ီတ်ကြ,ဒ်ီ: တ်ခ့ွ:တ်ယာ်ကရ့ှ်,သဝီသ:ပှ်မှဉ်လ်ီ်လဲ၊တဂ၊

လ၊တ်ဂ့ှ်တ်ကျိ၊လီ၊တ်လီ၊ဆဲ:အ၊ထိဉ်အဂ်ီ၊ဆဲ:ကျိ:ဘဉ်-

(၁).သရဉ်မှဉ်သလ့ှ:ဖိ+၆၆-၉၂၉၃၂၃၃၃ (၂).သရဉ်မှဉ်အ့ှ၊ဘံ၊နှစ်+၆၆-၈၅၆၈၇၅၄၂

အ်:မ့ှလ်: kwocentral@gmail.com, kwomaesot@gmail.com

ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊တ်စ်ဉ်စီ၊တဲစီ၊-

ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊အ်:ဘဉ်တ်ဒုး:အိဉ်ထိဉ်အီ၊ဝဲ၁၉၄၉နံ့ဉ်ဒီ:ဘဉ်တ်ဒုး:အိဉ်ထိဉ်ကဒါကှ၊အီ၊ဝဲ၁၉၈၅နံ့ဉ်အခါနှဉ်လီ၊. ကတ်ီ်ခဲအ်: ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊အကရ၊ဖိခဲလ၊ခ်အိဉ်ဝဲအါနှ်:ဒ်:၆၀,၀၀၀ဂ၊လ၊အအိဉ်ဝဲလ၊ကညီကိ်ီစဲဉ်,ကိ်ီပယီ၊ပူ၊ဒီ:လ၊ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒဲကဝိ၊ တဖဉ်အပူ၊လ၊ကိ်ီကွ်ဉ်တဲဉ်-ကိ်ီပယီ၊ကိ်ီဆ၊နှဉ်လီ၊.ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊မ့်ှ်ဝဲပှ၊ထူလ်:ဖိဗ်ိ်မှဉ်တ်ကရ၊ကရိတဖ့လ၊ အမ၊တ်လ၊ တ်ဒီသ၊ဒီ:ပဝဲ၊ကျိ၊တဖဉ်ဟ့ဉ်တ်ဆ်ိ်ဉ်ထွဲမ၊စ၊၊လီ၊လီ၊ဆ့ှ:ဗ်ိ်မှဉ်တဖဉ်,ဖိသ့ဉ်ဗ်ိ်မှဉ်,ဖိသ့ဉ်တဖဉ်,ဒီ:ပှ၊လ၊အလ်ိ်ဉ်ဘဉ်တ်မ၊စ၊၊ လီ၊ဆီတဖဉ်လ၊ပပှ၊တဝ၊ပူ၊အဂ်ီ၊နှဉ်လီ၊.ပစ်ိ်ကဖိထိဉ်ဗ်ိ်မှဉ်အတ်တီခ်ိဉ်ရ်ဉ်ဓဲ,မှဉ်ခွါတ်ဒီသ့ဉ်ဒီသ:,ဒီ:ပှ၊တဝ၊တ်နှ်ပ၊တ်တဖဉ် လ၊ပတ်ပ်:တ်မ၊လ၊အကျိ၊အကျဲခဲလ၊ခ်အပူ၊နှဉ်လီ၊.ကညီဖိခ်မှဉ်ကရ၊အ်:ပှ:ဂဲ၊ဝဲလ၊တ်ဂ့ှ်လ့ှ်ခါ:ခ်ိ:အမ့်တ်ကရ၊ကရိဒီ:တ်ဟ့ဉ် တ်ဟ့ဉ်ညါဝဲ၊ကျိ၊, တ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဝဲ၊ကျိ၊,တ်အိဉ်ဆ့ှ်ဉ်အိဉ်ရ့ှ:ဝဲ၊ကျိ၊ဒီ:ပှ၊ဂ့ှ်ဗိဝဲ၊ကျိ၊တဖဉ်နှဉ်လီ၊.

၁.(KWO) အမှၢ်နံၤ(ကညီပိတ်မှဉ်ကရၢမှၢ်နံၤ)
ပှဲၤထိုဉ်လံသၢဆံယၢ်နံဉ်
ပိတ်မှဉ်ပိတ်မၢၤတၢ်ခွဲးယာ်
တလၢပှဲၤထိုဉ်ဝဲဒီးဘဉ်

၂.မိၢ်ပၢ်ဖံဖုစံးဟ်တ့ၢ်
ဆီမိၢ်အိုဉ်အိမှၢ်တဆ့ဉ်
တၢ်အိုဉ်သးခ့ၢ်ခဲအံၤ
တဒီးလၢညါစိၤခဲအံၤ

၃.ဆဉ်ကဆီဝံၢ်ထိုဉ်လံနိုဉ်
ကညီမှဉ်ဖိအိုဉ်ဖျါထိုဉ်
ခ့ၢ်အံၤတဒီးလၢညါ
ဆီမိၢ်အိုဉ်အိမှၢ်ဆ့ဉ်ဝါ

၄.ကညီပိတ်မှဉ်ကရၢယိ
ကညီမှဉ်ဖိထံဉ်ကျဲဖျိ
နှာ်လီၤမၤတၢ်ကလုာ်ဂီၢ်
လၢတၢ်လီၢ်ကိုးပူၤနီၢ်ကီၢ်

၅.တနီၤလၢဆူဉ်ခ္ဆ မၤစၢၤ
တနီၤကူဉ်သ့နှာ်မၤစၢၤ
တနီၤလၢပၢၤကီၢ်မူဒါ
ပိတ်မှဉ်ကရၢပူၤအိုဉ်ဖျါ

၆.နီၢ်တဝံဒီးစီၤတယိုး
ပကမၤသကိုးယူဖိုး
ယူဖိုးလၢတၢ်ထံဉ်ဆိမိဉ်
တၢ်သးလီၤပလိုက်ကအိုဉ်

၇.ယူဖိုးလၢတၢ်မၤမူဒါ
အမိၢ်လံမိၢ်ပှၢ်ကဖျါ
ယူဖိုးလၢတၢ်သိဉ်တၢ်သီ
မ့ၢ်တၢ်ယူတၢ်ဖိုးအတီ

၈.ဆၢဂ့ၤနၤနနံၤအိုဉ်ဖျဉ်
သၢဆံယၢ်နံဉ်တၢ်အိုဉ်ဖျဉ်
နဒိုဉ်တာ်ခိုဉ်ပှဲၤထိုဉ်လံ
ကလုာ်ဂီၢ်မၤထွဲသးမံ

၉.ဆူညါမှၢ်နံၤလၢကဟဲ
ကွၢ်ဖဲမူဒါလၢကဟဲ
လၢတၢ်နာ်ဒီးတၢ်မှၢ်လၢ်
ဂုာ်ကျဲးစားမၤနဲသပှၢ်

၁၀.မှၢ်နၤတၢ်ခံးမ့ၢ်ပူၤကွံာ်
မှၢ်ဂီၤယံလၤနကထံဉ်
မှၢ်နၤတယံာ်နှ့ၢ်မှၢ်ထူဉ်
တၢ်ဆၢကတီၢ်ကဟဲတူၤ

၁၁.မိၢ်ဖိမှဉ်ဒီးပၢ်ဖိခ္ဆါ
ဟံးလိုက်စုဒီးလဲးဆူညါ
သးဆူဉ်သးဒူထိုဉ်ဆူမှ
တူၤကီၢ်သူလ့ၤနှ့ၢ်တစု

****

ကညီဖိုမှုကရၢ(၃၅)နံၤ်တၢ်လဲၤကျဲ

၁.တၢ်စံၤ်စိၤတဲစိၤကွဲးဖျါ
စးထိၤ်၁–၉–၄–၉ခါ
ခီဖျိတၢ်ဒုးတၢ်ယၤယိ
လီၤပအးကွံၤ်တစိၤ်ဖိ
၂.ဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၢ်အခါ
ကရၢခိၤ်မ့ၢ်မိနံထၤ်
ဒ်မ့ၢ်တၢ်ပၢ်ဆၢကတီၢ်
ဖိၤ်မုၤ်ကဲစုဒုၤ်စုတီၤ
၃.မၤတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်မၤ
ဆးစၢၤသုးဖိအကူကၤ
မၤစၢၤမူးသးခုသးအုး
သုမၤအီၤလၢတၢ်သးခု
၄.၁၉၈၅နံၤ်အ့ဖြၤ်
ခိၤ်နၢ်ကၢ့ၤဒုးအိၤ်ထိၤ်ကၢ့ၤ
ဃုထၢထိၤ်ကၢ့ၤကရၢခိၤ်
မ့ၢ်ဝဲသရၢ်မုၤ်လၤ်ဖိ
၅.စးထိၤ်ကရၢအိၤ်ထိၤ်ဝံၤ
သၢဆံယဲၢ်နံၤ်တုၤ်ယီၤလံ
ဖိၤ်မုၤ်ကရၢသူၤ်လီၤသး
ကီၢ်ရူၤ်ဒဲကဝီၤဝးဝး
၆.နီၤဖးမူဒါတၢ်မၤအါ
ဝဲၤကျိၤအိၤ်ဝဲဒၤ်လ့ၢ်ခါ
လၢဝဲၤကျိၤတဖၤ်ဖီလၢ်
တၢ်တိၤ်ကျဲၤအိၤ်ဝဲအါမး
၇.တၢ်ကရၢကရိဝဲၤကျိၤ
မ့ၢ်ဝဲၤကျိၤဖးဒိၤ်တဘိ
တၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိ
ထုးရၤလီၤလံၤ်ဖိလ်ၢ်ဖိ

၈.လၢအကျါကူၤ်သ့ဝဲၤကျိၤ
မ့ၢ်ဝဲၤကျိၤလၢအရ့ဒိၤ်
ဖိလံၤကန့ၢ်ကူၤ်သ့ဂီၢ်
ဘၤ်ကွဲးပတံဟ်ဖျါထိၤ်
၉.ဆူၤ်ခ့ါ မ့ၢ်ဝဲၤကျိၤတဘိ
ဟ့ၤ်တၢ်သ့ၤ်ညါတၢ်မၤလိ
လၢမိၢ်ဖိဆံးအတၢ်လိၤ်
နီၤဟ့ၤ်လီၤယုၤ်ဒီးတၢ်ဘိၤ်
၁၀.ဝဲၤကျိၤအကျါပှၤ်ဂ့ၢ်ဝီ
တမ့ၢ်ဝဲၤကျိၤလၢအညီ
ဘၤ်ဘှါဆဲတၢ်မူးတၢ်ရၢ်
ဒ်ပှၤကဒိၤန့ၢ်တီတြၢ်
၁၁.ဝဲၤကျိၤအဖီလၢ်တၢ်မၤ
တယၢၤဖျါအိၤ်ဒံးအါမး
ဘၤ်ဆၤ်အါဒၤ်တၢ်တက့ၢ်
ပှၤကိုးဂၤဒဲးသ့ၤ်ညါတ့ၢ်
၁၂.လၢထံရ့ၢ်ကီၢ်သဲးတပၤ
သုတအိၤ်မံသပ့ၤဘၤ်
စိၤ်မဲာ်စိၤ်နါကနၤ်ထံ
တၢ်အိၤ်သးကိုးမ့ၢ်အနံၤ
၁၃.သုမ့မ့ၢ်ဖိၤ်မုၤ်ဘၤ်ဆၤ်
သုတတ့ၢ်စၢ်လီၤဂံၢ်ဘၤ်
တၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
သုဂုၤ်ကျဲးစားမၤလၢ်သး
၁၄.လၢပိၤ်မုၤ်ခ့ဲးယၢ်တုၤသိး
သုဂုၤ်ကျဲးစားစံးကတိၤ
လၢခိၤ်နၢ်ဒိၤ်ထိအကျါ
ဖိၤ်မုၤ်ဟဲအိၤ်ဖျါထိၤ်အါ

၁၅.ပမ့ၢ်ကွၢ်ကၢ့ၤခါခဲအံၤ
ဖိၤ်မုၤ်ဖျိုးစိအါထိၤ်လံ
ဒိုးနၢ့ၢ်မံၤလၤသၤ်ကပီၤ
ဟီၤ်ခိၤ်ဒီဘ့ၤ်သ့ၤ်ညါအီၤ
၁၆.လၢတၢ်တီတၢ်တြၢ်အဂီၢ်
သုဂုၤ်ကျဲးစားမၤနီၢ်နီၢ်
တၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဟဲကဲထိၤ်လံ
သုဆၢထၢၤ်ကွဲးရၤလီၤလံၤ်
၁၇.ပမ့ၢ်ကွၢ်ခါလၢပူၤကွံၤ်
ထိၤ်သတြီၤဒီးခါခဲအံၤ
သုတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၤ်
ဒိၤ်ထိၤ်အါထိၤ်ရၤလီၤသး
၁၈.တၢ်ဖံးတၢ်မၤကျဲအါဘိ
ကဲဘျုးကဲဖြိၤ်ကညီဖိ
သၢဆံယဲၢ်နံၤ်တၢ်လဲၤကျဲ
တမ့ၢ်တၢ်လၢအညီဝဲ
၁၉.မုၢ်ကအိၤ်ကၢ့ၤဝဲတနံၤ
ဆၤ်ကဒုကလီၤမၢ်ကွံၤ်
မိၢ်ပိၤ်မုၤ်အလုၢ်အပ့ၤ
တၢ်ကသ့ၤ်ညါဟ်ဒိၤ်ကၢ့ၤ
၂၀.သးဆံးသးဟးဂီၤတဂ့ၤ
ဒ်တၢ်မၤလၢသုမၤတ့ၢ်
ဂုၤ်ကျဲးစားဆဲးမၤကူ့ၢ်ကူ့ၢ်
တုၤပန့ၢ်ကၢ့ၤတၢ်သဘ့ျ

လၢ–ပျိုကွၢ်စိ
မံၤနီၢ်ကီၢ်–နီၢ်တဘိရၢ်ဝါ
တၢ်လီၢ်–ထံချၤ်ထၤ်(မ့ၢ်ယူၤ်)

ဃူဃူဆူပတာ်မၤနၢၤ

သူလ့ၤဘုသိဉ်

၁.တၢခွံလွံၢ်ခွံအနံဉ်အံၤ
တၢ်ပၢ်ဆၢစးထိဉ်ဝဲလံ
တၢ်ကိးအမံၤဆိကတၢ်
ကိၢ်သူလ့ၤပိတ်မှဉ်ကရၢ

ၢ.တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်အိဉ်ဒီးအီၤ
သူဉ်ဒူသးဒူမၤဝဲလီၤ
တကွၢ်ဝဲတၢ်ဘူးတၢ်လဲ
လၢတၢ်သးအိဉ်မၤလၢပဲ့ၤ

၃.စးထိဉ်လၢသ့ဉ်ညါလီၤသး
စံဉ်မ့ံဟးဖျိုးပှၢ်လၢ်ကျါ
ဒုဉ်ဒါပယီၤသးအၢသံ
မၤအၢမၤနးပှၤကိးမံၤ

၄.လၢတၢ်ပသးတဖျၢဉ်ဃီ
တူၢ်နးတူၢ်ဖြိုဉ်မၤသကိး
ကကဲထိဉ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ
တၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

၅.တၢ်သးအုးမဲာ်ထံမဲာ်နိ
ဘဉ်လီၤပအးဝဲတစိၢ်
ဘဉ်ဆဉ်တမ့ၢ်အလိၢ်မၢ်
ဂံၢ်ဘါဆူဉ်နၢ်ဒံးလၢညါ

၆.တၢခွံယီးလွံၢ်တၢ်လဲၤကျဲ
ကဲထိဉ်ဝဲဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ
ဖဲလါယူၤအသီခံဆံ
ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲအမ့ၢ်နံၤ

၇.တၢခွံယီးယဲၢ်သီတဘျီ
ကိၢ်ခိဉ်ဘိဉ်မ္ဒးဒုးအိဉ်ထိဉ်
မံၤကညီပိတ်မှဉ်ကရၢ
ဟူထိဉ်သါလီၤဂ့ၤဒိဉ်ကျၤ

၈.တၢ်ဒုးဆူဉ်ကျိသိဉ်မျိာ်သိဉ်
ဖိမ့ၤဘိဉ်မ့ၤဆၢဝ့ၤဝီၤ
ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအခါ
ကဲထိဉ်ဝဲတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ

၉.လံာ်ပရၢဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါ
ခိဉ်နၢ်သိဉ်ဒူသးဆူဉ်မး
လၢထံကိၢ်ဒီးကလှာ်ဂိၢ်
သးသမူသ့ဉ်ထံဟ့ဉ်လီၤ

၁၀.နၤဒီးယၤမ့ၢ်ဒ်သိးသိး
လၢအဲဉ်ပှၤကလှာ်အဃီ
ပိတ်မှဉ်ကရၢအတၢ်မၤ
သ့ဉ်ညါယဲကဲဘျုးဒိဉ်မး

၁၁.မိၢ်ဒီးဖိဆံးကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်
ဆူးဆါလီၤဘှံးအိဉ်တဘျဲ
ဟံဉ်ပူၤဃီပူၤဖြိုဉ်ဒိဉ်မး
နၢ်ဟူအဝၤစူးကွံာ်သး

၁၂.မိၢ်ဒီးဖိဆံးကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်
ဆူးဆါလီၤဘှံးအိဉ်တဘျဲ
ဟံဉ်ပူၤဃီပူၤဖြိုဉ်ဒိဉ်မး
နၢ်ဟူအဝၤစူးကွံာ်သး

၁၃.ပိတ်မှဉ်ကရၢအတၢ်မၤ
တစိၤသးကမၤယဲဒဉ်
သ့ဉ်ညါယဲအဘျုးအဖြိုဉ်
လၢဟီဉ်ခိဉ်ဒီးလၢမူခိဉ်

၁၄.ကဲထိဉ်ဝဲတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ
ပှၤတဝၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
ဟ့ဉ်လီၤသးဒီးမၤသပှၢ်
ဝဲၤကျိၤလွံၢ်ဘိအတၢ်မၤ

၁၅.သုးက့ခ်ံ့ဘ့ဉ်ဟ်ဖြိုဉ်သး
အိဉ်ဝဲဒဉ်လၢဝ့ၢ်မဲၢ်လး
ပှၤကိးဂၤတိစၢၤမၤစၢၤ
တနီၤဖးတၢ်ဒူဉ်တၢ်ဆၢ

၁၆.စးထိဉ်ဖဲတၢခွံခွံလွံၢ်
ကညီဖလီၤဖးဒီးလံ
ခီဖျိုဒုဉ်ဒါအတၢ်မၤ
ခရံဉ်ဖိဒီးဘူးဒးလီၤဖး

၁၇.ပပှၤကလှာ်ပအဲဉ်အီၤ
ကိးဖုဒဲးမၤကလှာ်ဂိၢ်
နမ့ၢ်မၤဒ်သိးနတဲ
နပှၤကလှာ်သးခုဝဲ

၁၈.ပပၢ်မ့ၢ်အါမိၢ်မ့ၢ်အါ
ဖိဘဉ်ကိးဖဲလဲဉ်တဂၤ
တၢ်ပညိဉ်မ့ၢ်တမံၤယီ
ထံကိၢ်ဒီးပှၤကလှာ်ဂိၢ်

၁၉.ပမိ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲတဂၤ
ပပၢ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲတဂၤ
တၢ်သံဒိၣ်မ့ၢ်တထုးဖး
ခံဂၤအိၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်

၂၀.တဂၤလၢပလီၢ်ဒၣ်ဝဲ
ဟံၣ်မာ်ဃီပၢၤဆံးဒိၣ်လဲၣ်
ပဖိပလံၤကသးခု
အိၣ်ဘၣ်လၢမိ်ၢ်ပၢ်ကဒု

၂၁.တၢ်ဃူတၢ်ဖိုးကအိၣ်ထီၣ်
ကူၣ်သ့ဒီးကျဲၤဃူကျဲၤဖီး
ပျ၊်ကၢ့ၤလိ်ၣ်သးတၢ်ကမၣ်
ပကမ့ၢ်ပှၤမၤနၤတၢ်

၂၂.တၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးဖးဒိၣ်
လီၤသးအုးဒီးသးဘၣ်ဒိ
ကဲထီၣ်ကၢ့ၤဝဲတၢ်မၤလိ
ပှၤကဟဲလၢခံတစိၤ

၂၃.စးထီၣ်ဖဲတဲခ့ၢ်ခ့ၢ်ဃု
ဒဲကဝီၤအါဖျၣ်ပၣ်ဃုာ်ာ်
ဆီလီၤဘၣ်ပိ်ာ်မ့ၣ်ကရၢ
အ့ၣ်,ဘံၣ်,စံၣ်ကမျၢ်ခဲလၢာ်

၂၄.ပဝဲပိ်ာ်မ့ၣ်ကရၢအံၤ
တၢ်ပညိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လ့ၢ်ထံၣ်
ဒ်သိးပတုၤပဖီတၢၣ်
ဟ့ၣ်လီၤသးဒီးဂုာ်ကျဲးစား

၂၅.ပိ်ာ်မ့ၣ်ကရၢတၢ်ထံၣ်စိ
တၢ်ထဲသိးတုၤသိးကအိၣ်
ပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ကဲလိ်ာ်သး

၂၆.လၢအပူၤကွံာ်စိၤတဖၣ်
တၢ်ထံၣ်သံပိ်ာ်မ့ၣ်မူဒါ
အိၣ်လၢဟံၣ်ကွၢ်ဖိကွၢ်ဝၤ
တပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်

၂၇.ဆိမိၣ်ဆံးပိ်ာ်မ့ၣ်တဂ့ၤ
ကွၢ်တလီၤပိ်ာ်မ့ၣ်တဂ့ၤ
စုဖိလၢအထိၣ်ဝးစုာ်
အတၢ်မၤဂ့ၤတပတုာ်

၂၈.ဒုးသ့ထိၣ်ဘၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်
ပိ်ာ်မ့ၣ်ဖိသၣ်ဒီးသးစၢ်
တၢ်မၤလိအါအါဂိ်ၢ်ဂိ်ၢ်
နမ့ၢ်သးလီဟံးနၢ့်အီၤ

၂၉.လဲၤတုၤဆူထံယံၤကိ်ၢ်ဂၤ
ဟ်တိ်ၢ်ကညီကိ်ၢ်ဃံလၤ
ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူဟ့ၣ်လီၤသး
အိၣ်ခိးပှၤလၢကိ်ၢ်ဃံလၤ

၃၀.နမ့ၢ်သးကညီၤအဲၣ်ဘၣ်
မၤလၢပဲၤနမူနဒါ
နမ့ၢ်အိၣ်တၢ်လီ၊်အယံၤ
မၤသကိးတၢ်သ့တီနံ

၃၁.ခိၣ်နၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်
ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဒီးမၤဖျါ
တၢ်ကဲဘျုးကဲဖိ့ၣ်ကအိၣ်
ဟ့ၣ်လီၤသးဒီးမၤသကိး

၃၂.ပှၤတစိၤလဲၤတစိၤဟဲ
ဂံ၊်ဘါတစ၊်နီတစဲး
ဂံ၊်ဘါဆူၣ်ဒ်လံာ်ကြီကြာ်
တုၤတၢ်သဘ္ဘ ဟဲအိၣ်ပှၤ

၃၃.ပိ်ာ်မ့ၣ်ကရၢလဲၤခီဖျိ
သၢဆံယ၊်နံၣ်တၢ်မၤလိ
အဲၣ်ကွံဃူဖိုးဒီးသးဖ့ံ
လၢနံၣ်ခံကထိခံဆံ

၃၄.ယွၤအတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဝါ
ဟဲလၢတံၤသကိးတဖၣ်
သုတၢ်သးအိၣ်အဲၣ်ဘၣ်ပှၤ
နပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်

၃၅.စုံးဘျုးကၢ့ၤပှၤကိုးအဂၤ
အဒိၣ်ကတၢ်ကစ၊်ယွၤ
တဂၤလၢပမူပဒါ
ဖိၣ်လိ်ာ်စုမၤသကိးတၢ်

****

ဖြိုင်လိုင်ပစုပကမာ

ဝ့ါအယူးထယါ

၁.မံနဝဲထဲနှ၏ဘ၏လံ
ဂဲ၊ဆာထา၏ပှံ၊ခိ၏လု၊ထံ
ဒှ၏ဒါပယီ၊မီ၊စိရိ၊
ဒုးပှ၊လာကျဲအဘိဘိ
ဒုးပှ၊လာကျဲ(NCA)
ယံ၏ယံ၏ကျိပျိကထိ၏အှ၏

၂.အိ၏တအုးသံးနံးက၊ချံး
ယံ၏ယံ၏ပဒုးတ၊တသ့
အိ၏သံတသံမူတမူ
ယံ၏ယံ၏ပဒုးတ၊တဘူ၏
ဂု၊တသံနိ၏လံ၏တက၊
လိ၊ဘ၏ယိ၏သးအုးဒိ၏မး

၃.ကွ၊လိပယီ၊မီ၊စိရိ၊
ကိုးနံ၏ဒဲးယုးယ၊ဂဲ၊လိ
တ၊လိ၊တတိ၊ဒိုးတတိ၊
လဲ၊ဒုးဂဲ၊လိ၏ကိုးနံ၊လိ၊
ကလု၏ဒှ၏တ၊ဒုးတ၊ယ၊
ပယီ၊ဟးဒုးကိုးကပ၊

၄.မံနဝဲထဲနှ၏ဘ၏လံ
သူ၏ထိ၏ကှ၊တ၊ခွံလွံ၊ခွံ
မံခှနဝဲလာ၊တဂှ၊
သူ၏ထိ၏ကှ၊ပကိ၊သူလှ၊
ကိ၊ပူ၊ကိ၊ချ၊ကိ၊အဂ၊
ဖြိ၏လိ၏ပစုပကမ၊

****

သၢဆံယဲၢ်နံၣ်တၢ်လဲးကၢ်

နိၢ်ထံသဘဲ့ဖိ

၁.မ့ၢ်တုၤယီးအ့ဖြၣ်ယဲၢ်သိ
မၤလၢကပိၤစိာ်ကဖိ
ဒ်ပှၤဂၤကသ့ၣ်ညါဂီ
နဟူးဂဲၤဒီးမၤနိၢ်ကီ
၂.လၢဒုၣ်ဒါကျါလဲၤဒီးမၤ
တၢ်သးဒူလၢအိၣ်ဒီးနၤ
မ့ၢ်နၤမ့ၢ်ဆါတစံးဘၣ်
ဂဲၤဆၢထၣ်ဒီးလဲၤနဲ့ဒၣ်
၃.ဝဲၤကျိုၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လ့ၢ်ဘိ
နိၤလီၤဆူထံဖိကီ
ဒ်ကမျၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်
ကရၢတၢ်ဟူးဂဲၤတဖၣ်
၄.လၢတၢ်ကူၣ်သ့တကပၤ
ကီ်ရ့ၣ်နွံ့ဘ့ၣ်လဲၤဒီးမၤ
လၢဒဲကဝိၤပူၤစ့ၢ်ကီ
လဲၤဒီးမၤနဲ့လၢဃူဖီ
၅.မ်ၢ်ဒီးဖိဆံးသ့ၣ်အဂီ
ကတိၤခဲးတၢ်လၢနိၢ်ကီ
ဒ်ကန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တိဂီ
လဲၤဒီးမၤနဲ့လၢနိၢ်ကီ
၆.လၢတၢ်မၤလိတကပၤ
နတိစၢဟ့ၣ်လီၤဒီးမၤ
ဒ်ပိာ်မ့ၣ်ကသ့ဘၣ်ဂီ
ဟံမူဒါနဟ့ၣ်နိ်ၢ်နိ်ၢ်
၇.လၢတၢ်အိၣ်ဖိ့ၣ်တကပၤ
မ့ၢ်နဲ့ခၢၣ်စးလဲၤဒီးမၤ
ခီဖျိုနဟူးဂဲၤဒီးမၤ
ထံဂုၤကီ်ဂၤသ့ၣ်ညါနၤ
၈.လၢတၢ်မ့ာ်တၢ်ခုၣ်အဂီ
ကတိၤခဲးဒီးမၤနိၢ်ကီ
ကတိၤလၢတၢ်မ့ၢ်တီဃိ
ပှၤကတိၤဆါသးဘၣ်ဒိ
၉.လၢကီ်ရ့ၣ်ဒီးဒဲကဝိၤ
ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိနလဲၤလီၤ
နဟ်ကဖၢဘၣ်နသး
နပှၤမၤတၢ်အိၣ်အါမး
၁၀.လၢစၢသ့ဲၣ်သိတကပၤ
နဒုးအိၣ်ထိၣ်နဲ့ဒီးမၤ
အိၣ်ဒီးတၢ်ဘျၢလၢမ့ၢ်ဘၣ်
နတဒုးလီၤမ်ၢ်နဲ့ဘၣ်
၁၁.လ့ၢ်နံၣ်တဘျီတၢ်ဃုထၢ
လၢသးဒီဖျၣ်ဟ်ကဖၢ
ထုးဖိ့ၣ်တ်ဖိ့ၣ်ကၢ့ၤနဲ့ဒၣ်
နပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
၁၂.သၢဆံယဲၢ်နံၣ်အတၢ်လဲၤ
ဂ့ၢ်လိ်ာ်ဘျီလိ်ာ်နဟူးဂဲၤ
လၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအကျါ
တၢ်သးအုးနတဟ်ဖျါ

****

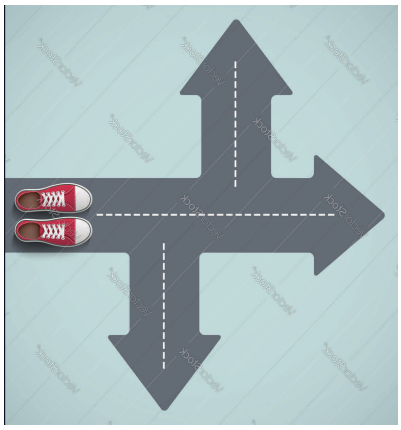

သားဆံယဲ်နံ့ဉ်တ၊်လဲးကျ

ခ်ိ၊်မှုစ်

၁.လ၊ကညီဖိဒီကလှာ်
တ၊်ပ၊်ဆ၊သုတပတှာ်
မှုဉ်တစ်းဒီးခ္ဆါတစ်း
ခဲလ၊်ဘဉ်မ၊သကိုးဒံး

၅.ဟူးဂဲ၊ဆီဉ်ထွဲတ၊်ပ၊်ဆ၊
သုးဖိသုးမါကွ၊်ထွဲစ၊
ဖိမ့၊ဖိထံဘိဉ်ဆ၊မ့၊
ဆးန့၊်ယှာ်သုးကူသုးဆ့

၉.လီ၊်ခ၊ဉ်သးခ်ိဉ်နှ၊်တဖဉ်
ကရ၊ကရိထိဉ်ဝဲဒဉ်
ဒုးအိဉ်ထိဉ်ပိာ်မှုဉ်ကရ၊
ဖံလဉ်ဖိပ၊ဆ၊ကရ၊

၂.တ၊်ပ၊်ဆ၊ကန၊်တ၊်ဂီ၊
ခ်ိဉ်နှ၊်ထံဉ်တ၊်လိဉ်နီ၊်နီ၊
ပိာ်မှုဉ်တ၊်ပဉ်ယှာ်ပဉ်ဂီ၊
မ့၊်တ၊်အရ္ဆဒိဉ်စ့၊်ကီး

၆.တုဲ၊ယီ၊ယူ၁–၉–၅–၀
ကီ၊်ခ်ိဉ်လဲ၊မူဒါတ၊်မ၊
ကီ၊်ခ်ိဉ်လှ၊်ထိဉ်ကွံာ်အသး
လ၊ထံကီ၊်ကလှာ်တ၊်မ၊

၁၀.ကီ၊်သူလ့၊ပိာ်မှုဉ်ကရ၊
ဘဉ်တ၊်ဆီတလဲက့၊လ၊
မ့၊်ကညီပိာ်မှုဉ်ကရ၊
ဘဉ်ထွဲယှာ်ကီ၊်ပူ၊ကီ၊်ချ

၃.စးထိဉ်ဖဲ၁–၉–၄–၉
ဘးအူကွံ့ဒုးအိဉ်ထိဉ်လံ
ကီ၊်သူလ့၊ပိာ်မှုဉ်ကရ၊
မီနံထဉ်ပ၊ဆ၊ကရ၊

၇.လ၊တ၊်ဂ့၊်ဒ်နှ့ဉ်အယိ
ကရ၊အံ၊လီ၊ပအဉ်ဆိ
ဟူးဂဲ၊နှ့၊်ထဲဒ္ဓသဝီ
ထဲဒဉ်ဘျုံးဒဲ၀ဲ၊်တခီ

၁၁.စိ၊လ၊ညါပိာ်မှုဉ်တဖဉ်
တ၊်ကူဉ်သ့တမ၊လိဘဉ်
ဘဉ်တ၊်ထံဉ်ဆံးကွ၊်တလီ၊
ပိာ်မှုဉ်ဖိဘဉ်တူ၊်ဘဉ်ကီ၊

၄.ကီ၊်သူလ့၊ပိာ်မှုဉ်ကရ၊
ဟူးဂဲ၊မ၊စ၊ပှ၊တ၀၊
ကျဲဘျုးလ၊မိ၊်ဒီးဖိဆံး
သူဉ်ကှ့သးပှ၊်ဒီးဖိလံ၊

၈.တုဲ၊ကဒီး၁–၉–၈–၅
ဖဲလါအ့ဖြ့ဉ်ထိဉ်ယဲ၊်သီ
ဘိဉ်မ့းဒီးစကီ၊လ၊်တီ
ပဉ်ယှာ်ဒီးပဒိဉ်သါအိဉ်

၁၂.တ၊်ကတိ၊အ၊ကတိ၊ဆါ
ဆီမိ၊်အိဉ်အိမှ၊်တ၀ါ
ခ်ီဖျိပှ၊ဒိဉ်စိတဖဉ်
ပိာ်မှုဉ်ဘဉ်တူ၊်ဘဉ်ခ်ိဉ်ဘဉ်

၁၃.ခါခဲအံၤပိာ်မှဉ်တဖဉ်
တဖံးသိးဒီးလၢညါဘဉ်
စိၤခဲအံၤလဲၤထိဉ်လဲၤထိ
ထိဉ်သတြီၤခဲအံၤလီၤဆိ

၁၄.ပိာ်မှဉ်ကရၢတၢ်ထံဉ်စိ
ဒံဉ်မိဉ်ခြိုဉ်စံဉ်ကဒိဉ်စိ
ဆူကီၢ်ပယီၤကီၢ်စၢဖျိဉ်
ကီၢ်စဲဉ်စၢဖျိဉ်ကီၢ်စၢဖျိဉ်

၂၄.ကရၢအံၤအိဉ်ဒီးဖီတၢဉ်
ဒ်ဂံၢ်ကဆူဉ်ကမၤနၢၤ
အိဉ်ဂၢ်ဆိုးကျၤတုၤထိဉ်ဘး
မှဉ်ခွါတၢ်သ့ထိဉ်ဖံဘဉ်

၁၄.တၢ်ခွဲးယာ်ဒီးတၢ်သဘျ
ဒီးနၢ်ဘဉ်ကၢ့ၤဖဲအသ့
ပိာ်မှဉ်ခွဲးယာ်ကနၢ်ဂီၢ်
ပိာ်မှဉ်ကျဲးစားမၤနီၢ်ကီၢ်

၂၀.ပှၤတဝၢမှဉ်ခွါတဖဉ်
ခွဲးယာ်တုၤသိးကြၢးနၢ်ဘဉ်
ဟ်ကဲစိာ်ဖီကဟုယာ်
ထူလံၤဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်

၂၅.ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢရိ
အိဉ်ဒီးအဝဲၤကျိုၤလွံၢ်ဘိ
တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဝဲကျိုၤ
အိဉ်စ့ၢ်ကီးဆူဉ်ခ္ဆ ဝဲၤကျိုၤ

၁၅.ပိာ်မှဉ်ခွဲးယာ်အိဉ်ထိဉ်ကၢ့ၤ
ခီဖျိပိာ်မှဉ်ဒုးနၢ်ကၢ့ၤ
ထိဉ်သတြီၤကၢ့ၤအဖံဘဉ်
လၢပိာ်ခွါနၢ်သ့ဝဲဒဉ်

၂၁.ကရၢအံၤဟူးဂဲၤဖံးမၤ
ဘဉ်ယးဂံၢ်ခီဉ်ထံးတပၤ
ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်ပိာ်မှဉ်
ကသ့ဉ်ညါတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်

၂၆.လီၤကရၢရိဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါ
ဆူကမ္ပၢ်ဖိလံၤအကျါ
ယာ်ဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝိဝဲၤကျိုၤ
မၤစၢၤပှၤတူၢ်ဘဉ်တၢ်ဖိ

၁၆.ပိာ်မှဉ်ဖိလၢစိၤခဲအံၤ
ကဲဘျုးကဲဖျိဉ်တၢ်အါမံၤ
ကဲထံကီၢ်ခိဉ်နၢ်တနီၤ
ကလာ်ဂ့ၢ်ဝိမၤစ့ၢ်ကီး

၂၂.အိဉ်ဒီးခွဲးယာ်စိကမီၤ
ဘ့ါရ့ဲကစ၊်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ
နုဉ်လီၤပဉ်ယာ်တၢ်ဆၢတဲာ်
တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘဉ်ထွဲဝဲ

၂၇.လီၤဆီပိာ်မှဉ်ဒီးဖိသဉ်
လၢတူၢ်ဘဉ်တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်
တဲနၢ်ခဲးတၢ်လၢပိာ်မှဉ်
ကဒီးနၢ်တီတြၢ်မှာ်ခုဉ်

၁၇.ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢအံၤ
ဟူးဂဲၤမၤစၢၤတၢ်အါမံၤ
စးထိဉ်လီၢ်ခၢဉ်သးကီၢ်ရ့ဉ်
ကီၢ်ဆဉ်ဒုသဝိမၤစ့ၢ်

၂၃.ဂဲၤလိာ်လၢမၤလီၤမၢ်ကွံာ်
တၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၢၤအါမံၤ
ပိာ်မှဉ်ဒီးဖိသဉ်ဖီခိဉ်
ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်လၢလိဉ်

၂၈.ကရၢအိဉ်ဒီးနီၢ်တယၢ်
အလွဲၢ်ဝါဒီးဂီၤတဖဉ်
တၢ်ဘျၢခိဉ်သ့ဉ်ဖိလစံဉ်
ဒုးနဲဉ်တၢ်မၤကျဲလီၤတံၢ်

၂၉.လၢကညီပိတ်မှဉ်တဖဉ် ၃၂.ပိတ်မှဉ်သ့ဉ်ဒ်ကဖျိုးစိ
ကဒိးနှ့ၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ် ပိတ်မှဉ်ကရၢကျဲၤတိဖျိ
လၢတၢ်တီခိဉ်ရိုဉ်မဲကျါ ပိတ်မှဉ်ကဒိးနှ့ၢ်တီတြၢ်
ပိတ်မှဉ်တၢ်ပဉ်ယုာ်ကအါ ဂဲၤစံးဂဲၤကတိၤသပှၢ်

၃၀.သၢဆံမျးကယၤဃ့ထိဉ် ၃၃.တၢ်မ့ၢ်ထံဉ်လၢပပျၤထိ
ပိတ်မှဉ်တၢ်ပဉ်ယုာ်ပဉ်ဂီၢ် ဘဉ်ဆဉ်တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ
ဆဉ်ကဒုးဒ်ကလီၤမၢ် ပိတ်မှဉ်ကလဲၤထိဉ်ထိဂီၢ်
ပဝဲကိးဂၤမၤသပှၢ် ဟ့ဉ်လီၤသးဒိးမၤနီၢ်ကီၢ်

၃၁.လၢသၢဆံယဲၢ်နံဉ်တီၢ်ပူၤ ၃၄.သၢဆံယဲၢ်နံဉ်တၢ်လဲၤကျ
ဒုးသ့ထိဉ်ပိတ်မှဉ်သကၤ တမ့ၢ်တၢ်ဘီဉ်တၢ်ညီကျ
ဒဲကဝီၤန္ဆံဘ့ဉ်အပူၤ လဲၤခီဖျိတၢ်ကိခဲအါ
ဒိးကိၢ်ရှဉ်နွံဘ့ဉ်သကၤ တဂုၤလီၢ်ခံက့ၤကဒါ

၃၅.ဒ်တၢ်ပညိဉ်ကလၢပဲ့ၤ
ကရၢဖိမၤစၢၤဟူးဂဲၤ
ဒ်ကတုၤဆူပဖီတၢဉ်
တူၢ်ဆါမၤသကိးဂၢ်ဂၢ်

****

ကညီဖိုမှုကရာဒီးတၢ်လဲးခီဖျိ

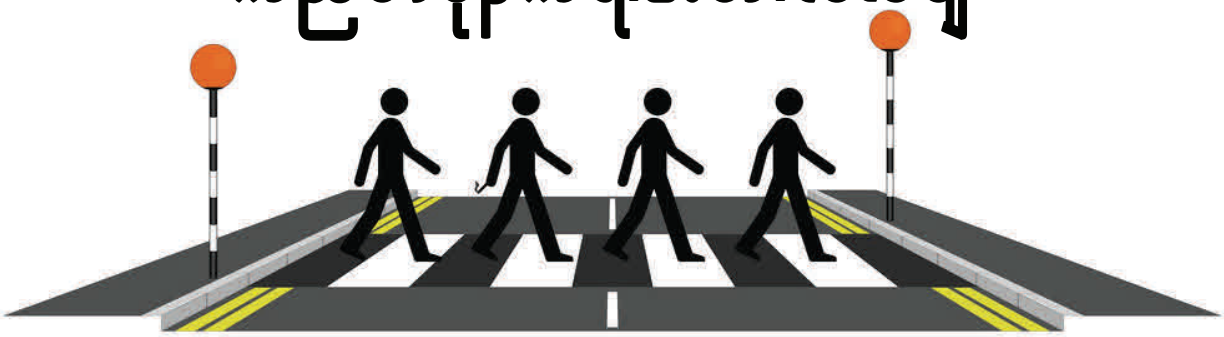

ဒီဗးခ့

၁.ကီၢ်သူလ့ၤပိာ်မှုကရာ ၄.ဘးအူကွံ့တအိုၣ်လၢဝံၤ ၇.ဒ်ကွ့ၢ်ဂီၤလၢပဲ့ၤအသိး
စီၤဘးအူကွံ့ဒီးအမၢ တၢ်ကီတၢ်ခဲအိုၣ်အါမံၤ ပာ်လီၤဝဲဒီးအဝဲၤကျိၤ
၁–၉–၄–၉ဒုးအိုၣ်ထီၣ် ကီၢ်သူလ့ၤပိာ်မှုကရာ လွံၢ်ဘိအိုၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်
တီခိၣ်ရိ့ၢ်မဲမၤဂ့ၤထီၣ် ဟူးဂဲၤကွ့ၤဝဲတန့ၢ်လၢ ဂ့ၣ်ကျဲးစၢးမၤဝဲထီဘိ

၂.တၢ်ဒုးအိုၣ်ထီၣ်ခီပညီ ၅.၁–၉–၈–၅လါအ့ဖြၣ် ၈.ဝဲၤကျိၤတဘိဒီးတဘိ
ဒ်ကလှာ်ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ် ဘၣ်တၢ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျၢၤကွ့ၤ အိုၣ်ဝဲဒီးအတၢ်ကွ့ၢ်စိ
ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤကလီၤမၢ် ကညီပိာ်မှုကရာအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကရာကရိ
မှုၣ်တစံးခ္ဆါတစံးမၤ အိုၣ်ဒီးကွ့ၢ်ဂီၤလၢပဲ့ၤလံ တဝၢဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါထီဘိ

၃.မှုၣ်ဆးသုးကူဒီးသုးကၤ ၆.ကရာကရိဟ့ၣ်သိၣ်လိ ၉.လဲၤစ့ၢ်ကီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤ
ဘိၣ်မ့ၤဘိၣ်ထံလဲၤဆၢပာ် ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်မၤထီဘိ ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်သပ့ၢ်
ပိာ်မှုၣ်ကရာကျဲးစၢၤမၤ ဂ့ၢ်ဝီပာ်ဖျါထီၣ်ဆဲးလၢ ထံရ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်လဲၤကျဲ
ကဲထီၣ်ကွ့ၤသုးဂံၢ်သုးဘါ ဆူၣ်ခ္ဆ ဂ့ၤထီၣ်ဟ့ၣ်ပီညါ တီခိၣ်ရိ့ၢ်မဲစ့ၢ်ကီးဝဲ

၁၀.ကရုဏာရိထိုင်ပိတ်မှုဉ် ၁၄.ဒုးအိုင်ထိုင်ဖိသင်ဆံးကို ၁၈.ပိတ်မှုဉ်တၢ်ခွဲးယာ်အါထိုင်
ဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါအါကလုာ် ဒ်ကဒိးန့ၢ်တၢ်မၤလိ ကျဲးစားဟ့ဉ်လီၤသးနီၢ်ကီၢ်
တုၤတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်အါထိုင် ကမၤစ့ၤဟံဉ်ဃီဂ့ၢ်ကီ ကဲခိုဉ်ကဲနၢ်ပဲၤဂံၢ်ဘါ
ဒိးန့ၢ်ခွဲးယာ်မၤဆူဉ်ထိုင် ကဲဘျုးကဲဖိုဉ်မိၢ်ပၢ်ဂီၢ် ထိုဉ်ဖံဘဉ်ခိုဉ်ဒိးပိာ်ခွါ

၁၁.လၢပှၤဂ့ၢ်ဝီတကပၤ ၁၅.လၢပှၤဖစ၊်သ့ဉ်အဂီၢ် ၁၉.ဒုဉ်ဒါတၢ်မၤအၢခဲအံၤ
ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်အါအါ ဒုးကူဉ်သ့ဖးဘဉ်စ့ၢ်ကီး ပှၤကလုာ်ယ့ၢ်အိုဉ်ကမုံ
ပိတ်မှုဉ်ဒိးဖိသဉ်တဖဉ် ဒ်ကအိုဉ်ဒိးဂံၢ်ဒိးဘါ ကအီဉ်ဘဉ်သုတလီၤဒိ
ကဒိးန့ၢ်တၢ်တီတၢ်တြၢ် ဟ့ဉ်စ့ၢ်ကီးတၢ်အိုဉ်ဂံၢ်ဘါ လၢသနၢဉ်ကျဲၤဝဲထီဘိ

၁၂.ဟ့ဉ်ဂံၢ်ဘါမၤစၢၤစ့ၢ်ကီး ၁၆.ကပဲၤတၢ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ခ္ဆ ၂၀.သၢဆံယဲၢ်နံဉ်တၢ်လဲၤကျဲ
မုဉ်ကမဲလီၤဒ့လီၤတီၤ ဟ့ဉ်သ့ဉ်ညါမိၢ်ဒီးဖိဆံး လၢအသနၢဉ်ကျဲးစားဝဲ
ဒ်ကညီသုတလီၤမၢ် ဒ်ကအိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ခ္ဆ ဂီၢ် ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဘဉ်တၢ်ဖ့ဉ်ဆၢ
ဟ့ဉ်ပီညါတၢ်ထါတၢ်ဆး ဟ့ဉ်ခီဟ့ဉ်နီၤမၤကလီ ဂုာ်ကျဲးစားတုၤအကတၢ်

၁၃.ကူဉ်သ့ပီညါတၢ်လဲၤထိုဉ် ၁၇.ပိတ်မှုဉ်ဂဲၤခိုာ်ဝဲဒဉ်လံ ၂၁.လၢတၢ်သူဉ်သးအိုဉ်နီၢ်နီၢ်
ဘဉ်ဂုာ်ကျဲးစားမၤနီၢ်နီၢ် တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ မၤဝဲတုၤခွဲးယာ်တုၤယီၤ
ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်ခိုဉ်နၢ်အကွို ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသးဂီၢ်
ဒ်ပိတ်မှုဉ်သးစၢ်ဖျိုးစိ ဂုာ်ကျဲးစားဒီးတိဖျိုဝဲ ပိတ်မှုဉ်ဂဲၤလိာ်ဆူဉ်ဒိုဉ်ထိုဉ်

****

ကညီဖိခ်မ္ပဉ်ကရၢလွံၢ်လၢတီၢ်ပူၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတနီၤ လၢဃနူၤအခါရံၤ–လၢအခုဖြ့ဉ်, ၂၀၂၀

လီၢ်ခၢဉ်သးကညီပိာ်မုဉ်ကရၢတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါဝဲၤကျိၤလဲၤထိဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်ဖြဉ်ဘဉ်ဃးကညီတၢ်ကွၢ်စူဉ်ကယာ်ထံကျိတၢ်အိဉ်ဖြဉ်, လဲၤထိဉ်ဝဲကီၢ်သူလ့ၤစၢ်ထးသနူဖီလစံဉ်(ပတြီာ်)တၢ်ထံဉ်လာ်အိဉ်သကိး, ထိဉ်ဝဲတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ရၢလီၤဝဲၤကျိၤနံဉ်ကတၢ်၊ တၢ်အိဉ်ဖြဉ် လၢဘဉ်တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအီၤလၢခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဘီးဘဉ်ရၢလီၤဝဲၤကျိၤနူဉ်လီၤ. လဲၤဟ့ဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်သိဉ်လၢဘဉ်ဃး (Stand Up) တၢ်တာ်ကျဲၤတၢ်သိဉ်လိသ့ဉ်တဖဉ်ဆူဖဉ်အဉ်ကီၢ်ရ့ဉ်,မဲၢ်သမူသဝိနူဉ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိတန်ဆ်ုအတီၢ်ပူၤဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်ဝဲမုဉ်ခ့ါမူဒါလီၤဆီတၢ်မၤလိ,(CEDAW),ဖိသဉ်တၢ်ဒီသဒၢ,ပိာ်မုဉ်တၢ်ဒီသဒၢ ဒီးပှၤထူလံၤဖိတၢ်ခ့ဲးတၢ်ယာ်သ့ဉ်တဖဉ်နူဉ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ နဲဉ် ရ့ဉ် သ ယဲၤ (၂) သရဉ်မုဉ်စ့စ့ဟဲ လဲၤထိဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်ဖြဉ်ဒီးတၢ်မၤလိဖဲကၢ်ၢ်မဲလၢဘဉ်တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအီၤလၢ(WLB)နူဉ်လီၤ. ကွၢ်ကဒါနဲဉ်ရ့ဉ်တၢ်ဟ်ဖျါ,တၢ်ဝိဉ်သကိးတကီၢ်ခါတၢ်အိဉ်သးဒီးဟ်လီၤခါဆူညါတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘဉ်ဟံးလိာ်စုဒီးဖံးသကိးမၤသကိးအီၤလၢတၢ်ကရၢကရိတၢ်ဒိဉ်ထိဉ်လၢ်ထိဉ်အဂီၢ်ဒီးထံကီၢ်တၢ်သဘ့ၢ်အဂီၢ်နူဉ်လီၤ. နဲဉ်ရ့ဉ်သ ယဲၤ (၁) လဲၤအိဉ်သကိးဝဲ ကညီပိာ်မုဉ်သး စၢ်ခိဉ်နၢ်တၢ်မၤ လိ ကွ(၁၇)ဖုတဖုသ့ဉ်တဖဉ်,ဟ့ဉ်ဂၢ်ဟ့ဉ်ဘါ,ဟံးစုနဲဉ်ကျဲဒီးအိဉ်သကိးစ့ၢ်ကိးဒီးကွ်ဖိလၢအသီသ့ဉ်တဖဉ်နူဉ်လီၤ.

လီၢ်ခၢဉ်သးကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ တၢ်ကူဉ်ဘဉ် ကူဉ် သ့ ဝဲၤ ကျိၤ လဲၤထိဉ်ဝဲKSBHWG meeting , လဲၤလီၤဝဲဒဉ်ဆူတီအူဒီးဆူတီအူကီၢ်ရ့ဉ်လၢတၢ်လဲၤပ့ၤနၢ်ကီၢ်ပူၤဖိသဉ်ဆံးကတီၤဆိကွ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်ဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲကတီၤဆိကွ် လၢအအိဉ်ဝဲဒဉ်ဖဲတီအူကီၢ်ရ့ဉ်ပူၤခံဖျၢ်နူဉ်လီၤ. ကွၢ်ကဒါက့ၤကျိသရဉ်မုဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ,ကျိဖိမိၢ်ပၢ်ဒီးကျိကမံးတာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ဉ်တဖဉ်နူဉ်လီၤ. ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖဉ်လဲၤ ဟ့ဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲ (follow up training) လၢမဲၢ်ရၢမိၢ်ဒဲကဝီၤ ဆူကူဉ်သ့လီၤ ဆီ သရဉ် (SE teacher) သ့ဉ် တ ဖဉ်နူဉ်လီၤ. ပှၤဘဉ်မူ ဘဉ် ဒါ တဖဉ်လဲၤထိဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲ (ECCD and IE workshop) ဖဲဖဲးခိဉ် (ကယါကီၢ်စဲဉ်), ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖဉ် လဲၤလီၤဝဲဒဉ်ဆူသ့ဉ်ဘီ ဘီဒီးအူးဟူးထဉ် လၢအအိဉ်ဆီလီၤအသးလၢ ဒူ ပျ၊် ယာ်ကီၢ်ရ့ဉ် အ ပူၤလၢတၢ်လီၤသမံသမိးကဒါက့ၤကီၢ်ပူၤဟံဉ်ဒ့ဲတၢ်အိဉ်သးဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖဉ်အဂီၢ်နူဉ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢပှၤဂ့ၢ်ဝိဝဲၤကျိၤပှၤဘဉ်မူဒါတဖဉ်ထိဉ်ဝဲ KNU Peace Process Negotiation meeting ဖဲ KNU –Foreign office လၢဘဉ်တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအီၤလၢ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်အနီၢ်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲ, ထိဉ်ဝဲ Protection working group meeting , ထိဉ်ဝဲ 6th Outcome Harvesting Workshop ဒီးလဲၤထိဉ်စ့ၢ် ကီး ဝ တၢ် မၤ လိ ဘဉ်ဃး သဲစးဂ့ၢ်ဝိလၢ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်စံဉ် ညီဉ်ကွ်ၢ်ဝဲၤဒၢး တီခိဉ်ရိဉ်မဲဝဲဖဲလီၢ်ခၢဉ်သးနူဉ်လီၤ.

****

ခ့ၢ်ကမ့ဲ

လဲၤဃပ့ၤရ့ဉ်လီၤနၤဖဲနူဉ်...

မါတဂၤအသးလာ်မးလၢအဝၤအီသံးဆူဉ်ဒီးမူၤလၢသံးထိဘိအယိနူဉ်လီၤ.တနံၤတခိဉ်အဝဲကွ်ၢ်,ကွ်ၢ်အဝၤအမဲာ်ဒီးစံးဘဉ်အဝၤ,
မါ–ဝၤ,နမ့ၢ်တအီဘဉ်သံးတနံၤနအိဉ်တကဲဓါ.
ဝၤ–မ့ၢ်အိဉ်တဂၤဒုတအီဘဉ်နာ်က့အနံၤတဆံအိဉ်ကဲဒါခိ.မ့ၢ်အိဉ်ဒီးသကိးဒုတဲတဘဉ်ဘဉ်.
မါ–မ့မ့ၢ်ဒ်နူဉ်တဘဉ်အိဉ်ဒီးနသကိးတဂ့ၤသၢဉ်.
ဝၤ–ပသကိးတအိဉ်,ပမ့ၢ်သံမတၤကလဲၤရ့ဉ်လီၤပှၤလဲဉ်.
မါ–တလိဉ်ဘဉ်,နမ့ၢ်သံနမါကလဲၤရ့ဉ်လီၤနၤ...
ဝၤ–သ့ဝဲသၢဉ်,နာ်က့မါဇဝံသးစူၤလီၤ.တဘဉ်လဲၤရ့ဉ်လီၤယၤတဂ့ၤ. ယအဲဉ်နၤဒိဉ်မးလီၤ.ယရ့ယသကိး,ယအီသံးဒီးယသကိးနူဉ်ဒ်သိးနကအိဉ်ဘဉ်မာ်အိဉ်ဘဉ်ခ့ဉ်ဒီးသုတဘဉ်နးဘဉ်ဖြဉ်တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ.Bye . Bye မါ,ယကလဲၤဆူယသကိးအိဉ်လီနိဉ်.
မါ–လဲၤ..လဲၤယုပ့ၤရ့ဉ်လီၤနၤနူဉ်,အီတ့ၤနသံဘျီမၤအရ့ဉ်လီၤကွံဉ်နၤဖဲနူဉ်...

****

တၢ်လဲၤလီၤမၤတၢ်ဃုထၢ,လဲၤဟ့ဉ်ကျိုဉ်စ့စရီတၢ်မၤလိ, လဲၤဟ့ဉ်ဝဲၤဒၢးတၢ်ပၢဆ့ၢရဲဉ်ကဘဲၤတၢ်မၤလိ, လဲၤဟ့ဉ်တၢ်ဘျၢခိုဉ်သ့ဉ်တၢ်မၤလိလၢမဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ

ဖ၁၆.၂.၂၀၂၀)အနံၤလိၢ်ခၢဉ်သးကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢခိုဉ်နၢ်တနီၤ, တၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤမၤတၢ်ဖိတနီၤ ဒီးကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢလၢမ့ၢ်တြၢ်ကိၢ်ရ့ဉ်ခိုဉ်နၢ်တနီၤဟ်ဖှိဉ်ထိဉ်သးဒီးလဲၤလီၤမၤနၢ်ကညီ ပိာ်မ့ဉ် ကရၢမဲၢ်လးအူဒဲ ကဝီၤတၢ်ယုထၢဒီးဖဲတၢ် ယုထၢဝံၤဒီးခိုဉ်နၢ်ထိဉ်သိတဖဉ်အဂိၢ် လိၢ်ခၢဉ်သးကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢ ဟ့ဉ်နၢ်အဝဲသ့ဉ်တၢ်မၤလိလၢ ခါဆူညါကဟံးထိဉ်ဖိဉ် ထိဉ်ကၢ့ၤမူဒါ ကညီအဂိၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.

ခိုဉ်နၢ်လၢအလဲၤလီၤသ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ ကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢနဲဉ်ရ့ဉ်သယဲၤ(၂)သရဉ်မ့ဉ်စ့စ့ဟဲ,တၢ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ခ့ၢ ဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်သရဉ်မ့ဉ်ပ့ိပ့ိ ဒီးပှၤမၤသကိးတၢ်လၢအမ့ၢ်သရဉ်မ့ဉ်ဝဲဉ်ထုၤ(ဝဲၤဒၢးဖိ),သရဉ်မ့ဉ်ဆဉ်ဆံ့(ဝဲၤဒၢးဖိ),သရဉ်မ့ဉ်ဘဲထူ(ကိၢ်ရ့ဉ်မ့ၢ်တြၢ် ကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢ ပှၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်),သရဉ်မ့ဉ် ဖျၢ်ဆ့ဲ(ကိၢ်ရ့ဉ် မ့ၢ်တြၢ် ကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢ ထီဘိကမံးတံာ်)ဒီးသ ရဉ်မ့ဉ်စ့လဉ်ဖိ(ကိၢ်ရ့ဉ်မ့ၢ်တြၢ်တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်)သ့ဉ်တဖဉ်ဒီးတၢ်သိဉ်လိလၢအဟ့ဉ်ဝဲသ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဘျၢခိုဉ်သ့ဉ်တၢ်မၤလိ,ဖိလစံဉ်တၢ်မၤလိ,ကျိုဉ်စ့စရီတၢ်မၤလိ,တၢ်ပၢဆ့ၢရဲဉ်ကျဲၤတၢ်မၤလိသ့ဉ်တဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. ပၢဆ့ၢတၢ်ကမံးတံာ်လၢဘဉ်တၢ်ယုထၢထိဉ်အီၤတဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ,

၁.ကရၢခိုဉ်–သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ကျ့ၤဒီး
၂.ကရၢခိုဉ်(၂)–သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်မၤလၤ
၃.နဲဉ်ရ့ဉ်–သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ဘ့ၤနံ
၄.နဲဉ်ရ့ဉ်သယဲၤ–သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ဖိနၢ်သါ၀ါ
၅.သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ဟဲနၢ်ဖိ–ကူဉ်သ့ဆူဉ်ခ့ၢ ဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်
၆.သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ဘျဉ်စ့–ပှၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်
၇.သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ခုဉ်မ့–တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်
၈.သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်မ့ဉ်မ့ဉ်ဝ့–ပှၤဟၢစ့
၉.သရဉ်မ့ဉ်နီၢ်ဆဉ်ဘဲ–ပှၤသမံသမိးစ့သ့ဉ်တဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.

တၢ်ယုထၢဝံၤအိုဉ်ဒီးတၢ်သိဉ်လိဒီးတနံၤဘဉ် တနံၤ ပှၤ ထိဉ် တၢ်မၤလိ သ့ဉ်တဖဉ် အါနၢ်ဒံးအဂၤ သၢဆံဂၤနၢ်ဉ်လီၤ. တၢ်အိုဉ် ဆူဉ် အိုဉ် ခ့ၢ ဝဲၤကျိၤမူဒါခိုဉ်သရဉ်မ့ဉ်ပ့ိပ့ိ တဲပ့းရဲပ့းဘဉ်ဃး ကညီ ပိာ် မ့ဉ် ကရၢတၢ်ဘျၢခိုဉ်သ့ဉ်ဒီးကညီပိာ်မ့ဉ်ကရၢဖီလစံဉ်,နဲဉ်ရ့ဉ်သယဲၤ(၂)သရဉ်မ့ဉ်စ့စ့ဟဲဟ့ဉ်ဝဲၤဒၢးတၢ်ပၢဆ့ၢရဲၤကျဲၤတၢ်မၤလိ, တၢ်သူကျိုဉ်စ့ဖီလစံဉ်အကျိၤအကျဲဒီးမ့မ့ၢ်သရဉ်မ့ဉ်ဝဲဉ်ထုၤဟ့ဉ်တၢ်မၤ လိလၢ အအိုဉ်ဟ် လၢ ကျိုဉ်စ့ဖီလစံဉ် အပူၤ တၢ်မၤ လိခိုဉ် တီဒီးလံာ်တကွိဉ်ဒိပူၤတဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.

"နမ့ၢ်အဲဉ်ဒီးထံဉ်စိၤလၢခံပိာ်မ့ဉ်တဖဉ် ကမ့ၢ်ပိာ်မ့ဉ်လၢအဆူဉ်နၢ်ဉ် ကျဲးစားကဲထိဉ်နဲပိာ်မ့ဉ်လၢအဆူဉ်တဂၤ လၢစိၤခဲအံၤတက့ၢ်."

ကညီဖိခ်ဖျၣ်သးစၢ်ခိၣ်နၢ်တၢ်ဖၤလိကွဲ(၁၇)ဝိတဝိတၢ်ပျၢ်ကွဲအဖူး

ဖဲ ၂၀၂၀နံၣ်,လါယနူးအါရံၤ၁၁သီအနံၤကညီမုၣ်သးစၢ်(၁၉)ဂၤ လၢ အမ့ၢ်ကိၢ်ရ့ၣ်ကိၢ်ဆၣ် ဒီးဒဲကဝိၤ ခၢၣ် စးလၢ အဟဲထိၣ် မၤ လိ တၢ် လၢ(၁၇)ဝိတဝိကညီ ဟ်မုၣ် သးစၢ်ခိၣ် နၢ် တၢ် မၤလိကွဲ သ့ၣ်တဖၣ် ဖျိထိၣ်ဝဲဒၣ် ကွဲဂ့ၤဂ့ၤ နၣ် လီၤ. လၢတၢ်မၤလိဒီတကတိၢ် တၢ် မၤလိလၢအဝဲသ့ၣ်မၤလိဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

လံာ်လၢတၢ်မၤလိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

၁.ကညီတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ
၂.ကညီခိၣ်နၢ်တဖၣ်အဂ့ၢ်
၃.ကညီမ့ၢ်နံၤဒိၣ်မ့ၢ်နံၤထိ
၄.ကညီဟ်မုၣ်ကရၢတၢ်သူၣ်ထိၣ်ဆီလီၤတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်
၅.ကညီဖိဒီးထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝိ
၆.ကိၢ်စၢဖြၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်
၇.ဟ်မုၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်
၈.ဟ်မုၣ်ဒီးတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ
၉.တၢ်ဒီသဒၢဟ်မုၣ်ဒီးတၢ်ဘျၢသဲစး
၁၀.တၢ်ကရၢကရိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးဝဲၤဒၢးတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
၁၁.တၢ်ဟံးနၣ်တၢ်ကစိၣ်ဒီးတၢ်ထၢဖြၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
၁၂.တၢ်မၤလိသ့သးလၢပျီပူၤ(field work)
၁၃.တၢ်ဆဲးကျိး
၁၄.တၢ်ပၢဆ့ၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆၢကတိၢ်
၁၅.တၢ်ကတိၤလီၤတၢ်လၢကမ့ၢ်မဲာ်ညါ
၁၆.ဖိသၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်
၁၇.နိၢ်တဂၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်(တၢ်ဆး,တၢ်ထါ,တၢ်ဒိလံာ်)
၁၈.ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ် သ့ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. သရၣ် သရၣ် မုၣ်လၢ အဟ့ၣ်တၢ်သိၣ် လိ သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးလၢ ကရၢမိၢ်ပှၢ်, ကညီဟ်မုၣ်ကရၢ,ထံဂုၤကိၢ်ဂၤဒီးပှၤတဝၢတၢ်ကရိသရၣ်သမါတဖၣ်နၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပျၢ်တၢ်မၤလိကွဲတဘျီအံၤလိၢ်ခၢၣ်သးခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤလိကွဲလၢလိၢ်ကဝိၤပူၤ,ပှၤတဝၢတၢ်ကရၢကရိဒီးတမ့ၤ်တဖျိၤ (၂၀၀) ယၣ်ယၣ်ဟဲထိၣ်မၤလၢကဟီၤအိၣ်ဒီး တၢ်ကတိၤ သိၣ်လီၤ သီလီၤ, တၢ်ကတိၤ ဟ့ၣ်ဂံၢ် ဟ့ၣ် ဘါ အမဲာ်ညါ အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ် ဟ့ၣ် လီၤကၢ့ၤလံာ်အုၣ်သးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ကွဲဖိလၢအ ဖျိထိၣ် ကွဲဒီးကွဲဖိလၢအဖျိုးစိသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

ကညီဟ်မုၣ်ကရၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ် စိလၢအထိ ဒီးရဲၣ် ကျဲၤ ဒုး အိၣ် ထိၣ်ကညီဟ်မုၣ်သးစၢ်ခိၣ်နၢ်တၢ်မၤလိကွဲ အံၤစးထိၣ်ဖဲ ၂၀၀၁ နံၣ်နၣ်လီၤ.ကွဲ အံၤမ့ၢ်တၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘၣ်လၢကညီဟ်မုၣ်သးစၢ် လၢ အသးစၢ်ဆၢလၢအသးအိၣ်မၤလိတၢ်ဒီး နၣ် လီၤ မၤတၢ်လၢ ပှၤ တဝၢတၢ်ကရၢကရိအပူၤ သ့ၣ်တဖၣ် တဆံးတစ့ၤဘၣ်နၣ်လီၤ. ကွဲ အံၤ မၤစၢၤကွဲဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိး ဒီး က အိၣ် ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကသူကၢ့ၤဝဲလၢအတၢ်အိၣ်မ့ခါမဲာ်ညါအယိပနာ်လၢကွဲဖိလၢအဖျိ ထိၣ် ကွဲသ့ၣ်တဖၣ် အံၤက ကဲ ထိၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢ ကညီဟ်မုၣ် ကရၢဒီးပှၤတဝၢအဂီၢ်သပှၢ်ကတၢ်နၣ်လီၤ.

****

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရာမှာ်နံးဆာကှးအလီာ်ပှဲးထိုဉ်(၃၅)ဝိတဝိ တာ်ရဲဉ်တာ်ကျဲးလီးဆိ

၂၀၀၀နံ့ဉ်, လါအှဉ်ဖြှဉ် ၅သီအနံ့ၤမ့ၢ်ဝဲ ကညီပိတ်မှုဉ်ကရာမှ်နံ့ၤ ဆၢကှးၤအလီ်ပှဲၤထိုဉ်ဝဲ(၃၅)ဝိတဝိန့ဉ်လီၤ.လီ်ၢခဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ် ကရာ အိုဉ်ဒီးတ်ၢ်ရဲဉ်တ်ၢ်ကျဲၤလီၤတ်ၢ်လီၤဆဲးလ၊ ကမၤ လ၊ ကပီ၊ မ့ၢ်နံ့ၤအံ့ၤ ဒိုဉ်ဒိုဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်လ၊ ဒုပျာ်ယာ်ကီ်ၢ်ရှဉ်အပူၤဘဉ်ဆဉ် ခီဖျိတ်ၢ် ဆါသံ့သတြိုဉ်, ခိုဉ်ရိုဉ်နှဉ် ခိုဉ်ဝံး – ၁၉တ်ၢ်ဆါအတ်ၢ်ဘဉ်ကူ ဘဉ်ဂ်ဒီးအတ်ၢ်ရၤလီၤသးအယိတ်ၢ်ရဲဉ်တ်ၢ်ကျဲၤအံ့ၤတကဲထိုဉ်ဝဲ ဒဉ် ဘဉ် ဒီးဘဉ်တ်ၢ်မၤဒဉ်အီၤလ၊ကီ်ၢ်ရှဉ်ကီ်ၢ် ဆဉ်ဒီး လီ်ၢ် ကဝီၤတ နိ၊တဆံ၊တက့ၢ်ဒ်တ်ၢ်အိုဉ်သးအဖိခိုဉ်အသိ၊နှဉ်လီၤ.

လ၊မ့ၢ်တနံ့ၤအံ့ၤ ကညီပိတ်မှုဉ်ကရာအိုဉ်ဒီးတ်ၢ်ဟ့ဉ်လ၊ ကပီ၊သ၊ခါ လ၊ဘဉ်တ်ၢ်ဟ့ဉ်အီၤဆူ ကညီမှုဉ်လ၊အဟ့ဉ်လီၤအ သးလ၊တ်ၢ် အိုဉ် ဆူဉ်အိုဉ်ရှ , တ်ၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ ဟ့ၤဂ့ၢ်ဝ ဒီးတ်ၢ်က ရၢကရိ အ ဂီ်ၢ်သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.တ်ၢ်လ၊ကပီ၊တ၊တခါ မ့ၢ်ဝဲ ကညီပိတ် မှုဉ် လ၊ အိုဉ်ဒီးတ်ၢ်သူဉ်ဆူဉ်သးဂဲၤဒီးဟ့ဉ်လီၤသးတုၤလီၤ တ်ၤလီၤ လ၊ တ်ၢ်ဖံးတ်ၢ်မၤအပူၤ, ခံခါတခါမ့ၢ်ဝဲကညီပိတ်မှုဉ်လ၊ဟ့ဉ်လီၤသးမၤ တ်ၢ် လ၊ဟ့ၤကလုာ်တ်ၢ်ကူဉ်ဘဉ် ကူဉ်သ့တ်ၢ်လဲၤထိုဉ် လဲၤထိအ ဂီ်ၢ် ဒီး သ၊ခါတခါမ့ၢ်ဝဲ ပိတ်မှုဉ်လ၊အိုဉ်ဒီး တ်ၢ်သူဉ်ဒူသး ဒူဒီးဆ၊ ထ၊ဉ် လ၊ ပှၤကလုာ်ဂီ်ၢ်ဖျိုဖျိုဖျါတ်ၢ်လ၊ကပီ၊နှဉ်လီၤ. တ်ၢ်လ၊ကပီ၊ တ၊ တခါ ဘဉ်တ်ၢ်ဟ့ဉ်အီၤဆူပဒိုဉ်နီ်ၢ်စ့ဖိလ၊တီအူ ကီ်ၢ်ရှဉ်ဒီးပဒိုဉ် နီ်ၢ် နှ့ဆၢဉ်ဖိလ၊ဒူသထူဉ်ကီ်ၢ်ရှဉ်နှဉ်လီၤ.တ်ၢ်လ၊ကပီ၊ခံခါတခါဘဉ် တ်ၢ်ဟ့ဉ်အီၤဆူသရဉ်မှဉ်လ၊်ထူလ၊ကညီကျိ်သရဉ်မၤသကိ$ း$တ်ၢ် ကရ$\tilde{u}$ ဒီ$:$ သရဉ်မှဉ်ရ$\tilde{u}$ သ$:$ တ်ၢ်မ$\tilde{u}$ ဘီ လ$\tilde{u}$ ကျ$\tilde{o}$ သရဉ်မၤသကိ$:$ တ်ၢ် ကရ$\tilde{u}$ ဒီ$:$ တ်ၢ်လ$:$ ကပီ$:$ သ$:$ ခါတခါနှ$\tilde{u}$ ဘဉ်တ်ၢ်ဟ့ဉ်အီၤဆူ သရဉ်မှဉ် စ့ၤမ့ဉ်ကှံ$:$ (စ့ဉ်မ့$:$ ကှံ$:$) လ$:$ ဒုပျာ်ယာ်ကီ်ၢ်ရှဉ်ဒီ$:$ သရဉ်မှဉ်ညှ$\tilde{u}$ ဟဉ် လ$:$ ဒုပျာ်ယာ်ကီ်ၢ်ရှဉ်နှဉ်လီ$:$.

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရ$\tilde{u}$ တ်ၢ်ဟ့ဉ်လ$:$ ကပီ$:$ တ်ၢ်ရဲဉ်တ်ၢ်ကျ$\tilde{u}$ $:$ အံ့$:$ ဘဉ်တ်ၢ် မ$:$ တ့ၢ်အီ$:$ လ$:$ နံ့ဉ်လ$:$ အပူ$:$ ကွံ$:$ ဉ်တဖဉ်ဒီ$:$ ဘဉ်တ်ၢ်ဟ့ဉ်တ့ၢ်အီ$:$ ဆူ ကညီပိတ်မှုဉ်ကရ$\tilde{u}$, ကရ$\tilde{u}$ ခိုဉ်မ$:$ တ့ၢ်တ်ၢ်သရဉ်မှဉ်လဉ်ဖိ, ဓါ် တ်ၢ် တ်ၢ် ဆါဟံ့ဉ်ကသံ့ဉ်သရဉ်မှဉ်ဖ$:$ ဒိုဉ်ဒီ$:$ ကထ$\tilde{u}$ ဉ်စ့ဉ်သံ့ဉ်ယဉ်မီဉ်, ခ့ဉ်အဲ့ဉ်ယ$\tilde{u}$ ဉ် ကရ$\tilde{u}$ ခိုဉ်(၂) မ$:$ တ့ၢ်တ်ၢ် သရဉ်မှဉ်စ$:$ ဖိရ$\tilde{u}$ စ့ဉ်, ကညီ ဒီ ကလုာ်စ$\tilde{u}$ ဖိုဉ်ကရ$\tilde{u}$ စ$:$ ဉ်ညီဉ်ကျ$\tilde{o}$ ်ခိုဉ်ကျ$\tilde{u}$ ်ပဒိုဉ်နီ$:$ ်မ့ဉ်ဖိ, ကညီဒီ ကလုာ်တ်ၢ်ထူဉ်ဖျ$:$ သ$:$ မ့ၢ်ဒိုဉ်ကသံ့ဉ်ဝဲ$:$ ဒ့မ့$:$ ဒါခိုဉ်သ$:$ ခိုဉ်ဒိုဉ်စိ နီ$:$ ် စ့ ဒ့ကဲဒီ$:$ ကညီပိတ်မှုဉ်တ်ၢ်ကရ$\tilde{u}$ ကရ$\tilde{o}$ (KWU) ကရ$\tilde{u}$ ခိုဉ်သ ရ$\tilde{o}$ ် မှဉ် နီ$:$ ်အိ$:$ လ$:$ သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီ$:$.

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရ$\tilde{u}$ အံ့$:$ ဘဉ်တ်ၢ်စ$:$ ထိုဉ်ကရ$\tilde{u}$ ကရ$\tilde{o}$ ဒီ$:$ ဒ$:$ အိုဉ်ထိုဉ် ကဒါကှ$:$ အီ$:$ ဖဲ၁၉၈၅နံ့ဉ်,လါအှဉ်ဖြှဉ်၅သီဖဲလီ$:$ ်ခဉ်သ$:$ –မ$:$ နၢ$:$ ဟ$\tilde{u}$ ဒီ$:$ ဟူ$:$ ဂဲ$:$ ဝဲဒ်သိ$:$ ပိတ်မှုဉ်တဖဉ်ကထူဉ်ဖ$\tilde{u}$ $:$ ထိုဉ်ကွံ$:$ ဉ်လ$:$ တ်ၢ်ဆိုဉ် တ်ၢ် မ$:$ နၢ$:$ အကလုာ်ကလုာ်ဒီ$:$ အတ်ၢ်အိုဉ်မှ$\tilde{u}$ အတီ$:$ ပတီ$:$ အကထိ ထိုဉ်အဂီ$:$, ကဒိ$:$ နှ$:$ ်ဘဉ်မှဉ်ခ့ါတ်ၢ်ထဲသိ$:$ တုၤသိ$:$ လ$:$ တ်ၢ်အိုဉ်မှ ကိ$:$ ကပ$:$ ဒဲ$:$ လ$:$ အပတီ$:$ ်ပတီ$:$ ်ဒဉ်ဝဲ, ကအိုဉ်ဒီ$:$ တ်ၢ်သူဉ် ဆူဉ် သ$:$ ဂဲ$:$ လ$:$ ကနှ$:$ ်လီ$:$ ပဉ်ယှ$:$ ်လ$:$ ထံ$:$ ဂ$\tilde{u}$ ်ကီ$:$ ်သဲ$:$ တ်ၢ်တီခိုဉ်ရိုဉ်မဲလ$:$ အပ တီ$:$ ်ပတီ$:$ ်ဒဉ်ဝဲယှ$:$ ်ဒီ$:$ တ်ၢ်သူဉ်ထိုဉ်ဖဲဉ်ဒ$:$ ရ$:$ ဉ်ကီ$:$ ်စ$:$ ဖိုဉ်အဂီ$:$, ဒီ$:$ လ$:$ ပပှ$:$ တ$:$ ဝ$:$ အပူ$:$ လီ$:$ ဆိ$:$ ဒဉ်တ်ၢ်ပိတ်မှုဉ်ဒီ$:$ ဖိသဉ်တဖဉ်ကမှ$:$ ်လ$:$ သ$:$ ခုဘဉ်ပှ$:$ ထူလံ$:$ ဖိတ်ၢ်ခ့ဲ$:$ တ်ၢ်ယာ်အလ$:$ အပ့ဲ$:$ အဂီ$:$ ်နှ$\tilde{u}$ ်လီ$:$.

****

ခ့ဉ်အဲ့ဉ်ယ$\tilde{u}$ ်ကညီဒီကလုာ်စ$\tilde{u}$ ဖိုဉ်ကရ$\tilde{u}$ ခိုဉ်နှ$:$ ်ပဒိုဉ်ဘ$:$ သ့ဉ်စ့ဉ်(စ့ဉ်–ဆ$:$ ထ$:$ ဉ်တ$:$ တ$:$ ဂ$:$),ပဒိုဉ်ကျိ$:$ ်ထူ(ထ$\tilde{u}$ ဆ$:$ ထ$:$ ဉ်အကတ$:$ ်တ$:$ ဂ$:$), ပဒိုဉ်သူ$:$ ယဲ$:$ (စ့ဉ်–ဆ့ဉ်နီ$:$ တ$:$ တ$:$ ဂ$:$)ဒီ$:$ လီ$:$ ်ခ$:$ ်သ$:$ ကညီပိတ်မှုဉ်ကရ$\tilde{u}$ ခိုဉ်နှ$:$ ်တဖဉ်ဖဲလီ$:$ ်ခ$:$ ်သ$:$ ကညီပိတ်မှုဉ်ကရ$\tilde{u}$ ခီကရဲ$:$ အခိုဉ်ထံ$:$ တ$\tilde{o}$ ကျ$\tilde{u}$ (၁၅.၅.၁၉၈၉)

တာ်မၤလၤကပီၤဟီၢ်ခိၢ်ဒီဘှၢ်ဖိၢ်မှၢ်မှာ်နံၤ

ဖဲ၂၀၂၀နံ့်,လါမးရှးစသီမှ၊ဒဲးအနံၤကညီဖိ်မှ၊်ကရာမၤလၤကပီၤဝဲကဟီ၊်ခိ၊်ဒီဘှ၊်ဖိ်မှ၊်မှ၊်နံၤဆၢကၢ့ၤအလီ၊်ဖဲလီ၊်ခၢ၊်သးကူ၊် သ့ ဆဲးလၤတၢ်အိ၊်ဖှ၊်ဘျိ၊်ဒိ၊်, သ့၊်ဘှ၊်ထ၊် လၢအအိ၊် သူ၊်လီၤအသးဖဲဖ၊်အ၊်ကီ၊်ရှ၊်ဟီ၊်ကဝီၤပူၤနှ၊်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလၤကပီၤအမှ၊်တနံၤအံၤ ခ့၊်အဲ၊်ယူ၊်ခိ၊်နၢ် ပှၤဘ၊်မူ ဘ၊်ဒါ, ကညီဖိ်မှ၊်ကရၢ လီ၊်ခၢ၊်သးပှၤဘ၊်မူဘ၊်ဒါ, ကီ၊်ရှ၊် ကီ၊်ဆ၊်ခၢ၊်စးယှာ်ဒီးတမ့ၤတဖျိၤပှၤအဂၤခံကယၤယဲ၊်ဆံဂၤယ၊် ယ၊်ဟဲထိ၊်ဝဲဒ၊်နှ၊်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၤကပီၤ တဘျိအံၤအိ၊်ဒီး ခ့၊် အဲ၊် ယူ၊် ခိ၊်နၢ်ပှၤဘ၊်မူဘ၊်ဒါဒ်အမ့၊် ပဒိ၊်စီၤသမ့ၤထိ, ပ ဒိ၊် နီ၊်ဒါဒါဒီး ကရၢခိ၊် (၂) မၤတ့၊်တၢ် ပဒိ၊်နီ၊်စံးဖိရၤ သ့၊်တဖ၊် အတၢ်ကတိၤ ဟံးစုနဲ၊်ကျဲ, ဟှ၊်ဂံ၊်ဟှ၊်ဘါအမဲ်ညါ အိ၊်ဒီးပှၤ ဘ၊် မူဘ၊် ဒါအါဂၤအတၢ်ကတိၤ ယှာ်ဒီးတၢ်ဖးဖျါထိ၊် လံ၊်ဟှ၊် ယှ၊်သ့၊်တဖ၊်နှ၊်လီၤ.

တၢ်မၤလၤကပီၤအမှ၊်တနံၤအံၤ အိ၊်စ့၊်ကီး ဒီးတၢ်ရဲ၊် တၢ်ကျဲၤ လီၤ ဆိ လၢအမ့၊် တၢ်ထုးထိ၊်ရၤလီၤ "မၤသံယၤလၢ အဝဲသ့၊်အလီ၊်" လၢ အမ့၊် တၢ် ဟ်ဖျါ ဘ၊်ယး က ညီ ဖိ်မှ၊်သဝီ သးပှ၊် သ့၊် တ ဖ၊် အတၢ်ဂဲၤလိ၊်အိ၊်မူတၢ်သ့တူ၊်တၢ် အတၢ် လဲၤခီဖျိ တ ဖ၊် နှ၊် လီၤ. တၢ်ဟ်ဖျါအံၤ ဟ်ဖျါထိ၊်ဖိ်မှ၊် သဝီသးပှ၊်သ့၊်တ ဖ၊် အ တၢ် ဖံး တၢ်မၤလၢ အလီၤသူ၊်ပိ၊်သးဝးတဖ၊် လၢကညီကီ၊်စဲ၊် အ ပူၤ လၢအမ့၊်ပှၤသ့၊်တဖ၊်လၢ ဟှ၊် လီၤအသးလၢ အလီၤလိ၊် လီၤ လးလၢတၢ်ဒီသဒၢအပှၤတဝၢတဖ၊်အဂီ၊်နှ၊်လီၤ. ဒ်ဖိ်မှ၊်ခိ၊်နၢ် တဖ၊် လၢဟီ၊်ခိ၊်ဒီဘှ၊်အပူၤအ သိး, ကညီသဝီသးပှ၊်သ့၊်တ ဖ၊် အိ၊်ဒီးမူဒါလၢ အတၢတၢ်ဒီးအီၤတဖ၊်ဒိ၊်ဒိ၊်မှ၊်မှ၊် လၢအဝဲ သ့၊် ဘ၊်ကွ၊်ဆၢ၊်မဲ၊်ဝဲလၢအိ၊် ဒီး သူးသ့၊်လၤကပီၤ ဒီးတၢ်သူ၊် ဒူသးဒူအဖီခိ၊်နှ၊်လီၤ.

တနံ၊်အံၤ ဟီ၊်ခိ၊်ဒီဘှ၊်ဖိ်မှ၊်မှ၊်နံၤ အတၢ်ကစီ၊်ခိ၊်သ့၊်မ့၊် "တၢ်ထဲသိးတုၤသိးလၢပှၤကိးဂၤအဂီ၊်" အသိး,ပဝဲကညီဖိ်မှ၊်က ရၢ တနံၤအံၤ, ဒီးကိးနံၤဒဲး ပအဲ၊်ဒိ်း ယ့ ထိ၊်တၢ်ထဲသိး တုၤသိးလၢ ပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီ၊်နှ၊်လီၤ. က ညီ ဖိ် မှ၊် ကရၢ မၤ လၤကပီၤတ့၊်ဝဲ ဟီ၊်ခိ၊်ဒီ ဘှ၊်ဖိ်မှ၊်မှ၊်နံၤတဘျုၤနံ၊်ဒီးလၢအပူၤကွံ၊်တနံ၊် ဟီ၊်ခိ၊်ဒီ ဘှ၊်ဖိ်မှ၊်မှ၊်နံၤအံၤ ကညီဖိ်မှ၊်ကရၢနဲ၊်ရ၊ဉ်ခိ၊်ကျ၊် သရ၊် မှ၊် ကညီဖိ်ဒီး နှ၊်ဘ၊် စ့၊် ကီး ဝဲ "ဟီ၊်ခိ၊်ဒီ ဘှ၊်ဖိ်မှ၊် လၢ အိ၊် ဒီ း တ၊ သူ၊် ဒူ သးဒူ တ၊်လၤ ကပီၤ" လၢအဘ၊်တ၊်ဟှ၊်လီၤ အီၤ လၢ ကီ၊်အမဲရကၢ ထံဂုၤ ကီ၊်ဂၤ ကိ တ်ဝဲ ၊ ကျိ ၊ ခိ၊် လၢ ဝ၊်ရှ၊် တ၊် ဒ်ခ၊်စ်ခ၊် နှ၊် လီၤ. တ၊် မၤလၤ ကပီၤ မှ၊်နံၤအံၤ ဝံၤဝဲဂုၤဂုၤ ဘ၊် ဘ၊်ဒ်တ၊်ရဲ၊်ကျဲၤတ့၊်ယာ်ဝဲအသိးနှ၊်လီၤ.

****

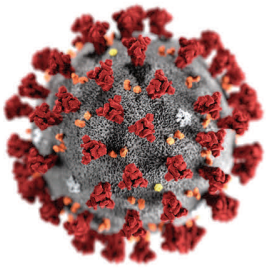

ကညီဝိတ်မုဉ်ကရာ၊တာ်ဟားအိုဉ်သကိုးဟံဉ်ဒူဉ်တာ်နဉ်ကျဲ ဖဲခိုဉ်ဝံး(၁၉)တာ်ဆါဃာ်ကဲထိုဉ်သးအကတိ၊်

ကညီပိတ်မုဉ်ကရာ၊ ဟ့ဉ်တာ်ဆီဉ်ထွဲ မၤစား၊ဆူ ပပှၤတဝ၊အပူၤလ၊ အရ၊ဒိုဉ်တဖဉ်အိုဉ်အါမးလ၊ အကျါပဉ်ယုာ်ဒီးတာ်ဟားအိုဉ် သကိုးဟံဉ်ဒူဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.တာ်ဟားအိုဉ်သကိုးဟံဉ်ဒူဉ်တဖဉ်ဘဉ် တာ် မၤအီၤလ၊အိုဉ်ဒီးတာ်ပညိုဉ်လ၊ အလီၤဆီလာ်အသး အက လုာ် က လုာ်အဖီခိုဉ်နှဉ်လီၤ. အဒိ/ တာ်ဟားအိုဉ်သကိုးဟံဉ်ဒူဉ် ဘဉ်ဃးကူဉ်သ့ပီညါ လီၤဆိ, တာ်ဟ့ဉ်တာ်အိုဉ် ဆူဉ်အိုဉ်ချ တာ်သ့ဉ်ညါနာ်ပၢ်,ပှၤဂ့ၢ်ဝိတာ်ဟားအိုဉ်သကိုးအိုဉ်ပဟၢလ၊အပဉ် ယုာ် ဒီး တာ် ဟ့ဉ်ဆူဉ်ထိုဉ်သးအဂံၢ်အဘါတဖဉ်နှဉ်လီၤ. ဖဲလ၊ တာ်တြီဒီသဒၢဝဲခိုဉ်ဝံး(၁၉)တာ်ဆါအဃၢ်အဆ၊ကတိၢ်ကညီပိတ် မုဉ်ကရာ၊ ဟ်ပတုာ်ဆိကယဲၢ်မ့ၢ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤမ့တမ့ၢ်တာ်မၤမုၢ်နံၤ လီၤဆီလ၊အဒိဉ်အမုၢ်တဖဉ်ဘဉ်ဆဉ် မ့မ့ၢ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤလ၊တာ် မၤ အီၤသ့လ၊ ကရ၊ူဆံးဖိတဖဉ်ဒီး တာ်ဟားအိုဉ်သကိုးဟံဉ်ဒူဉ် တာ် ရဲဉ်တာ်ကျဲၤတဖဉ် တ ခီကညီပိတ် မုဉ်ကရာ၊က ဆဲးမၤအီၤ နှဉ် လီၤ. ပအဲဉ်ဒီးမၤလီၤတံၢ်လ၊ ပှၤလ၊အလိုဉ်ဘဉ် တာ်မၤစား၊ လီၤဆီ လ၊ ပ ပှၤတဝ၊အပူၤတဖဉ် ဒီးနှ၊်ဘဉ်တာ်ဆီဉ်ထွဲမၤစား၊လ၊ အရ၊ ဒိုဉ် လ၊ အဝဲသ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. ပအဲဉ်ဒီးလ၊ ကညီပိတ် မုဉ် ကရ၊. ကရ၊ဖိတဖဉ်ဒီး ပှၤလ၊ အ ဘဉ်ဘျုၤဘဉ်ဖြိုဉ်တဖဉ် ကအိုဉ် ဘဉ် ဝဲပူၤပူၤဖျဲၤဖျဲၤ တသ့ဖဲအသ့နှဉ်လီၤ. ပအဲဉ်ဒီးတြီဒီ သဒၢ ခိုဉ် ဝံး (၁၉) တာ်ဆါအဃၢ် ဒ်သိုး အ သု တရ၊ လီၤ အသး တ ဂ့ၤ အဂီၢ်အယိ ပဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တာ်နဉ်ကျဲအသီဘဉ်ဃးတာ်ကဘဉ်မၤ ဝဲတာ်ဟားအိုဉ်သကိုးဟံဉ်ဒူဉ်သ့ဉ်တဖဉ်လ၊အိုဉ်ဒီးတာ်ပူၤဖျဲၤဒိုဉ် ထိုဉ်သ့လ၊ကျဲဒ်လဲဉ်အဂ့ၢ်နှဉ်လီၤ.

၁.ခိုဉ်ဝံး(၁၉)အခိုဉ်ထံးခိုဉ်ဘိ–

ခိုဉ်ဝံး(၁၉)အံၤမ့ၢ်တာ်မနုၤလဲဉ်.

ခိုဉ်ဝံး(၁၉)အံၤမ့ၢ်တာ်ဆါဟဲကဲထိုဉ်အသးလ၊ခိုဉ်ရိုဉ်နဉ်တာ်ဆါ အ ဃၢ်, လ၊အမ့ၢ်တာ်ဃၢ်ဆံးဆံးဖိတခါ (ဆံးတုၤဒဉ်လဲာ်မ့ၢ်တမ့ၢ် လ၊ နကွၢ်အီၤဒီးတာ်ကွၢ်တာ်ဆါဃၢ် အစဲးဘဉ်နှဉ်နထံဉ် အီၤတ သ့) ဒီးတာ်ဆါအံၤရၤလီၤအသးခီဖျိပှၤ ကညီဆူပှၤကညီနှဉ်လီၤ. ခိုဉ် ဝံး(၁၉)အံၤဟဲဘဉ်နၤလီၤဂ်ာ်ဒီးပှၤဘဉ်တာ်ခုဉ်,ဘဉ်သမုဉ်ဒ် အမ့ၢ်တာ်ကူး,ကသါယံး,တာ်ကိ၊်ထိုဉ်,ဂ်ၢ်စၢ်ဒီးမိ၊်ပှၢ်ဆါနှဉ်လီၤ. ခိုဉ်ဝံး(၁၉)အံၤဟဲဒိ ဘဉ်ဝဲနတာ်သါထိုဉ်သါလီၤကျိၤနှဉ်လီၤ.တာ်

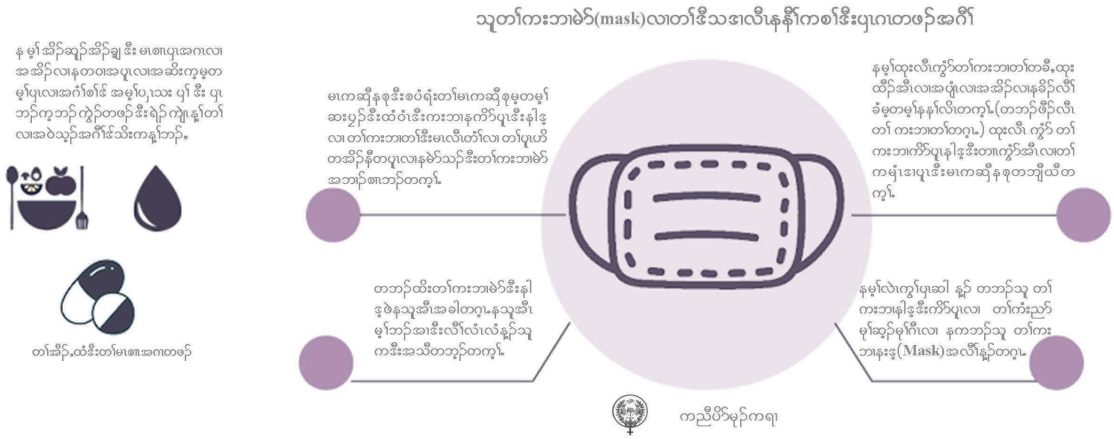

ဆါ အံၤ တုၤအဘခ်ပှၤလံဒီး တလီၤပျုၤဒိခ်မးဘခ်ဆခ်, ဒုးအိုခ် ထိခ်ဝဲတၢ်ပသိခ်ညီးတၢ်ဆါ(ပသိခ်ဘခ်ဒိဘခ်ထံးနးနးကလဲာ်) ဒီးမ့ၢ်နးဒိခ်တခီဒုးအိုခ်ထိခ်တၢ်သံသ့နှခ်လီၤ.

ခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်ဆါအယၢ်အံၤရုၤလီၤအသးဒ်လဲာ်.

ခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်ဆါအယၢ်အံၤ ဟဲနှာ်လီၤဆုနမိၢ်ပှၢ်အပူၤ ခီဖျိုနကိာ်ပူၤ, နါဒ့ပူၤဒီး မဲာ်ချံ့ပူၤ ဖဲပှၤလၢအတၢ်ဆါအိုခ်ဟ်စၢၤတဂၤ က သါ ထိခ်,ကူး,ကဆဲလၢနဖီခ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢနဖိခ်အီၤဒီးဖဲနဖိခ် လီၤ ကဒါကၢ့ၤနမဲာ်ချံ့,နါဒ့ဒီးကိာ်ပူၤအခါနှခ်လီၤ. အါဒခ်တၢ်တ ကၢ့ၢ် ပှၤကဆိုးကၢ့ထိခ်ဝဲဖဲ အဒိုးနှၢ်ဘခ်တၢ်ဃၢ်အံၤလၢ (၅)သီဝံၤ အ လီၢ်ခံနှခ်လီၤ. ဘခ်ဆခ်ခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်ဆါအယၢ်အံၤ အိုခ် လၢ နမိၢ် ပှၢ်ပူၤနှၢ်ဝဲ (၂သီတုၤ၁၄သီ) တ ချုၤ ဒံးလၢအတၢ်ပနိခ်ဟဲဖျါ ထိခ် ဒံးဘခ်နှခ် လီၤ. လၢတၢ် နှခ်အယိ ပှၤ မ့ၢ်အိုခ်ဒီးခိုခ် ရိုခ် နှခ် တၢ် ဆါ အ ယၢ်ဘခ်ဆခ် တသ့ခ်ညါဝဲဘခ်ဒီး တၢ်ဆါအယၢ်အံၤ ဘခ် ကူဘခ်ဂ်ဆူပှၤအဂၤအိုခ်သ့ဝဲနှခ်လီၤ. ခိုခ်ရိုခ်နှခ် တၢ်ဆါ အ ယၢ် အံၤ အိုခ် မူဝဲလၢတၢ်လီၢ်မဲာ်ဖံးခိုခ် ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖီခိုခ် တုၤလၢ(၃)သီဒၣ်လဲာ် ဒီးတၢ်လီၢ်တနီၤနီၤ အိုခ်မူဝဲယံာ်ဒိခ်နှၢ်ဒံး အံၤနှခ်လီၤ.အ ဝဲ ရုၤလီၤအသးရှ သဒံးခီဖျိပှၤဆဲးကျိုးလိာ်သးဒီး ဖိခ်ဘခ်လိာ်သးအယိနှခ်လီၤ.

မတၤလၢခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်ဆါအယၢ်ဘခ်ကူ အီၤလဲာ်.

ခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်ဆါအံၤ ဘခ်ကူဘခ်ဂ် ပှၤတဂၤဂ့ၤ တဂၤ ဂ့ၤသ့ ဝဲ ဒၣ်နှခ် လီၤ. နဒိုးနှၢ်ဘခ်တၢ်ဆါအယၢ်ဒီး နဘျါကၢ့ၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်တသ့ခ်ညါလီၤတံၢ်လၢ နဒိုးနှၢ်ကဒီးအီၤအသီတဘျီသ့တသ့ ဘခ် နှခ်လီၤ. ပှၤသးပှၢ်လၢအသးနံခ်အိုခ် အါနှၢ်(၄၅)နံခ် ဆူအဖီ ခ်ခ်, လီၤ ဆီ ဒၣ်တၢ်ပှၤသှုခ်ကၢ့သးပှၢ်တဖၣ်, ဒီးပှၤလၢအအိုခ် ဟ ဒီး တၢ်ဆါ လီၤဆီ ဒၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ် တၢ်ကသါထိခ်ကသါလီၤ တၢ် ဆါ တဖၣ်ဒီး အ ဂံၢ်စၢ်တဖၣ် အိုခ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဘခ်ယိခ်ဒိခ်အပူၤ လၢ က ဒိုးနှၢ်ဘခ် ခိုခ်ရိုခ်နှခ်တၢ်အယၢ်ဒီး ကတူၢ်ဘခ်တၢ်ဆါ အ တၢ်ဟဲဒိဘခ်အီၤနးဝဲဒၣ်နှခ်လီၤ.

တၢ်တြီသဒၣ်ခိုခ်ဝံး(၁၉)တၢ်ဆါယၢ်ဒ်သိးအသုတ ရုၤလီၤအ သးသ့လၢကျဲဒ်လဲာ်.

သ့နစုဒီးချါသိဒီးထံလၢအစဲးကး(၂၀)အတီၢ်ပူၤတက့ၢ်.

- ဖဲနဟးထိခ်လၢနဟံခ်အ ချၢနှခ်နကဘခ်အိုခ် စီၤစုၤဒီးပှၤ အ ဂုၤအဂၤတဖၣ်(၆)ခ်ခ်ယီၢ်(၂မံထၢခ်)နှခ်လီၤ.

- ဖဲနကူးမ့တမ့ၢ်ကဆဲ အခါနကဘခ်ကူးမ့တ မ့ၢ်ကဆဲ လၢနစု နၢ်ခ် ခံအပူၤ, တဘခ်မ့ၢ်လၢနစုညါသးအပူၤဘခ်. ဖဲန ကူးမ့ တ မ့ၢ် က ဆဲ ဝံၤတဘျီလၢ်လၢ်အခါနကဘခ်သ့ ကဆိုကွံခ်နစုထိဘိ နှခ်လီၤ.တဘခ်ဖိခ်နမဲာ်သခ်တဂ့ၤ.တဘခ်ဖိခ်နသ ကိုးအစုဖဲန ထံခ်လိာ်သးဒီးအီၤအခါတဂ့ၤ.

- နမ့ၢ်တူၢ်ဘခ်လၢနအိုခ်တဆူခ်ဘခ်နှခ်လဲၤဆူတၢ်ဆါဟံခ် ဒ် သိးကဒိုးနှၢ်ကသံခ်ကသီတၢ်ကူစါယါဘျါတက့ၢ်.

- ဟးဆဲးတၢ်လီၢ်လၢကမျၢ်အိုခ်အါအလီၢ်ဒီးဟးဆဲးတၢ်ဟး ထိခ်ကၢ့ၤလီၤဖဲလၢအကတီၢ်ဖဲအံၤတက့ၢ်.အိုခ်လၢဟံခ်တက့ၢ်.

****

လီ၎်ခၢဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ်ကရာထီဘိကမံးတံာ်တာ်ဖၢလိ

ဖဲ ၂၀၂၀နံ့ဉ်, လါမးရှး ၉သီအနံ့၊ လီ၎်ခၢဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ်ကရာ အိဉ်ဒီးလီ၎်ခၢဉ်သးထီဘိကမံးတံာ်သ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်မၤလိဖဲခ့ဉ် အဲဉ်ယူဉ်လီ၎်ခၢဉ်သး ကူဉ်သ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ တၢ်အိဉ်ဖှိဉ်ရိဖှိဉ် ဘျိဉ်ဒိဉ်ပူၤန့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိတဘျိအံၤ လီ၎် ခၢဉ် သးထီဘိ ကမံးတံာ်အမဲာ်ညါ, လီ၎်ခၢဉ်သးဝဲၤ ကျိၤပှၤမၤ တၢ်ဖိ တ ဖဉ်, ဝဲၤဒၢးပှၤ မၤတၢ်ဖိတဖဉ်, တၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါ ဒီး ကညီ ပိတ်မှုဉ် သးစၢ်ခိဉ်နၢ်တၢ်မၤလိကွိဖိခဲလာ်ပှၤအဂၤယိးဆံယဉ်ယဉ်ထိဉ်မၤလိ ဝဲဒီးဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သိဉ်လိတဘျိအံၤလၢခ့ဉ် အဲဉ် ယူဉ် စံဉ်ညီဉ် ကွီ၎်ဝဲၤဒၢးပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါ, လီ၎်ခၢဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ်ကရာ ပှၤဘဉ် မူဘဉ်ဒါတနီၤဒီးတမ့ၤကီ၎်ချစ့ၤဂၤန့ဉ်လီၤ.

တၢ်မၤလိတၢ်ဘျိအံၤအါဒဉ်တၢ်တက့ၢ်တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သိဉ်လိဘဉ် ယးသဲစးတၢ်ဘျၢသ့ဉ်တဖဉ်ဒ်သိးထီဘိကမံးတံာ်ကိးဂၤဒဲးကမၤ လိသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်,နၢ်ပၢ်အါထိဉ်ဝဲအဂိၢ်နၢ်ခ့ဉ်လီၤ.

တၢ်မၤလိကတိၢ် အိဉ် ဒီးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ, ကရ့ၢ်တၢ်မၤ သ ကိး ဒီး ဘဉ် တၢ် သိဉ်လိ အီၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး နၢ်ခ့ဉ်လီၤ. တၢ်မၤ လိတ ဘျိ အံၤ ဘဉ်တၢ်ပ ညိဉ် အီၤ လိၤ လိၤဆူ ကညီပိတ်မှုဉ် ကရာထီ ဘိ ကမံးတံာ် ဒီ းပှၤဘဉ် မူ ဘဉ် ဒါ သ့ဉ် တ ဖဉ် ဒ်သိးကအိဉ်ဒီ း သဲစးတၢ်ဘျၢတၢ် သ့ဉ်ညါ နၢ်ပၢ်ဒီ း ဒ် သိ း ကမၤန့ၢ်အါထိဉ် တၢ်သ့တၢ်ဘဉ် လၢက ဖံ း မၤက့ၢ်တၢ်လၢပှၤတ၀ၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအဂိၢ်နၢ်ခ့ဉ်လီၤ.

တၢ်မၤလိအံၤဘဉ်တၢ်မၤလိ အီၤ ဒီ း မ့ၢ်ဆါ ဒီ း မ့ၢ်နၤ ဒီ း တၢ်တ ယာ် လီၤ လၢ တၢ်ကမၤ အီၤ လၢ ယဲၢ်သီ အတိၢ်ပူၤဘဉ်ဆဉ် လၢတၢ် သ့ဉ် ဆူဉ် သးဆူဉ် ဒီ း တၢ်ကန ၢ်ပၢ်တၢ်မၤလိဘျဲးဘျဲးဘျီးဘျီးအဂိၢ်ဘဉ် တၢ်မၤအီၤတ့ၤ ၁၀. ၃. ၂၀၂၀အနံ့ၤလၢ ယုသီ အတိၢ်ပူၤဒီ း ဝံ ၊ ဝဲ ဂ့ၤ ဂ့ၤ ဘဉ်ဘဉ် အိဉ်ဖျါပဲ့ၤဒီ း တၢ်သ့ဉ်ဆူဉ်သးဆူဉ်ဒီ း တၢ်မၤနၤ အ ပ နိဉ် လၢခါ ဆူ မဲာ်ညါ အဂိၢ်နၢ်ခ့ဉ်လီၤ.

****

လီ၊ခၢဉ်သးကညီပိာ်မှုခ်ကရာတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်ဖးဒိုခ်(၇)ဘျီတဘျီ ဝဲးအလီ၊ခံ ထီဘိကမံးတံာ်တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်(၄)ဘျီတဘျီ

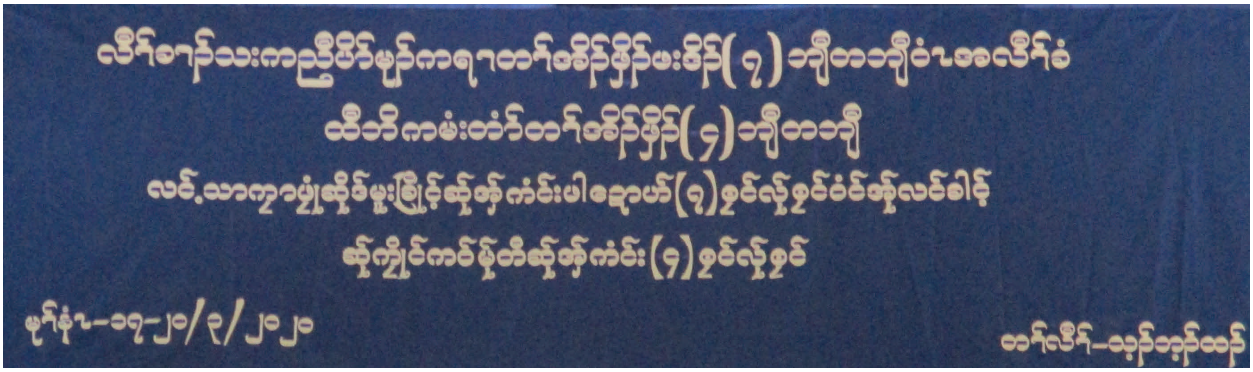

လီ၊ခၢဉ်သးကညီပိာ်မှုခ်ကရာတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်ဖးဒိုခ် (၇) ဘျီတဘျီ ဝဲးအ လီ၊ခံ ထီဘိကမံးတံာ်တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်(၄)ဘျီတဘျီ ဘဉ်တၢ်မၤအီၤ ဖဲ ၂၀၂၀နံ့ခ်,လါမးရှုးဒၢ့သီတုၤဒစသီလၢသ့ဉ်ဘ့ဉ်ထဉ်,ကျဉ်သ့ ဆဲး လၤတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်ဘျီခ်ဒိုခ် ဖဉ်အဉ်ကိၢ် ရ့ဉ်လီ၊က ဝီၤအပူၤ နှ့ဉ် လီၤ.

လၢတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်တဘျီအံၤ ထီဘိကမံးတံာ်ပှၤပၢၤလီ၊ဆ့ဉ်နီၤ (၁) (၂),နဉ်ရ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီးထီဘိကမံးတံာ်ဟဲထိဉ်ဝဲတုၤထိဉ်ထိဉ် ဘး ဝဲ ဒ် တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်တၢ်ဘျၢအသိးအယိ တၢ်အိုခ်ဖှိုခ် ဘဉ်တၢ် စးထိဉ်အီၤဒီးလဲၤဒ်တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအသိးနှ့ဉ်လီၤ.

လၢတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်တဘျီအံၤ တၢ်ကရာကရိဒီးတၢ်ဟ့ဉ်တၢ် သ့ဉ်ညါ ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကတိၤသကိုးတဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ ကရာဖိဒီးက ရာဖိခးတၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဒုးပဉ်ယှာ်ဂီ၊်ယှာ်ကရာဖိတဖဉ်လၢကဟူးဂဲၤ လၢကညီပိာ်မှုခ်ကရာအပူၤ, တၢ်လီၤတၢ်ကရာကရိ, တၢ်ဆၢထိဉ် ကညီပိာ်မှုခ်ကရာပှၤမၤတၢ်ဖိ ဒီးကညီမှုခ်လၢကြၢးဒီးနှ၊်ဘဉ်တၢ် လၤ ကပီၤ, ကရာဖိအလဲတၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်မၤတၢ်ဒ်တၢ် ဘျၢခ်ဉ်သ့ဉ် ဟ် လီၤ အသိး(ဝဲၤကျိၤတၢ်အိုခ်ဖှိုခ်, တၢ်လီၤတၢ်ကရာကရိ), တၢ်လိုခ် ဘဉ်အါထိဉ်ဝဲၤကျိၤပှၤမၤတၢ်ဖိ ခီဖျိပဟ့ာ်ဘျးစဲတဖဉ်အါအယိ , တၢ်ဆၢထိဉ်တၢ်ကွဲးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ကဘဉ် ထၢနှ်လီၤ လၢမဲး ကစံအဂီ၊်, တၢ်ဘှိဘဉ်ဂ့ၤက့ၤတၢ်ဘျၢခ်ဉ်သ့ဉ်(တၢ်က ဘဉ် ဒုး အိုခ်ထိဉ်ကမံးတံာ်),ဝဲၤကျိၤတၢ်ဟ်ဖျါ(မ့)ဝဲၤကျိၤတၢ်မၤလိနှ့ဉ် လီၤ.

တၢ်ကျဉ်ဘဉ်ကျဉ်သ့ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢတၢ်ကတိၤသကိုးတ ဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ,တၢ်ကျဉ်ဘဉ်ကျဉ်သ့ဝဲၤကျိၤတၢ်ဟ်ဖျါထီရိၤ,တၢ်ထိဉ် တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်လၢ ဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်ကျဉ်ဘဉ်ကျဉ်သ့ဝဲၤကျိၤ, တၢ်လီၤ ကွ၊် တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢဖျီပူၤ(လီၤဆီဒဉ်တၢ်လၢဖျီပူၤမ့ဒါခ်ိဉ်တဖဉ်), ကိ၊်ပူၤဖိသဉ်ဆံးကတိၤဆိုကဉ်တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခါဆူညါ အ ဂီ၊်, ရဲ့ပူးအါထိဉ်က့ၤဖိသဉ်ဆံး ကတိၤဆိုကဉ်လၢကညီကိ၊်စဲဉ် တၢ် လဲၤလီၤပ့ၢ်နှ၊်တၢ်အိုခ်လၢကဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အဂီ၊်တၢ်အိုခ်သး,ကဉ် တၢ် သ့ဉ်ထိဉ်,ဟံဉ်ဒ့ဲတၢ်သ့ဉ်ထိဉ်, ဟံဉ်ဒ့ဲကိ၊်ပူၤတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤခါဆူညါတဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ.

တၢ်အိုခ်ဆူဉ်အိုခ်ခ့ဲ ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကတိၤသကိုးတ ဖဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အိုခ်ဆူဉ်အိုခ်ခ့ဲ ဝဲၤကျိၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထိရိၤတဖဉ်(ပ ထံဉ် ဘဉ်လၢတၢ်ဟ်ဖျါအထိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်တၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤ တအိုခ် ဘဉ် အယိ),တၢ်မၤသကိုးတၢ်ဒီးတၢ်အိုခ်ဆူဉ်အိုခ်ခ့ဲ ကရာတဖဉ် အ ကျိၤအကျဲ, မိ၊်ဖိဆံးဒီးပိာ်မှုခ်တၢ် အိုခ်ဆူဉ်အိုခ်ခ့ဲ စ့ တိာ်ကျဲၤ တၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤခါဆူညါ, တၢ်ပြၢ်ဒုသဝီတၢ်က ဆဲ့ကဆ့ီ အ ကျိၤ အ ကျဲ လၢပကဘဉ်မၤတဖဉ်ယှာ်ဒီး တၢ်ကဘဉ်ဒုးအိုခ် ထိဉ် ကမံး တံာ်သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ.

ပှၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကတိၤသကိုးတဖဉ်တၢ်ထၢပှၤ ဂ့ၢ်ဝီစရီ,တၢ်ဟ့ဉ်ဂ့ၢ်ဂီ၊်အူတၢ်ဆိုဉ်ထွဲမၤစၢၤ,တၢ်မၤစၢၤပှၤတူ၊်ဘဉ် တၢ်တၢ်မူးတၢ်ရ၊်, တၢ်ထုးထိဉ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်အစ၊ တၢ်ဟ် ဖျါ, တၢ်ထိဉ်တၢ်အိုခ်ဖှိုခ်ဘဉ်ထွဲပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, ပှၤ ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤ လိ (တၢ်ဒီသဒၢဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်,ပိာ်မှုခ်ဒီးတၢ်ဒီ သဒၢအ တၢ်မၤ လိ, ARM/SOP, ပိာ်မှုခ် တၢ် တၢ်ပိတဲသကိုး, GBV Coordination Meeting,ဟံဉ်အိုခ်ကဒုတၢ်သ့ဉ်ထိဉ်, တၢ်မၤအါထိဉ် ကျိုခ် စ့ (တၢ် ထါ,တၢ်ဆးဒီးအဂုၤအဂၤတဖဉ်), တၢ်ဆးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, တၢ်ဒုးဆူဉ်ထိဉ်က့ၤပိာ်မှုခ်လၢအတူ၊်ဘဉ်Word did not find

any entries for your table of contents.တာ်အိုဉ်မူတဖဉ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲ၊ တာ်ထံဉ်လိာ် အိုဉ်ဖြဉ်ဒီး ကဂျာ်ကရ၊ အဂၤလ၊ အ ဘဉ်ထွဲပှၤဂ့ၢ်ဝီတာ်ဖံးတာ်မၤ,(၁၆)သီတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤသ့ဉ်တဖဉ်ဘဉ်ဒီးတာ် ကတိၤသကိးစ့ၢ်ကီး ကျိဉ်စ့ ဂ့ၢ်ဝီ,ကျိဉ် စ့ဖီလစံဉ် သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

လ၊တာ်အိဉ် တဘျီအံၤ ဘဉ်တာ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ လီၢ်ခၢဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ် ကရ၊ တာ်အိုဉ်ဖြဉ်ဖးဒိဉ် (၇) ဘျီတဘျီဝံၤအလီၢ်ခံ ထီဘိက မံးတာ်ဘ် တာ်အိုဉ်ဖြဉ် (၃) ဘျီတဘျီတာ်ဆ၊တာ်ဘ်တဖဉ်, တာ်ပဉ်ထံနီၤ ဖးကညီပိတ်မှုဉ်ကရ၊ တာ်ထံဉ်ဘဉ်ယးထံရ၊်ကီၢ်သဲးတာ်အိုဉ်သး, တာ်ကွၢ်ကဒါဒီးပဉ်ထံနီၤဖး လီၢ်ခၢဉ်သးထီဘိကမံးတာ်ဘ်နဉ်ရ၊ဉ် တာ်ဟ်ဖျါတဖဉ်ဘျဲးဘျီးဝံၤအိုဉ်ဒီးတာ်ဟ်လီၤခါဆူညါတာ်ဖံး တာ် မၤလ၊ တာ်ကဘဉ်လူၤထွဲမၤထွဲဒီး မၤဖျါထီဉ် အမိၢ်လံၤ မိၢ်ပှၢ်သ့ဉ် တဖဉ်နှဉ်လီၤ. အိုဉ်ဒီးတာ်ကတိၤဟ့ဉ်ဂ်ၢ်ဟ့ဉ်ဘါစ့ၢ်ကီးလ၊ လီၢ် ခၢဉ် သးကညီဒီကလုာ်စ၊ဖြဉ်ကရ၊ တာ်ကရ၊ကရိဒီးတာ်ဟ့ဉ်တာ် သ့ဉ်ညါဝဲၤကျိၤနဲဉ်ရ၊ဉ် သရဉ်မှဉ်ဖီဂ့ၤခုဉ်ဒီးတာ်အိုဉ်ဖြဉ်အံၤ ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်ဒ်တာ်ဟ်ပနီဉ်အသိးနှဉ်လီၤ.

****

ခ့ၢ်ကမ့ဲ

လါလၢာ်တာ်လီၤဆီကမၤအသး

မိၢ်တဂၤယုမၤလိအါထီဉ်အသးလ၊ထံရ၊်ကီၢ်သဲးအဂ့ၢ်အကျိၤအယိကနဉ်ထံရ၊်ကီၢ်သဲးတာ်ကစိဉ်,ဖးထံရ၊်ကီၢ်သဲးတာ်ဂ့ၢ်သ့ဉ်တဖဉ် ထီ ဘိ ဖဲအအိုဉ်ကလီလ၊ဟံဉ်ယီတာ်ဖံးတာ်မၤအဆ၊ကတိၢ်နှဉ်လီၤ. တဘျီဖဲ ၂. ၂၀ ၂၀အနံၤ , အဝဲမံနီၤ ဖးထံရ၊်ကီၢ်သဲးအလံာ် ဒီး အ ဖိမှဉ်ဆံးတဂၤဟဲ့ဆူအအိုဉ်ဒီးတဲ့အီၤ "မိမိၢ်ဇ,ကွၢ်လါဖ့ၤဘြူးအါရံၤမ့ၢ်လာ်နှဉ်တာ်လီၤဆီကမၤအသးလီၤ."

မိၢ်တဂၤဖုးဘဉ်အသး ဒီး ကမ၊ကမဉ်ဘဉ်မးအသးဒီး ဆိကမိဉ်ဝဲလ၊မ့ၢ်ဖိမှဉ်ဆံးတဂၤ တၢ်မနုၤဒုးတဲ့အီၤတၢ် ဒ်အံၤလဲဉ်နှဉ်လီၤ. ကမ့ၢ် ဘဉ်ဖုးတဲ့ထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤမံၤအယိ လ၊တာ်သးခုဒီးတာ်ဖုးသံပျိၢ်ဂီၤအပူၤ " ဖိဒါ, လါမ့ၢ်လာ်နှဉ် တၢ်မနုၤလီၤဆီကမၤအသးလဲဉ်. ကီၢ် သူ လ့ၤကနှ၊်ဒါ. ကီၢ်ပယီၤကလီၤပှိၢ်ဒါ. တၢ်ကမှာ်ကခုဉ်ထီဉ်က့ၤဒါ. " သံကွၢ်ဖးထီတၢ်အယိ အဖိမှဉ်ဆံးတဂၤအီပီ ဘဉ်မးအ သးလီၤ. တ စိ်ၢ်ဖိအဖိမှဉ်ဆံးစံးဆ၊အီၤ " လါမ့ၢ်လာ်နှဉ်တၢ်ဂိၢ်ခါကလာ်ကွံာ်ဒီး ကခီယီၤဆူတၢ်ကိၢ်ခါအဆ၊ကတိၢ်နှဉ်လီၤ. တၢ်တဂိၢ် လ၊ဘဉ်.တၢ်ကကိၢ်ထိဉ်က့ၤလီၤ."

မိၢ် "တၢ်နှဉ်လိဉ်နတဲ့ဒါ.ပှၤသ့ဉ်ညါကိးဂၤဒဲးလီၤ."

ဖိမှဉ်ဆံး "အမ့ၢ်ဇၢး,တၢ်မ့ၢ်တဂိၢ်တၢ်ကိၢ်ဘျိတၢ်လီၤဆီမၤအသးဇၢး..."

မ့ၢ်သပှၢ်ကတၢ်နှဉ်လီၤ.တၢ်တဂိၢ်လ၊ဘဉ်ဒီးတၢ်ကကိၢ်အယိတၢ်ကိၢ်တၢ်ခုဉ်အတၢ်လီၤဆီကမၤအသးဘဉ်ဆဉ်တၢ်လ၊မိၢ်ဆ၊နၢ်ဟူတ ခီ.....

****

စီၤဘးအူကဲ့သံအဆ၊ကတိၢ်ဖဲလဲဉ်.

ဖဲလါအီကူးအမ့ၢ်တနံၤလ၊ကညီတၢ်ပၢ်ဆ၊လီၢ်ကဝီၤပူၤကဲ့တဖျဉ်အပူၤ,

သရဉ်မှဉ်–စီၤဘးအူကဲ့နှဉ်သုနၢ်ဟူဘဉ်တဘျီဘျီဒါ.

ကဲ့ဖိ–နၢ်ဟူဘဉ်

သရဉ်မှဉ်–မ့ၢ်ဒ်နှဉ်စီၤဘးအူကဲ့နှဉ်သံအဆ၊ကတိၢ်ဖဲလဲဉ်.

ကဲ့ဖိအကျါတဂၤ–စီၤဘးအူကဲ့သံဖဲအတကသါလ၊ဘဉ်အဆ၊ကတိၢ်(ကနဉ်မၤသးဒ်လဲဉ်.)

****

ကညီဖိခ်မ္ပ်ခ်ိ်ခ်ိ်နၢ်လၢအခ်ိုးနၢ်ဘၢ်
ကညီဖိခ်မ္ပ်ကရၢတၢ်လၢးကပီၤ
ဖဲကညီဖိခ်မ္ပ်ကရၢမၢ်နံၤပှဲၤထိ်(၃၅)ဒီတဒီ
(၅-၄-၂၀၂၀)

ပအိ်ာ်နၢ်စုဖိ(ကညီဖိခ်မ္ပ်လၢအိ်ာ်ဒီးတၢ်သ္ပ်ာ်ဆ္ပ်ာ်သးဂဲၤဒီး
ဟ္ဂ်ာ်လီၤသးတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ)

ပအိ်ာ်နၢ်နှဆၢ်ဖိ(ကညီဖိခ်မ္ပ်လၢအိ်ာ်ဒီးတၢ်သ္ပ်ာ်ဆ္ပ်ာ်သးဂဲၤဒီး
ဟ္ဂ်ာ်လီၤသးတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ)

သရၢ်မ္ပ်ာ်လၢ်ထူ(ကညီဖိခ်မ္ပ်ာ်လၢဟ္ဂ်ာ်လီၤသးမၤတၢ်လၢမ့ၤကလှာ်တၢ်ကူ
ဘ်ာ်ကူ်ာ်သ့တၢ်လဲၤထိ်ာ်လဲၤထီအဂီ)

သရၢ်မ္ပ်ာ်ရ့ၤသးတၢ်မ့ၢ်ဘီ(ကညီဖိခ်မ္ပ်ာ်လၢဟ္ဂ်ာ်လီၤသးမၤတၢ်လၢမ့ၤကလှာ်
တၢ်ကူ်ာ်ဘ်ာ်ကူ်ာ်သ့တၢ်လဲၤထိ်ာ်လဲၤထီအဂီ)

သရၢ်မ္ပ်ာ်စ့ၤမ့ၢ်ကဲ့ၤ(ဖိခ်မ္ပ်ာ်လၢအိ်ာ်ဒီးတၢ်သ္ပ်ာ်ခ့သးခ့
ဒီးဆၢထၢ်ာ်လၢမ့ၤကလှာ်ဂီ(ဖ့ျ်ဖ့ျ်ဖ့ျ်ဖ့ျ်))

သရၢ်မ္ပ်ာ်ညၢ့ဟ်(ဖိခ်မ္ပ်ာ်လၢအိ်ာ်ဒီးတၢ်သ္ပ်ာ်ခ့သးခ့
ဒီးဆၢထၢ်ာ်လၢမ့ၤကလှာ်ဂီ(ဖ့ျ်ဖ့ျ်ဖ့ျ်ဖ့ျ်))

ပဒိၣ်နိၣ်နၣ့ဆၢၣ်ဖီ

(ကညီဖိခ်မ္ဍာ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤဒီးဟ့ၣ်လီၤသးတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၢၤအပူၤ)

ဟံးထိၣ်ဖိၣ်ထိၣ်ထံကိၣ်ဒီးပှၤကလာ်မူဒါစးထိၣ်ဖဲ၁၉၉၃နံၣ်၊လါယူၤဒ်ကျိသရၣ်မုၣ်တဂၤအသိးနၣ်လီၤ.သိၣ်လိတၢ်အါနံၣ်ဝံၤအလိၣ်ခံ ဖဲ၂၀၀၄နံၣ်၊လါမးရုးအဆၢကတိၣ်အဝဲနၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဒီးကညီခိၣ်ယၢၤနၣ့ဆၢၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤနၣ်လီၤ.ဖဲ၂၀၁၀နံၣ်နၣ်ဘၣ်တၢ်ယုထၢ ထိၣ် အိၤဒ်ဒူသထူၣ်ကိၣ်ရၣ်–ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်ကညီဒီကလာ်စၢဖြိၣ်ကရၢတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲၤကျိၤနဲၣ်ရၣ်သယဲၤတဂၤဒီးဖဲ ၂၀၁၂ – ၂၀၁၄နံၣ်နၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါကဒီးအိၤဒ်စံၣ်ပဲၤသူၣ်ဖျးနဲၣ်ရၣ်သယဲၤတဂၤလၢကိၣ်ရၣ်ဒူသထူၣ်အပူၤနၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၅–၂၀၁၇နံၣ်နၣ်ဘၣ်တၢ်ယုထၢထိၣ်ကဒီးအိၤဒ်ဒူသထူၣ်ကိၣ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၤဝဲၤကျိၤခိၣ်ဒီးဖဲ ၂၀၁၈နံၣ်လါမးရုး ၂ဖိသီအဆၢကတိၣ်နၣ်ဘၣ်တၢ် ယုထၢကဒါက့ၤအိၤလၢဘုၣ်ဖိၣ်မၤညၣ်ဝဲၤကျိၤခိၣ်မၤဝဲမူဒါဝဲနၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤတုၤဆၢကတိၣ်ခဲအံၤနၣ်လီၤ.

****

ပဒိုခ်နိ်စ့ဖီ

(ကညီဝိတ်မှုခ်လၢအိုခ်ဒီးတၢ်သူခ်ဆူခ်သးဂဲၤဒီးဟ့ခ်လိၤသးတုၤလိၤတိၤလိၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ)

နှခ်လီၤ ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢလၢတီအူကီၢ်ရှခ်, သုးက့(၂)သုးကသံခ်ဝဲၤဒ့အပူၤ ဖဲ ၁၉၈၈နံခ် အ ဆၢ ကတီၢ်နှခ်လီၤ.ထိခ်ဝဲ ကညီဒီက လှာ်တၢ်ထူခ် ဖျိုးသုးမှၢ်ဒိခ်ကသံ ခ်တၢ်မၤလိ ဖဲ လီၢ် ၈၊ခ် သးမၤနၢ်ပျိ, ထူ၀ါလှၢ်နှခ်လီၤ.ဖဲ ၁၉၉၁စးထိခ်မၤသကိုးတၢ်ဒီးကညီဝိတ်မှုခ် ကရၢဖဲတီ အူ ကီၢ်ရှခ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ခ်တၢ်ဟ့ခ်တၢ်သ့ခ်ညါနၢ်ပၢ်ဝဲၤကျိၤမူဒါခ်ခ်တဂၤအသိးမၤယှာ်ဒီးကသံခ်ဝဲၤဒ့တၢ်မၤဖဲသုးက့တၢ်ဆါဟံခ် နှခ်လီၤ.ဖဲ ၁၉၉ဖ နံခ်တုၤ ၂၀၀၁နံခ်မ့ၢ်ဝဲတီအူကီၢ်ရှခ် ကညီဝိတ်မှုခ်ကရနဲခ်ရှခ်တဂၤဒီးဖဲ ၂၀၀၃နံခ်နှခ်အိုခ်ဘှံးလၢကညီဝိတ်မှုခ် ကရၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤနှခ်လီၤ.ဖဲအမ့ၢ်ဒ်းတီအူကီၢ်ရှခ် ကညီဝိတ်မှုခ်ကရၢနဲခ်ရှခ်အ ဆၢ ကတီၢ်သိခ်လိယှာ်တၢ်ဖဲဒီခ်ဖးခ်ခ်ကီၢ်ဆခ်တီၤ၈ၢ်သးကွ ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး(ကွ်ခ်ခ်)တဂၤတုၤ ၂၀၀၇နံခ် နှခ်လီၤ.ဖဲ ၂၀၁၃နံခ်,တီအူကီၢ်ရှခ် – ဒီခ်ဖးခ်ခ်ကီၢ်ဆခ်ခ်ကရဲးအ ဆၢ ကတီၢ် နှခ် ဘခ်တၢ်ယု ထၢ ထိခ် အီၤဒ်ကီၢ်ဆခ်နဲခ်ရှခ်သယဲၤတဂၤအသိးဒီးဖဲ ၂၀၁၅နံခ်နှခ်တၢ်ယုထိခ်ကဒီးအီၤဒ်ကီၢ် ဆခ်နဲခ်ရှခ်ဒီးဖဲ ၂၀၁၈စ့ၢ်ကီးဘခ်တၢ်ယု ထၢ ထိခ်စ့ၢ်ကီးကဒီးအီၤဒ်အမ့ၢ်ကီၢ်ဆခ်နဲခ်ရှခ်တဂၤအသိးဒီးမၤဝဲအမူအဒါတုၤလိၤတိၤလိၤတုၤ ဆၢ ကတီၢ်ခဲအံၤနှခ်လီၤ.

****

သရဉ်မှုဉ်စ့ၤမှုဉ်ကုံဉ်

(ဖိဉ်မှုဉ်လၢအိဉ်ဒီးတၢ်သူဉ်ဒူသးဒူဒီးဆၢထၢဉ်လၢပှၤကလုဉ်ဂီၢ်ဖျိဖျိဖျါ)

နှဉ်လီၤမၤတၢ်လၢပှၤတဝၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဆိကတၢ်ဖဒူပျဉ်ယာ်ကီၢ်ရှဉ် ဒ်ကျိသရဉ်မှဉ် တဂၤအသိးနှဉ်လီၤ. ဖဲ၁၉၈၁–၁၉၈၂နံ့ဉ်နှဉ်အဝ ထိဉ် ဝဲကျိ သရဉ်တၢ်မၤလိယုလါဝံၤအလီၢ်ခံ နှာ်လီၤ မၤစ့ၢ်ကီးကသံဉ်တၢ်မၤတနံ့ဉ်ဖဝီၤလ့ၤသဝီနှဉ်လီၤ. ဖဲ၁၉၈၃–၁၉၈၄အဝဲကၤ့ၤကဒါ ဆူအ သ ဝီ ဖဲ ဖါပြုးဒီးနှာ်လီၤသိဉ်လိတၢ်ခံနံ့ဉ်ဒီးဖဲ၁၉၈၅–၁၉၈၆နံ့ဉ်နှဉ်နှာ်လီၤမၤတၢ်လၢ(KNDO)သုးရှဉ် ဒ်ကသံဉ် သရဉ်မှဉ် တဂၤ အသိးခံနံ့ဉ်နှဉ်လီၤ.ဖဲ၁၉၈၇–၁၉၈၈နံ့ဉ်နှဉ်မ့ၢ်ဝဲကျိသရဉ်မှဉ်ဒီးမၤစ့ၢ်ကီးကသံဉ်တၢ်မၤခံခါလၢာ်ဖဲယိဉ်သၢဖျၢဉ်ဒီးဖဲ၁၉၈၉–၁၉၉၀နှဉ် အိဉ် ဒီးမူဒါ သ့ဉ်တဖဉ်အံၤလၢအစုပူၤ ဖဲ မဲ်ကသးသဝီနှဉ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၉၇နံ့ဉ် နှဉ်ဟံးမူဒါဒ်သဝီနဲ့ဉ်ရှဉ် တ ဂၤ အသိးသၢလါဒီးဖဲ ၁၉၉၀–၁၉၉၇ဟံးမူဒါ လၢ ဒူ သ ဝီ ကညီပိတ်မှဉ်ကရၢ.ဖဲ၁၉၉၇–၂၀၀၀ဟံးမူဒါလၢကီၢ် ဆဉ်ကညီ ပိတ်မှဉ်ကရၢ လၢ တ ဆံ နံ့ဉ်အတီၢ်ပူၤ.ဖဲ ၂၀၀၀–၂၀၀၈နံ့ဉ်နှဉ်ဟံးမူဒါဒ်ကီၢ်ဆဉ်ပိတ်မှဉ်ကရၢပှၤဟ့ဉ်ကျဉ်ဟ့ဉ် ဖးတ ဂၤ. ဖဲ ၂၀၀၈–၂၀၁၈နံ့ဉ်နှဉ်ဟံးမူ ဒါ လၢ ကီၢ်ဆဉ် တ၊ အိဉ် ဆူဉ်အိဉ်ချ တကပၤဒီးဖဲ ၂၀၁၉နံ့ဉ်နှဉ်ဟံးမူဒါလၢကီၢ်ဆဉ်ဒ်ပှၤဖိဉ်ကျိဉ်စ့စရိတဂၤတုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနှဉ်လီၤ.အဝဲဟ်လီၤအသးလၢက ညီဖိမ့ၢ်တထူဉ်ဖျုးထိဉ်လၢတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၣ်ဒီးကညီမ့ၢ်တဒီးနှ့ၢ်ကၢ့ၤထံကီၢ်တၢ်သဘျ ဒီးတၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသးဘဉ်နှဉ်အဝဲကမၤဒံးတၢ် ဟၢ်ဆၢဒ်တၢ်သ့အိဉ်ဒီးအီၤတုၤတၢ်သဘျ နှ့ၢ်တစုနှဉ်လီၤ.

****

သရၢ်မ့ၣ်ညီဟၣ်

(ဝိာ်မ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒူသးဒူဒီးဆၢထၢ်လၢဟ့ၢ်ကလာ်ကိ်ၢ်ဖျိုဖျိုဖျါဖျါ)

နၣ်လီၤမၤတၢ်လၢဒူပျာ်ယာ်ကိ်ၢ်ရ့ၣ်,ကီးတရုံးကိ်ၢ်ဆၣ်,ခ့ၣ်ဒိၣ်သဝိကညီပှၤတၢ်ပူၤဒ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ပှၤမၤတၢ်ဖိ,တီၤဖှၣ်ကွီသရၣ်မ့ၣ်တဂၤအသိးဖဲ၁၉၈၁နံၣ်နၣ်လီၤ.ဖဲအဝဲမ့ၢ်ကွီသရၣ်မ့ၣ်အကတိ်ၢ်ဘၣ်တၢ်ယုထၢထိၣ်ဒူသဝိသးစၢ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ယုထၢထိၣ်အီၤလၢဒူသဝိသးစၢ်အကရၢခိၣ်ဒီးဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးဒူသဝိပိာ်မ့ၣ်ကရၢနၣ်ဘၣ်တၢ်ယုထၢထိၣ်အီၤဒ်ပိာ်မ့ၣ်ကရၢနဲၣ်ရ့ၣ်တဂၤဒီးမၤဝဲလၢခံနံၣ်အတိ်ၢ်ပူၤနၣ်လီၤ.ဖဲ၂၀၁၂–၂၀၁၆နံၣ်နၣ်အဝဲမ့ၢ်ဝဲဒူသဝိပိာ်မ့ၣ်ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးနၣ်လီၤ.ဖဲ၂၀၁၆နံၣ်အဆၢကတိ်ၢ်အဝဲဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤမူဒါဒ်အမ့ၢ်ဒူသဝိကွီကမံးတံာ်အပှၤဟၤစ့တဂၤအသိးဒီးဖဲ၂၀၁၈နံၣ်နၣ်ဘၣ်တၢ်ယုထၢထိၣ်ကဒီးအီၤဒ်အမ့ၢ်အစိကရ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိ၀ဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်တဂၤအသိးနၣ်လီၤ.ဆၢကတိ်ၢ်ခဲအံၤအဝဲမ့ၢ်ဝဲဒူသဝိပိာ်မ့ၣ်ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဂၤဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးကရ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိ ဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်တဂၤအသိး ဒီး မၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်လိၣ်အကပၤက ပၤလၢအပှၤအက လာ် အဂိ်ၢ် လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်တ့ၢ်စၢ် လီၤဂ်ၢ် ဘါနိတ ဘျိုဘၣ်နၣ်လီၤ.

****

သရုပ်မှုန်လၢ်ထူ

(ကညီပိုလ်မှူးလၢဟ့ဉ်လီၤသးမၤတၢ်လၢပှၤကလုာ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့တၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထိအဂီၢ်)

မ့ၢ်ဝဲကညီကွဲသရဉ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ် ပှၤနဲ့ဉ်တၢ်တဂၤန့ဉ်လီၤ. ဖျိထိဉ်ကီၢ်သူလ့ၤ ပဒိဉ် တီၤ ထိ ကွ ဖဲ ၁၉၈၉နံ့ဉ်ဝံၤမၤလိ တၢ်လၢ(EET- English for English Trainer) ဒီးဖျိထိဉ် ဝဲ ဖဲ(၁၉၉၀)နံ့ဉ်လီၤ.ဖျိထိဉ်တၢ်မၤလိဝံၤ နှဉ်လီၤမၤတၢ်လၢ ကီၢ်သူလ့ၤတၢ်ကူဉ် ဘဉ် ကူဉ် သ့တၢ် ဖံးတၢ်မၤ အ ပျိပူၤ စးထိဉ် (၁၉၉၁) နံ့ဉ်တပယ့ဉ်ဃီတုၤခဲအံၤ(၂၀၂၀)နံ့ဉ် နှဉ်လီၤ.မၤလိစ့ၢ်ကီးဝဲ (Certificate III in Aboriginal Community Management course)ဒီးဒီးနှ့ၢ် ဘဉ်ဝဲတၢ်လၢကပီၤဖဲ(၂၀၀၁)နံ့ဉ်နှဉ်လီၤ.စးထိဉ်မၤတၢ်ဒ်တီၤခၢဉ်သးဒီးတီၤထိကွဲသရဉ်တဂၤဖဲ(၁၉၉၁)နံ့ဉ်ဝံၤဖဲ (၂၀၀၄)နံ့ဉ်နှဉ်နှဉ်လီၤမၤကွၤတၢ်လၢကညီကွဲသရဉ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနှဉ်လီၤ.မ့ၢ်တ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှဉ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ် ကူဉ် သ့ မ့ဒါ ခိဉ်တဂၤဖဲ ၁၉၉၅နံ့ဉ်တုၤ ၁၉၉၈နံ့ဉ်.ဒဲ ကဝီၤကူဉ်သ့ကမံးတံာ်ဖဲ ၁၉၉၈နံ့ဉ်တုၤ ၂၀၀၀နံ့ဉ် . ကညီတၢ်ကူဉ် ဘဉ် ကူဉ် သ့ ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၤလံာ်မိၢ်ပှၢ် လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်ကမံးတံာ် ၁၉၉၉နံ့ဉ်တုၤ ၂၀၀၂နံ့ဉ် ဒီးမ့ၢ်တ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲ မဲၢ်ကီၢ်ခါဒဲ ကဝီၤ ကွ ဖိပှာ်ဘျးစဲ ကရူၢ် ကမံးတံာ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်ဒီးပှၤဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးတၢ်တဂၤန့ဉ်လီၤ.

****

သရဉ်မုဉ်ရူၤသးတၢ်မျၢ်ဘီ

(ကညီဖိုက်မှုဂ်လၢဟ့ဉ်လီၤသးမၤတၢ်လၢပှၤကလုာ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့တၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထိအဂီၢ်)

မ့ၢ်ဝဲကညီကွဲသရဉ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်တၢ်ပၢဆ့ၢရဲဉ်ကျၤဝဲၤဒၢးဒီးကျိဉ်စ့ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဂၤန့ဉ်လီၤ. မၤတၢ်လၢကညီတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤဒ်ကွဲသရဉ်မုဉ်တဂၤဒီးဒ်ကညီကွဲသရဉ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်ပှၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဂၤတပယှာ်ဃီစးထိဉ်၁၉၈၃နံဉ်တၢ်၂၀၂၀နံဉ်လၢ(၃၇)နံဉ်အတၢ်ပူၤန့ဉ်လီၤ. ဖျိထိဉ်ကၢ်သူလ့ၤပဒိဉ်တီၤထိကွဲဝံၤထိဉ်မၤလိဝဲ ကၢ်သူလ့ၤကွဲ သရဉ်တၢ် မၤ လိ နှ့ဉ်လီၤ. သိဉ်လိတၢ်ဒ်တီၤ၁ၢ်သးကွဲသရဉ်မုဉ်, တီၤထိကွဲသရဉ်မုဉ်တဂၤအသိးစးထိဉ်၁၉၈၃နံဉ်ဝံၤအလီၢ်ခံနှ့ဉ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဒီးကညီကွဲသရဉ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်စးထိဉ်၂၀၀၀နံဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်တ့ၢ်ဝဲကွဲသရဉ်တဂၤလၢနီၢ်တဂၤတၢ်ဂုၤထိဉ်ပသီထိဉ်တၢ်မၤလိကွဲ, တၢ်သိဉ်လိကွဲသရဉ်သ့ဉ်တဖဉ်တၢ်မၤလိဒီးမ့ၢ်တ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ကမံးတံာ်ခိဉ်လၢမဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်ကညီလံာ်ဖးလံာ်ညိဉ် သိဉ်ဒိဉ်ကမံးတံာ်တဂၤန့ဉ်လီၤ. မၤလိဘဉ်ဝဲကွဲသရဉ်တၢ်မၤလိ, တၢ်ပၢဆ့ၢရဲဉ်ကျၤတၢ်မၤလိတဖဉ်ဒီးထံရ့ၢ်ကၢ်သဲးတၢ်မၤလိသ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ.

****

ကညီပိုလ်မှုဉ်ကရာအတၢ်လဲၤခီဖျိလၢ(၃၅)နံဉ်အတၢ်ပူၤ

တၢ်ကွဲးပြၢလံာ်ဆိရဉ် ပှၤမၤနၢ်ခိဉ်ဖး(၁) ထံမူ ချၢဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကိၢ်ရှဉ်

စးထိဉ်လၢတၢ်ပၢ်ဆၢစးထိဉ်ဝဲ ဖဲ (၁၉၄၉) နံဉ်လံၤလံၤ ကညီ ပိ်ာ်မှဉ် ကရၢတၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်အီၤလီၤ. ကရၢခိဉ် မ့ၢ်နိၢ်နံ ထဉ် ဇဉ်လၢ အမ့ၢ်စီၤဘးအူကွံ အမါနှဉ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၅၀)နံဉ်လါအီကား (၁၂)သီဖဲ ထိဉ် ကီးကိသဝိစ်ာ်ဖဲ ပူၤနှဉ် သဝိဖိအ တၢ်ယိုးကဒါ ဘိ အယိ ကိၢ် ခိဉ် စီၤဘးအူကွံ ဘဉ်လုၢ်ထိဉ်ကွံာ်အသးသမူလၢ ထံ ကိၢ်ဒီးပှၤကလုာ်အဂိၢ်လီၤ. ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢခိဉ်နိၢ်နံ ထဉ်ဇဉ်အ ဝၤသံ ဒီး တၢ် ဂ့ၢ် ကိ အါ မံၤပိ်ာ်ထိဉ်အခံဒီး ထံရူၤကိၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကိအယိ ဟ့ဉ်လီၤကၢ့ၤအသးတန့ၢ်ဒီးကရၢအံၤလီၤပအဉ်ကွံာ်ဝဲဇဉ်နှဉ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၆၀)နံဉ်ကညီ ဒီ ကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢတၢ်အိဉ်ဖှိဉ်ဖးဒီဉ်အ ကတိၢ်တၢ်ယုထၢထိဉ်သရဉ်မှဉ်အ့ကျ||ဉ်တိးလၢကိၢ်သူလ့ၤ ကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢခိဉ်လီၤ.ဖဲ(၁၉၆၃)နံဉ်နှဉ်နှဉ်ဝ့ပဒိဉ်ကိးသတြီ ထိဉ် လၢကမၤတၢ်ယူတၢ်ဖိးဒီးကညီခိဉ်နၢ်အါဂၤလဲၤလီၤ ဒီးပိ်ာ်မှဉ် က ရၢ ခိဉ်အံၤ လဲၤလီၤယုာ်စ့ၢ်ကီးအယိ ကရၢအံၤပတုာ်ကွံာ် အသး ခံ ဘျိတဘျိလီၤ.ဖဲ(၁၉၇၄)နံဉ်(KNU) ခီကရဲးတၢ်အိဉ်ဖှိဉ်အၢ်ဉ်လီၤ တူ့ၢ် လိာ် လၢ ကမၤမူထိဉ်ကၢ့ၤပိ်ာ်မှဉ်ကရၢဒီး တၢ်ဆၢတဲာ် အိဉ်လၢ ကိၢ် ရှဉ် ကိၢ်ဆဉ်တဖဉ် ကကၢ့ၤကရၢကရိထိဉ်ကၢ့ၤ ကရ့ၢ်ဒုသ ဝိတ ဖဉ် ဒီး က ဒုးအိဉ် ထိဉ်ကၢ့ၤပိ်ာ်မှဉ်ကရၢလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ဒုးအိး ထိဉ် အီၤ တန့ၢ် ဘဉ်ဒီးဖဲ (၁၉၈၅) နံဉ်လါအ့ဖြှဉ် (၅)သီအနံၤ ခိဉ် နၢ် ဒိဉ်ထိ ဒ် အ မ့ၢ် သုးခိဉ်ကျ||ဘိဉ်မ့ၢ်. ပဒိဉ်စကီၤလၢ်တီ. ပဒိဉ် သါအိဉ် ယုာ် ဒီးခိဉ်နၢ်ဒိဉ်ထိအဂၤတဖဉ် ထံဉ် ဝဲ လၢ ပိ်ာ်မှဉ် ကရၢ

အံၤမ့ၢ်ပှၤတဖဲ့ နှ့ၢ်လၢ လၢ အ ကါဒိဉ်ဝဲဇဉ်လၢ ပတၢ်ကရၢကရိ အပူၤ အ ယိ ကြၢ်းတၢ် ဒုး အိဉ်ထိဉ်ကဒါကၢ့ၤအီၤနှဉ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၈၅) နှဉ် လါအ့ဖြှဉ်(၅)သီ အနံၤနှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်ကဒါကၢ့ၤ ပိ်ာ်မှဉ်က ရၢ (၃) ဘျိတ ဘျိ နှဉ်လီၤ. ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢ မၤတၢ် အိဉ် ဖှိဉ် ဖဲ ၁၁. ၄. ၁၉၈၅အနံၤ.တၢ်အိဉ်ဖှိဉ်စံးကတိၤတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအကျါပဉ်ယုာ်ဒီး တၢ် ကိး (မံၤ) ကိၢ် သူ လ့ၤပိ်ာ်မှဉ်ကရၢနှဉ်လီၤ. ခိဉ် နၢ် စံးကတိၤ လၢ အ ဂ့ၢ်ဝံၤဒီးနှ့ၢ်ကၢ့ၤတၢ်အစၢလၢမံၤကိၢ်သူလ့ၤ ကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢအံၤ အတ ကွီဉ် အံဉ်ဝဲ အ ယိ တၢ်ကကိး ကဒါ ကၢ့ၤ အီၤ လၢ ကညီ ပိ်ာ်မှဉ် ကရၢနှဉ်မ့ၢ်တၢ်အတ ကွီဉ်လၢ်တစဲးလီၤ. လၢတၢ်နှဉ်အယိ မံၤက ညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢအံၤ အိဉ် ထိဉ်ဝဲဖဲ ၁၁. ၄. ၁၉၈၅ နံဉ်အနံၤ ဒီးမ့ၢ်တ နံၤ အံၤတၢ်ဟ်ပနီဉ် အီၤ ဒ် အမ့ၢ်ကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢမ့ၢ်နံၤတ့ၤမ့ၢ်မဆါ တနံၤ အံၤနှဉ်လီၤ.ကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢမ့ၢ်ကရၢအဆိကတၢ်တဖုလၢ ကိၢ်ပယီၤကလုာ်ဒူဉ်အဂၤတဖဉ်အမဲာ်ညါလီၤ.

လိၢ်ဒၢဉ်သးကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢ တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် ကဒါ ကၢ့ၤ အီၤ ဝံၤ ဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖဉ်စးထိဉ်လဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိ ဆူ ကိၢ် ရှဉ် တ ဘ့ဉ်ဘဉ်တ ဘ့ဉ်စုာ်စုာ်အ ပူၤ ဒီးသူဉ်ထိဉ်ဆီ လီၤ ကၢ့ၤ စ့ၢ်ကီး ကညီ ပိ်ာ်မှဉ် ကရၢလၢ ကိၢ် ရှဉ် တ ဘ့ဉ်စုာ်စုာ်အ ပူၤ လီၤ. ထံ ရူ ၢ် ကိၢ် သဲး တၢ်အိဉ်သး တဂၢ်တကျ||ဒီးလၢတၢ်အိဉ်သးအ ဖီ ခိဉ် လိၢ်ဒၢဉ် သး ပိ်ာ်မှဉ် ကရၢ တ ဖဉ် ကျဲး စးလီၤဝဲ တၢ်ကရၢ ကရိ ဆူ ကိၢ် ရှဉ် တ ဖဉ် အ ပူၤ တနံၤ ဉ် တ ဘျိ လီၤ.တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ ကညီ ပိ်ာ်မှဉ်ကရၢမၤဝဲ

တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်ဖံးတၢ်မၤ.တၢ်ကရၢကရိတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဆံးတက့ၢ်လီၤ.ပိာ်မုၣ်ကရၢတၢ်သူၣ်ထိၣ် ဆိ လီၤက့ၢ်ဂီၤစ့ၢ်ကီး ကရၢကရိထိၣ်ဝဲ ကိၢ်ရ့ၣ်(၇)ဘ့ၣ်အပူၤလီၤ. ကိၢ်ရ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဒုသထူၣ်ကိၢ်ရ့ၣ်, ဒုပှၣ်ယာ်ကိၢ်ရ့ၣ်, ဖၣ်အၣ်ကိၢ်ရ့ၣ်,တီအူကိၢ်ရ့ၣ်,မ့ၢ်တြိၢ်ကိၢ်ရ့ၣ်,ချၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကိၢ်ရ့ၣ်, ဘျုံးဒဝ်ၢ်ကိၢ်ရ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. ကိၢ်ရ့ၣ်တဖၣ်ဟူးဂဲၤဒီးမၤတၢ်ဒ်တၢ် သ့အိၣ်ဒီးအီၤဒ် လိၢ်ခၢၣ် သးတၢ်တီခိၣ် ရိၣ်မဲဟံးစုနဲၣ် ကျဲ အီၤ အ သိးနၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၉၅) နံၣ်ခီဖျိုဒုၣ်ဒါအတၢ်ဂိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်ဒီး ဒုးအိၣ် ထိၣ်တၢ်ထံၣ်ကမၣ် လိၣ်သး ဘၣ် ယးတၢ် ဘူၣ်တၢ်ဘါ တက ပၤ အ ယိ (DKBA)ကိၢ်ပယီၤသီခါသုးမ့ၢ်ဒိၣ်အိၣ်ထိၣ်အယိ သုး မ့ၢ်သံၣ်ဘိ,ခိၣ်နၢ်တနီၤ က့ၤဟ်ဖြၣ် ထိၣ် အသးဒီးကိၢ်ပယီၤ အသုးမ့ၢ်ဒိၣ် တဖၣ်ဝံၤ ဟဲထိၣ်ဒုးကဒါက့ၤကညီဒီ ကလုာ်စၢဖြၣ် က ရၢ ဒီးသုး မ့ၢ်ဒိၣ်ဝဲၤလိၢ်ခိၣ်သ့ၣ် ဒီးပ တၢ် ကရၢကရိ သူၣ်ထိၣ် ဆိလီၤအ လိၢ်တဖၣ်ပဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ကွံၣ်အီၤဒီးဟးထိၣ်လၢမၤနၢပျီ နၣ်လီၤ.ဒ်နၣ်အသိး လိၢ်ခၢၣ်သး ကညီ ပိာ်မုၣ်ကရၢစ့ၢ်ကီး ဘၣ်သုးလိၢ်သုးကျဲဆူ ဒုပှၣ်ယာ်ကိၢ်ရ့ၣ်,သုးက့(၆)ဟီၣ်ကဝီၤနၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၉၅ – ၁၉၉၆) နံၣ်လိၢ်ခၢၣ် သး ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤ လိၢ်ဝဲၤဒၢးတၢ်ဟ်အီၤ ဖဲ သုးက့(၆) ဟီၣ်ကဝီၤပူၤနၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၉၇) နံၣ် ကိၢ်ပယီၤ သုးပဒိၣ်အသုးမ့ၢ်တဖၣ်ဟဲထိၣ်ဒုးကဒီးဝဲၤလိၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အယိ တၢ်ဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ကွံၣ်တၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲဒီးသုးကဒီးအသးဆူတၢ်လိၢ် အဂၤတတီၤဘၣ်တတီၤလီၤ. ကိၢ်ပယီၤပဒိၣ်အသုးမ့ၢ်တဖၣ်ထိၣ် ဒုး မၤ ဟးဂီၤတၢ်လၢကိၢ်ရ့ၣ် ကိးဘ့ၣ်ဒဲးအပူၤဒီး လိၢ်ခၢၣ်သးတၢ် လိၢ်တဖၣ်ယ့ၢ်မ့ံဟးဖျိုးဒီးဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ကွံၣ်ဟံၣ်ယီ,ဒုသဝီ,တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အလိၢ်ဒီးကဲထိၣ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအယိကညီပိာ်မုၣ် ကရၢပှၤမၤတၢ်ဖိ,ပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ်,ထိဘိကမံးတံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ် လီၤမ့ၢ်ပြုပြုဒီးအိၣ်ဖြၣ် က့ၤလၢတၢ်လိၢ် တ တီၤ ယိတ သ့လၢ ဘၣ် နၣ်လီၤ.ဖဲနၣ် အ ဆၢ ကတိၢ် နိၣ်ဖိ ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲ ကဝီၤအိၣ် ထိၣ် ဝဲလီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတပတ့ၣ်ဘၣ် အမဲာ် ညါ ဆူၣ်ထိၣ် အါ ထိၣ် လၢကိၢ်ရ့ၣ်ကိးဘ့ၣ်ဒဲးဒီးတၢ်လိၢ်သကၢ့ဆးဒးအယိဒဲ ကဝီၤ တဖၣ်အါထိၣ်ဝဲကူ့ၢ်ကူ့ၢ်လီၤ. လိၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢပၢဆှၢ တၢ်ကမံးတံာ်တနီၤသုးလိၢ်သုးကျဲဆူ ကိၢ်(၃)ဘ့ၣ်တဘ့ၣ် ဒီးတၢ်ကိး ဖြၣ်ဒီး ဆိလီၤမၤပှဲၤက့ၤပိာ်မုၣ် ကရၢပှၤ မၤတၢ်ဖိ, ပၢဆှၢတၢ် ကမံးတံာ်လၢအလီၤဟိတဖၣ်လၢကမၤပှဲၤက့ၤမူဒါဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် အဂိၢ်နၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၉၉) နံၣ်နၣ် လိၢ် ခၢၣ်သးဒုးအိၣ်ထိၣ် ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးလိၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဖဲမ့ၢ်ယူၣ်နၣ်လီၤ.လိၢ်ခၢၣ်သးမၤ ဝဲခီကရဲး(၄)နံၣ်တဘျီ,ကိၢ်ရ့ၣ်(၃)နံၣ်တဘျီဒီးကိၢ်ဆၣ်(၂)နံၣ် တဘျီ နၣ်လီၤ.လိၢ်ခၢၣ်သးခီကရဲး(၃)ဘျီတဘျီတၢ်လဲၤအီၤတနၢ် ဒံးတၢ်ဟ်ပနိၣ်အသိးဘၣ်ခီဖျိ ဒုၣ်ဒါအတၢ်ဂိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်ဒီး ဒံၣ်ခ့ၣ် ဘံၣ် အ့ၣ်အိၣ်ထိၣ်အယိနၣ်လီၤ.ကိၢ်ရ့ၣ်,ကိၢ်ဆၣ်စ့ၢ်ကီးခီကရဲး ဒ်တၢ် ကရၢ ကရိ တၢ် ဘျၢ အိၣ် အသိး ပလဲၤအီၤတနၢ် တ သ့ စ့ၢ် ကီး ဘၣ်ခီဖျိ ပယီၤသုးမ့ၢ်အတၢ်ထိၣ်ဒုးမၤတံာ်တာ်ပှၤအယိနၣ်လီၤ. ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအိၣ်ဒီးအတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်,ဖီလစံၣ်,တၢ်ပညိၣ် ဖိတၢ်တဖၣ်လီၤ.လိၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤကျိၤတၢ်မၤခိၣ် သ့ၣ်(၄)ဘိဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်လီၤ. ကိၢ် ရ့ၣ်, ကိၢ်ဆၣ် ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤကျိၤတၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ် (၃) ဘိ ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတနီၤလၢအဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဟံး စု နဲၣ်ကျဲ ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပှၤလၢ လိၢ်ခၢၣ်သသးလီၤ. တၢ်ကရၢဝဲၤ ကျိၤ တၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

(က)တၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဝဲၤကျိၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ

၁.တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤဒဲ ကဝီၤပိာ်မုၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ

၂၀၀၉နံၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဟ့ၣ်ဝဲတၢ် ဆိၣ် ထွဲမၤ စၢၤ ဆူ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢလၢအမၤတၢ်လၢဒဲ ကဝီၤပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးဒီး က ဆိၣ် ထွဲမၤစၢၤ ပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ, မၤသ ကိးတၢ်လၢပှၤတဝတၢ်ဖံးတၢ်မၤပူၤကသ့အါထိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ် သူၣ် ဆူၣ် သးဂဲၤနၣ်လီၤ.ဒ်သိးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢပှၤ မၤတၢ်ဖိ တဖၣ် က မၤလိသ့ထိၣ်အသးလၢဝဲၤဒၢးတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ, တၢ်ကွဲး တၢ်ဟ်ဖျါ,တ နံၤ ဘၣ်နံၤတၢ်မၤနိၣ်မၤယါ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ,တၢ်ကူၣ် ဘၣ် ကူၣ်သ့,တၢ်ထိၣ်တၢ်အိၣ်ဖြၣ်,တၢ်လိၤတၢ်ကရၢကရိဒီးဟ့ၣ် တၢ် သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်ဖံးတၣ်မၤဒီး တၢ်ကတိၤနၢ်ခဲ့ တၢ် လၢပှၤတဝတၢ်အဂိၢ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.လၢပကိၢ်ရ့ၣ်စ့ၢ်ကီးဖဲ(၂၀၁၆)နံၣ် ပှၤလၢအဟ့ၣ်လီၤအသးပဲၤ့ဆၢပဲၤ့ကတိၢ်တဖၣ် တၢ်စးထိၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ် ကီးအီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤယုာ်ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် လီၤ.

၂.တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကံၢ်စီတၢ်မၤလိတၢ်တိာ်ကျဲၤ

တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကံၢ်စီတၢ်မၤလိ တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ ဘၣ် တၢ် ဒုးအိၣ်ထိၣ်အီၤဖဲ (၂၀၀၄) နံၣ် တုၤခဲအံၤနၣ်လီၤ. တၢ်တိာ် ကျဲၤ အံၤ မ့ၢ်ဒ်သိးကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပိာ်မုၣ်ကရၢ တၢ်သ့ၣ်တၢ် ဘၣ်ကံၢ်စီ ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအလိၣ်ဒိၣ်ကတၢ်ဆူ ဒဲ ကဝီၤ, ကိၢ်ပူၤလီၤ ဆိ ဒၣ်တၢ်ပိာ်မုၣ်လၢအဟဲနၣ်လီၤသီ,တၢ်လဲၤခီဖျိစၢ,လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤ အ ဖိ ခိၣ်တၢ်သူၣ်ထိၣ် တၢ်သ့တၣ်ဘၣ် ကံၢ်စီတၢ်မၤ လိအိၣ် ထိၣ်ဝဲ ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲ ဘျုးဝဲဒၣ်လၢပိာ်မုၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ အပူၤဒီး လၢ ပပှၤတဝတၢ်အပူၤနၣ်လီၤ.တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤတၢ်လိၤဟူးဂဲၤ အီၤတုၤ လၢဒုသဝီ,ကိၢ်ရ့ၣ်ကိၢ်ဆၣ်တဖၣ်အပူၤလီၤ.

၃.တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မ့ၣ်တၢ်ခ့ၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ

ဖဲ(၂၀၁၁)နံၣ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်ဂဲၤလိာ်လၢကစးထိၣ်မၤတၢ်ပတ့ၣ်တၢ်

ခး အ ယိ ပဝဲကညီပိတ်မှုဉ်ကရုစ့ၢ်ကီး လၢတၢ်ပညိဉ်(၇) ထံဉ်အ ကျါ(၄)ထံဉ်နှဉ်ပဉ်ယှာ်ဒီးထံရ့ၢ်ကီၢ်သဲးအယိဖဲ(၂၀၁၂)နံဉ်တၢ် ကတိာ်ကျၢ်အံၤအိဉ်ထိဉ်ဝဲလီ၊.တၢ်တိာ်ကျၢ်တၢ်ပညိဉ်မ့ၢ်ဒ်သိးဒီး ကမ့ၢ်ထံဖကီၢ်ဖိတဖဉ် ကီၢ်ပယီၤတၢ်သူဉ် ထိဉ်တၢ်မှာ် တၢ် ခုဉ် အ ကျိၤအကျဲ၊ကညီပိတ်မှုဉ်ကိးဂၤကသ့ဉ်ညါန်ၢ်ပၢ်ထံရ့ၢ်ကီၢ်သဲးဒီး တၢ် သူဉ်ထိဉ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်အကျိၤအကျဲဒီး ကဟ့ဉ်ခီဟ့ဉ်နီ၊ လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆုပှၤတဝၢ်အပူၤအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

(ခ)တၢ်ကျဉ်ဘဉ်ကျဉ်သ့တၢ်တိာ်ကျၢ်တဖဉ်

၁.ဖိသဉ်ဆံးကတီၤဆိကို

ဖိသဉ်ဆံးကတီၤဆိကို အိဉ်ဝဲလၢဒဲ ကဝီၤကီၢ်ရ့ဉ်တဖဉ်ပူၤလီၤ. တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်တိာ်ကျၢ်အံၤမ့ၢ်ဒ်ဒ်သိးကမၤစ့ၢ်ဝဲဖိသဉ်သး နံဉ် လၢ တလဲၤဒ်ဒ်တီၤကို့တဖဉ်အနီၢ်ခ်ိ, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဂ့ၤ အ ဘဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

၂.ကျဉ်သ့ပီညါလီၤဆီကို့တၢ်တိာ်ကျၢ်

တၢ်တိာ်ကျၢ်အံၤတၢ်စးထိဉ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်အီၤဖဲ ၂၀၀၃နံဉ်ဖဲမဲၢ်ရၤမိၢ် ဒဲ ကဝီၤအပူၤဒီးဆိဉ်ထွဲမၤစ့ၢ်ဝဲ ပှၤဖၢစ့ၢ်ဖိသဉ်, သးစ့ၢ်ယှာ်ဒီး အ ဟံဉ်ဖိယီဖိလၢတၢ်အံးထွဲ ကွၢ်ထွဲ ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်အီၤတၢ်ကျဉ်ဘဉ် ကျဉ်သ့,မၤဂ့ၤထိဉ်မၤဆုဉ်ထိဉ်ပှၤတဝၢ်အတၢ်သ့ဉ်ညါန်ၢ်ပၢ်လၢ ကတူ၊်လိာ်ပှၤဖၢစ့ၢ်အတၢ်အိဉ်မူဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂီၢ်နှဉ် လီၤ.

၃.ဟံဉ်ဒ့ဲတၢ်တိာ်ကျၢ်

တၢ်တိာ်ကျၢ်အံၤစးထိဉ်အသးဖဲ (၁၉၉၉) နံဉ်ဒီးတၢ် တိာ်ကျၢ် အံၤ မ့ၢ်ဒ် သိးဖိသဉ်လၢအအိဉ်လၢ တၢ်ဘဉ်ဂ်ာ်ဂ့ာ်အပူၤ လၢကီၢ် ပယီၤ ပူၤ အ တၢ်ယံးတၢ်စ့ၢ်တဖဉ်, ဖိဉ်ယဲဆဲခ်ိဉ်, မိၢ်ပၢ်အိဉ်တ ခ်ိဒ့တခ်ိ ခဉ်, မိၢ်ပၢ်ဘူးတံၢ်တအိဉ်ဘူးတဖဉ်ဒီး ဟံဉ်ဖိယီဖိလၢအအိဉ်ဒီး တၢ် ပညိဉ်လၢ အဖိတဖဉ်ကမၤလိဘဉ်တၢ်လၢ တၢ်ပူၤဖျဲးလၢ အတ အိဉ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တာ်နီတမံၤဘဉ်နှဉ်လီၤ.ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုပၢ ဆု၊ရဲဉ်ကျၢ်စ့ၢ်ကီး(IDP) ဟံဉ်ဒ့ဲတၢ်တိာ်ကဲၤတဖဉ်လီၤ.

၄.ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုသးစ့ၢ်ခ်ိဉ်နၢ်တၢ်မၤလိကို

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုဒုးအိဉ်ထိဉ် (KYWLS) ဖဲ (၂၀၀၁) နံဉ်နှဉ်လီၤ. ကို့အံၤအတၢ်ပညိဉ်မ့ၢ်ဝဲပိတ်မှုဉ်သးစ့ၢ်လၢအသးအိဉ်မၤတၢ်လၢ တၢ်ကရုကရိအပူၤတဖဉ်, လီၤဆီဒဉ်တၢ်လၢ ကညီပိတ်မှုဉ် ကရု ကရိအပူၤ,ပှၤတဝၢ်အကျါလၢကဟ့ဉ်လီၤကွၤ်အသးယှာ်ဒီးအ တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

(ဂ)တၢ်အိဉ်ဆုဉ်အိဉ်ခ့ၢ်တၢ်တိာ်ကျၢ်တဖဉ်

၁.မိၢ်ဒီးဖိဆံးတၢ်တိာ်ကျၢ်

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုပၢ်ဆု၊ရဲဉ်ကျၢ်မိၢ်ဒီးဖိဆံးတၢ်အိဉ်ဆုဉ်အိဉ်ခ့ၢ် အံၤတမ့ၢ်တၢ်ဟ့ဉ်ကသံဉ်ကူစါယါဘျါတၢ်ဘဉ်.ပိတ်မှုဉ်ကရုမၤ ဒဉ်တၢ်ပလိၢ်ဂ့ၤန့ၢ်တၢ်အူလီၤ. မိၢ်ဒီးဖိဆံးတၢ်အိဉ်ဆုဉ်အိဉ်ခ့ၢ် အံၤ အိဉ်ဝဲလၢဒဲ ကဝီၤဒီးကီၢ်ရ့ဉ်ကိးဘ့ဉ်ဒဲးအပူၤလီၤ.

(ဃ)ပှၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤတၢ်တိာ်ကျၢ်

၁.ဟံဉ်အိဉ်ကဒုတၢ်တိာ်ကျၢ်

လၢပှၤတဝၢ်အပူၤ ပိတ်မှုဉ်ဒီးဖိသဉ်လၢအအိဉ်လၢ တၢ်ဘဉ် ယိဉ် ပူၤ တဖဉ်လိဉ်ဘဉ်ဝဲတၢ်မၤစ့ၢ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်စ့ၢ်ကိာ်ဒီးတၢ်ဆၢက တီၢ်ယံာ်ထၢခံလါလာ်လီၤ. ပှၤသ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ, ပိတ် မှုဉ်လၢ ကွၢ်ဂီၤ တ လၢတပဲ့ၤ, သးပှၢ်မှုဉ်ဖိသဉ်ဒီးပိတ်မှုဉ်ဖိသဉ်လၢ အတူၢ်ဘဉ် တၢ် စုဆုဉ်ခ်ိဉ်တကးဒီးသန့ၤထိဉ်အသးလၢသ့ဉ်ထံးဒီးမှဉ်ခ့ၢ်တဖဉ်, ဟံဉ် ပူၤယီပူၤတၢ်စုဆုဉ်ခ်ိဉ်တကး,တၢ်မၤဆါမၤပယ့,တၢ်မၤတရီ တပါဒီးသးအတၢ်တူ၊်ဘဉ်ခ်ိဉ်ဘဉ်တဖဉ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤပိတ်မှုဉ် ကရုပၢ်ဆု၊ရဲဉ်ကျၢ်ဝဲဒဉ်ဟံဉ်အိဉ်ကဒုလီၤ.

၂.ပိတ်မှုဉ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ

တၢ်တိာ်ကျၢ်အံၤတၢ်စးထိဉ်ဟူးဂဲၤအီၤဖဲ (၂၀၁၅) နံဉ် လၢကီၢ်ရ့ဉ် တ နီ၊အပူၤဒ်အမ့ၢ် ပိတ်မှုဉ်ဒီးတၢ်တၢ်ဉ်ပိဉ်တဲသကိးလၢ ကီၢ် ရ့ဉ်တ ဘ့ဉ် စုာ်စုာ် တ့ၤ (၂၀၁၆) နံဉ်, တၢ်တိာ်ကျၢ်အံၤအိဉ်ဝဲလၢ ကီၢ်ရ့ဉ် ကိး ဘ့ဉ်ဒဲးအပူၤလီၤ. လီၤဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါန်ၢ်ပၢ်ဆု ကီၢ်ဆဉ် က ရ့ၢ် ဒုသဝီတဖဉ်ဘဉ်ထွဲ,တၢ်ထိဉ်တၢ်မူးတၢ်ရ့ၢ်,တၢ်လူၤစ့ၢ်,တၢ်မူး တၢ်ရ့ၢ်,သ့ဉ်ထံးမှဉ်ခ့ၢ်တၢ်စုဆုဉ်ခ်ိဉ်တကး,ဒီးတၢ် အ ကျိၤ အ ကျဲ လၢအဟ့ဉ်တၢ်စံးဆၢတဘျီယီတဖဉ်လီၤ.

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုမၤသကိးဒီးသိဉ်မ့ံၤတၢ်ကရုကရိဒ်အမ့ၢ်,ကလှာ်ဒ့ဉ်ပိတ်မှုဉ်ကရု,ကီၢ်ပယီၤပိတ်မှုဉ်စ၊ဖြဉ်ကရုဒီးတၢ် ကရုကရိ အဂ့ၤအဂၤအါဖုလီၤ.လီၢ်ခၢဉ်သးကညီပိတ်မှုဉ်ကရုအ တၢ်ဖံးတၢ်မၤမိၢ်ပှၢ်ဝဲၤကျိၤ(၄)ဘိဒီးတၢ်တိာ်ကျၢ်တခါစုာ်စုာ်အိဉ်ဝဲ ဒဉ်ဒီးပှၤလၢအတီခ်ိဉ်ရိဉ်မဲတၢ်အခ်ိဉ်တဂၤစုာ်စုာ်လီၤ.ဒ်နှဉ်အ သိး ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုလၢကီၢ်ရ့ဉ်ကီၢ်ဆဉ်အပူၤစ့ၢ်ကီး တဉ်ကရု ကရိဝဲၤကျိၤတဘိစုာ်စုာ်ဒီးတၢ်တိာ်ကျၢ်လၢပမၤတဖဉ်အိဉ်ဝဲဒီးပှၤ တီခ်ိဉ်ရိဉ်မဲတၢ်တဂၤစုာ်စုာ်နှဉ်လီၤ.

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရုတၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်ကဒါကွၤ်အီၤဖဲ (၁၉၈၅) နံဉ်တ့ၤ (၂၀၂၀) နံဉ်အတၢ်ပူၤ ပကွၢ်ကဒါကွၤ်အီၤဒီး ပ ထံဉ်ဘဉ်လၢ(၃၅)နံဉ်အတၢ်လဲၤပူၤအံၤတၢ်ဆိတလဲမၤအသးအါ အါဂီၢ်ဂီၢ်ပစ်းသ့လီၤ.အခ်ိဉ်ထံးတၢ်စးထိဉ်အီၤအခါမ့ၢ်ဒဉ်ပှၤစ့ၢ

ဂၤဒီး တၢ် မၤ သ ကိုးအီၤ အဂံၢ်တဆူဉ်အါလၢ်ကဲဉ်ဆိုးဘဉ်, ဒီးတ သ ကၢုဒဲ့ဆူ ပတၢ်ပၢ်ဆၢဟီဉ်ကဝီၤပူၤခဲ့လၢ်ဘဉ်.မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဖဲ့ပပှၤ က ညီ အ တဝၢဖဲ့ကညီတၢ်ဂဲ့ၤလိ်ာ်အိ်ဉ်အလိ်ၢ်နှဉ်လီၤ. ဗိ်ာ်မှဉ် သးစ့ၢ် တဖဉ်အတၢ်မၤသကိုးဆံးစ့ၤဒဲ့ဒီး တၢ်နၢ်ပၢ်ၢ် ကညီဗိ်ာ်မှဉ် က ရၢ အ ဂ့ၢ်အကျိၤ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲ့ၤတဖဉ်စ့ၢ်ကီးဆံးစ့ၤဒံးဒဲ့ နှဉ်လီၤ. ပှၤလၢအစးထိဉ်ဟံးထိဉ်ဖိဉ် ထိဉ်ဗိ်ာ် မှဉ် က ရၢမ့ၢ် ဂ့ၤ , စးထိဉ်ဟံးထိဉ်ဖိဉ် ထိဉ်တၢ်ဖံးတၢ် မၤမ့ၢ် ဂ့ၤတ အိ်ဉ် လၢၤလၢပသိုး ပကျါကိုးဂၤဒဲ့ၤလၢၤဘဉ်.ခီဖျိလၢတနီၤလဲ့ၤဆူကီၢ်သၢဘ့ဉ်တဘ့ဉ်, တ နီၤလဲ့ၤဆူတၢ်လီၢ်အယံၤ, တနီၤကဲ့ၤလီၤဆုဒ့ဉ်ဒါအသိုးအကျါ ဒီး တနီၤလဲ့ၤပူၤကွံ့ာ်ဟီဉ်ခ်ဉ်အယိလီၤ. တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ လဲ့ ပူၤ ကွံ့ာ်လံ,ကအိ်ဉ်တ့ၢ်ကဲ့ၤဝဲ့လၢတၢ်စံ်ဉ်စိၤတဲ့စိၤအ တၢ်မၤနိ်ဉ်မၤယါ အပူၤလီၤ.

ဆၢကတိ်ၢ်ခဲ့အံၤကညီဗိ်ာ်မှဉ်ကရၢပဲ့ၤထိဉ်(၃၅)နံ်ဉ်လံ, ပထံ်ဉ်ဘဉ်လၢပှၤမၤသကိုးတၢ်အါထိဉ်, အဂံၢ်အဘါဆူဉ်ထိဉ်, တၢ် မၤ အကျိၤ အကျဲအါထိဉ် အိ်ဉ်ဒီးအပတိ်ၢ်တ ဖဉ်တၢ်မၤအီၤ စးထိဉ်လၢဒ့ဉ်သဝီ,ကိ်ၢ်ဆဉ်,ကိ်ၢ်ရှဉ်,လိ်ၢ်ခၢဉ်သးပတိ်ၢ်ဒီးလၢဒဲ့ကဝီၤ ဘဉ် ထွဲ့တဖဉ်ဒီး ဆူကိ်ၢ်ချနှဉ်လီၤ. အိ်ဉ်စ့ၢ်ကီးဒီး တၢ်ထုးထိဉ်ရၤ လီၤ လံ်ာ် လဲ့ၢ်တဖဉ်, တၢ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ် ဗိ်ာ်မှဉ်တဖဉ် ဒီး တၢ် ဒုး လိ်ဉ်ထိဉ်ဖးထိဉ်ဗိ်ာ်မှဉ်ခ်ဉ်နၢ်အါထိဉ်ဝဲနှ ဗိ်ာ်မှဉ်ဖျိုး စိတဖဉ် အိ်ဉ် ဝဲ, မၤသကိုးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဒ့ဉ်ဒီး တ့ၤဆူ ထံဂ့ၤ ကိ်ၢ်ဂၤ အ သိုး အကျါယုာ်ဒီးကရၢသဘ္ဘ တဖဉ်လီၤ.ဘဉ်ဆဉ်တၢ်လိ်ဉ်ဒိ်ဉ်ဒိ်ဉ်မှၢ် မှၢ် အိ်ဉ်ဒံးဝဲဒဉ်တမံၤမ့ၢ်ဝဲဒဉ် " ကညီဗိ်ာ်မှဉ်တဖဉ် ဘဉ် အိ်ဉ် မူဒံး ဒဉ် လ၊ တၢ်ဆိ်ဉ်တံၢ်မၤနၢၤ " အပူၤနှဉ်လီၤ. ပကထံ်ဉ် ဘဉ်ဖဲ ကညီ ဗိ်ာ်မှဉ်ကရၢအနိ်ဉ်တယၢ်အလိ်ၤဖဲ့အ ခၢဉ်သးနှဉ်အိ်ဉ်ဝဲဒီးဆဉ်အ ဝါ တဖျၢ်ဉ်, လၢအကပၤ အိ်ဉ်ဝဲဒီး ဆဉ် အကဒုအ သူနှဉ် လီၤ. ဆဉ် ကဒုအသူအံၤမ့ၢ်တၢ်ပနိ်ဉ်တခါလၢအဟ်ဖျါထိဉ်ကညီ ဗိ်ာ်မှဉ် အ တၢ်အိ်ဉ်မူအိ်ဉ်ဒံးလၢတၢ်ဆိ်ဉ်တံၢ်မၤနၢၤအဂ့ၢ်လီၤ.မ့ၢ်တနံၤဖဲ့ကညီ ဗိ်ာ်မှဉ်ထူဉ်ဖျဲးထိဉ်ကွံ့ာ်လၢတၢ်ဆိ်ဉ်တံၢ်မၤနၢၤလံ့နှဉ် ဆဉ်အ ကဒု အံၤ နှဉ် တၢ်ကဘဉ်ထုးထိဉ်ကွံ့ာ်အီၤဒီး ဆဉ်အ ဝါ အံၤ တၢ်ကဘဉ် သုးက့ၤအီၤဆူနိ်ဉ်တယၢ်အ ခၢဉ်သးနှဉ်လီၤ.တပိ်ၢ်တလိ်ဉ်ပဒဲတဒု ပ မၤနၢၤတၢ်တသ့ဘဉ်.ပယူမးပပှၤ်လီၤ. တၢ်မၤနၢၤအိ်ဉ်ဝဲဒဉ်လၢပှၤ လၢအဟ့ဉ်လီၤသး,တူၢ်ဆါသးကဲ့တဖဉ်အစုပူၤနှဉ်လီၤ.

****

ခုံၤကမ့ဲ

ခ်ိ်ဉ်နၢ်လၢအဖ့ဲးတဖဉ်

ကျိ်သရဉ်မှဉ်တဂၤသိ်ဉ်လိဖိသဉ်လၢ တီၤဖှဉ်ထံရူၢ်ကိ်ၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီး တဲ့ဘဉ်အီၤလၢခ်ိ်ဉ်နၢ်လၢညါသ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်လဲ့ၤခ်ီဖျိ, အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤသ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

တဲ့တၢ်အါဘီအကျါဒီးတဲ့ဝဲလၢ " ပခ်ိ်ဉ်ပနၢ်တဖဉ်နှဉ်မ့ၢ်ခ်ိ်ဉ်နၢ်လၢအဖ့ဲးဒိ်ဉ်မးလီၤ.ကိ်ၢ်ခ်ိ်ဉ်စီၤဘးအုကှံ့နှဉ်ဖ့ဲးဒိ်ဉ်မးမၤတၢ်ပၢ်ဆၢထဲ့တ နံ်ဉ်ဒီးသံ့ဝဲလီၤ.အဝဲသံ့ဆိ်ဒိ်ဉ်မးလီၤ.သုးခ်ိ်ဉ်ကျ၊်စဲ့ခ့ဉ်ဖ့ဲးစ့ၢ်ကီးဒိ်ဉ်မးဒီးသံ့ဖဲ့အသးစ့ၢ်အဆၢကတိ်ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. "

သရဉ်မှဉ်–ကျိ်ဖိသ့ဉ်,သုတအဲ့ဉ်ဒီးကဲ့ထိဉ်ခ်ိ်ဉ်နၢ်ဘဉ်ဓါ.

ကျိ်ဖိ–အဲ့ဉ်ဒီးကဲ့ထိဉ်

သရဉ်မှဉ် – သုမ့ၢ်အဲ့ဉ်ဒီးကဲ့ထိဉ်နှဉ် မၤလိတၢ်မ့ၢ်ဆူဉ်, အိ်ဉ်ဒီးတၢ်သးစၢ်ဆၢလၢတၢ်မၤလိပူၤ, သုမ့ၢ်ဖ့ဲးနှဉ် သုကကဲ့ထိဉ်ဘဉ်ခ်ိ်ဉ်နၢ် မးတကးဘဉ်သုကကဲ့ထိဉ်ဘဉ်ခ်ိ်ဉ်နၢ်လၢအမံၤဟူသဉ်ဖျါသ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

ကျိ်ဖိအါဂၤသူဉ်ပိ်ၢ်သးဝးဒီးစံးသကိုးဝဲလၢမ့ၢ်ပကဂ့ဉ်ကျဲးစား, ပကမၤလိတၢ်မ့ၢ်ဖ့ဲး ပကကဲ့ထိဉ်ကိ်ၢ်ခ်ိ်ဉ်, ပကကဲ့ထိဉ်သုးခ်ိ်ဉ် ကျ၊် နှဉ် လီၤ.ကျိ်ဖိအကျါတဂၤဆ့ဉ်နီၤအမဲ်သအုးသပှီၤပဲ့ၤဒီးတၢ်ဆိကမိ်ဉ်အါနှဉ်လီၤ.

သရဉ်မှဉ်–စီၤဖါလါ,နဘဉ်မနုၤလဲ့ဉ်.တၢ်ဘဉ်နၤတမ့ာ်ဘဉ်တခီ၀ါ.

စီၤဖါလါ–တၢ်ဘဉ်ယၤမ့ာ်ဘဉ်ဆဉ်ယတၢ်ဆိကမိ်ဉ်အါ

သရဉ်မှဉ်–နဆိကမိ်ဉ်မနုၤလဲ့ဉ်.

စီၤဖါလါ–ယၤဒုတလိ်ဉ်ယဖ့ဲးဘဉ်.ယမ့ၢ်ဖ့ဲးဒုယကသံ့ဆိ်ဆိ်လီၤ.တၢ်ခ်ိ်ဉ်နၢ်လၢအဖ့ဲးတဖဉ်သံ့ဆိ်ရုးဒၢး.....

****

(၃၅)နံနက်အတိုင်ပူးကညီပိုက်မှုကရင်အတေးလေးခံဖျိုတဖက်

တေးကွဲးပြုလုံးဆိရဲ
ပှားမးနှုံခိုင်ဖး(၂)
နိုးမးသင်ဖိ
မဲ့လးဒဲကဝိး

ဖဲ၁၉၈၅နံ့ဂ်လါအှ့ဖြ့ဂ်ဒသိအနံ့၊နှ့ဂ်ပကိုးခိုဂ်ဘိုဂ်မှး,ဖုစကို၊လု၊တီ,ပဒိုဂ်သါအိုဂ်ဒုးအိုဂ်ထိုဂ်နှ့်ကှ့၊ပကိုးသှုလှ့၊ပိုက်မှုဂ်ကရ၊လ၊ကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ ဖဲမ၊နှ၊ဟျိုဘျိုဒိုဂ် နှ့ဂ်လီ၊. ပအိုဂ်ဒီး ပကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊လ၊လီ၊်ခ၊ဂ်သးတ၊်ကရ၊ကရိုဒီးပှ၊လ၊အဖိုဂ်နှ့်ပှ၊ဟျု၊တ ဆီဘဂ်တဆီ နှ့ဂ် မ့်၊ပကရ၊ခိုဂ်ပသရ့ဂ်မှုဂ်လဂ်ဖိနှ့ဂ်လီ၊. တ၊်ဆီ လီ၊ဘဂ်ကှ့၊ဝဲ ကညီပိုက်မှုဂ် ကရ၊ လ၊ကီ၊် ရှ့ဂ် ကီ၊် ဆဂ် တှ၊လီ၊ လ၊ ဒှုသဝီတဖဂ် အိုဂ်ဒီးအတ၊်ကရ၊ကရိ ဒီးအ ကရ၊ခိုဂ် ဒဂ်ဝဲစှ့ဂ် စှ့ဂ် စှ့်ကီးလီ၊. လီ၊်ခ၊ဂ်သးပ၊ဆှ၊တ၊်ကမံးတံ့ဂ် အိုဂ်ဝဲ (၁၀)ဂ၊ဒီး ကီ၊်ရှ့ဂ်ပ၊ဆှ၊တ၊်ကမံးတံ့ဂ်အိုဂ်ဝဲ၉ဂ၊. ကီ၊်ဆဂ်စှ့်ကီး ပ၊ဆှ၊တ၊် က မံး တံ့ဂ်အိုဂ်ဝဲ ၉ဂ၊နှ့ဂ် လီ၊. မ့မ့်၊လ၊ ဒှုသဝီ တခီ အိုဂ်ဝဲ(၇)ဂ၊ လီ၊.ဒ်နှ့ဂ်အသးဒဲ ကဝိ၊စှ့်ကီး၊ပ၊ဆှ၊တ၊်ကမံးတံ့ဂ်အိုဂ်(၉)ဂ၊ လီ၊. ပ ကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ အတ၊်လေးခီဖျိသှ့ဂ် တ ဖဂ် လီ၊ဂ်ဒ်ထံ အိုဂ် လ၊ခုဂ်လဂ်အလို၊အသး ထံကလီ၊တဲ့ကွ့ဂ်ဖဲ လဲဂ်ဘျိုလဲဂ် နှ့ဂ်ပအိုဂ်စှ့်ကီးဒီး တ၊်သးခု တဘျိုဘျိုတ၊် သး အှုး တဘျိုဘျို လ၊ တ၊်ဆိကမိုဂ်ဆိကမးအပူ၊လီ၊.ပကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊လ၊လီ၊်ခ၊ဂ်သးမ့်ဂ့၊ပကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊လ၊ကီ၊်ရှ့ဂ်ကီ၊်ဆဂ်ဒှုသဝီခဲလာ်အတ၊် ပ၊ဆှ၊ရဲ့ဂ်ကျဲ၊ကလဲ၊အသးဂ့၊ဂ့၊ ဘဂ်ဘဂ်အဂီ၊်ဒ်ပ ကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊လ၊လီ၊်ခ၊ဂ်သးကရ၊ခိုဂ်အတ၊်ဟံးစုနဲ့ဂ်ကျဲပှ၊အသိးပလီ၊ကရ၊ကရိ စးထိုဂ်လ၊လီ၊်ခ၊ဂ်သးကီ၊်ရှ့ဂ်ကီ၊်ဆဂ်ဒှုသဝီ ကယဲ၊်မ့်၊ကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ဆိလီ၊အသးတ၊်လီ၊်ခဲလာ်ပဂ့ဂ်ကျဲ၊ လ၊တ၊်နံ့၊တ၊်စး၊မ၊သကိုး လ၊အပတီ၊်ပတီ၊်ဒဂ်ဝဲတအိုဂ်ဘှုံ့ အိုဂ်သါဘဂ်မ၊သးဒ်ထိုဂ်ဘျ့ဂ်ဘျိုဂ်ဖိတဖဂ်ယူ၊ဝ့၊ဝိ၊လ၊ မ့်၊ဆါမ့်၊ နှ၊ တအိုဂ်ဘှုံ့ အိုဂ်သါဘဂ်အသိးလီ၊.လီ၊်ခ၊ဂ်သးလီ၊ကရ၊ကရိ ဟ့ဂ်တ၊်သိုဂ်လိ လ၊ကီ၊်ရှ့ဂ်,ကီ၊်ရှ့ဂ်လီ၊ကရ၊ကရိ ဟ့ဂ်တ၊်သိုဂ် လိ လ၊ ကီ၊်ဆဂ်လီ၊,ကီ၊်ဆဂ်လီ၊ကရ၊ကရိဟ့ဂ်တ၊်သိုဂ် လိ လ၊ဒှုသဝီတဖဂ်အပူ၊လီ၊.လ၊ပတ၊်လီ၊တ၊်ကရ၊ကရိတ၊်ဖံးတ၊်မ၊ အပူ၊ တဘျိုဘျိုပဘဂ်ကွ၊်ဆ၊ဂ်မဲ့ဂ်ပ တ၊်လဲ၊ခီဖျိတဖဂ် လ၊တ၊် ဆိ က မိုဂ် ယိုဂ်တ၊်ဟီဂ်တ၊်ယ၊၊အပူ၊ စှ့်ကီးလီ၊. ဆ၊ က တီ၊်ဖဲနှ့ဂ် အ ခါတ၊်လဲ၊ထိုဂ်ကှ့၊လီ၊တညီလ၊ပဂီ၊်ဘဂ်,လ၊ပတ၊်လဲ၊တ၊်ကှ့၊အ ပူ၊ပဘဂ်ကွ၊်ဆ၊ဂ်မဲ့ဂ်မိုဂ်စိရိ၊သှုးပဒိုဂ်တ၊်မ၊တဲ့ဂ်တ၊်ဆိုဂ်သ နံ့၊ ဆှ၊ဂ်မဲ့ဂ်ကဲ့၊မဲ့ဂ်အပူ၊အယိပဘဂ်လဲ၊တိဖျိအီ၊ကီခဲဒ်ဂ်မး လီ၊. ဒ် သိးပကညီပိုက်မှုဂ် လ၊ကီ၊်ရှ့ဂ် ကီ၊် ဆဂ် ဒှုသဝီတဖဂ်အပူ၊ ကထံဂ်ကှ့၊,ကန၊်ပ၊်လီ၊တံ၊်လီ၊ဆဲးကှ့၊ပကညီပိုက်မှုဂ်ခွဲ့၊ယာ်နိ၊်ကစ၊်တ၊်စံဂ်ညီဂ်ပ၊လီ၊သးကနှ့်၊အဂီ၊်ပလီ၊်ခ၊ဂ်သးကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ ဒီးကီ၊်ရှ့ဂ်, ကီ၊်ဆဂ်ကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ခဲလာ်ဟ် ဟ်ဖျိုဂ် လိ်ာ်သးလီ၊ ဟ့ဂ်တ၊်သှ့ဂ် ညါ လ၊ ကီ၊် ရှ့ဂ်,ကီ၊်ဆဂ်,တှ၊လီ၊လ၊ဒှု သဝီ တ ဖဂ်အပူ၊ဒ်သိးပကညီပိုက်မှုဂ်ကရ၊ခဲလာ်ကထူဂ်ဖျုးထိုဂ်လ၊တ၊် ဆိုဂ်တံ၊်မ၊နှ၊အကလုဂ်ကလုဂ်အဂီ၊်လီ၊.

လ၊ပတ၊်လဲ၊အပူ၊ခီဖျိပပျု၊ဘဂ်သှုးမီ၊စိရိ၊အယိပဘဂ် ကး ယုဂ်ဒီးပကညီသှုးဖိ ဒီးပကညီပဒိုဂ်တဖဂ် ဒ်သိးအဝဲသှ့ဂ် လဲ၊အသိးပဝဲကညီပိုက်မှုဂ်တဖဂ်ပဘဂ်လဲ၊ဒ်သိးအဝဲသှ့ဂ် နှ့ဂ်မ့်၊ မးတ၊်ကိတ၊်ခဲလ၊ပဂီ၊်လီ၊.မ့်၊အဂ့၊်ဒ်လဲဂ်ပတ၊်ဂံ၊်တ၊်ဘါဒ်သိး

ပှၤပိာ်ခွါအသိးတအိုၵ်ဘၣ်အယိလီ၊.ဒ်သိးပကပူးဖျဲးဒီးသုးမီ၊စိ
ရိၤ အတၢ်မၤ ပှၤဆျၣ်မဲာ် ကဲၤမဲာ် အဂီၢ် ပ ဘၣ် လူၤပိာ်ပကညီသုး ဖိ
ဒီး ပကညီပဒိၣ်တဖၣ်အခံလၢအချုးလီ၊. ပကပၢ၊သ့ၣ်တဖၣ် လီ၊
မးဒ်ပှၤလုၢ်ထံ အသိးလီ၊. ပဘၣ်ထိၣ်ကစၢ်လီ၊ကစၢ်ခီက်ထံ ကျိ
ထံကွာ်, ထံဆူၣ်ဒိၣ်မးလီ၊. လၢပတၢ်အဲၣ်ဘၣ် ပပှၤကလုာ်က ညီ
မှၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အယိ ပဂုာ်ကျဲးစားသပှၢ်ပှၢ် ဟီၣ် အပူၤဒီးထံၣ် ကမ့
ကၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ သးလီ၊တကံးဒိၣ် မးလီ၊. တဘျိတခီၣ် လၢ
ပ တၢ် လဲၤအပူၤ သုးမီ၊စိရိၤ လူၤပှၤပကျိ ခံမျိာ် သၣ်,လူၤပိာ်ထွဲပခံ
ကျိချံ ကျိသၣ်တဖၣ်ဟဲလီ၊ဖးဒ်မှုခိၣ်စူၤ အသိး လၢပတၢ် လဲၤအပူၤ
အ ယိ မ့ၢ်တၢ် လီ၊ဖျံၤ လီ၊ဖုး လၢ ပဂီၢ် ဒီးကဲထိၣ်တၢ်မဲအ့ၣ် စယံးစ့ၢ်
ကီး လီ၊. ပသ့ၣ်ညါစဲယဲၤလၢ ဖဲ၁၉၈၅နံၣ်,လါအ့ဖြ့ၣ်၅သီတၤ လီ၊
လၢ ၂၀၀ဖနံၣ်နၣ်မၤသးဒ်ပဟး ဝ့ၤဝီ၊လၢနိၣ်ခိၣ်စူ အကျါ လီ၊. တၢ်
ခိၣ် စူကဘၣ်ဘၣ်ဖုးပှၤဓါနၣ်ဘၣ်ဟး ဝ့ၤဝီ၊လၢ တၢ်ဘၣ် ယိၣ်ဘၣ်
ဘီအပူၤဒ်ပတီဘၣ်မ့ၣ်အူကဖးကိၣ်လိၣ်လၢပခိၣ်အဖီခိၣ်အသိး
လီ၊. ကိၣ်ပ့ၢစ့ၢ်ကီးတအိုၵ်ဘၣ်နၣ်သက့ဒီး လၢကညီပိာ်မှၣ်သ့ၣ်
တ ဖၣ် ကထူၣ်ဖျဲးထိၣ်လၢ တၢ်ဆီၣ် တၢ်မၤနၢၤ အဂီၢ် ပမၤပ့ၣ်ဒ်ၣ် မး
လီ၊. တချုးလၢလၢပတၤ်လၢဒဲ ကဝီ၊ဒ်းဘၣ်နၣ်ပဘၣ်ဟး ဝ့ၤဝီ၊လၢ
ကျိ သၣ်မျိၣ် သၣ်အကျါ,တၢ်ဆျၣ်တၢ်မဲအကျါ,တၢ်လီ၊ဖျံၤ လီ၊ဖုး
အ ကျါသနၣ်က့ ပတိဖျိအီ၊ယူယူ လၢသးတဖျၣ်ယီ, တၢ်သး ဒူအ
ပူၤ လီ၊. ဖဲ ၂၀၀၃နံၣ် လီၢ်ခၢၣ်သး ကညီပိာ်မှၣ် ကရၢဒီးကီၢ်ရ့ၣ် က
ညီပိာ်မှၣ်ကရၢဟဲလီ၊တၢ်ရၢကရိဒီးတၢ်သိၣ် လိလၢဒီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်
ဆၣ်ကိး ဘီၣ် ဒၢ သဝီအခါနၣ်အယိပကညီပိာ်မှၣ် ကရၢ လၢ ပၢ၊
ထံး ဘ့ လာ်ပၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးပကညီပိာ်မှၣ်ကရၢလၢကစၢ်ခိၣ်တဖၣ်
ပၣ် စ့ၢ် ကီး လီ၊. ဆၢ ကတီၢ်ဖဲနၣ်ပလဲၤကျဲကမၣ်ဒီးပလဲၤ ဘၣ်လၢ
ဒုၣ် ဒါအကျဲ အယိပအိၣ် လၢကစၢ်ဒီခိၣ်လံသနၣ်က့ ပဘၣ်ကၢ
လီ၊ လၢ ကစၢ်ခီၣ် ထံးခီက်ကါကျဲအယိကညီပိာ် မှၣ်ကရၢလၢက
စၢ်ခိၣ်တဖၣ်ယ့ၢ်လီ၊.မ့မ့ၢ်ကညီပိာ်မှၣ်ကရၢလၢပၢ၊ထံးတဖၣ်ဟး
ဝဲ ဒ်သိး က ညီပိာ် မှၣ်ကရၢလၢကစၢ်ခိၣ်တဖၣ်အသိးတသ့ဘၣ်,
လီ၊ဝဲတခါဖိဒီးလီ၊ယံၢ်တခါဖိဒီးလီ၊ယံၢ်အယိ ပဝဲသ့ၣ်ပ ဆ့ၣ်နီ
ဒီး ထိၣ် လီ၊ ဖျူးအခံသီၣ်မးခ့ၣ်ဈူ,ခ့ၣ်ဈူၤဒ်ပှၤလီ၊စကၢ်းအသိး
လီ၊ဝဲတပယ့ၣ် ယီတၤ်လီ၊လၢကါကျဲဒီးဂဲၤဆၣ်ထၢၣ် လဲၤကဒီး
ကၢ်ဝဲလီ၊. တၢ် ကီ တၢ်ခဲတၢ်နးတၢ်ဖြ့ၣ်အပူၤတၢ်မိၣ်နံၤသး,တၢ်မိၣ်
ဟီၣ်သးနၣ်က့နံၤတထိၣ်ဘးဟီၣ်တထိၣ်ဘးလၢ၊ ဘၣ်နၣ်လီ၊.
လဲၤကဒီးဆူညါမ့ၢ်လၢမ့ၢ်အူအိၣ်တၢ်မ့ၣ်အူလုၢ်ခုၣ်ဒိၣ်မးအယိပ
ဘၣ်ယ့ၢ်ပသါမးတပၢ်လၢ၊ဘၣ်နၣ်လီ၊.ကစၢ်လၢနဟးကျဲတခီ
အိၣ်ထဲခီၣ်ညါသးဖိတဘ့ၣ်အဂီၢ်,အဝဲသ့ၣ်စိာ်ယုာ်နိၣ်ထိးဘိဒီး
ဆ့ၣ်နီၤဝဲထိးလီ၊နိၣ်ထိးဘိလၢဟီၣ်ခိၣ်လီ၊ဒီး သုးလီ၊ဝဲအခံ တ
ဆီ ဘၣ် တဆီဒီးလီ၊ဝဲကစၢ်နၣ်လီ၊. ပကညီပိာ် မှၣ်ကရၢ လၢက
စၢ်ခိၣ်တဖၣ်လီ၊ဝဲ၍ မးဒီးတၤ်လီ၊လၢတၢ်အိၣ်ဘ့ၣ်းအိၣ်သါအလီၢ်
လံ ဘၣ်ဆၣ်ပကညီပိာ်မှၣ်ကရၢလၢပၢ၊ထံးတဖၣ်လီ၊ဒ်းဒၣ်က
စၢ်ကယီကယီဖိအဖမ့ၢ်ဒ်းနၣ်လီ၊.တၢ်ခံးမးတၤ်လၢတၢ်အိၣ်ဘ့ၣ်း
အိၣ် သါအ လီၢ် လီ၊. မ့မ့ၢ်ပကညီပိာ်မှၣ် ကရၢလၢကစၢ်ခိၣ် တဖၣ်
အိၣ်ဘ့ၣ်းဝဲ ဘ့ကျတ့ၢ်မးလံ ဒီး ပတၤ်လၢဒီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်ကိဟီၣ်ဒၢ
သဝီနၣ်ၵ တၢ်ခံးဖးဒိၣ်လံ ပဘၣ် စိာ် ယုာ်ဒီး လီမ့ၣ်အူဒီး ပဘၣ်ဟး
လီ၊. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်တနံၤ ပထိၣ်တၢ်မၤလိဖဲ ကိဟီၣ်ဒၢသဝီ ပ့ဲၤထိၣ် ခံ
န္ဒ် ဝံၤ တၢ်မၤလိပျ၊်လံအယိ လီၢ်ခၢၣ်သး က ညီ ပိာ် မှၣ်ကရၢ ဒီးကီၢ်
ရ့ၣ် ကညီပိာ်မှၣ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ် ကၢ်ဝဲဆူ အအိၣ် ဆိး တၢ် အလီၢ်
လီ၊. မ့မ့ၢ်ကီၢ်ဆၣ်ကညီပိာ်မှၣ်ကရၢဒီး ဒူသဝီ ကညီပိာ် မှၣ် ကရၢ
သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ကၢ်လီ၊ဝဲဆူအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်နၣ်ဘၣ်
ခီ ဂ်ကါကျဲ ကၢ်ဝဲတၢ်လီၢ် သုးမီ၊စိရိၤ အိၣ်ဝးတရံးအယိ ကၢ်ဝဲတ
ပၢ်လၢ၊ဘၣ်.အိၣ်တၣ်တၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကစၢ်ခိၣ်သဝီဖးယံၣ်ညါတၤ
မီ၊ စိရိၤ သုးကၢ်လီ၊ကွံာ်မး အဝဲသ့ၣ်ကၢ်လီ၊ဘၣ်ကၢ်ဝဲဆူ အအိၣ်
ဆိးတၢ်အလီၢ်နၣ်လီ၊.

ဖဲ၁၉၈၅ နံၣ်တၤ်ယီ၊လၢ ၂၀၀ဖနံၣ်နၣ်လီ၊ကရၢကရိ
ဟး ဝ့ၤဝီ၊ လၢနီၣ် ခ်စူကျါနၣ်က့ ဖဲ ၁၉၈၉နံၣ် နၣ် မၤ ဘၣ်ကညီပိာ်
မှၣ်ကရၢတၢ်အိၣ်ဖြ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဖဲမၤနၢၤပျိဘျိၣ်ဒိၣ်, ၂၀၀၁–၂၀၀၂နၣ်
မၤဘၣ်ကညီပိာ်မှၣ်ကရၢလီၢ်ခၢၣ်သးထီဘိကမံးတံာ်တၢ်အိၣ်ဖြ့ၣ်
ဖဲ မဲၢ်လးဒဲ ကဝီ၊, ၂၀၀၃နံၣ်နၣ်မၤဘၣ်ဟံၣ်အိၣ်ကဒ္ တၢ်မၤ လိ ဖဲ
မဲၢ် လးအူဒဲ ကဝီ၊, ၂၀၀၃လီ၊တၢ်ကရၢကရိလၢကီၢ်ပူၤ, ၂၀၀၄နံၣ်
နၣ်မၤဘၣ်ကၢ:အ့ကီၢ်ဆၣ်ကညီပိာ်မှၣ်ကရၢ အခီကရဲး, ဖဲ ၂၀၀၄
နံၣ်နၣ် မၤဘၣ်ကညီပိာ်မှၣ် ကရၢတၢ်အိၣ်ဖြ့ၣ်ဖးဒိၣ်(၄)ဝိတ ဝိ ဖဲ
လ့ ၀၊, မၤဘၣ်ထီဘိကမံးတံာ် တၢ်အိၣ်ဖြ့ၣ်(၉)ဝိတဝိ ဖဲ မၤနၢၤပျိ
ဘျိၣ် ဒိၣ်ဖဲ ၄.၁၀.၁၉၉၄လီ၊.မၤလၢကပီ၊ဘၣ်ဒ်းကညီပိာ်မှၣ်က
ရၢမ့ၢ်နံၤပဲၤထိၣ် ၂၂ဝိတဝိ ဖဲ ဒ့ၣ်ဘူးနိၣ်, ဖဲ ၂၀၀၇နံၣ်အပူၤလီ၊ဒီး
ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤလိဖဲ ဒ့ၣ်ဘူးနိၣ်နၣ်ဟ့ၣ်ဘၣ် စ့ၢ် ကီးပှၤ ဘၣ် ကီ
ဘၣ်ခဲဖိဟဲတၤ်သီတဖၣ်တၢ်မၤစၢ၊လၢ တၢ်ဖိ တၢ် လံၤ တၢ် ဘိၣ် သ့ၣ်
တဖၣ်လီ၊. ဖဲ ၂၀၀၅နံၣ်နၣ် လီ၊တၢ်ကရၢကရိလၢ ဒူ သထူၣ် ကီၢ်
ရ့ၣ်, ဖဲ ၂၀၀၇နံၣ်နၣ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိဖဲမဲၢ်ဆီးဒီး လီ၊ဘၣ် တၢ် က ရၢ
ကရိဖဲမဲၢ်လးဒဲ ကဝီ၊,ဖဲ ၂၀၀၄–၂၀၀၈နံၣ်နၣ်မၤဘၣ်ထီဘိကမံး
တံာ်တၢ်အိၣ်ဖြ့ၣ်ဖဲ လ့ ၀၊ ဒီးတကတီၢ်ယီဖဲ ၂၀၀ဈနံၣ်နၣ်မၤဘၣ်
ကူၣ် သ့ပီညါလီ၊ဆီကွ် သရၣ်မှၣ် တၢ်သိၣ်လိ ဖဲ မဲၢ် လးဒဲ ကဝီ၊အ
ပူၤဖဲ ၁၇–၂၉.၃.၂၀၀ဈအပူၤလီ၊.ဖဲ ၂၀၀၇နံၣ်နၣ်မၤဘၣ်ကညီပိာ်
မှၣ် အခီကရဲးခံဝိတဝိ ဖဲ ဒ့ၣ်ဘူးနိၣ် ၂၀၀ဈနံၣ်နၣ် မၤဘၣ် တၢ်ဒုး
သ့ ထိၣ်ဘၣ်ထိၣ်အကၢ်အစီဖဲ မ့ၢ်ယူ၊ မၤဘၣ်စ့ၢ်ကီး ကညီပိာ် မှၣ်
ကရၢ အခီ ကရဲး(၅) ဝိတဝိ ဖဲ လ့ ၀၊ ဒီး မၤလၢ ကပီ၊ဘၣ် ကညီ ပိာ်
မှၣ်ကရၢအမ့ၢ်နံၤပဲၤထိၣ် ၂၃ဝိတဝိ ဖဲဆၣ်သူလ့ၢ်ကွ်နၣ်လီ၊. ပမ့ၢ်
ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်နၣ်ကၢ်ပမၤဘၣ်ပ

တေါ်ကရကရိတေါ်ဖံးတေါ်မဃသ့ဉ်တဖဉ်အါမးလၢ ပတေါ်လဲၤခီဖျိ ၃၅ နံဉ်အတိ၊်ပူၤလီၤ.ဖဲ ၂၀၀ဖနံဉ်လါယနူၤအါရံၤ၁၇သိနံၤန့ဉ်သုးမီၤ စိရိၤထိဉ်ဒုးဝဲသုးက့ ၂,သုးက့ ၃,သုးက့ ၅,သုးက့ ၅အယိပဘဉ်သုးလီ၊် သုး ကျဲ ဟဲတုၤဘဉ် လၢဒဲ ကဝီၤ ပူၤဖဲ ၂၀၀ဖနံဉ်တနီၤ ၂၀၀၇နံဉ် အ ပူၤ တနီၤလီၤ. တချုးလၢပကီ၊်ရှဉ်, ကီ၊်ဆဉ် ကညီပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် ကရၢတ ဖဉ်တုၤလၢဒဲ ကဝီၤပူၤဒီးဘဉ် ကညီပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢလၢလီ၊် ၵၢဉ်သးတ ဖဉ် သူဉ်ထိဉ်ဆီလီၤမၤစၢၤဒဲ ကဝီၤကညီပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢ တဘျီယီလၢ ဒဲ ကဝီၤအိဉ်ထိဉ်လံၤလံၤ လၢဒဲ ကဝီၤကိးဘ့ဉ်ဒဲးအပူၤလီၤ. တုၤ မ့၊် ကီ၊်ရှဉ်ကီ၊်ဆဉ်ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢတဖဉ်တုၤလီၤလၢဒဲ ကဝီၤပူၤ နူ့ဉ်မၤသကိးတေါ်တပူၤယီဒ်သိးသိးလီၤ.ကီ၊်ရှဉ်ကီ၊်ဆဉ်ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် ကရၢဒီး ဒဲ ကဝီၤကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢနူ့ဉ် လီၤဆီလၢတုၤ ပတုၤ လၢ ဒဲ ကဝီၤပူၤပအိဉ်ဘဉ် မှာ်မှာ်ခုဉ်ခုဉ်လီၤ. လၢပအိဉ်လၢကီ၊်ရှဉ် ကီ၊် ဆဉ် အ ဆၢကတိ၊်လီၤက်ဒ်ပှၤအံဉ်စရှလးဖိဟးဝ့ၤ ဝီၤလၢပှ၊် မ့၊်က နၢ အ နံဉ် လွံ၊် ဆံ အ တိ၊်ပူၤ အသိးလီၤ.လၢပကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် ကရၢတေါ် လဲၤ ခီဖျိ ဟးဝ့ၤဝီၤအပူၤ ကွၢ်ကဒါက့ၤ လၢပလီ၊်ခံ ပတေါ် နှ၊်ပၢဘဉ် တေါ် နှ၊် သါဖိ သ့ဉ် တ ဖဉ် လီၤက်ဒ်နူကလံၤပခးလီၤလၢဟံဉ်ရိ$^{\text{ု}}$ ဟံဉ် မါဒီးနူ့ဉ်ကဉ်စကှ့ဉ်အသိးလၢ်ဝဲလၢ်လၢ်စီစီလီၤ.ကွၢ်ကှ့ၤ ပ တေါ်နှ၊်ပၢဘဉ် တေါ်နှ၊် သါဖိတဖဉ် သယု၊်သညိကှ့ၤပှၤဒိဉ်မးလီၤ. တုၤမ့၊်ပတုၤလၢဒဲ ကဝီၤပူၤတခီ ပကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် ကရၢ လၢ လီ၊်ၵၢဉ် သး, သးစ၊် သ့ဉ် တဖဉ် အတေါ်ဂုဉ်ကျဲးစၢးသပှ၊်ပှ၊်ဒီး ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် က ရၢ သးပှ၊်တဖဉ် အတေါ်ဆိဉ်ထွဲအယိ ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢ သးစ၊် တ ဖဉ် ရှတံၤ ရှ သကိး ဒီးထံဂုၤ်ကီ၊်ဂၤ တေါ်ကရကရိ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်တဖဉ် အ တေါ်ဆိဉ်ထွဲ မၤစၢၤအယိ ပသူဉ်ထိဉ်ဘဉ်ကတီၤဆိ ကို လၢဂၤ်၊ ခီဉ် ထံး ဖိ သဉ် သ့ဉ် တဖဉ်အဂီ၊်လၢဒဲ ကဝီၤကိးဖျာ်ဒဲးအပူၤလီၤ. သူဉ် ထိဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ ဝီ ညါ လီၤဆိ ကို လၢပှၤတ ဝၢ ဖိ တဖဉ်အဂီ၊်သူဉ် ထိဉ်ဘဉ်ဟံဉ်ဒ့ဲ လၢ ကို ဖိ လၢအိဉ်ယံၤဒီးမိ၊်ပ၊်တဖဉ်အဂီ၊်သူဉ် ထိဉ်ဘဉ်ဟံဉ်အိဉ်ကဒုလၢ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်လၢတူ၊်ဘဉ်သ့ဉ်ထံ မှဉ်ခ့ါတေါ်စု ဆူဉ် ခီဉ် တ ကးတဖဉ် ကအိဉ်ကဒုအဂီ၊် လၢဒဲ ကဝီၤ ကိးဘ့ဉ် ဒဲ ဒးအပူၤလီၤ. သူဉ်ထိဉ်ဘဉ်စ့၊်ကီးပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်သးစ၊်ခိဉ်နှ၊် တေါ်မၤလိ ကို တဖျာ်ခီ ဖျိ ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်သးစ၊်တဖဉ်အတေါ်ဂုဉ်ကျဲးစၢးဟ့ဉ်လီၤ သးအယိလီၤ.တနံဉ်တဘျီလီၤတေါ်ကရကရိလၢဒဲ ကဝီၤကိးဘ့ဉ် ဒဲ အပူၤဟ့ဉ် စ့၊်ကီးတေါ်ဒုးသ့ထိဉ်ဘဉ် ထိဉ်ကံ၊်စီတေါ်မၤလိရိ$^{\text{ု}}$ဖြဉ် ကှ့ၤကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢလၢကီ၊်ရှဉ်ကီ၊်ဆဉ်ဒဲ ကဝီၤကိးဘ့ဉ်ဒဲး, ဟ့ဉ်တေါ် မၤလိ, ဟံဉ်အိဉ်ကဒုတေါ်မၤလိ, ဂ့၊်ဝီတေါ်မၤလိတနံဉ် တ ဘျီ လီၤ. ပမဖြိဉ်ဘဉ်တေါ်မၤလၤကပီၤ ကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢ အမ့၊် နံၤ လၢသုးကှ့ကီ၊်ရှဉ်ကိးဘ့ဉ်ဒဲး,ဒဲ ကဝီၤကိးဘ့ဉ်ဒဲးဖဲ ၂၀၁စနံဉ်နှ၊် မၤ ဘဉ်လၢသုးကှ့ခံထိဉ်လွံ၊်ဝါကို, ၂၀၁ဇနံဉ် မၤဘဉ်လၢသုးကှ့ ၇ ဒီး ၂၀ ၂၀နံဉ် နှ၊်ပကမၤကှ့ၤလၢသုးကှ့ဖနှ၊်လီၤ. ပကညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ် ကရၢ အတေါ်လဲၤခီ ဖျိ တေါ်ဟူးတေါ်ဂဲၤတေါ်ဖံးတေါ် မၤစးထိဉ် လၢ၁ဇ၅၅ နံဉ်တုၤ ၂၀၀ဖနံဉ်မၤသးဒ်ပဟးဝ့ၤဝီၤလၢနိ$^{\text{ု}}$ဉ်ခ$^{\text{ု}}$ဉ်စူအကျါဒ် သိး ပ တီ ဘဉ်မ့ဉ်အူ$^{\text{ု}}$ကဖးကီ၊်လီ၊်လၢပခ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤနၵ်ကှ့ တုၤလၢပ တုၤ လီၤ လၢဒဲ ကဝီၤဖဲ ၂၀၀ ၇နံဉ်နှ၊်မၤသးဒ်မ့ဉ်အူ$^{\text{ု}}$ကဖးကိ$^{\text{ု}}$ဉ်လိ$^{\text{ု}}$ဉ်လၢပခ$^{\text{ု}}$ဉ် လီၤအံၤလီၤတဲ$^{\text{ု}}$ဉ်ကွံ$^{\text{ု}}$ဉ်ဒီးဒ်သိးထံခုဉ်ဟဲလီၤစီၤလၢ ပခ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤတဖျာ်ဉ် လံနှ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤ.ဘဉ်ဆဉ်ပကတီ ဘဉ်ဒ်းထံခုဉ်ကိ$^{\text{ု}}$ဉ်လိ$^{\text{ု}}$ဉ်လၢ ပခ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤ ဒ်းဘဉ်.ပမ့၊်ကွ၊်လၢစီၤ ပၢစီၤ ရှ လီၤမိၤ အတေါ်ကတိၤဒ်အပူၤစ်းဝဲ ပှၤ လၢ မၤနၢၤတေါ်ကီ တေါ်ခဲ သ့ နှ$^{\text{ု}}$ဉ် ပ ဘဉ် စ်းထိဉ်ပတြၢ်လီၤ. အယိ ပ ဝဲ က ညီ ပိ$^{\text{ု}}$ပ်မှဉ်ကရၢ သ့ဉ် တ ဖဉ် ပလဲၤ ခီ ဖျိ တိ ဖျိ မၤနၢၤ ကွံ$^{\text{ု}}$ဉ် တေါ်ကီ တေါ်ခဲ တဖဉ်သ့ အယိ ပှၤ က ဘဉ်စ်းထိဉ်ပတြၢ်ပှၤစ့၊်ကီး လီၤ. ဖဲ ၂၀ ၇နံဉ်နှ$^{\text{ု}}$ဉ်ပလဲၤလၢမဲ$^{\text{ု}}$ရၤ မိ$^{\text{ု}}$ဘဉ်ကီ ဘဉ်ခဲ အမ့၊်နံၤ ဘဉ်တေါ်မၤ လၤ ကပီၤအိၤနှ$^{\text{ု}}$ဉ်(UNHCR)အနီ$^{\text{ု}}$ကစ၊်ဒ$^{\text{ု}}$ဉ်ဝဲတဲ$^{\text{ု}}$ပှၤလၢ ပလဲၤ တိ ဖျိ မၤနၢၤတေါ်, ပဟဲ$^{\text{ု}}$ တုၤ လၢ ဒဲ ကဝီၤ အယိ အ ဝဲ စ်းဘျုးစ်းပတြၢ်ပှၤလီၤ. အ ခဲ အံၤ ပ ကွ၊်ယီၤသကိးဆူ$^{\text{ု}}$ အယံၤ ယူ$^{\text{ု}}$ ယူ$^{\text{ု}}$ လၢ တေါ်ထံ တေါ်တီ ကစ၊် က မၤ စၢၤ ပှၤဒ်သိးထံခုဉ်ကိ$^{\text{ု}}$ဉ်လိ$^{\text{ု}}$ဉ် ယ့၊်ဒ်းပှၤခးလီၤဒိ ကွ$^{\text{ု}}$ဉ်ဟဲ လီၤ တဲ$^{\text{ု}}$ မး လၢ ပခ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤဒီးပ ကကွ၊်လ၊် သ ၊်သကိးထံခုဉ်ကိ$^{\text{ု}}$ဉ် လိ$^{\text{ု}}$ဉ် ဖိ လၢ အ လီၤတဲ$^{\text{ု}}$ ပ ခ$^{\text{ု}}$ဉ်လီၤ နှ$^{\text{ု}}$ဉ်ပ ကတီ သကိးယူ$^{\text{ု}}$ ယူ$^{\text{ု}}$ လၢ တေါ်သးခုဖး ဒိ$^{\text{ု}}$ဉ်အပူၤ တ ကှ့၊်.

လၢ ခံ ပှၤ ကွဲ ၊ လံ$^{\text{ု}}$ဉ် ဖိ ဆၢ မ့၊် လ၊် လၢ ပှၤ ဖး တေါ်ကွဲ ၊ ဖိ အံၤ ကိးဂၤ ယှာ်ဒီ ၊ သ ရ$^{\text{ု}}$ဉ် မ့$^{\text{ု}}$ ဉ် လၢ အ ကွ၊် လံ$^{\text{ု}}$ဉ် ဖိ အံၤ ကိး ဂၤ ဒဲ ၊ တေါ် သ ၊ စ ဲ က အိ$^{\text{ု}}$ဉ် လၢ တေါ်ကွဲ ၊ ဖိ တ ဘ့ဉ် အံၤ ဒီ ၊ ဖ ၊ ဝံ ၊ ဖ ၊ ကှ့ ၊ ဒီ ၊ ဖ ၊ အဲ$^{\text{ု}}$ ဉ် ဒီ ၊ ဖ ၊ ခဲ အံၤ ခဲ အံၤ နှ$^{\text{ု}}$ဉ် မ့$^{\text{ု}}$ ၊ ပှၤ ကွဲ ၊ လံ$^{\text{ု}}$ဉ် ဖိ အ တေါ်ဆ ၊ မ့$^{\text{ု}}$ ၊ လ ၊ ် ဒီ ၊ မ ၊ ကတေါ်ကှ့ ၊ ထိ$^{\text{ု}}$ဉ် ဒ်း အ တေါ်ကွဲ ၊ ဖိ ဖဲ အံၤ လီ ၊ .

တေါ်ဘျုးဒိ$^{\text{ု}}$ဉ်မး လ၊ ပှၤ ဖး လံ$^{\text{ု}}$ဉ် ဖိ အံၤ ကိး ဂၤ ဒဲ ၊ တ ကှ့ ၊ .

****

ကညီဖိုက်မှုကရၢဒိတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်အမိၢ်

တၢ်ကွဲးပြၢလံာ်ဆိရဲၣ် ပှၢမၤနၢ်ခိၣ်ဖး(၃) မူခိၣ်ကလူးဒိ လိၢ်ခၢၣ်သးကညီဖိုက်မှုကရၢ

ယအိၣ်ဖျၣ်လၢကိၢ်ဆ၊ ဒီးဒိၣ်ထိၣ်ဘၣ်လ၊ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤဟီၣ် ကဝိၤဒီးဘၣ်စံၣ်ဘၣ်ယ့ၢ်ပယီၤ တဘျုးဘျီနၣ်လီၤ. ဒိၣ် ထိၣ်ဘၣ် လ၊ တၢ်ပၢ်ဆ၊ဟီၣ်ကဝိၤအယိ, အိၣ်ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဆ၊ကွီနၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခီဖျိတၢ်ဒုးအယိ.ဘၣ်ကဲထိၣ်ပှၢဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိနၣ်လီၤ.တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဒၣ်အံၣ်အံၣ်ဖိ ဒ်တၢ်လ၊ယ ထံၣ်ဘၣ်အသိးနၣ်လီၤ.ဖဲယဖိသၣ်.ဒိၣ်ထိၣ်ဒီးထိၣ်ကွီအဆ၊ကတိၢ်, ထံၣ် ဘၣ်ဒၣ်ထဲ ကသံၣ်သရၣ်ဒီး ကွီသရၣ်မှၣ်တဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ခီဖျိယ ပျံၤထးဒီးတၢ်သ့ၣ်အယိ ကသံၣ် သရၣ် မှၣ် နၣ် ယကဲတဘျၣ်ဘၣ်. ယကဘၣ်ကဲဒၣ်ကွီသရၣ်မှၣ်လီၤ.အယိယဟ်လီၤ ယသးလ၊ယမ့ၢ်ဖျိထိၣ်ကွီဒီးကကဲဒၣ်ကွီသရၣ်မှၣ်လီၤ.တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒၣ်ထဲအံၤခီဖျိဒိၣ်ထိၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒ်အံၤအယိလီၤ.

စးထိၣ်လ၊ယဒိၣ်ထိၣ်လံၤလံၤ ဒ်ယမ့ၢ်ပိၣ်မှၣ်တဂၤအသိး ယတူၢ် ဘၣ်လ၊ယတပလၢ်ဘၣ်တၢ်တုၤသိးထဲသိးနီတဘျီဒီးယသ့ၣ်ညါ လ၊ တၢ်တထဲသိးတုၤသိးသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲလ၊ ပသိးပကျါ ထိဘိနၣ်လီၤ.တၢ်တတုၤသိးထဲသိး,တၢ်နီၤဖးတၢ်အဒူၣ်အဆ၊အတၢ်တဲ လ၊ ပှၢတဲလ၊ ဘၣ်ယၤတမှၣ်ဘၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲအါမးဘၣ်ဆၣ် ယတသ့ၣ်ညါလ၊ ယကဘၣ်မၤဆ၊ကဒါ,တြီဆ၊ကဒါက့ၤယဲဒ်လဲၣ်ဘၣ် နၣ်လီၤ. အဒိ/ပှၢတဲပှၢလ၊ "ပိၣ်မှၣ်နၣ် တလိၣ်လ၊ ကဘၣ် အိၣ်ကွီတီၤထိထိဘၣ်,ခီဖျိအဝဲသ့ၣ်ကဟ်အဝၤဒီးအဝၤကဘၣ်လှ၊ အိၣ်အီၤအယိလီၤ. တူၢ်ဘၣ်တမှၣ်ဘၣ်ဆၣ် တဲဆ၊ကဒါက့ၤ တၢ် တသ့နီတ မံၤဘၣ်.ဒ်နၣ်အသိးဘၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်တၢ်လိၣ်ကွဲ ဒီးတၢ်မၤအါမံၤ လ၊ပိၣ်မှၣ်လိၣ်ကွဲတနၣ်, မၤဝဲတနၣ်ဘၣ်နၣ် အိၣ်ဝဲ ဒၣ်လ၊ပသိးပကျါနၣ်လီၤ.အဒိ/တၢ်ထူဖျၣ်ထူနၣ်ပအဲၣ်ဒီးလိၣ်ကွဲ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၣ်တအိၣ်လ၊ပဂီၢ် လ၊ပ က လိၣ်ကွဲ ဘၣ်ပဝဲ ဒၣ်နၣ်ဘၣ်. ဖဲနၣ်အဆ၊ကတိၢ် ပတန်ၢ်ဟူ ဘၣ် စ့ၢ်ကီး ကညီပိၣ်မှၣ်ကရၢနီတဘျီဘၣ်.

ဘၣ်ဆၣ်တုၤယကဲထိၣ် ပှၢဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတစုဒီးဖဲယအိၣ် ကွီဖျိ ထိၣ်ဝံၤအလိၢ်ခံကညီပိၣ်မှၣ်ကရၢခိၣ်နၢ်အကျါတဂၤဟဲ ထံၣ်လိၣ်ယၤဒီးကွဲမှၣ်ယၤလ၊ယကမၤသကိးတၢ်ဒီးကညီပိၣ်မှၣ်ကရၢ ဒီး တဲယၤ လ၊ ယကထိၣ် ဘၣ်တၢ်မၤ လိနၣ် လီၤ. ယ ဆိ က မိၣ် လ၊ ယမ့ၢ်ထိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိနၣ် ယကသ့ၣ်ညါအါထိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အါ မးဒီးမၤစ၊လီၤယသးကသ့အမဲၣ်ညါ ယမၤစ၊စ့ၢ်ယသကိးဒီးပိၣ်မှၣ် အဂၤ လ၊အအိၣ်လ၊ဒဲကဝိၤဟူးသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့တမံၤမံၤ စ့ၢ်ကီး ဓါအယိ ယအၢ်ၣ်လီၤသရၣ်မှၣ်လ၊အဟဲတဲဘၣ်ယၤတဂၤနၣ် လ၊ ယကမၤသကိးတၢ်ဒီး ကညီပိၣ်မှၣ်ကရၢနၣ်လီၤ. လ၊တၢ်နၣ် အယိ ဖဲတၢ်မၤလိ အိၣ် လ၊ဒဲကဝိၤချ၊အဆ၊ကတိၢ်အဝဲကိးယၤဒီး မ၊ယထိၣ်တၢ်မၤလိ ဒ်ကညီပိၣ်မှၣ်ကရၢအ၁ၣ်စးတဂၤအသိးနၣ် လီၤ.တၢ်မၤလိအဆိကတၢ်လ၊ယထိၣ်ဘၣ်နၣ်မ့ၢ်ဝဲပိၣ်မှၣ်ခွဲးယၣ် ဒီးတၢ်တီခိၣ်ရိ၊်မဲနၣ်လီၤ. ယသးစဲယဲတၢ်မၤလိအံၤဒိၣ်မးလီၤ. နၢ်ဟူ ဘၣ်ယဲ ဒီ းမၤလိ ဘၣ်ယဲ ပိၣ်မှၣ်တၢ်ခွဲ းတၢ်ယၣ်တ ဘျီ ယိ ယသးစဲ ယဲ လ၊တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ,သူၣ်ပိၢ်သးဝးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ဒိၣ်မးအမဲၣ်ညါယသ့ၣ်ညါဘၣ်က့ၤယဲလီၤတံၢ်လ၊တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ,

ဘဉ်ဒိုဝဲယတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖဉ်နၢ်လီ၊.

စးထိဉ်မှၢ်တနံၤလၢ ယစးထိဉ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကညီပိာ်မှဉ် ကရၢ လံၤလံၤနၢ်ယနၢ်ဘဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ယထိဉ်ဘဉ်တၢ်မၤလိတ ဖဉ် ဒီးမၤအါထိဉ်ဘဉ်ယတၢ်သ့ဉ်ညါတဖဉ်အါမးလီ၊. တကးဒံး ဘဉ် နၢ်ဉ် ယရ္ဝလိာ်မှာ်လိာ်သးဒီး ကလုာ် ဒူဉ်တဖဉ် ဒီးနၢ် ပၢ်၊ အါ ထိဉ် ကၢ့စ့ၢ်ကီး ကလုာ်ဒူဉ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီးကညီဖိ တ ဖဉ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အဂ့ၢ်အကျိၤနၢ်ဉ်လီ၊.ယသ့ဉ်ညါအါထိဉ်ဘဉ်ကၢ့ၤပ ပှၤကလုာ်တၢ်တူၢ်ဘဉ်ခိဉ်ဘဉ်တဖဉ်ဒီးမၤလိသ့သးလၢကကတိၤ နၢ်ခဲးတၢ် လၢပှၤကလုာ်ဂီၢ်, ပိာ်မှဉ်အဂီၢ်, ဖိသဉ်အဂီၢ်, ပှၤဘဉ် ကီ ဘဉ် ခဲအဂီၢ်, ပှၤလီၢ်အိဉ်ကမံ့ဖိအဂီၢ် ဒီးပှၤလၢတူၢ်ဘဉ်တၢ်မၤဟး ဂီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢပယီၤသုးကလုာ်ဒိဉ်စိတဖဉ်အဂီၢ်နၢ်ဉ်လီ၊.

တၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ဘဉ်ယးပှၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ်, ပိာ်မှဉ်ခွဲးယာ်, ဖိ သဉ်ခွဲးယာ်,ပှၤထူလံၤဖိခွဲးယာ်,ဒီးဒံဉ်မိဉ်ကရၢ်စံဉ်ဒီးဖဲဉ်ဒရၢ်ဉ် ကီၢ် စၢဖြဉ်စ့ၢ်ကီး အါထိဉ်ဝဲ, တၢ်နၢ်ပၢ်အါထိဉ်ဘဉ်ယး ထံဂၤကီၢ် ဂၤဂ့ၢ်ဝိဒီးကီၢ်ပယီၤထံရၢ်ကီၢ်သဲးတဖဉ်စ့ၢ်ကီးအါထိဉ်ဝဲဒီးယသ့ ပဲာ်ထံနီၤဖးထံရၢ်ကီၢ်သဲး, ထံဂၤကီၢ်ဂၤဂ့ၢ်ဝိ, သ့တိခိဉ်ရိ၊်မဲတၢ်တ ကးဘဉ်တၢ်အဲဉ်ပှၤကလုာ်သး ဒီးတၢ်နၢ်ပၢ်ပှၤကလုာ်ဂ့ၢ်ဝိတဖဉ် အါထိဉ်ဝဲဒဉ်လၢယပူၤနၢ်ဉ်လီ၊. အယိဒီးလၢယနီၢ်တဂၤအဂီၢ်, ယ မိၢ် အိဉ်ဖျဉ်ထိဉ်ယၤဒ်ပှၤကညီတဂၤဒီးဒုးဒိဉ်ထိဉ်ယၤလၢနီၢ်ခိဒီး ဆၢယၤလၢတီၤကျိနၢ်ဉ်လီ၊.မ့မ့ၢ်လၢသးအတၢ်သ့ဉ်ညါအဂီၢ်လၢယ ဂီၢ် ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ မ့ၢ်မိၢ်တဂၤလၢ ဒုးကူဉ် သ့ ယၤဒီး ဟ့ဉ် ယၤ တၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ဒီးယဟ်အီၤဒ်အမ့ၢ်မိၢ်လၢတၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်တ တကပၤတဂၤနၢ်ဉ်လီ၊.

တမ့ၢ် ထဲယၤတဂၤဓိၤ ယဒိဉ်ထိဉ်အါထိဉ်လၢတၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်တ ကပၤခီဖြိယနုာ်လီ၊မၤတၢ်လၢကညီပိာ်မှဉ်ကရၢအယိနၢ်ဉ်ဘဉ်,ပှၤ ကိး ဂၤဒဲးလၢ အဟဲမၤသကိးတၢ်ဒီး ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢအံၤ နၢ်ဘဉ် တၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ်ဒ်သိးဒီးယၤ လၢက မၤလိအါထိဉ်တၢ်, သ့ဉ်ညါ နၢ် ပၢ်အါထိဉ်တၢ်, မၤသ့ဒိဉ်ထိဉ်အါထိဉ် ဘဉ်နီၢ်တဂၤတၢ် သ့တ ဘဉ် အါမး ဒ်သိးယၤအံၤ နၢ်ဉ်လီ၊. ထဲဒဉ်တမံၤလၢ က ဘဉ် ဂုာ်ကျဲ စး ဒီး သးအိဉ်, သးစၢ်ဆၢလၢ ကမၤလိအါထိဉ်ဘဉ်တၢ်နၢ်ဉ်လီ၊. တနံဉ် ဒီး တ နံဉ် ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ ဟ့ဉ်တၢ် သ့ဉ် ညါ နၢ်ပၢ်ဒီး ဒုး ကူဉ်သ့ကူဉ်ဘဉ်ထိဉ်ပိာ်မှဉ်တစ့ၤဂၤဘဉ်နၢ်ဉ်လီ၊.တမ့ၢ်ထဲပိာ်မှဉ် ဘဉ်. ဟ့ဉ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်အါမးဆူပှၤတဝ၊ဘဉ်ထွဲ ဘဉ် ယးအပူၤနၢ်ဉ်လီ၊.ပကဟ့ဉ်တၢ်အဒိတခါဖဲ ၂၀၁၉နံဉ် အတိၢ် ပူၤကညီပိာ်မှဉ်ကရၢဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢ်ဒီးတၢ်မၤလိဆူပှၤ(၈, ၁၅၅)ဂၤအအိဉ် ဒီးဟ့ဉ်တၢ်မၤစၢ်ဆူ ပိာ်မှဉ် (၅၇,၁၉၁)ဂၤ ဒီး ပိာ် ခွါ(၄၃,၇၂၁)ဂၤခဲလၢာ်(၁၁၀,၉၁၂)ဂၤအအိဉ်ဒီးအါနၢ်ဒံးအအံၤ တက့ၢ်နၢ်ဉ်လီ၊.တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်အစ့ၤဘဉ်.လၢကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ အယိကညီမှဉ်အါမးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်အါမးဒီးတနီၤကဲထိဉ်ခိဉ် နၢ်လၢပှၤတဝ၊အကျါဒီးလၢထံကီၢ်ပတီၢ်ဒီးတနီၤကၢ့ၤမၤကၢ့ၤတၢ်လၢ ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢပူၤဒ်ခိဉ်နၢ်တီခိဉ် ရိ၊်ဓဲ ဒီးမၤစၢ်မၤ ဘျုးဘဉ် ပှၤ က လုာ် အါမးနၢ်ဉ်လီ၊. လီၤဆီဒဉ်တၢ် ကညီပိာ်မှဉ်လၢ အတူၢ်ဘဉ် တၢ်မၤဆူဉ်မၤစိုးတဖဉ် ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢတိစၢ်မၤစၢ်ဒီးကတိၤနၢ် ခဲးတၢ်တကးဘဉ် အံးထွဲကွၢ်ထွဲဒီးမၤစၢ်ဘဉ်ဖိသဉ်, ပှၤဖၢစၢ်ဖိ တ ဖဉ်, ပှၤဆူးပှၤဆါ, မှဉ်ကမဲဖိဉ်ယဲ တ ဖဉ် အါ မးနၢ်ဉ်လီ၊. ကညီ ပိာ်မှဉ် ကရၢအံၤ စးထိဉ်အိဉ်ထိဉ်ကဲထိဉ်အသးနၢ်ဉ် ဘဉ်တၢ်သူဉ် ထိဉ် နၢ်ပှၤလၢတၢ်ပၢ်ဆၢအမိၢ်ဒီးခိဉ် နၢ်တဖဉ် ဒီးဆၢကတိၢ်အ ဝ နၢ်ဉ် ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ မၤဘျုးမၤဖြိဉ်ဘဉ်တၢ်ပၢ်ဆၢ လီၤဆီဒဉ်တၢ် သုးဖိသံဉ်ဖိတဖဉ်အါမးနၢ်ဉ်လီ၊.သတးဒီးခီဖြိကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ အယိကညီဖိအါမးလၢပှၤတဝ၊အပူၤနၢ်ဘျုးနၢ်ဖြိဉ်ဝဲတဆံးတစ့ၤ ဘဉ်နၢ်ဉ်လီ၊.

နမ့ၢ်မၤတၢ်လၢကညီပိာ်မှဉ်ကရၢတၢ်မၤအံၤ နတဒိးနၢ်ဘဉ် လါလဲ ဒီးတၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢ်အါလၢ်ကဲဉ်ဆိးဘဉ်.ဘဉ်ဆဉ်သ့ဉ်ညါနဲ့ဒဉ် လီၤ တၢ်တမံၤလၢ နတလီၤ ဒိဘဉ်ဝဲ နိတဘျိဘဉ် ဒီးအဒိဉ်ကတၢ် နကဒုးကူဉ်သ့ကူဉ်ဘဉ်ထိဉ် နနီၢ်ကစၢ် အသးဒီးမၤစၢ်မၤ ဘျုး ဘဉ် နပှၤကလုာ်အါမးနၢ်ဉ်လီ၊. လၢ(၃၅)နံဉ်အတိၢ်ပူၤ ကညီပိာ် မှဉ် ကရၢအံၤ မၤဘျုးဘဉ်ပှၤက လုာ်အါမးနၢ်ဉ်လီ၊. ဒီးနၢ်ဘဉ် စ့ၢ် ကီး တၢ်ပာ်ပနီဉ်အီၤလၢ ထံဂၤကီၢ်ဂၤပတီၢ် အိဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲ ဒဉ်နၢ်ဉ် လီၤ. နမ့မ့ၢ် ကညီ ပိာ် မှဉ် တဂၤ , နမ့ၢ်အဲဉ်ဒီးသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ် ဒီး အဲဉ် ဒီးမၤစၢ်နပှၤကလုာ်တဖဉ်ဒီး ဟဲပာ်ဖြိဉ်မၤသကိးတၢ်ဒီး က ညီ ပိာ်မှဉ်ကရၢတကၢ့ၢ်.လၢကညီပိာ်မှဉ်ကရၢနံဉ်ဆဲးဆၢ(၃၅)နံဉ် အံၤ ကွဲမှာ်ဘဉ်သုကိးဂၤဒဲးနၢ်ဉ်လီ၊. ဟဲမၤလိနၢ်ၢ်တၢ်လၢ တၢ်သ့ဉ် ညါအမိၢ်လၢအမ့ၢ်ကညီပိာ်မှဉ်ကရၢအအိဉ်နၢ်ဉ်တကၢ့ၢ်.

****

တ၅ါသ၊ှ၁်ယီ၊သ၁်

ပဇိ၁်ဆ၁်ရံ၁်ထူ

ယီ၊သ၁် မ့၁်သ့၁်ထူ၁်ဝ၁်ထူ၁်တကလုာ်လ၊ တ၁်သူ တ၁်သ၁်ခဲလ၊ာ်အကျါမ့၁်သ့၁်သူဝ၁်သ၁်တကလုာ်လ၊တ့၊ပသူ၁်လီ၊ အီ၊နှ၁်ပန့၁်အီ၁်က့၊အသ၁်,နှ၁်သူတ၁်ဆ၊ကတီ၁်အနံ၁်၇၀–၁၀၀ နံ၁်ယ၁်ယ၁်နှ၁်လီ၊.

ယီ၊သ၁်ဒီ၊အတ၁်ဘ၁်ဃ၊ဒီ၊တ၁်လဲာ်တ၁်ဆါ(တ၁်ဆါတ၁်မှ၊)

ယီ၊သ၁်မ့၁်တ၊သ၁်တကလုာ်လ၊ ပှ၊သူ၁်အီ၊ အါ လ၊ တ၁် အီ၁်တ၁်အီ အကျါဒ်အမ့၁်တ၁်မ၊အီ၁်ကိ၁်မ့၁်ဂ့၊,တ၁်ထ၊နှ၁်လ၊တ၁် သူ တ၁်အီ၁် (ကသူဟီ၁်ဘီ၁်) အကျါမ့၁်ဂ့၊ ဘ၁်တ၁်သူ အီ၊အါ မ၊ နှ၁် လီ၊. အယိကဲထိ၁်စ့ဟဲနှ၁်လ၊ ပှ၊သူ၁်ယီ၊သ၁်တဖ၁်အဂီ၁်ဒီ၊ ကဲထိ၁်တ၁်လဲာ်တ၁်ဆါလ၊ ပှ၊မ၊လဲာ်မ၊ကၫ၊တဖ၁်အဂီ၁်နှ၁်လီ၊. အယိပအဲ၁်ဒီ၊ဟံ၊နှ၁်တ၁်သူ၁်ယီ၊သ၁်ဒီ၊ဒုနဲ၁်ဖျါအါထိ၁်တ၁် သူ၁်ယီ၊သ၁်အဂ့၁်အကျိ၊ဒ်သိ၊ကကဲထိ၁်တ၁်သ့၁်ညါလ၊ပဂီ၁် နှ၁်လီ၊.

တ၁်လီ၁်တ၁်ကျဲလ၊အကြား၊ဒီ၊တ၁်သူ၁်ယီ၊သ၁်

တ၁်လီ၁်လ၊ အကြား၊ဒီ၊ တ၁်သူ၁်ယီ၊သ၁်နှ၁် ဂ့၊ ဒ်ဘ၁် ကဂ့၁်ကဘ၁်မ့၁်တ၁်လီ၁်လ၊အိ၁်ဘူ၊ဒီ၊ထံ,ကဘ၁်မ့၁်တ၁်ပ၊ခ၁်နှ၁် လီ၊. ယီ၊သ၁်အဲ၁်တ၁်လီ၁်ကိ၊ပူ၊, တလိ၁် တ၁်လီ၁် လီ၊ဆီ၎ သိ၊ သ့၁် သူဝ၁်သ၁်အထူ၁်တနီ၊နီ၊အသိ၊ဘ၁်. တ၁်လ၊အ လ၁်ဒ်ဘ၁် ကတ၁်နှ၁်မ့၁်ထံနှ၁်လီ၊.

တချ၊လ၊ ပကသူ၁်လီ၊ယီ၊သ၁်ဒ်၊ဘ၁်နှ၁် ပကဘ၁်ဆိကမိ၁် လီ၊ တံ၁်လီ၊ဆဲ၊ဘ၁်ဃ၊ တ၁်လီ၁်တ၁်ကျဲလ၊ မ့၁်ပကကကသူ၁် လ၊ ပ အိ၁်အီ၊လ၊ ဟံ၁်ဖိယီဖိအပူ၊ မ့တမ့၁် လ၊တ၁်လဲာ် တ၁်က၊အ ဂီ၁် နှ၁်လဲ၁်ဒီ၊ပကြား၊အိ၁်ဒီ၊ပတ၁်တိ၁်တမံ၊လ၊အလီ၊တ၁်လီ၊ဆဲ၊ နှ၁်လီ၊.

ယီ၊သ၁်အိ၁်ဝဲဒ၁်(၂)ကလုာ်လ၊အမ့၁်ဝဲ

၁.ယီ၊မှ၁်

မ့၁်ယီ၊သ၁်တကလုာ်လ၊ ပှ၊သူ၁်အီ၊လ၊ တ၁်မ၊အိ၁် ကိ၁်ဒီ၊ တ၁်ဖိ အိ၁်ကသူဟီ၁်ဘီ၁်တဖ၁်အဂီ၁်နှ၁်လီ၊. ယီ၊သ၁်တကလုာ်မ့၁် ယီ၊သ၁်လ၊အထူ၁်ဒ်,ထူ၁်ထိဒီ၊အနံ၁်အလါက၊ဂ့၊မ၊နှ၁်လီ၊. ပသူ၁်အီ၊တဘျီပအိ၁်ဘ၁်က့၊ဖျူ၊စိ၊နှ၁်လီ၊.ယီ၊သ၁်တကလုာ် အံ၊စ၊ထိ၁်လ၊ပသူ၁်လီ၊အီ၊တ့၊လ၊အသ၁်ထိ၁်နှ၁်ကသူတ၁်ဆ၊ ကတီ၁်၅–၇နံ၁်ဒီ၊ကသ၁်ထိ၁်ဝဲနှ၁်လီ၊. ယီ၊သ၁်တကလုာ်အံ၊ ပအီ အထံသ့ဓါ. ပအီသ့ဘ၁်ဆ၁် အထံဆ၊ကဘ၊ကဘ၊နှ၁်လီ၊. ယီ၊သ၁်တကလုာ်အံ၊ ပကဘ၁်သူ၁်စီ၊စု၊ဒီ၊ဟံ၁်ခ၁် မ့၁်လ၊အ ထူ၁်ထိ,အလ၁်ဒ်ကလီ၊တံ၁်ဘ၁်ဟံ၁်ခ၁်ဒီ၊ကလံ၊မ့၁်ဟဲဒ်ဒ်ဒ် အါအါနှ၁်ကက၁်လီ၊ဘ၁်ဟံ၁်ခ၁်နှ၁်လီ၊.

၂.ယီ၊အထံဆ၊ဒီ၊အထံနှ၊မှ

ယီ၊တကလုာ်အံ၊ ဆ၊ကတီ၁်ခဲအံ၊ ပှ၊သူ၁်အီ၊အါဒ်ဘ၁်မ၊ ဒီ၊မ့၁် ယီ၊ တကလုာ်လ၊အထူ၁်ဖု၁်,ပသူ၁်အီ၊တ့၊ပအိ၁်သ့နှ၁်ဟံ၊တ၁်ဆ၊ ကတီ၁်၃–၄နံ၁်ဒီ၊အဝဲဒ၁်ကသ၁်ထိ၁်ဒီ၊တ၁်လ၊အရ၊ဒ်ဘ၁်မ့၁်ဝဲဒ၁် အ ထံဆ၊ ဒီ၊အထံနှ၊မှဒီ၊မ့၁်ယီ၊သ၁်တကလုာ်လ၊ ပှ၊လဲာ်တ၁် ဆါ တ၁်သ့၁်တဖ၁်လိ၁်ဘ၁်ဝဲအါဒ်ဘ၁်မ၊ဒီ၊ကဲထိ၁်စ့ဟဲနှ၁်အကျိ၊လ၊ ဆ၊ ကတီ၁် ခဲအံ၊နှ၁်လီ၊. ယီ၊သ၁်တကလုာ်အံ၊ သ၁်ထိ၁် ကိ၊ဆ၊ က တီ၁် ဒီ၊ကဲထိ၁်တ၁်ဘျ၊တ၁်ဖြ၁်လ၊ ပှ၊သူ၁် ယီ၊သ၁် တက လုာ် အံ၊အဂီ၁်ဒ်ဘ၁်မ၊နှ၁်လီ၊.

တ၁်ယုထ၊ကွ၁်ထံယီ၊သ၁်အဖိလ၊အဂ့၊ကြား၊လ၊ပကသူ၁်အီ၊

တ၁်လ၊ပကဘ၁်ကွ၁်ထံမ့၁်ဝဲဒ၁်

၁. ယီ၊သ၁်အဖျာ၁်ကဘ၁်မ့၁် ယီ၊သ၁်လ၊ အလ၊အပ့၊ဒီ၊ တ၁်ဂံ၁် တ၁်ဘါတဒ်ဒ်တဆံ၊ဖဲအကြား၊နှ၁်လီ၊.

၂.ယီ၊သ၁်ဖိလ၊အမဲထိ၁်လံနှ၁် ကဘ၁် မ့၁်ယီ၊ သ၁်ဖိ အ ခ၁် ထံ၊ ဒ်ဒ်ဒီ၊အလ၁်လါဂ့၊,အယူ၊အယ၁်တအိ၁်အီ၊ဘ၁်.

၃. တ၁်လီ၁်လ၊ ပယုထ၊ယီ၊ဖိ ကဘ၁်မ့၁်တ၁်လီ၁်လ၊ ပနာ်နှ၁်အီ၊ သ့ ဒီ၊အိ၁်ဒီ၊တ၁်ဒုလ၊လ၊အဘ၁်ဂ့၁်ဘ၁်ကျိ၊

တ၁်ကတ၁်ကတီ၊တ၁်ပူ၊လ၊ကသူ၁်ယီ၊သ၁်အဂီ၁်

ဒ်သိ၊ယီ၊သ၁်ဖိလ၊ ပသူ၁်လီ၊ကဒ်ဒ်ထိ၁်ချ ချ နှ၁် ပကဘ၁် က

တဲာ်ကတီၤတၢ်ပူၤလၢပကသူ့ဉ်လီၤယီၤသဉ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ဝဲဒဉ်–

၁. တၢ်ပူၤလၢပခူ့ဉ်လီၤအီၤကဘဉ်လဲၢ်ခံပျၢ်ကဝီၤကျိၤဒီး တၢ်ပူၤကဘဉ်ယိာ်ဖဲဒဉ်တပျၢ်ကဝီၤကျိၤနၣ်လီၤ.

၂.ယါယှာ်တၢ်အ့ဉ်ယ့ဒီးဟီဉ်ခိဉ်,တ့ၢ်လီၤအီၤလၢတၢ်ပူၤလၢ ပခူ့ဉ်လီၤယာ်နၣ်တုၤအပဲၢ်တက့ၢ်.

၃.ကတဲာ်ကတီၤလိၢ်ဘိမ့တမ့ၢ်ထိနီၤအဘ့ဉ်သအိလၢပကဟ်လီၤ အီၤလၢယီၤသဉ်ဖိအထူဉ်ခိဉ်ထံးနၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သူ့ဉ်လီၤယီၤသဉ်ဖိလၢ အဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ကျိၤဒ်သိးယီၤသဉ်ဖိလၢ ပသူ့ဉ်ကဒိဉ်ထိဉ်ခ့ၣ် ခ့ၣ် နၣ်ပကဘဉ်သူ့ဉ်အီၤဒ်အံၤလီၤ.

၁. သူ့ဉ်လီၤယီၤသဉ်ဖိလၢပကတီၤဟ်အီၤ, ယီၤသဉ်ဖိအထူဉ်နၣ် ပကဘဉ်ဟ်အီၤအခိဉ်ထံးဘူးဒီးမ့ၢ်ဟဲထိဉ်တကပၤနၣ်လီၤ. တုၤအထူဉ်ဒိဉ်ထိဉ်တဘျိနၣ် အထူဉ်ခိဉ်ထံးကဒိဉ်ဒီးယုအိဉ် အဆဉ်ညီဒီးဒိဉ်ထိဉ်ခ့ၣ် နၣ်လီၤ.

၂.လၢအသဉ်အလိၤအဂ်ၢ်မ့ၢ်အိဉ်ပကဘဉ်သ့ဉ်တဲာ်အဂ်ၢ်လိၢ်လံၤ ခဲလာ်တချုးလၢသူ့ဉ်လီၤဒ်းဘဉ်နၣ်လီၤ.

၃.တဘဉ်သူ့ဉ်လီၤယိာ်လဲာ်တဂ့ၤ.ဖဲပသူ့ဉ်လီၤအခါနၣ်ပကဘဉ် မၤဘၢအသဉ်ထဲဖးဖိတတ်နၣ်လီၤ.နမ့ၢ်သူ့ဉ်လီၤယိာ်ဒီးဟ်ဘၢအ သဉ်ခဲလာ်နၣ်နယီၤသဉ်ဖိဒိဉ်ထိဉ်ကနီ၎ၢ်ဝဲဒဉ်ဒီးအသဉ်တအါဝဲ ဘဉ် နၣ်လီၤ. အယိပကဘဉ်ဟ်သူ့ဉ်ဟ်သးလၢ ပသုတဝဲဘၢ အခိဉ်ထံးတဂ့ၤအဂိၢ်နၣ်လီၤ.

၄. တုၤပသူ့ဉ်လီၤဝံၤဒီး ပကဘဉ်ဟံးနၣ်တၢ်အ့ဉ်, ဟီဉ်ခိဉ်ခ့ၣ် သ့ဉ် တဖဉ်ဒီးတ့ၢ်လီၤလၢအခိဉ်ထံးဒီးမၤဘၢကၤ့ၤအီၤလၢလိၢ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိနီၤအဘ့ဉ်သအိသ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤနၣ်လီၤ.

၅. ဘိလိၤနၣ်အထံတုၤအဘဉ်စိဉ်ခဲလာ်ကိးမ့ၢ်နံၤမ့တမ့ၢ် ဖဲပထံဉ် လၢအထူဉ်ယ့ထိအဆၢကတိၢ်နၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤအံးကၤ့ၤကွၢ်ကၤ့ၤယီၤသဉ်လၢပသူ့ဉ်လီၤအီၤ

၁.ထံမ့ၢ်တၢ်လိဉ်ကတၢ်လၢယီၤသဉ်အဂိၢ်

၂.ဟီဉ်ခိဉ်ခ့ၣ်,တၢ်အ့ဉ်တၢ်ဆံဉ်လၢယီၤသဉ်ဖိအဂိၢ်

၃.တၢ်မၤပျိနၣ်အနိဉ်လၢခဲဘၢယီၤသဉ်အခိဉ်ထံး

၄.ကွၢ်ထွဲဘဉ်ယးတၢ်ယူၤတၢ်ယၢ်လၢကဟဲအိဉ်အီၤ

၅.ကွၢ်ထွဲတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကဟဲဘဉ်အီၤ

၆.ကွၢ်ထွဲဘဉ်ယးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိသုတဟဲအိဉ်အီၤတဂ့ၤ

တၢ်တဖဉ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အရှဒိဉ်လၢတၢ်သူ့ဉ်ယီၤသဉ်အဂိၢ် ဒိဉ်မးလီၤ.

တၢ်မၤနၣ်ကၤ့ၤယီၤသဉ်အသူ့အသဉ်

ဒ်ပကွဲးတ့ၢ်အသိး ယီၤသဉ်အိဉ်ဝဲ (၂) ကလုာ်လၢအမ့ၢ် ယီၤမ့ၢ်ဒီး ယီၤထံဆၢနၣ်မူနၣ်လီၤ.

၁.ယီၤမ့ၢ်နၣ်အထူဉ်ဒိဉ်, ကသဉ်ထိဉ်အဂိၢ် ကသူတၢ်ဆၢကတိၢ်ယံာ်၅နံဉ်တုၤဖိနံဉ်နၣ်လီၤ.

၂. မ့မ့ၢ်ယီၤအထံဆၢဒီး ယီၤထံနၣ်မူနၣ် သူတၢ်ဆၢကတိၢ် ၃နံဉ် တုၤ ၄နံဉ်ဒီးကသဉ်ထိဉ်ဝဲဒဉ်နၣ်လီၤ.

ဘဉ်ယးပကမၤနၣ်ကၤ့ၤယီၤမ့ၢ်နၣ်တုၤအဘ့ဉ်ယ့မးပကဘဉ် ဒ့ကၤ့ၤအီၤ ဒီးအါတက့ၢ် ပဆါဒီဖျၢ်အီၤနၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ် ယီၤထံဆၢ ဒီး အထံနၣ်မူနၣ် ပဒ့ကၤ့ၤအီၤဖဲအကပျၢ်ထိဉ်နၣ်လီၤ. အါတက့ၢ်ပၤ့ၤဆါအီၤဒီးအထံနၣ်လီၤ. ဆၢကတိၢ်ခဲအံၤ အါတက့ၢ် ပထံဉ်လၢ ပၤ့ၤသူ့ဉ်ယီၤသဉ်လၢ အထံဆၢဒီးအထံနၣ်မူတဖဉ် အါနၣ်ဒ်ၤ ယီၤမ့ၢ်တက့ၢ်နၣ်လီၤ.

ပၤ့ၤလၢအဲဉ်ဒ်ၤသူ့ဉ်ယီၤသဉ်တဖဉ်ဂ့ၤလၢပယုသ့ဉ်ညါတၢ် သူ့ဉ် ယီၤ သဉ် အဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတချုးလၢ ပသူ့ဉ်ယီၤ သဉ် ဒ်ၤဘဉ်နၣ်လီၤ.

ပဒိဉ်ဆဉ်ရံဉ်ထူ
ဝ့ၢ်မ့ၢ်ယူဉ်/ကိၢ်ကျိဉ်တဲာ်

****

နၣ်ၤကမ့ဲ

ထီးသိထံ

မ်ၢ်တဂၤ ကတီၤယာ်ဝဲထီးသိထံတကိဘဉ်တကိလၢ ကခွဲဉ်အိဉ်တၢ်တဘျိတခိဉ်အဂိၢ်လီၤ.ဖိခွါတဆံနံဉ်ဖိတဂၤ ကၤ့ၤစိာ်ထီးသိထံ အံၤ လၢ အဒးပူၤတကိအယိအမ်ၢ်ဖုးဘဉ်မးအသးလီၤ.

မ်ၢ်–ဖိခွါနကမၤမနုၤလဲဉ်.တၢ်နၣ်ထီးသိထံ,နကအိဉ်ဘဉ်ဘဉ်ဖုးအီၤနိဉ်.

ဖိခွါ–ယသ့ဉ်ညါဒါခိမိမိ,ယကမၤတၢ်အိဉ်,ယကဟ်ကွၢ်အီၤ.....

မ်ၢ်–နကမၤမနုၤလဲဉ်.တဂ့ၤတဝါနကဟ်ကွၢ်အီၤဘဉ်လဲဉ်.

ဖိခွါ–ဂိၤခိနၣ်ယကကွၢ်အီၤ, ထီးသိထံမ့ၢ်လီၤသကၤနၣ်ယလဲၤဆုကို ယကဘဉ်ကၤဆ့ကၤကလၢၤ,မ့ၢ်တလီၤသကၤဘဉ်တခီတလိဉ်ယ ကၤဆ့ကၤကလၢၤဘဉ်"တၢ်အံၤတၢ်အံၤ...

ပထိုးသဉ်တိၢ်ခွဲဉ်သိ

နီနီလၢဖဉ်ကပူၤ

တဘျီနီနီလၢဖဉ်ကပူၤလဲၤဟးလၢကညီနူသဝီတဖျၢဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. လဲၤထိဉ်တုၤပှၤဟံဉ်တဖျၢဉ်ဒီးမ့ၢ်လၢအဲဉ်ဒီးအိဉ်မ့ၤဒိဉ်မးအယိခိုးတၢ်ဆၢကတိၢ်လၢပှၤကဖိတၢ်လၢအသိတချုးလၢၤဘဉ်. နီနီလၢဖဉ်ကပူၤတဲအီၤလၢကအိဉ်တၢ်ဒ်အအိဉ်ဟ်အသိးနၢ်ဉ်လီၤ. အိဉ်ဒဉ်မ့ၤ တခွးဒီး ပထိုးသဉ်တိၢ်ခွဲဉ်သိ (ပထိုးသဉ်ကျိ2ဉ်) တခွးနၢ်ဉ်လီၤ. နီနီလၢဖဉ်ကပူၤ ဟ်လီၤထၢဉ်ဝံၤ သ့စုဒီးအိဉ်မ့ၤတဘျီယိလီၤ. ဝံဉ်ဒိဉ်မးဘဲဒိဉ်မးအယိတုၤအိဉ်မ့ၤဝံၤဒီးနီနီလၢဖဉ်ကပူၤသံကွၢ်ဟံဉ်ကစ်လၢမ့ၢ်အခွဲဉ်ဝဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်အဂ့ၢ်ဒီးကွဲးလီၤဟ်ဖျါထိဉ်ခဲအံၤဒ်ဟံဉ်ကစ်တဲဝဲအသိးနၢ်ဉ်လီၤ.

၁.ပထိုးသဉ်တကဒိဉ်(တကဲၢ်)
၂.မိၢ်ဂံၢ်သံသိတစ့ၤ
၃.ထိုးဘ့ဉ်ယ့တဘိဉ်(တဘိဉ်တဆံ)
၄.ပသၢဝါ
၅.အံသဉ်,တၢ်ဖိဆၢ,သဒိဉ်အုဉ်,သိ,သယိကမ္ဂဉ်,တၢ်နၢမ္ဂဒိုးချိထိဉ်ပထိုးသဉ်တုၤအကဘုးတကွ့ၢ်.ဖဲနချိပထိုးသဉ်အဆၢကတိၢ် နၢ်ဉ် တိၢ်လီၤယာ်မိၢ်ဂံၢ်သံသိ, ပသၢဝါ, သဒိဉ်အုဉ်ဒီး ထိုးဘ့ဉ်ယ့ ဘျဲးဘျဲးဝံၤဘျၢ်ထိဉ်ယာ်အီၤလၢ ခွးကဆ့ီတ ဘ့ဉ် အ ပူၤ တကွ့ၢ်.ပထိုးသဉ်မ့ၢ်ကဟ်လံဒီးဘျၢ်ထိဉ်ကၢ့ၤအီၤဒီးတိၢ်ဘျဲးစ့ၢ်ကီးအီၤတကွ့ၢ်.တလိဉ်အဘျဲးဒိဉ်ဒိဉ်ဘဉ်.ဒ်ထိဉ်သပၢၤမီခဉ်,လူလီၤသိ ဖိတစဲးတုၤသိမံထိဉ်လံဒီးထၢနၢ်လီၤမိၢ်ဂံၢ်သံသိ, ပသၢဝါ, သဒိဉ်အုဉ်ဒီးထိုးဘ့ဉ်ယ့လၢနတိၢ်ဘျဲးအီၤဒီးသယိကမ္ဂဉ်ဖိတစဲးတကွ့ၢ်. ခိုးတစ်ၢ်ဖိတုၤအနၢမ္ဂထိဉ်လံဒီး ထၢနၢ်လီၤပထိုးသဉ် လၢနတိၢ် ဘျဲးအီၤနၢ်ဉ်ဒီး အံသဉ်,တၢ်ဖိဆၢ ဖဲအ[illegible]ၤဒီးခွဲးခွးအီၤ တုၤအဘဉ် လိ်အသးတကွ့ၢ်. နတၢ်နၢမ္ဂလၢအမ့ၢ်ဟုပိ်ာ် (နဉ်နဉ်ပ့ဉ်) မ့ၢ်အိဉ်ဒီးနဆ့ီ လီၤထၢနၢ်လီၤတစဲးသ့ ဘဉ်ဆဉ်မ့ၢ်တအိဉ်နၢ်ဉ်တလိဉ်နထၢနၢ်ဘဉ်.ဘျၢ်လီၤကၢ့ၤပထိုးသဉ်အခွဲဉ်အံၤဒီးဘုးလီၤ မ့ၤကိ1ၢ်ကိ1ၢ်သ့ဲသ့ဲ ဖိတခွးတကွ့ၢ်. အိဉ်မ့ၤတခီခီ, အိဒီးလာ်ဖးထံ ဖိ ခီခီကမ့ၢ်တၢ်လၢအဝံဉ်ဝဲဘဲဝဲဒိဉ်မးနၢ်ဉ်လီၤ.တကီတခဲဘဉ်. နမ့ၢ်အိဉ်ဘဉ်လံတခီတလိဉ်နမၤကွ1ၢ်လၢၤဘဉ်.နမ့ၢ်တအိဉ်ဘဉ်ဒ်းတခိနမၤကွ1ၢ်ကွ1ၢ်ဒီးအိဉ်ကွ1ၢ်ကွ1ၢ်တဘျီသၢဉ်.

****

နိုနိုဆာတကွာ်ကဟ်နတာ်သံကွာ်နိုတဘျီဘ၁်.
ကဖးနတာ်သံကွာ်ဒီးစံးဆာနၤအခ့ၤကတာ�griလီၤ.
တာ်ဒ့ၣလီၤတာ်သံကွာ်နှ၁်မ့ာ်နမ့ုနဒါ
တာ်စံးဆာတာ်သံကွာ်နှ၁်မ့ာ်နိုနိုဆာအမ့ုအခါ

ဆု/

နိုနိုဆာ

လၢဟံ၁်တဖျာ၁်ဒီးတဖျာ၁်အပူၤ,တၢ်ကရၢကရိတခါဒီးတခါအပူၤပိ၁်မှ၁် (မိၢ်) ဒီးပိ၁်ခွါ (ပၢ်) နှ၁်အရှဒိ၁်ဖဲလဲ၁်တခါလဲ၁်.ပကဘ၁်ဟ်ကဲအီၤဒိ၁်ဖဲလဲ၁်တခါလဲ၁်. လၢ–ဒ့ဖိဆံး

ဒ့ဖိဆံး,တချုးလၢနိနိဆၢဟ့၁်နၤတၢ်စံးဆၢလၢပိ၁်မှ၁်ဒီးပိ၁်ခွါအရှဒိ၁်ဖဲလဲ၁်တခါ,ပကဘ၁်ဟ်ကဲအီၤဖဲလဲ၁်တခါနှ၁် ဝံသးစူၤစံးဆၢဆိ နိနိဆၢလၢနမဲ၁်ချံအစ့၁်ဒီးအထွဲနှ၁်နအရှဒိ၁်လၢနဂီၢ်ဖဲလဲ၁်တဖျာ၁်ဒီးနဘ၁်ဟ်ကဲအီၤဒိ၁်ဖဲလဲ၁်တဖျာ၁်တက့ၢ်.

****

ဆု/

နိုနိုဆာ

ယဟ်လီၤယသးလၢ တုၤမ့ၢ်ယသးနံ၁်ပဲ့ၤထိ၁် သၢဆံနံ၁်နှ၁် ယကဒိးတ့ဒိးဖျိယသးလီၤ. ဘ၁်ဆ၁်ခဲအံၤယသးနံ၁်အိ၁် သၢ ဆံယၢ်နံ၁်လံဘ၁်မနုၤအယိယတဖျိဒံးယသးလဲ၁်.သးထိ၁်ယၤလၢယတၢ်သံကွၢ်အံၤအယိတဂ့ၤနိ၁်. လၢ–ဒ့မှ၁်ဖိ

ဒ့မှ၁်ဖိ, နဟ်လီၤနသးလၢနကဖျိနသးဘ၁်ဆ၁်မ့ၢ်လၢနတဖျိဒံးနသးဘ၁်အယိ နတဖျိဒံးဘ၁်နသးဘ၁်နှ၁်လီၤ. သးထိ၁်စ့ၢ်ကီးယၤ လၢယတၢ်စံးဆၢဖိအံၤအယိတဂ့ၤနိ၁်.

****

ဆု/

နိုနိုဆာ

ယလီၤဘ့ၣ်းမးလၢယန်ၢ်ဟူဘ၁်တၢ်အ့၁်လိ၁်ဆိးက့,တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်သ့ဲ၁်တၢ်စီၤ,တၢ်နးတၢ်ဖြ၁်လၢဟိ၁်ခ၁်အံၤအကစိ၁်ကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးအ ယိလီၤ.တၢ်သ့၁်တဖ၁်အံၤဒ်သိးယသုတန်ၢ်ဟူဘ၁်လၢတဂ့ၤအဂီၢ်ယကဘ၁်မၤဒ်လဲ၁်.တၢ်သ့၁်တဖ၁်အံၤကကတၢ်ကွံ၁်ဝဲအခါဖဲလဲ၁်. လၢ–အဲ၁်တၢ်မှ၁်

အဲ၁်တၢ်မှ၁်,နမ့ၢ်တအဲ၁်ဒီးကန၁်တၢ်သ့၁်တဖ၁်အံၤဒီးဝံသးစူၤတဘ၁်သူနန်ၢ်လၢ နကကန၁်တၢ်သ့၁်တဖ၁်အံၤအဂီၢ်တဂ့ၤ.တၢ်သ့၁်ဘ ဖ၁်အံၤကကတၢ်ကွံ၁်ဝဲဖဲဟိ၁်ခ၁်အစိၤကတၢ်ကွံ၁်ဝဲဒ၁်နှ၁်လီၤ.

****

ဆု/

နိုနိုဆာ

ခ၁်နၢ်တနီၤနီၤ ဖိလံၤကတိၤဒုဉ်ဒ့ဉ်စံးအၢအီၤ လၢ (Facebook) ပူၤအကလ၁်ကလ၁်ဘ၁်ဆ၁် တတဲ့ဆၢဝဲတၢ်နီတမံၤ, နဘ့ီ ကၢ့ၤ စ့ၢ် ကီးအသးနီတကလ၁်တခါအံၤမ့ၢ်ပကဘ၁်ထံ၁်ကၢ့ၤအီၤဒ်လဲ၁်. လၢ–တၢ်ခူသူ၁်ဖိ

တၢ်ခူသူ၁်ဖိ,ပှၤလၢအကတိၤဒုဉ်ဒ့ဉ်စံးအၢတၢ်တဖ၁် အိ၁်ဖျ၁်လီၤပ၁်ယှ၁်ဝဲအယိအကတိၤဒုဉ်ဒ့ဉ်စံးအၢတၢ်လီၤ.ပှၤလၢတတဲ့ဆၢတၢ်နီတ မံၤဒီးတဘ့ီကၢ့ၤအသးနီတကလ၁်ဘ၁်တဖ၁်စ့ၢ်ကီးအိ၁်ဖျ၁်လီၤပ၁်ယှ၁်ဝဲအယိတတဲ့ဆၢတၢ်နီတမံၤဒီးတဘ့ီကၢ့ၤအသးနီတကလ၁်ဘ၁် နှ၁်လီၤ.နဲ့နကထံ၁်အီၤဒ်နထံ၁်အသိးသ့ဝဲခီဖျိနအိ၁်ဖျ၁်လီၤပ၁်ယှ၁်ဒီးမ့ၢ်နှ့ဆၢ၁်လၢနတြီဆၢအီၤတသ့ဘ၁်တခါအယိလီၤ.

****

ဆူ/

နီနီဆၢ

ဖိတဖၣ်အမိ၊်အပါ်အ့ၣ်န့ၣ်အီၤနၣ်ဘၣ်အီၤတမှာ်ဘၣ်ဆၣ် တုၤမ့ၢ်အကဲထိၣ်မိ၊်ပၢ်နၣ် အအ့ၣ်န့အဖိလီၤ. ပျၢ် တ ဖၣ်အခိၣ် အ နၢ် ကလာ်အီၤတူၢ်ဝဲတနၣ်ဘၣ်ဆၣ်တုၤအကဲထိၣ်ခိၣ်နၢ်ဒီးကလာ်အပျၢ်တဖၣ်လီၤ.ဘၣ်မနုၤအယိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်မၤအသးလဲၣ်.

လၢ–ပှၤအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်တဂၤ

ပှၤအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်တဂၤ,မ့ၢ်လၢအတမ့ၢ်လၢဖိဒီးမ့ၢ်မိ၊်ပၢ်အယိအ့ၣ်န့အဖိဒီးမ့ၢ်လၢအတမ့ၢ်လၢပျၢ်ဒီးမ့ၢ်ခိၣ်နၢ်အယိကလာ်အပျၢ်လီၤ.

****

ဆူ/

နီနီဆၢ

ဒိၣ်အိၣ်ဆါစူးကွံၣ်တဂၤဘၣ်တၢ်လိၣ်ဘၢလိၣ်ကွီ၊်အီၤဒီးဘၣ်ထိၣ်ဘၢထိၣ်ကွီ၊်ဘၣ်ယးတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်မၤသံမၤဝီအဂ့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်ဘၣ်မနုၤအယိတဘြီက့ၤတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢထံလီ၊်ကီ၊်ပူၤပျဲဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ်အိၣ်ဒံးလၢအထံလီ၊်ကီ၊်ပူၤလဲၣ်.

လၢ–ဒ့မှ်ညီညီ

ဒ့မှ်ညီညီ,မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ပှၤတကလှာ်ယီဒီးအပၢ်,အပၢ်အသ့ံၣ်အိၣ်လၢအပူၤပျဲၤပျဲၤ,တပျံၤဘၢတပျံၤကွီ၊်ဒီးအဲၣ်ဒီးထိၣ်ဒံးဝဲဆူညါရ့ၢ်ရ့ၢ်အယိနၣ်လီၤ.

****

ဆူ/

နီနီဆၢ

ကညီဖိအကျါ ပှၤလၢအဂ့ၤဝဲလၢ ပကယုထၢထိၣ်အီၤလၢခိၣ်လၢန၊်နၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကီးဓါ. ဒ်သိးပကမၤနၣ်ပခိၣ်ပန၊်လၢအဂ့ၤအဂီ၊် ပကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်. လၢ–ပှၤတဂၤ

ပှၤတဂၤ,ပှၤလၢအဂ့ၤလၢနဟ်ပနီၣ်လၢ နကယုထၢထိၣ်အီၤလၢ ခိၣ်နၢ်နၣ် မ့ၢ်ပှၤဒ်လဲၣ်တကလှာ်လဲၣ်. ခိၣ်နၢ်အဂ့ၤတဂၤအလှ၊်အ လ၊် လၢ နဟ်ပနီၣ်အီၤအံၤ မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒီးနၤဒီး ပယုထၢပှၤဂၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဆၣ် ကအိၣ်ဒံးဝဲလၢနၤတဂၤနၣ်လီၤ. ဒ်သိးပ ကမၤ နၣ် ပ ခိၣ် ပန၊် လၢ အဂ့ၤ အဂီ၊်ပကဘၣ်သူၣ်လီၤဆိတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါလၢပနီ၊်ကစ၊်ဒၣ်ဝဲအသိးအကျါနၣ်လီၤ.

****

ဆူ/

နီနီဆၢ

ကီ၊်သူလ့ၤထံကီ၊်ခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်သးပှၢ်ထိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်ဒီး ဘၣ်မနုၤအယိပပှၤကလှာ် တဒီးနၣ်ဘၣ်က့ၤလၢ အထံအကီ၊်, ကီ၊် သူလ့ၤအံၤနီတဘြီလၢဘၣ်လဲၣ်.မ့ၢ်အလိၣ်လၢထံကီ၊်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်အံၤအယိဓါ.မ့တမ့ၢ်လိၣ်လၢတၢ်မနုၤအယိလဲၣ်.

လၢ–ကီ၊်သူလ့ၤဖိ

ကီ၊်သူလ့ၤဖိ,ပှၤတဂၤ မ့ၢ်စံးလၢ အဒုးအဒုၣ်အဒါဘၣ်ဆၣ် ကိးမှ၊်နံၤဒဲးမ့ၢ် သူၣ်ဟ့သးဟ့,ဝဲာ်အၢဝဲာ်သီ,ဆိၣ်အၢဆိၣ်သီ ဒၣ်အပှၤကလှာ် (အခိၣ်အန၊်) နၣ် တၢ်သူၣ်ဟ့သးဟ့,တၢ်အၢတၢ်သီဒီး တၢ်ဆိၣ်အၢဆိၣ်သီသ့ၣ်တဖၣ် တဘၣ်အဒုၣ်နဒါနီတဘြီဒီး ကဘၣ်ဒၣ် အပှၤကလှာ်(အခိၣ်အန၊်)ထီဘိအယိဒီးနၣ်က့ၤဝဲတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဝါလၢအမ့ၢ်ကီ၊်သူလ့ၤအံၤတသ့ဘၣ်နၣ်လီၤ.

****

ဖိုင်ယဲ့ဆဲခိုင်ဆူ ကသံ်သရှ၊်ဖးခိုင်

ဇံဇံမှ၊်

စီးထူထူ မ့၊်ဖိုင်ယဲ့ဖိတဂၤ လၢကညီကိ၊်စဲ့၊ တ၊်ပၢ်၊ ဆၢလိ၊် ကဝီး၊ သဝီဖိဆံးဆံးဖိတဖျၢ်အပူၤန့ၣ်လီ၊. အပၢ်မ့၊် ကညီသုးဖိတဂၤသံ သဒၣ်ကွံာ်အီၤခီဖျိတၢ်ဘၣ်ဒီးပယီၤသုးအကျိအယိ ဒီး အမိ၊်သံ သဒၣ်ကွံာ်အီၤခီဖျိတၢ်ညၣ်ဂိ၊်ခိုၣ်ဆါအယိန့ၣ်လီ၊. အဒီ ပှ၊်ဝဲ၊ တအိၣ် နီ တ ဂၤဒီး ကဲထိုၣ်ဝဲဖိယဲ့ဆဲခိုၣ်တဂၤ ဖဲအမ့၊်ဒံး ပှၤ လ့ဲ၊် နံၣ် ဖိတဂၤ အ ဆၢ ကတိ၊်နၣ်လီ၊. ခီဖျိတၢ်ဆိုၣ်ဂ့ၤဆိုၣ်ဝါ ဘၣ် အီၤအယိ ထံၣ်နၣ့၊်ဝဲ ပှၤ လ၊ ကမၤစၢၤအီၤဒီး ဆ့ၢအီၤဆူကျိ2ဆူကီၣ် လ၊ဝ့၊်ပူၤန့ၣ်လီ၊.

အဝဲလဲၤအိုၣ်လ၊ဖိုၣ်ယဲ့ဘီစ၊ၣ်, လ၊ဝ့၊်ဖိတဖျၢ်အပူၤဒီး ပှၤ ကွ၊်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အဲၣ်ဘၣ်အီၤခီဖျိ အဝဲမ့၊်ပှၤလ၊ တသီၣ် တ သဲ ဒီးန၊်လိၤဒိုၣ်မးအယိန့ၣ်လီ၊. ဖဲအထံၣ် ပှၤအိုၣ်ဒီးပှၤ မိ၊် ပှၤ ပ၊် ဒီး ပှၤကိးဘၣ်မိ၊်ကိးဘၣ်ပ၊်အဆၢကတိ၊်နၣ့ၣ် အဝဲသးသယှ၊် ဘၣ် အမိ၊် အပ၊်ဒိုၣ်မးနၣ့ၣ်လီ၊. အတ၊်ဆိကမိၣ်အါဒိုၣ်မးလ၊ ဘၣ် မ နုၤအယိ အမိ၊်အပ၊်ဘၣ်သံ့ဆိုဆိုဒီး အဝဲတကိးဘၣ် လ၊ၤအမိ၊် အ ပ၊် ဘၣ်လဲၣ်နၣ့ၣ်လီ၊. လ၊ဖိသၣ်တ၊်ဆိကမိၣ်အပူၤ အဝဲဆိ ကမိၣ် ဒၣ်ဝဲလ၊ခီဖျိကသံ့ၣ်သရှ၊်တအိၣ်, ခီဖျိကသံ့ၣ်ကသီတအိၣ် အယိ အမိ၊်အပ၊်ဘၣ်သံ့သဒၣ်အီၤနၣ့ၣ်လီ၊. လ၊တ၊်ဂ့၊်အံၤ အဝဲပ၊် လိၤအသးလ၊မု၊်တနံၤဒ်သိုးဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အမိ၊်အပ၊်သုတသံ သ ဒၣ်အီၤဆိုဆိုတဂ့ၤအဂိ၊်နၣ့ၣ် အဝဲကမၤစၢၤဝဲဒၣ်နၣ့ၣ်လီ၊. ဒ်သိုး ကမၤစၢၤဘၣ်ဝဲအဂိ၊်အဝဲပ၊်လိၤအသးလ၊တုၤမ့၊်အဖျိထိုၣ်ကျိ2နၣ့ၣ် ကမၤလိကသံ့ၣ်ကသီတ၊်မၤလိ, ကကဲထိုၣ်ကသံ့ၣ်သ ရှ၊်ဖးဒိုၣ် ဒီး ဟးကွ၊်ပှၤဆူးပှၤဆါလ၊ခိခိ ဒုသဝီသ့ၣ် တဖၣ်မၤစၢၤ ဖိသၣ် သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိုးအမိ၊်အပ၊်သုတသံ့ဆိုဆိုတဂ့ၤနၣ့ၣ်လီ၊.

စီးထူထူမၤလိတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်တုၤယီၤလ၊တီၤ ၓၢၣ်သးအပတီ၊်လံနၣ့ၣ်လီ၊. မ့၊်သပ့၊်ကတ၊်ဖိသၣ်လ၊နၣ်လိၤ, သး စ၊်လ၊ အသးဆးတဂၤနၣ့ၣ်လီ၊. ဒ်အတ၊်တိ၊်တ၊်ဆိကမိၣ်ဝဲအသိုး ကျဲးစးဝဲအဂ့ၤကတ၊်နၣ့ၣ်လီ၊. ဆ၊ကတီ၊်လ၊အိုၣ်ဒီးအီၤနၣ့ၣ် အဝဲဖးလံ၊်ဖးလဲ၊်လ၊သရှ၊်သိုၣ်လိအီၤတဖၣ်အမဲ၊်ညါ ယုဖးဝဲလံ၊်လ၊ လံ၊်ရိစ၊ၤလ၊အဘၣ်ယးဒီးတ၊်အိုၣ်ဆူၣ်အိုၣ်ခ့ျ, ကသံ့ၣ်ကသီတ ဖၣ်နၣ့ၣ်လီ၊. တသူဝဲ လီတဲစိ(Phone) ဒီးမၤလၢ်တ၊်ဆ၊ ကတီ၊် လ၊ ကလိ၊်ကွဲ (Game) မ့၊်ဂ့ၤ ကွ၊် ယူၣ်ထူး (YouTube) အဂိ၊်နၣ့ၣ်ဘၣ်. ကျိုၣ်ဖိစ့ဖိလ၊ မ့၊်ဒီးနၣ့၊်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်နၣ့ၣ် တသူဝဲခဲလ၊ၣ်ဘၣ်. သူဝဲ တဆံးတက့၊်ဒီးဟ်ယ၊်ဝဲလ၊ကသူဝဲလ၊ခံအဂိ၊်နၣ့ၣ်လီ၊. တရ့တံၤ ရ့ သကိးအါအါဂိ၊်ဂိ၊်ဒီး ဟးအိုၣ်ဟးအီ, သ့ၣ်ဖ့ံသးညီ ဒ်ပှၤဂ့ၤပှၤ ဂၤ သ့ၣ်တဖၣ်အသိုးနၣ့ၣ်ဘၣ်. တကူတကၤဂ့ၤဂ့ၤ၀ါ၀ါ ဆ့ၢ၂ၣ်ဆ့ၢ၂ၣ် ဘ့ၣ်ဘ့ၣ် ဒ်ပှၤတနီၤကူသိုးဝဲဘၣ်. တံၤသကိးအါဒံးအါဂၤ သးဟးဂီ၊ လ၊အတ၊်အိုၣ်မှုအယိ, ဆိကမိၣ်ဆံးအီၤဒီးတဲ့ဆူး တဲ့ဆါအီၤ ဒီး ဟ့ၣ်ကူ၂ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအီၤလ၊ ကအိုၣ်မှုဒ်ပှၤအိုၣ်မှု လ၊ဆ၊ကတီ၊် ခဲ အံၤအသိုးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတလှုၤအသးဒီးဒ်ကနၣ်မၤ ထွဲတံၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်အသးဘၣ်. အဝဲဟ်လီၤဇၣ်အသးလ၊ ကကျဲစးဝဲတုၤအတ၊်မ့၊်လ၊်တိ၊်ဟ်လ၊ပဲ့ၤအယိလဲၤဝဲကျဲဒ်သိုးအ ဝဲဟ်လီၤဝဲဒၣ်နၣ့ၣ်လီ၊.

အဝဲမ့၊်ပှၤလ၊အဟ်ဒိုၣ်တ၊်ဘူၣ်တ၊်ဘါ, ဒ်ကနၣ်ဟ်ကဲ သရှ၊်သမါ, ကျဲးစးတ၊်လ၊ အတ၊်အိုၣ်မှုအပူၤထီဘိအယိ တ၊် ဆိုၣ်ဂ့ၤ လ၊အဂိ၊်နၣ့ၣ် ဟဲဝဲတဆီဘၣ်တဆီနၣ့ၣ်လီ၊. အဂ့၊်အကျိၤ, အ ကစိုၣ်လ၊အမှ၊်တဖၣ် ဟူထီသါလီၤဒီး ဟူဘၣ် ဝဲလ၊ သ့ၣ် ခိုၣ် လ၊ အဖိတအိုၣ်လံၤတအိုၣ်နီတဂၤအန၊်ပူၤဒီး သ့ၣ်ခိုၣ် အံၤသး စ၊် ဆ၊ လ၊တ၊်ဂ့၊်အံၤ ဒီးအဲၣ်ဒိုၣ်ထံၣ်လိ၊် စီးထူထူအယိ ဘၣ်မ့၊်တနံၤ လဲၤဟးဝဲဒၣ်ဆူစီးထူထူအဘီစ၊ၣ်နၣ့ၣ်လီ၊. လဲၤထံၣ်လိ၊်သးဒီးပှၤ ဘၣ် မူဘၣ်ဒါတဖၣ်, ထံၣ်လိ၊်သးဒီး စီးထူထူ ကတိၤသကိး တ၊် ဝံၤကှ၊ၤကိုးအိုၣ်ဝဲစီးထူထူလ၊အဟံၣ်နၣ့ၣ်လီ၊.

စီးထူထူအတ၊်အိုၣ်မှုအပတီ၊်ဆိတလဲ ဘၣ်ဆၣ်အ

တ၊ဟ်သူ၏ဟ်သးလ၊အဂ့၊တဖၢ်နှ၏်တဆီတလဲ အသးနီတဘျီ ဘ၏. စိ၏ယာ်ဒၢ်အမံ၊လ၊အဂ့၊တဖျၢ်ထီဘိနှ၏်လီ၊. အိ၏်ဒီးသ့၏် ခိ၏် အံ၊ဒီး မ၊စ၊တ၊်ဒ်အမ၊ဝဲသ့အသးဒီး နှ၊်လိ၊ဒိ၏်မးအယိ သ့၏် ခိ၏်အံ၊ အဲ၏်ဘ၏်အီ၊, မ၊လ၊ပှဲ၊နှ၊်တ၊်လ၊အလိ၏်ဘ၏်ဝဲ တဖ၏်ခဲ လာ်ဆု၊အီ၊လ၊ ကျိတဆီဘ၏်တဆီ တုၤအဖျိထိ၏်တီ၊ထီကျိ, ဖျိ ထိ၏်ကသံ၏်ဖ့၏်စိမိ၊ဒီး ခဲအံ၊စီ၊ထူထူတမ့၊်လ၊ ဖိသ၏်စီ၊ထူထူ ဘ၏. ကဲထိ၏်က့၊ဝဲ ကသံ၏်သရ၏်ဖးဒိ၏် ဒီးကထိ၏် စီ၊ထူထူ လံ နှ၏်လီ၊. ဒ်အတ၊်တိ၏်တ၊်မ့၊်လ၊်အသးခဲအံ၊အဝဲအိ၊ထိ၏်ဝဲတ၊်မ၊ စ၊ အလိ၊်ခၢ၏်သးတခါဘ၏်ယး တ၊်မ၊စ၊ပှ၊ဖြိ၏်ဖိယာ်ဖိ, ပှ၊ဖိဒ်ဖိ သ၏်, မိ၊်ပ၊်ဒီး၊ကစ၊်ခ၏်ဖိတဖ၏်ဒ်သိ၊ဒူသဝိတ၊်အိ၏်ဆူ၏်အိ၏်ခ္ဆ ဒီး တ၊်အိ၏်မူအတီ၊ပတီ၊်ကလဲ၊ထိ၏်လဲ၊ထီအဂိ၊် ဒီး ဒ်သိ၊ဟ်၏် ဖ ယီဖိတဖ၏်ကအိ၏်ဘ၏်တပူ၊ယီယ်ာ်ယ်ာ်အဂိ၊်နှ၏်လီ၊.

တနံ၊ ပှ၊ဟ်း၊တ၊်ကစိ၏်တဖ၏်လဲ၊ဆူအတ၊်မ၊အလိ၊်ဒီး သမံထံ အီ၊လ၊ဘ၏်မနု၊အယိ အဝဲဘ၏်ကဲထိ၏်ကသံ၏်သရ၏်ဖး ဒိ၏်ဒီး အိ၊ထိ၏်ဝဲတ၊်မ၊စ၊လိ၊်ခၢ၏်သးအံ၊လဲ၏်ဒီး အဝဲ စံ၊ဘ၏်တဲ ဘ၏်ဝဲအဂ့၊်အကျိ၊တဆီဘ၏်ဆီဒီး စံ၊စ့၊် ကီ၊ဝဲ လ၊ "ဒ်သိ၊နတ၊် မ့၊်လ၊်တ၊်တိ၏်ဟ်ကလ၊ပှဲ၊အဂိ၊်နှ၏်ဟ်လီ၊နကျဲနသနူဒီ၊လဲ၊အီ၊ ဒ်နဟ်လီ၊အသိ၊တက့၊်.ဟ်လီ၊နဖီတ၊ဉ်ဒီ၊ကွ၊်စိတ၊်လ၊နဖီတ၊ဉ် အအိ၏်ထီဘိဒ်သိ၊နလဲ၊ကတုၤတက့၊်.ကွ၊်လ၊ကျဲဖီခ၏်ကျဲဖီလာ် တ ဂ့၊. ပတုာ်ကွဲာ်လ၊ကျဲဖးဖီတ ဂ့၊. ဂုၤက ဒါ က့၊လ၊နလိ၊်ခံတ ဂ့၊. အိ၏် ဒီ၊လှ၊် လ၊်သကဲ၊ ပတ်လ၊အ ဂ့၊ဒီ၊ ကျဲ၊ စ၊ တ၊်တက့၊်. ဒီက နှ၏် တ၊်တက့၊်. ဟ်ကဲတ၊်တက့၊်.နကတုၤလ၊ နတ၊်ပညိ၏် ဖီ တ၊ဉ် ဒီ၊ နကကဲထိ၏်ပှ၊လှ၊်ဒိ၏်မ့၊ဒိ၏် , ပှ၊ဖ၊ဒိ၏် တ ဂ၊သပှ၊် ကတ၊် နှ၏် လီ၊."

" မ်ဖိသ၏်ကိ၊ဂ၊ ကကဲထိ၏်ဘ၏်ပှ၊ ဖ၊ဒိ၏်သ့၏် တဖ၏် လ၊ထံ ကိ၊် ဒီ၊ပှ၊ကလှာ်ဂိ၊်တက့၊်."

****

ပှၤလၢအခ့ၢ်အမိၢ်အပၢ်အကလုၢ် ဒီးတခ့ၢ်အမိၢ်အပၢ်အကလုၢ်

ဖ်ဖ်

တ၊် စံ၊ဝဲတဘျီ လ၊ သဝိတဖျ၏်အပူ၊ နှ၏်ပှ၊ဒီသကိ၊ အိ၏်ဝဲ ခံဂ၊လ၊အမံ၊မ့၊်ဝဲစီ၊ထူလါတဂ၊ဒီ၊ စီ၊မ၊နှ၊တဂ၊နှ၏်လီ၊. အဝဲသ့၏်မ့၊်ပှ၊လိ၏်ဘီဘီ, သ၊စ၊် မ၊လိတ၊်လ၊တီ၊ခၢ၏် သ၊ကျိ၏်နှ၏် လီ၊.အဝဲသ့၏်အဲ၏်လာ်အသ၊ဒိ၏်မ၊ဘ၏်ဆ၏်ဟ်၏်ဖိယီဖိတ၊် အိ၏်မူဒီ၊တ၊်သိ၏်တ၊်သီနှ၏်မ့၊်တ၊်လ၊အလီ၊ဆီလာ်အသ၊ဒိ၏်မ၊ နှ၏် လီ၊. စီ၊ထူလါအဟ်၏်ဖိယီဖိနှ၏်ပှ၊လ၊တ၊်ခ၏် တ၊်ယ၊ဂ၊တ ဖ၏် ညီ နှ၊် ကိ၊အီ၊လ၊ တ၊်သိ၏်တ၊်သီအဟ်၏် ဒီ၊မ့မ့၊်စီ၊မ၊နှ၊အဟ်၏် နှ၏်ပှ၊ညီနှ၊်ကိ၊အီ၊လ၊တ၊်သဘ္ဆ အဟ်၏်နှ၏်လီ၊.

စီ၊ထူလါတဂ၊ဖဲအမ၊တ၊်တမံ၊လ၊်လ၊်, ဖဲအလဲ၊ တ ပူ၊ လ၊်လ၊်မ၊ဝဲဒ်တ၊်ဘ၏်အသ၊ဒ၏်ဝဲတသ့ဘ၏်.မ့တမ့၊်လ၊မိ၊်ပ၊်ပှ၊ ကွ၊် ထွဲဟ့၏်အခ္ဆဲ၊ဘ၏်ဒီ၊ တလဲ၊ဝဲတ မ၊ဝဲဒ် တ၊်ဘ၏်အ ကစ၊်ဒ၏် ဝဲအ သ၊ဘ၏်.ဒီကနှ၏်ဒီ၊ဒူ၊ဝဲမိ၊်ပ၊်အတ၊်ဟ်၊စုနဲ၏်ကျဲခဲ လာ်နှ၏် လီ၊. ပှ၊မ့၊်တဲဆါအီ၊ဒ်လဲ၏်ဒ်လဲ၏်လ၊ အမ့၊်ဗိ၏် ခ္ဆါလ၊ အလီ၊ ဗိ၏် မှ၏်, ဗိ၏်ခ္ဆါလ၊အနုၤသံတဂ၊ဘ၏်ဆ၏် တ္ဒု၊်ဝဲခဲလာ်ဒီ၊တလဲ၊ ဖဲ အ သ၊,မ၊ဖဲအသ၊နီတမံ၊ဘ၏်နှ၏်လီ၊.မ့မ့၊်စီ၊မ၊နှ၊တဂ၊တမ့၊်ပှ၊နှ၊် ကှ၏်ထဲနှ၏်ညါဘ၏်ဆ၏် တမ့၊်ပှ၊လ၊အလူ၊ ထွဲမ၊ထွဲမိ၊်ပ၊်တ၊် သိ၏်တ၊်သီ ထဲနှ၏်ညါစ့၊်ကီ၊ဘ၏်နှ၏်လီ၊. မ့၊်ကမ၊တ၊်တမံ၊မံ၊ မိ၊်ပ၊် မ့၊် တဲအီ၊လ၊ မ၊တဂ့၊ဘ၏်ဆ၏်မ့၊်အဲ၏်ဒီ၊မ၊ဝဲဒီ၊ မ၊ဝဲ, မ့၊်တ

အဲဒီးမဝဲဒီးတမဝဲဘဉ်ဒီးတၢ်ခဲလၢ်နၢ်ဉ် ဒီးသနၢ် ထိဉ်အ သးလ၊ အနိ၊်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲအတၢ်ထံဉ်တၢ်ဆိကမိဉ်ဒီး အတၢ် ဆ၊ တဲာ်နၢ်ဉ်လီ၊. မိ၊်ပၢ်သိဉ်သီဘဉ်ဆဉ် အဝဲတဒိ ကနၢ်မ၊ထွဲ ဝဲလီ၊ တၢ်လီ၊ ဆဲးဒီး မိ၊်ပၢ်စု၊်ကီးလူ၊ထွဲပိာ်ထွဲတချုးခဲလၢ်ဘဉ်အယိ အိဉ်ဖျါဒ်အဝဲမ့၊်ပှၤလ၊အဒိးနၢ်တၢ်သဘျ တဂၤနၢ်ဉ်လီ၊.

စီ၊ထူလါတဂၤ မ့၊်အဲဉ်အသကိး ထဲလဲဉ် ထဲလဲဉ် ဘဉ်ဆဉ် ခီဖျိဒိက နၢ်မ၊ထွဲမိ၊်ပၢ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီ, တၢ်စံးတၢ် ကတိ၊ အယိ မ့၊်နၢ၊အဆ၊ကတိ၊် တဟးထိဉ်လ၊တၢ်ချၢ်ဒီးအ တံ၊သ ကိးနီ တဘျီ ဘဉ်. မ့မ့၊်စီ၊မ၊နၢ၊ဒီး အသကိးလ၊အဂၤတနီ၊နီ၊ တၢ်ခံ၊တၢ်နၤယိာ်ဘဝဲဉ်ဆဉ်မ့၊်အဲဉ်ဒီးလဲ၊ကွၢ်တၢ်ဂီ၊မ့,လဲ၊အိဉ်တၢ်လ၊ကျးပူ၊,လ၊ကွၢ်ပှၤမ၊ဘူဉ်မ၊ပွဲ့ဒီးဟးတပူ၊လၢ်လၢ်နၢ်ဉ်ဟးဝဲလ၊တၢ်သဘျ ဒီးဟဲက့၊တူ၊လ၊ဟံဉ်လ၊မ့၊်နၤတၢ်ခံ၊ယိာ်ဒီးဖးဖိမ့၊်တကွဉ်မ့၊်ဒဉ် လဲာ်နၢ်ဉ်အိဉ်ဝဲဒဉ်နၢ်ဉ်လီ၊. တဘျီတခီဉ်ဟဲက့၊လ၊ ဟံဉ်ကနၤ်ကပၤဒ် ဟးသူတၢ်မူ၊တၢ်ဘျီ၊နၢ်ဉ် အိဉ်ဝဲဒဉ်နၢ်ဉ်လီ၊. တဘျီ အဝဲ ဒီး အ သကိးသ၊ဂၤ လဲ၊ဝဲဆူပှၤမ၊မူ၊မ၊ပွဲ့လ၊သဝိအဂၤတဖျာ်ဒီး ဟဲက့၊လ၊ကျဲအဆ၊ကတိ၊်ဘဉ်သဂၢ်ဒီးပှၤသး၀ၢ်အဂၤတဖုလ၊အမူ၊ အဘျီ၊ဒီးဟးတကျ၊ၤတနၤ်ဘဉ်တဖဉ်နၢ်ဉ်လီ၊.

အဝဲသ့ဉ်ဘဉ်သဂၢ်လိာ်အသး, တဲာ်အါတၢ်အါ ထံဉ် အါဘီ ဒီးအ့ဉ်လိာ်ဆိးက့ထိလိာ်တိ၊်လိာ်အသးဒီးပှၤလ၊အဂၤတ ဖုအကျါတဂၤသံ၀ဲဒီးတၢ်သီဉ်တၢ်သဲနးမးအယိပှၤလ၊တၢ်ခိဉ်တၢ် ယၢၤတဖဉ်ဆဲးကျ၊ပၢၤကိ၊်ဒီးပၢၤကိ၊်ဟဲဖိဉ်အဝဲသ့ဉ်ဒီးဘဉ်ထိဉ်ဝဲ

တၢ်မူ၊တၢ်ရ၊်ဒီ၊အတၢ်မူ၊အံ၊ကဲထိဉ်ဝဲလ၊တၢ်မ၊သံမ၊ဝိအတၢ်မူ၊ အ ယိ ဘဉ်တၢ်သမံသမိ၊သ့ဉ်ညါဘဉ်လ၊ ပှၤသံတဂၤအံ၊ သံ၀ဲဒဉ် လ၊ အဘဉ်တၢ်တိ၊်အီ၊အယိနၢ်ဉ်လီ၊. တၢ်မ၊ကွၢ်ပှၤစုလိ၊်ခီဉ် လိ၊် လီ၊တံ၊်လီ၊ဆဲးဒီ၊ထံဉ်ဘဉ်လ၊စီ၊မ၊နၤ၊ဒီ၊အဒီသကိ၊သ၊ဂၤလၢ်အစုလိ၊်ခီဉ်လိ၊်အိဉ်ဝဲဒဉ်အယိအဝဲသ့ဉ်တဖဉ်ဘဉ်လီ၊ဝဲဒဉ်လ၊ ယိာ်ပူ၊တစီ၊သးနၢ်ဉ်လီ၊.မ့၊်သး၀ၢ်လ၊အနံ့ဉ်တပ့ၤဒံ၊အယိတၢ်ဟ်အီ၊ လ၊တၢ်ဘံဉ်တၢ်ဘ၊အလီ၊, တူ၊ဘဉ်တၢ် စံဉ်ညီဉ် စ၊်ဝဲတ စဲ၊ ဘဉ် ဆဉ် ဘဉ်တူ၊်တၢ်စံဉ်ညီဉ်နၢ်ဉ်ဘဉ်တူ၊်ဝဲဒဉ်လီ၊. တအိဉ် ဘဉ် တ ပူ၊ယီဒီ၊အမိ၊်အပ၊်အဟံဉ်ဖိယီဖိဒီ၊ ဘဉ်လဲ၊အိဉ် ဝဲလ၊တၢ် ဒုး ယာ် အလီ၊်နၢ်ဉ်လီ၊. တလဲ၊ထိဉ်ဘဉ်ကျိထိဉ်ဘဉ် ကိဉ်ဒီ၊မ၊လိ ဘဉ်တၢ် ဘဉ်အမဲာ်ညါ ဘဉ်လဲ၊ထိဉ်လ၊ဘ၊လ၊ကွီ၊်, ဘဉ်အိဉ် လ၊ ယိာ်ပူ၊ဒီ၊ဘဉ်မ၊တၢ်မ၊ယ၊ဒ်ယိာ်ဒိဉ်တၢ်နဲဉ်လီ၊အသိ၊နၢ်ဉ်လီ၊.

ဖဲစီ၊မ၊နၤ၊ဒီ၊ အသကိ၊သ၊ဂၤအိဉ်လ၊တၢ်ဒုး ယာ်, တၢ်စ၊ ယာ်ဒီ၊ ယိာ်ပူ၊ပဲ့ၤဒီ၊ တၢ်သူဉ်ဖိုဉ်သ၊ယာ်, တၢ်သယု၊်သညီဒီ၊ တၢ် မဲာ်ထံ မဲာ်နိ အ ဆ၊ကတိ၊်စီ၊ထူလါတဂၤအိဉ်ဘဉ်လ၊ဟံဉ်ပူ၊ဒီ၊မိ၊် ပ၊်ဟံဉ်ဖိယီဖိမုာ်မုာ်ခုဉ်ခုဉ်,မ၊လိဘဉ်တၢ်ပဲ့ၤဒီ၊တၢ်သူဉ်ဖုံ့သ၊ညီ ဖျိ ထိဉ်တတိ၊ဘဉ်တတိ၊, တ ပ တိ၊်ဘဉ်တ ပ တိ၊်တ ဂုၤ အ ကဲ ထိဉ် ပှၤ ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဒီ၊ပဒိဉ်အပှ၊်အပှ၊မ၊တၢ်ဖိ ဖ ၊ ဒိ ဉ် တ ဂၤ ခီ ဖျိ အ ဝ ဲ မ့၊် ဖိ သ ဉ်, အ ဝ ဲ မ့၊်သ ၊ စ ၊ လ ၊ အ နၤ်ပ ၊ လ ၊ နၢ်ပ ၊ လ ၊ ဒီ ၊ စ ူ ၊ အ မိ ၊ အ ပ ၊ အ ကလု၊်အယိနၢ်ဉ်လီ၊.*(ကတၢ်)*

****

ခ့ၢ်ကမ့ဲ နၢ်လဲ၊မ၊လိတၢ်လ၊ဝ့ၢ်ပူ၊နမ၊လိနၢ်မနၤ၊လဲ့ဉ်.

မိ၊်ပၢ်လ၊ကစၢ်ခိဉ်တဖဉ်မ့၊်တကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဘဉ်ဆဉ်ဒ်သိ၊အဖိကကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဒီ၊လူ၊စိ၊ကချုးအဂီ၊်ဆ့၊ဝဲလ၊ကွ၊်လ၊သဝိပူ၊, သဝိပူ၊ကျိမ့၊်ကတၢ်ကျဲစ၊ဆ့၊ကဒီ၊လ၊ဝ့ၢ်ပူ၊နၢ်ဉ်လီ၊.ဖိလဲ၊မ၊လိတၢ်လ၊ဝ့ၢ်ပူ၊ဟဲက့၊,

မိ၊်–ဖိခ့ဲါနလဲ၊မ၊လိတၢ်လ၊ဝ့ၢ်ပူ၊နမ၊နၢ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့မနၤ၊လဲ့ဉ်.

ဖိခ့ဲါ–ယမ၊နၢ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီ၊ဆီလ့ၢ်မံ၊ညါလီ၊.

မိ၊်–မနၤ၊လဲ့ဉ်.တဲာ်ဘဉ်မိမိမ့၊်ခ့ဲ....

ဖိခ့ဲါ–၁.မံဟုဉ်လ၊ကသါတသီဉ်ဘဉ်.

၂.အိဉ်ဟုဉ်ကိဉ်လ၊ကိာ်ပူ၊တဟူ၊ဘဉ်

၃.ကွၢ်ဟုဉ်လိာ်သး၀ၢ်လ၊ပဲ့ၤဒီ၊ကရ၊်တၢ်မ၊သကိ၊သ၊သဟီဉ်

၄.ဟ့ဉ်ဟုဉ်ခိဉ်ဖးလးဆိ၊(စ့)လ၊တၢ်အိဉ်မူ၊လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိအဂီ၊်

မိ၊်–ဇါ....နတဲာ်မနၤ....မနၤ.....(တၢ်လဲ့ဉ်တၢ်ကူဉ်သ့ဒ်အံ၊တဖဉ်လ၊ကညီကစၢ်ကလိကျါတအိဉ်ဘဉ်.ကအိဉ်ဒဉ်စဲယဲ၊လ၊ဝ့ၢ်ပူ၊လီ၊.)

****

နိနီဖိအတၢ်ဟ့ၢ်ပလိၢ်ဆူ့ဒ့ဒ့မုၢ်သးစၢ်တဖၣ်

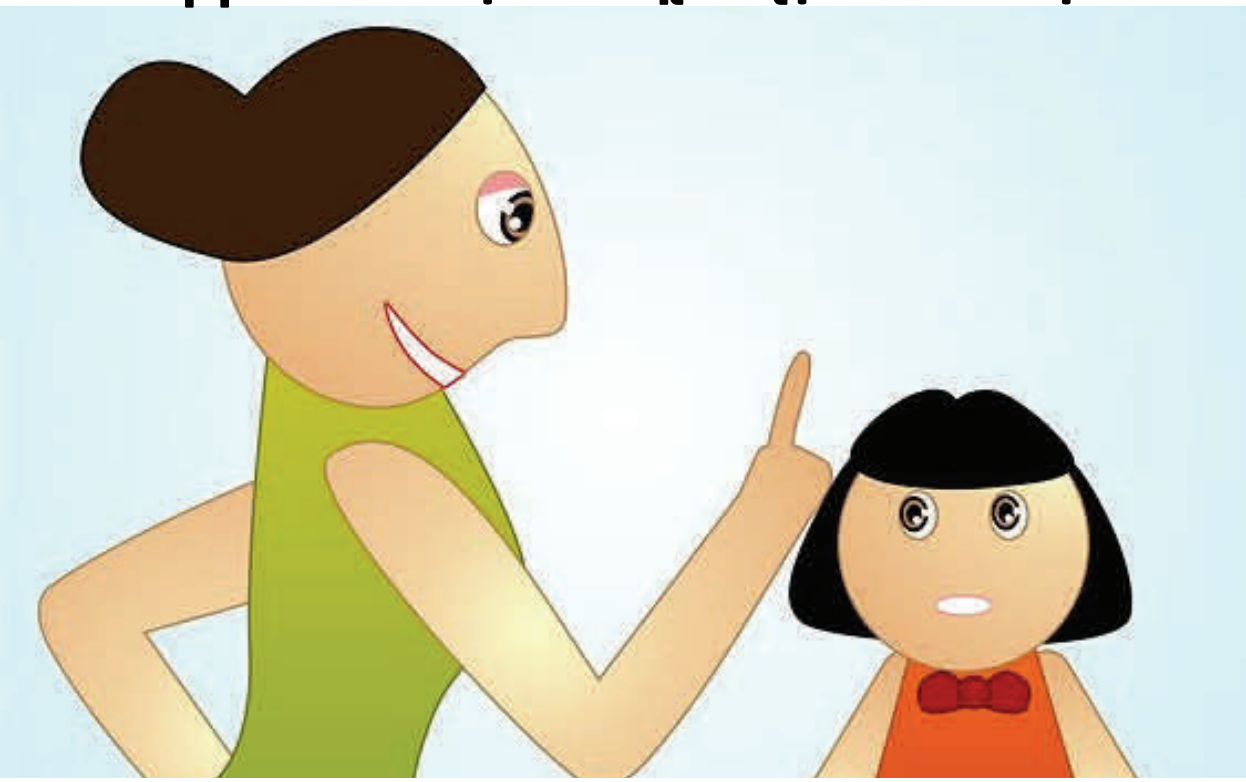

ဒ့ဒ့မုၢ်သးစၢ်သ့ၢ်တဖၣ်၈, နိနီဖိတကွဲးလၢ်လံာ်ဟ့ၢ်ပလိၢ်ဆူ့ဒ့ဒ့မုၢ်သးစၢ်သ့ၢ်တဖၣ်အအိၣ်ယံာ်တ့ၢ်မးလံအယိ ဘၣ် ယိၣ် ဘၣ်ဘီထိၣ်လၢ ဒ့ဒ့မုၢ်ကသးပ့ၢ်နိၣ်ကွံာ်နိနီဖိန့ၣ်လီ၊. ခဲအံၤလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်သးအိၣ်အပူ၊ ဟံးထိၣ်လံာ်ကဘျုံးဒီးထိၣ်ဒံး ဖိဒီးကွဲးလံာ်ဟ့ၢ်ပလိၢ်ဆူ့ဒ့ဒ့မုၢ်သးစၢ်လၢ အဟ်လီ၊ သးလၢ ကဆိဟံၣ်ဆိယိ,တဖၣ်အအိၣ်မ့ၢ်ဒ်လာ်အသိးအံၤန့ၣ်လီ၊.

လၢဟီၣ်ခ်ၣ်အံၤပှၤဂ့ၤအိၣ်အသိးပှၤလၢတဂ့ၤဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် လီ၊. ဟိ်မုၣ်လၢအဂ့ၤအိၣ်အသိး ဟိ်မုၣ်လၢအတ ဂ့ၤဘၣ် အိၣ်ဒီးဟိ်ခ္ဆါလၢအဂ့ၤအိၣ်အသိးဟိ်ခ္ဆါလၢအတဂ့ၤဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးအယိ ဒ် သိးဒ့ဒ့မုၣ်အတၢ်ယုထၢအဝၤတဘျီအံၤ သုတလဲၤ လၢအ ကမၣ် ဒီး သု တကဲထိၣ်တၢ်ပိ၊်ယၢ်ခူသ့ၣ်လၢသးပူ၊ လၢဒ့ဒ့မုၣ် အဂီ၊်တဂ့ၤ အ ဂီ၊်နိနီဖိကွဲးဝဲလံာ် အံၤဆူ့ဒ့ဒ့မုၣ် သးစၢ်သ့ၣ် တဖၣ် အ အိၣ်နၣ်လီ၊.

ဒ့ဒ့မုၣ်၈ တၢ်လၢနကဘၣ် ပလိၢ်နသးလၢတၢ် ယုထၢ ဖိယုထၢ၀ၤန့ၣ်အိၣ်အါမံၤအါကလာ်အကျါနိနီဖိကတဲလၢတၢ်လၢ ဟိ်ခ္ဆါ,၀ၤလၢနတကြၢ်းယုထၢသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒ်အဖျါလၢလာ်အသိးအံၤန့ၣ်လီ၊.

● ဟိ်ခ္ဆါလၢအဖိၣ်တာ်

ဟိ်ခ္ဆါလၢ အမ့ၢ်အဲၣ်နၤ ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် အတၢ်ခုဖံးခုမၤ, တၢ် သ့ၣ်ညါတၢ်ယုကျိၣ်ယုစ့အကျဲတအိၣ်, မၤမ့ၢ်ကျိၣ် ဝဲၤကွၣ် တ သ့ တ ဖၣ်နမ့ၢ်ယုထၢထိၣ်အီၤလၢ ကမ့ၢ်နသးသမူတံၤသကိုး, ကမ့ၢ် နဝၤဒီး ကမၤအသးဒ်နိၣ်လၢထံတအိၣ်လၢအပူ၊, ကမါ လၢ ထံတ အိၣ်လၢအပူ၊ဒီး ညၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အသးကအူ သံ၀ဒၣ် နၣ်လီ၊. ဟိ်ခ္ဆါလၢ အိၣ်ထဲတၢ်အဲၣ်တၢ်ခါဒီး ယုကျိၣ်ယုစ့တသ့, ယုကျိၣ်ယုစ့တမ့ာ်ဒီးဖြိၣ်တာ်သ့ၣ်တဖၣ်နမ့ၢ်တယုထၢထိၣ်အီၤလၢနဝၤဘၣ်နၣ်ကမ့ၢ်တဂ့ၤလီ၊.

● ဟိ်ခ္ဆါလၢအဆုးအဆါနးနးကလာ်

စးထိၣ်လၢ နထိၣ်ပှၢ်ဒီးတုၤလၢနသံတစု နမ့ၢ်ဘၣ် ကွၢ် ထွဲဒၣ် ပှၤ ဆါနးနးကလာ်ထိ ဘိ နၣ်နမ့ၢ်လဲၤကဲလၢကသံၣ်သရၣ်မုၣ်နၣ် က ကိ ညၢ်ဒံးတက့ၢ်လီ၊. ပတၢ်အိၣ်မူနၣ် နမံမိၢ်နၣ်အီၤနၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအညီဘၣ်ဆၣ်တၢ်လဲၤခီဖျိနိ၊်နိ၊်နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီလီ၊.

● ဟိ်ခ္ဆါလၢအကဲတၢ်မူၤတၢ်ဘီးအကၢ်

ဟိ်ခ္ဆါလၢ အလီၤထွဲလီၤယွၤကွံာ်လၢ သံးဓိၤဂ်ဓိၤဒီးကယဲၢ် တၢ်မူၤ တၢ်ဘီး တမံၤလၢ်လၢ်အပူ၊သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် နမ့ၢ်တယု ထၢအီၤဒီးဒုးကဲ ထိၣ်အီၤလၢနဝၤဘၣ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤကတၢ်လီ၊. နမ့ၢ်ဟံးဘၣ် နဝၤလၢပှၤဒ်အံၤတဖၣ်နၣ်နကဘၣ်ကွၢ်ဆၢ်မဲာ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဖြိၣ်သးယာ်အကလာ်ကလာ်လီ၊. အဒိၣ်ကတၢ်၊ ကသူလာ်ဂ်ဂ်ၤတၢ်လၢ အ အိၣ် ဒီးနၤတဖၣ်, ကမၤဖြိၣ်နသူၣ်နသး, ကမၤလီၤနသူးနသ့ၣ်ဒီးနဟံၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လၢအမ့ာ်တသ့ဘၣ်,တဘၣ်ဆိကမိၣ်လၢနဟံးအီၤဒ် နဝၤ၀ံးမးနဘျီအီၤကန့ၢ်နၣ်တဂ့ၤ.မ့ၢ်နၣ်နၣ် နၣ်လၢအဖိၣ်သၣ်ခ္ဆါလံၤလံၤလံနၣ်လီ၊.

● **ပိတ်ခွါလ၊အခုပိတ်မှ၅်တဖ၅်**

ပိတ်ခွါဒံ့အံ့သိ့သ့၅်တဖ၅်တဘ၅်ထ၊နှ၅်လ၊နခ၅်နှ၅်ပူ့ဒီ့ယုထ၊ စ့ါကီ့အီ့လ၊နဝ၊တဂ့၊.တဘ၅်ဆိကမိ၅်လ၊အလှ၊်အလ၊်အံ့ကအို၅် ဒ၅်ဖဲ့အဖို၅်သ၅်ခွါအခါဒီ့တ့ဖြီ့အသ့ဒီ့နဲ့ဝံ့နှ၅်အတ၊် ဟ်သူ၅် ဟ်သ့၊, အလှ၊်အလ၊်အံ့ကလီ့မ၊်တဂ့၊. ကျီ၊်လ၊ အတဖ ညီနှ၊်ကရှ၊်နှ၅်ကဖ့ဒ၅်အတ၊်ထီဘိနှ၅်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အမ၊နါစိ့၊တဖ၅်**

ပိတ်ခွါလ၊အဆိ၅်တ၊်ထုတ၊်, ကိ့ကလူကိ့ကလီ, သူ၅် ဂဲ့ဖါခူ တ ဖ၅် နှ၅် နမ့၊်တယုထ၊အီ့လ၊ နဝ၊နှ၅် ကမ့၊ တ၊်ဂ့၊ ကတ၊် စ့ါကီ့ လီ့. နမ့၊်ဟ့်ဘ၅်ပှ၊ဒ်ံ့အံ့တဖ၅်နှ၅် ဘ၅်သ့၅်သ့၅် ကဂ့၊လ၊ နဂီ၊် တ ဖ့ံ၅်တတ်ဘ၅်ဆ၅် အါတက့၊် ကယါထုယါဖ့ီ၊နၤဒီ့ အါ ဘ့ီ နကဘ၅်ဟီ၅်ထ့ါနမဲ၅်ထံ့လ၊နခ၅်လ့၊်ခ၅်နှ၅်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အဟုဉ်တ၊်ဘ့ဉ်တ၊်**

နမ့၊်သ့၅်ညါလ၊ ပိတ်ခွါတဂၤမ့၊်ပှ၊အီ၅်ဟုဉ်အီ၅်ဘ့ဉ်တ၊်နှ၅် နမ့၊် တ ယုထ၊အီ့လ၊နဝ၊ဘ၅်ကမ့၊်တ၊်ဂ့၊လီ့. နကစံ့ လ၊နဘ့ီ ကဲ့၊ အီ့၊ သ့ဘ၅်ဆ၅် အါစုအါဘ့ီနကကဲ့ထီ၅်နဲ့ ပှ၊လ၊ အတူ၊ လိ၅် ပှ၊ အို၅် ဟုဉ်အီ၅်ဘ့ဉ်တ၊်, နကအို၅်ပိ၅်ဘ၅် အခံ့နဖိလံ့ကအို၅် ပိ၅် ဘ၅်နခံ့ဒီ့နဟ်ဉ်ဒီတဖ့ဉ်ကကဲ့ထီ၅်တ၊်ဟုဉ်တ၊်ဘ့ဉ်အဟ်ဉ်အ ယိနမ့၊်တယုထ၊ပှ၊ဒ်အံ့တဖ၅်ကမ့၊်တ၊်ဂ့၊ဒီ၅်တက့၊်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အသူဂ်ိ၊တ၊်**

ပိတ်ခွါဒ်အံ့တဖ၅်နှ၅် အခ၅်နှ၅်တ၊်တအို၅်နီတမံ့ဘ၅်. ကဒီ့ သ နှ၊ ဒ၅်အသ့လ၊နၤဒီ့ ကဘ့ူ့သ့ လ၊နၤကမ၊ လီ့ဆဲ၅် လီ့ကွံ့ အ သ့ လ၊နလီ့ထီဘိလီ့. အခ၅်ထံ့ဒုကလီ့ဆဲ၅်လီ့ကွံ့လ၊နဂီ၊်ဒီ့ နကဟ့၅်အီ့တ၊်ခဲလ၊်လ၊အလို၅်ဘ၅်ဒီ့တ့ၤအယ်ာ်ထီ၅်နှ၅်က ကဲ ထီ၅်တ၊်သူ၅်ဟ့ၤဂီ့ၤသ့ၤဟ့ၤဂီ့ၤ လ၊နဂီ၊်အယိ နမ့၊်တဟ်ံ့ဘ၅် နှ၅်မ့၊်တ၊်ဂ့၊ကတ၊်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အကၢ၅်**

ပိတ်ခွါလ၊အကၢ၅်တဖ၅်နှ၅် ကဂ့၊ဝဲ ဆဲ၅်တ၊်ကသ့ဒီ၅်မ့ဘ၅်ဆ၅် အါ စုအါဘ့ီကကၢ၅်ဝဲတ့ၤ ထ၊နှ၅်လီ့မ့၊လ၊အကိ၅်ပူ့ၤတမှ၅် ဘ၅် ဒီ့ ကစ၊်မ့၊ခွဲ့ဒ၅်လ၅်သ့ဝဲတမှ၅်နှ၅်ကအို၅်ဝဲလီ့. နမ့၊်ထ၊ နှ၅်မိ၊် အ သ့ လ၊နပူ့ၤဒီ့ ကမ့၊်တ၊်လ၊အမ၊မှ၅်နၤဒီ့ နကွ၊် ကလီ့ ဆဲ၅် လီ့ကွံ့ ဘ၅်နၤဘ၅်ဆ၅် တ့ၤမ့၊်တ၊်ဆ၊ကတီ၊်ယ်ာ်ထီ၅်နှ၅် ဆိမိ၅် ကွ၊်တက့၊်. နမ၊ယှ၅်ကကဲ့ဒ်ံ့ဓါ. နမ၊ယှ၅်မ့၊်တကဲ့ဘ၅်ဒီ့ နမ့၊်တ ယုထ၊အီ့လ၊နဝ၊နှ၅်ကမ့၊်တ၊်ဂ့၊လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အနံ့၅်ပှ၊်တလ၊နှ၊်နၤ**

ပိတ်ခွါဒ်ံ့အံ့တဖ၅်နှ၅် ကဆဲ၅်နၤဒီ၅်မ့ဘ၅်ဆ၅် အအါဒီ့ အစ့ၤ နှ၅်ကအို၅်ဒီ့တ၊်သူ၅်အံ့၅်သ့ၤအံ့၅်လ၊နဖီခ၅်ခ၅ီဖ့ါက ဘ၅် ယိ၅်ဝဲ လ၊နကဆဲ၅်ဘံ့၅်ဆဲ၅်ဘ၊အီ့ၤ,ဟ့ၤပိ၅်လိ၅်ခ၅ံ့ဒီ့ၤမတဂၤ,လဲ့ၤဖဲ့လဲ၅် ကွ၊ ဖဲ့ လဲ၅်သ့၅်တဖ၅်နှ၅်လီ့. အတ၊်ထံ၅်မ့၊်အံ့၅်လ၊နဖီခ၅်ဒီ့ နဟ့ၤဒုဝ၊နၤဒီ့ပှ၊လ၊အံ့ၤလ၊နှ၊ၤ,ကဟ့ၤဒုၤကဲ့နၤပှ၊မ၊ဖိသ၅်လ၊အံ့ၤ လ၊ နှ၊ၤဒီ့ ကဒုၤအို၅်ထီ၅်မ့၅်အူ့ခ၅ံ့ လ၊နဟ်ံ့၅်ပူ့ၤထီဘိအယိ လ၊ အ ခ၅ိ၅်ထံ့ၤလံ့ၤလံ့ၤနမ့၊်တယုထ၊အီ့ၤနှ၅်ကမ့၊်တ၊်ဂ့၊ကတ၊်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အညါစ၊်တလ၊နှ၊်နၤ**

ပိတ်ခွါဒ်အံ့တဖ၅်ကဆဲ၅်နၤကစီ့ဒီ့ဘ၅်ဆ၅်အအါဒီ့အစ့ၤနှ၅်က သနှ၊အသ့ၤလ၊နၤနှ၅်လီ့. နကဘ၅်မ့၊်ပှ၊လ၊အပ၊အဆ့၊အီ့ ဒီ့ ဆ၊တဲ့ာ်နှ၊်အီ့တ၊်နှ၅်လီ့. ဖဲ့နပ၊နဆ့၊တတ့ၤအဆ၊အကတီ၊် အ ကျဲ့ လဲ့ ဝဲလ၊အကမ၅်သ့လီ့. ဖဲ့အဝဲလိ၅်ဘ၅်နၤအဆ၊ကတီ၊် နမ့၊်တအို၅်ကတီ့ၤနသ့ၤလ၊အဂီ၊်ဒီ့ၤအါဘ့ီအဝဲ ကယုတ၊်လ၊အဒီ့ နှ၊် ဘ၅်ဝဲညီနှ၊်လီ့. ဘ၅်မနှ၊ၤအယိလဲ၅်နှ၊် မ့၊်လ၊ ပှ၊လ၊ ညါ သ့၅် တ ဖ၅်စံ့တ့၊်ယာ်ဝဲလ၊ ပိ၅်ခွါမ့၊်သ့ၤပှ၊်နှ၊်နၤခံ့နံ့၅်မ့ၤ အတ၊် လိ၅် ဘ၅် ကဒ်ံ့သ့ၤနၤ, သ့ၤမ့၊်ထဲသ့ၤနၤနှ၅် ဒ်သ့ၤ အသ့ၤ စ၊် နှ၊် နၤခံ့ နံ့၅် ဒီ့ သ့ၤမ့၊်စ၊်ဒီ၅်ကဒီ့ၤတခီအတ၊်ဟ်သူ၅်ဟ်သ့ၤကစ၊်လီ့ၤကူ၊်ကူ၊် နှ၅်လီ့.

● **ပိတ်ခွါလ၊အတ၊်အဲ့၅်ဒီ့ၤတလ၊ပဲ့ၤနီ့တဘ့ီ**

ပိတ်ခွါဒ်ံ့အံ့တဖ၅်နမ့၊်တယုထ၊အီ့ၤဘ၅်နှ၅်မ့၊်တ၊်ဂ့၊စ့ါကီ့ လီ့. နမ၊ဘ့ျုၤမ၊ဖ့ါ၅်, မ၊ဂ့၊မ၊ဝါ, မ၊လ၊ပဲ့ၤအတ၊်အဲ့၅်ဒီ့ ထဲလဲ၅် ထဲ လဲ၅်ဘ၅်ဆ၅်ထံ့၅်နၤထဲအတဂ့၊ဒီ့ၤအတ၊်လိ၅်တဖ၅်တလ၊တပဲ့ၤ လ၊အဂီ၊်နီ့တဘ့ီနှ၅် အါစုအါဘ့ီကဒုၤအို၅်ထီ၅် တ၊်တဲ အါ ပိ၅် အါ,တ၊်သဘံ့၅်သဘ့ဉ်လ၊ဟ်ံ့၅်ပူ့ၤအယိ နမ့၊်တယုထ၊အီ့ၤနှ၅်က မ့၊်တဂ့၊လီ့.

ဒ့ဒ့မ့ဉ်ဖိ၈တ၊်ဂ့၊်လ၊နီ့နီ့ဖိကွဲ့ၤဒုၤဟ့ဉ်ပလီ၊်နၤလ၊အဖိ ခ၅် သ့၅် တဖ၅်အံ့ၤ မ့၊်ဒ၅်တ၊်ဟ့ဉ်ပလီ၊်လိ့ၤလိ့ၤလီ့. တမ့၊်တ၊်တြ တ၊် နကျဲ့ဒီ့ တ၊်မ၊ဟ့ၤဂီ့ၤနတ၊်ခွဲ့ၤတ၊်ယာ်ဘ၅်. လ၊နက အဲ၅်အီ့ ဒီ့ နကယုထ၊အီ့ၤနှ၅် မ့၊်ဒ၅်နတ၊်ခွဲ့ၤတ၊်ယာ်လီ့. နအို၅်ဒီ့ နခ၅် နှ၅်,နအို၅်ဒီ့ၤနသ့ၤ,နအို၅်ဒီ့ၤနမဲ၅်ခ့ျ,နအို၅်ဒီ့ၤနန၊်,နအို၅်ဒီ့ၤတ၊် ကူ၅် တ၊်ဆ၊ဒီ့ တ၊်ခဲလ၊်လ၊ပဲ့ၤဝဲဒီ့ၤနၤလီ့. တချုၤ နယုထ၊ပှ၊တ ဂၤ ဂၤနှ၅် ကွ၊်အီ့ၤလီ့ၤတံ၊်လီ့ၤဆဲ့ၤ, ဒ်ကန၅်အဂ့၊်လီ့ၤတံ၊်လီ့ၤဆဲ့ၤ, ဆိ က မ ဲ ၅် ထ ံ ထ ံ ဝ ံ ၊ ဆ ၊ တ ဲ ၅ ် လ ီ ၊ နသ ့ ၊ ဒ ူ ့ ဒ ူ ့ လ ၊ ကျ ဲ ့ ခ ံ ့ ဘ ိ အ ပ ူ ့ ၊ လ ၊ "ယကယုထ၊အီ့ၤ" မ့တမ့၊် "ယတယုထ၊အီ့ၤ" ဘ၅်နှ၅် တ ကွ၊်. ပလီ၊်နသ့ၤတချုၤလ၊နယုထ၊ပှ၊တဂၤဂၤလ၊ကကဲ့ထီ၅်နသ့ၤ သမ့ုတံ့ၤသကိ့ၤအဂီ၊်နှ၅်တကွ၊်. နယုထ၊မ့၊်ဝံ့ၤနှ၅်နပိ၊်ယ၊်လီ့ၤကွ၊ နသ့ၤဘ၅်ဆ၅်ကမ့၊်တ၊်ဒ့ၤခ၅ံ့ဒီ့ၤတ၊်ကလီ့ကလီ့ နှ၅်လီ့. ထွ၅်ဖါ တ ချုၤမ်ဆ၅်အလီ၊်အသိ့ နချုၤနယုထ၊ ဆ၅်ကွ၊် မ့ၤမ့ၤ နီ့၊်နီ့၊် တ ကွ၊်. ပှ၊လ၊အကဘ၅်ယုထ၊တ၊်ဒီ့ၤပှ၊လ၊အကဘ၅်ကဲ့ထီ၅်ပှ၊အ မါ နှ၅် မ့၊်ဒ၅်နၤအယိ မ၊လီ့ၤတံ၊်နသ့ၤတချုၤလ၊နယုထ၊အီ့ၤဒီ့ တ့ၤန ယုထ၊အီ့ၤဝံ့ၤနှ၅် မ၊ဘ၅်လိ၅်ဖိ့ၤဒ့ နသ့ၤဒီ့ၤအီ့ၤ အဂ့၊ၤက တ၊် တက့၊်.

****

တာ၀ါပရာဆူပုဂ်ဒ့မှဉ်ဖိလာအနုံၤအိုဉ်ဖျဉ်ဆာက့ၤ ပှဲၤထိုဉ်(၃၅)ဝီတဝီတဂၤ

ဆူ

ပှၢ်ဒ့မှဉ်ဖိ,

ယသးခုဒိုဉ်မးလၢယန်ဟူဘဉ်လၢနသးနံဉ်ပှဲၤထိုဉ်လံဝဲ(၃၅)နံဉ်အယိလံန့ဉ်လီၤ.ယသူဉ်ပိၢ်သးဝးဒီးဟ်လီၤယသးသပှၢ်ကတၢ်လၢဖဲနနံၤအိုဉ်ဖျဉ်ဆၢက့ၤအနံၤအံၤယကလဲၤအိုဉ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်လၢဟ့ဉ်ကပီၤနၤဘဉ်ဆဉ်ခီဖျိခိုဉ်ဝံး(၁၉)တၢ်ဆါသံသတြိုဉ်အတၢ်ဘဉ်ကူဘဉ်ဂ်ဒီးဒ်တၢ်ဟ်ပနီဉ်တၢ်ဆၢတဲာ်အိုဉ်ဝဲလၢတၢ်တဘဉ်အိုဉ်ဖှိဉ်ရိဖှိဉ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်,တၢ်တဘဉ်လဲၤထိုဉ်က့ၤလီၤအါလၢ်ကဲဉ်ဆိုးဘဉ်အယိ ယတလဲၤဘဉ်လၢၤလၢနနံၤအိုဉ်ဖျဉ်ဆၢက့ၤဒီးနၢ်ဟူဘဉ်က့ၤစ့ၢ်ကီးယဲလၢတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်တအိုဉ်လၢၤစ့ၢ်ကီးဖဲနနံၤအိုဉ်ဖျဉ်ဘဉ်အယိ သးတမ့ာ်ယာ့ာ်ဒီးနၤဘဉ်ဆဉ် နမ့ၢ်တူ၊်လိာ်အီၤလၢ တၢ်ခဲလၢ်မၤယာ့ာ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်နှ့ဉ် နာ်လၢနကဒီးနှ့ၢ်က့ၤနဲ တၢ်သးမ့ာ်လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ဉ်လီၤ.

နမ့ၢ်တမၤလၤကပီၤဘဉ်နဲ့နနံၤအိုဉ်ဖျဉ်ဆၢက့ၤဘဉ်ဆဉ် နသးအနံဉ်အလါတစ်လီၤတနံဉ်ဘဉ်. နသးပဲ့ၤထိုဉ် (၃၅) နံဉ် ဒီး ကအါ ထိုဉ်ဒ်းဝဲဆူညါကျ၊်ကျ၊်နှ့ဉ်လီၤ. တၢ်လၢ နဝဲၢ်မ့ဉ်အဲဉ်ဒီးတဲနၤန့ဉ် နတမ့ၢ်လၢၤဖိသဉ်အီဝဲ,ခိုဉ်ထံဘီဉ်သးနါပှၢ်ဘူတဂၤလၢၤဘဉ်. နတမ့ၢ်လၢၤစ့ၢ်ကီး သးစ၊်, သူဉ်ဒ်ဝ့ၤသးဒ်ဝီၤညီလၢထံဉ်ပှၤဂ့ၤလၢအံၤအဲဉ်ဒီးဂ့ၤပိာ်ပှၤခံ, ထံပှၤဂ့ၤလၢန့ဉ် အဲဉ်ဒီးမၤပိာ်ဒီးပှၤခံန့ဉ်ဘဉ်. နမ့ၢ်ပှၤ(၃၅) နံဉ်, ပှၤဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလံတဂၤန့ဉ်လီၤ. နအိုဉ်ဒီးနိ^{1}ခိတၢ်ယံတၢ်လၢအလၢအပဲ့ၤန့ဉ်လီၤ. နအိုဉ်ဒီးတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ် သ့အလၢအပဲ့ၤလီၤ. နထိုဉ်နသးလၢ ပှၤနတံၤနသကိး တဖုတကရၢယီဒီးနၤသ့အမဲာ်ညါနထိုဉ်နသးဒီး ဟီဉ်ခိုဉ်သ့ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်လီၤ. ပှၤလၢထံဉ် ပှၤ လၢထံဉ်ဂ့ၤထံဉ်ဝါ, ကတိၤဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်နၤဒီး ကတိၤဟ့ဉ်ဂံ^{1}ဟ့ဉ်ဘါနၤအိုဉ်အသိ^{1} ပှၤလၢအထံဉ်အၢထံဉ်သိနၤ, ကတိၤအံဉ်လီၤ ဆံးလီၤ နၤဒီး ကတိၤဟးဂီၤနသူဉ်နသးနှ့ဉ်ကအိုဉ်ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်လီၤ.တဘဉ်သးဟးဂီၤလၢ ပှၤတဂၤလၢကမၤဆံးလီၤစ့ၢ်လီၤနၤအယိတဂ့ၤ.ထံဉ်သကျၢ်လၢ ပှၤဂၤမ့ၢ်လ၊်တၢ်လၢနၤ, အဲဉ်ဘဉ်နၤဒီးဆၢဂ့ၤဆၢဝါနၤထီဘိလၢနကလဲၤထိုဉ်လဲၤထိသ့ဉ်တဖဉ် ဒီးလဲၤခီဖျိနမ့ၢ်နံၤအသီ ဒီးတၢ်ဂံ^{1} ဆူဉ် ဘါ ဆူဉ်လၢတၢ်နံၤကမ့ံအပူၤန့ဉ်တက့ၢ်.

အီ...တဝံၤဒ်ၤဘဉ်.ဒ်နဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤနဲ့လၢ နိ^{1}ခိအသိ^{1}ဝဲၢ်မ့ဉ်အဲဉ်ဒီးလၢ နကဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤစ့ၢ်ကီးနဲ့လၢ သူဉ်လၢသးတကပၤစ့ၢ်ကီးနှ့ဉ်လီၤ.ဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢသူဉ်လၢသးနှ့ဉ်ဝဲၢ်မ့ဉ်တအဲဉ်ဒီးတဲနၤအါအါဘဉ်.မ့ၢ်ဒဉ်တဆံးတက့ၢ်လီၤ.ဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ,ဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢတၢ်ဟ်သူဉ်ဟ်သးဒီးဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤလၢ်လ၊်နှ့ဉ်တက့ၢ်.အီဉ်ဒူသူဉ်ကတိၤဆိကမိဉ်,တချုးစံး ကတိၤနှ့ဉ် အိုဉ်ဒီးတၢ်ထိုဉ်ထံတဲာ်ထံဒီး ပလီ^{1}နသးထီဘိနှ့ဉ်တက့ၢ်. တၢ်အိုဉ်လၢနသးပူၤအတၢနှ့ဉ် တဘဉ်ကတိၤဖျဲးထိုဉ်အီၤခဲလၢ်ာ,ထီဘိနှ့ဉ်တဂ့ၤ.ကွၢ်ဒ်ၤလၢတၢ်အိုဉ် သးဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အဖီခိုဉ်နှ့ဉ်တက့ၢ်.တၢ်ကတိၤနှ့ဉ်ပကတိၤဟးထိုဉ်အီၤညီဘဉ်ဆဉ်ပက့ၤထုးနှ့ဉ်က့ၤအီၤနှ့ဉ်ကီဝဲဒိဉ်မးအယိပလီ^{1}နသးတချုးလၢနဒုးဟးထိုဉ်အီၤနှ့ဉ်တက့ၢ်.ဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢတၢ်ဟ်သူဉ်ဟ်သးနှ့ဉ်တမ့ၢ်လၢနကဘဉ်အိုဉ်ဒီးတၢ်သူဉ်ဂ့ၤသးဝီလၢပှၤဂုၤပှၤဂၤသ့ဉ်တဖဉ်အဖီခိုဉ်ထိဘိဘဉ်.တၢ်လၢဝဲၢ်မ့ဉ်အဲဉ်ဒီးတဲနၤန့ဉ်ပှၤသူအယိဒီးနကဘဉ်လူၤသူယာ့ာ်ဒီးပှၤဂၤ,ပှၤဝါအယိနကဘဉ် လူၤဝါယာ့ာ်ဒီးပှၤဂၤနှ့ဉ်တမ့ၢ်ဘဉ်. ပမ့ၢ်တဲလၢအညီနှ့ဉ် ဒ်သးစ၊်နှ့ဆၢဉ်အသိ^{1} ပှၤတဂၤကၤဆ့ကၤတဘ့ဉ်ဂ့ၤ အယိ နဘဉ်သူဉ်ဘဉ်သး, သးလီကၤ ဒ်သိ^{1} ဒီ^{1} အီ^{1} ဒီ^{1} ဂ့ာ်ကျဲးစ၊ကၤဒ်သိ^{1}ဒီ^{1}အီ^{1}နှ့ဉ် တမ့ၢ်အလီ^{1}ဘဉ်. နဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလံအယိ နတဘဉ်အိုဉ်ဒီ^{1} တၢ်ဟ်သူဉ်ဟ်သးအဝဲနှ့ဉ်လၢၤဘဉ်. ပှၤတဂၤကမၤဒဉ်ဝဲအသးဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်, မ့ၢ်ဒဉ်အကစ၊်ဒဉ်ဝဲ အတၢ်အိုဉ်မူအတၢ်ယုထၢလီၤ. နဲ့နကအိုဉ်စ့ၢ်ဒီ^{1}နနီ^{1}ကစ၊်ဒဉ်နဲ့ အတၢ်အိုဉ်မူအတၢ်ပညိဉ်ဖိတၢ်ဉ်, အကျဲအသနူအသိ^{1}ဆၢထၢဉ်ဂၢ်ဂၢ်လၢနကျဲသနူအပူၤ ဒီ^{1}လဲၤ အီ^{1} လီ^{1} လီ^{1}တုၤနတုၤဆူနတၢ်ပညိဉ်ဖိတၢ်ဉ်နှ့ဉ်တက့ၢ်.ပှၤမ့ၢ်တဲာ်ဟိဉ်နၤဒီ^{1}ဟိဉ်ညီညီတဂ့ၤ,ပှၤမ့ၢ်တဲာ်နံၤနၤဒီ^{1}နံ^{1}ညီညီတဂ့ၤ.ဟ်နသးခုဉ်ခုဉ်မ့ာ်မ့ာ်, ဂၢ်ဂၢ်ကျ^{1}ၤကျ^{1}ၤထိုဘိနှ့ဉ်တက့ၢ်.ပှၤကိ^{1}ဂၤဒဲၤနှ့ဉ်ကွ၊်ပှၤတဂၤ,ဖးပှၤတဂၤလအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဖီခိုဉ်နှ့ဉ်လီၤ.တဘဉ်ပျဲပှၤဖးနၤဘဉ်ညီညီလၢ နတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဖီခိုဉ်နှ့ဉ်တဂ့ၤ. ဟူးဂဲၤအီ^{1}ဂၢ်ဂၢ်,ဟူးဂဲၤအီ^{1}တပတီ^{1}ဘဉ်တပတီ^{1}ဒ်ကျဲလၢနဟ်လီၤနဲ့အသိ^{1}နှ့ဉ်တက့ၢ်.တဘဉ်ဟူးဂဲၤ အီ^{1}အါလၢ်ကဲဉ်ဆိုးဒ်သိ^{1}ပှၤကထံဉ်နၤ,မဲာ်သဉ်ကဘျးလၢနၤဒီ^{1} သီဉ်ဝံသဲကလၤနၤအဂီ^{1}နှ့ဉ်တဂ့ၤ. နမ့ၢ်သးခုဒီ^{1}နံ^{1}ကမ့ံထိုဉ် တစ်ဒ^{1} နှ့ဉ် လၢပဲ့ၤလံ,တလိဉ်လၢနံ^{1}ကဝဲၤပျိ^{1}ၢ်ကဒီဘဉ်.

ဝဲၢ်မ့ဉ်တဲနၤတၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပဲ့ၤဘဉ်.မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်တဆံးတက့ၢ်ဖိလီၤ.ဝဲၢ်မ့ဉ်တမ့ၢ်ပှၤကူဉ် ဘဉ်ကူဉ်သ့ဒ်သိ^{1}နၤဘဉ်. ဒ်နမ့ၢ်ပှၤသ့ပှၤဘဉ်, ပှၤကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့တဂၤအသိ^{1}ဝဲၢ်မ့ဉ်နာ်လၢ နကနၢ်ပၢ်နဲ့ တၢ် လၢ ဝဲၢ်မ့ဉ်အဲဉ်ဒီ^{1}တဲနၤအံၤဒီ^{1} နာ်လၢနၤ ကနၢ် ပၢ်ဒိဉ်နှ့ၢ်အအံၤတက့ၢ်လီၤ.မ်နကဒိဉ်တာ့ခိုဉ်ပဲ့ၤလၢနိ^{1}ခိဒီ^{1}နိ^{1}သးဒီ^{1}မ်နတၢ်မ့ၢ်လ၊်တၢ်တိ^{1}ဟ်သ့ဉ်တဖဉ်ကလၢထီပဲ့ၤထိုဉ်ခဲလၢ်နှ့ဉ်တက့ၢ်.

ပဲ့ၤဒီ^{1}းတၢ်အဲဉ်တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါအါ,
ဝဲၢ်မ့ဉ်အဲဉ်နၤ

တေ်လၢမိ်းဒၢတဖၣ် ကဘၣ်ပလိ်းအသးဖဲအဒၢထိၣ်သိအဆၢကတိ်

ပိာ်မုၣ်တဖၣ်, မိ်းတဖၣ် ဖဲအဒၢထိၣ်အဖိအဆၢကတိ်၊ ကဘၣ် ပလိ်၊ အသးလ၊ တ၊်အိၣ်တ၊်ဆိး, တ၊်အိၣ်တ၊် အီဒိၣ်နၢ်၊ တ၊်ဆ၊ ကတိ်၊ အဂုၤအဂၤနၢ်ၣ် ပနာ်လ၊ပှၤကိးဂၤဒဲးကသ့ၣ်ညါ တ့ၢ်လံ ဝဲနၢ်ၣ် လိၤ.တုၤပအိၣ်ထိၣ်ဒီးပဟုးပသးလံနၢ်ၣ် အလိ်၊အိၣ်လ၊ပကဘၣ် ယု သ့ၣ်ညါ ပှၤဒၢထိၣ်အတ၊်အိၣ်သးလ၊ ပှၤလ၊ အသ့ၣ်ညါ ညီနၢ်တ ဖၣ်, တ၊်ဆါဟံၣ်, တ၊်သ့ၣ်ညါအလံာ်တဖၣ် ဒ်သိး ပကသ့ၣ်ညါ ဘၣ်လ၊ ပကဘၣ်ပလိ်၊ပသးလ၊တ၊်မနုၤတဖၣ်, ပကဘၣ် မ၊ထွဲ မနုၤဒီး ဟးဆဲးမနုၤလဲၣ်နၢ်ၣ်လိၤ. လိၤဆီဒၣ်တ၊်ဖဲပဒၢထိၣ်သိ (ဒၢဘိၣ်ဒံး)အဆၢကတိ်၊ပမ့ၢ်တပလိ်၊ပသးလ၊တ၊်အိၣ်တ၊်ဆိး, တ၊် အိၣ်တ၊်အီဘၣ်နၢ်ၣ်အါစုအါဘျီ ကကဲထိၣ်ဝဲတုၤဒၣ်လာ် ဖိသၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ကဟးဂီၤ, ကလီၤတာ်ဝဲဒၣ်နၢ်ၣ် ကအိၣ် ဝဲ ဒၣ် နၢ်ၣ် လိၤ. တ၊်အိၣ်တ၊်အီလ၊ပဟ်ဖျါထိၣ်လ၊အဖီလာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လ၊ ပ အိၣ်အီၤ, ပအီ အီၤအယိ မ့ၢ်တဘၣ်အတီၤဒီး ပဟုးပသးဟးဟး ဂီၤဝဲကသ့အယိ မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ် ဒီး ဂ့ၤတက့ၢ်လ၊ပကဟးဆဲးအီၤ, ဒုၣ်အီၤဒ်သိးသုတကဲထိၣ်ကၢ့ၤတ၊်ကိတ၊်ခဲလ၊ပဖိဒီးပနီ၊်ကစ၊်ဒၣ်ဝဲအဂိ၊်တဂ့ၤနၢ်ၣ်လိၤ.

၁.နဲးသၣ်

နဲးသၣ်နၢ်ၣ်မ့ၢ်တ၊်သၣ်တဖၣ်လ၊ အမၤလီၤတာ်, အမၤဟးဂီၤပှၤဖိ အါ ကတ၊်နၢ်ၣ်လိၤ.မ့ၢ်တ၊်သၣ်တခါ လ၊ပကဘၣ်ပ လိ်၊သူၣ် ပလိ်၊ သးဒီးဟးဆဲး, ဒုၣ်အီၤဖဲပဒၢထိၣ်သိအဆၢကတိ်၊နၢ်ၣ်လိၤ.နဲးသၣ် အ ပူၤ တ၊်လ၊အပၣ်ယှာ်ဝဲတခါလ၊အမ့ၢ် (Brome lain) နၢ်ၣ်ကမၤ က ဟ့ၣ် နဒၢလီၤဒီးကမၤအံၣ်လီၤဝဲနဒၢလီ၊်အကျိၤအယိ ကဲထိၣ်ဝဲ တ၊် ကိတ၊်ခဲလ၊ ပှၤဒၢထိၣ်သိသ့ၣ်တဖၣ်အဂိ၊် သ့ဝဲ ဒၣ်ဒိၣ် မးနၢ်ၣ် လိၤ.

၂.တကွဲသ့ၣ်သၣ်(ကိကွဲသၣ်)

နဲးသၣ်မ့ၢ်ဝံၤနၢ်ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တကွဲသ့ၣ်သၣ် (ကိကွဲသၣ်) နၢ်ၣ်လိၤ. ပတကြားအိၣ်တကွဲသ့ၣ်သၣ်(ကိကွဲသၣ်)အသံသိဘၣ်.မ့ၢ်သ့နၢ်ၣ် ပ မ့ၢ်တအိၣ်တကွဲသ့ၣ်သၣ် (ကိကွဲသၣ်) လ၊အသံသမ့ၢ်ဂ့ၤ, အမံ ဘီမ့ၢ်ဂ့ၤဖဲပဒၢထိၣ်သိအဆၢကတိ်၊နၢ်ၣ်ကမ့ၢ်တ၊်ဂ့ၤနၢ်ၣ်လိၤ.

၃.သ့ၣ်လၣ်တမၣ်ပျၤတ၊်ဆ၊ထံ

သ့ၣ်လၣ်သမၣ်ပျၤနၢ်ၣ် မ့ၢ်တ၊်လ၊အဂ့ၤဒိၣ်မးတခါလ၊ နဖံးန ဘ့ၣ် ဒီး နီ၊်ခိတ၊်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အဂိ၊်နၢ်ၣ်လိၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်က့ နမ့ မ့ၢ် ပှၤဒၢထိၣ်သိတဂၤ နမ့ၢ်အီပှၤကျဲအီ သ့ၣ်လၣ် သမၣ် ပျၤအ ထံ နၢ်ၣ်ကကဲထိၣ်တ၊်ကိတ၊်ခဲလ၊နယံနကွဲအဂိ၊်တုၤဒၣ်လာ်နဖိလိၤ တာ် သ့အယိ ဖဲနဒၢထိၣ်သိအဆၢကတိ်၊ နမ့ၢ်တအီအီၤနၢ်ၣ် ကမ့ၢ် တ၊်ဂ့ၤလိၤ.

၄.ပထီးသ့ၣ်သၣ်(ဒန်ဒလွန်သီး)

မ့ၢ်သ့ၣ်သၣ်တကလာ်လ၊ အဂ့ၤဝဲဒၣ်လ၊ တ၊်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ အ ဂိ၊် အါမံၤဘၣ်ဆၣ် ဟ့ၣ်ထိၣ်တ၊်ကိတ၊်ခဲလ၊ ပှၤဒၢထိၣ်သိ သ့ၣ်တ ဖၣ်အဂိ၊်သ့အယိဖဲနဒၢထိၣ်သိအဆၢကတိ်၊နမ့ၢ်တအိၣ်အီၤဘၣ် နၢ်ၣ်ကမ့ၢ်တ၊်ဂ့ၤကတ၊်နၢ်ၣ်လိၤ.

၅.မဲးမါသၣ်

မဲးမါသၣ်နၢ်ၣ်မ့ၢ်တ၊်လ၊မၤဝံၣ်မၤဘဲ့ပထးခိၣ်ဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ် တ၊် လ၊ ပှၤဒၢထိၣ်သိတဖၣ် ကြားဟးဆဲးဝဲဒၣ်နၢ်ၣ်လိၤ. လိၤဆီ ဒၣ် တ၊်မဲးမါသံအဘ့ၣ်လိၤအယဲၤဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ပှၤပဘ့ၣ်သးသ့ဒီး ကဲ ထိၣ်တုၤဟုးသးဟးဂီၤသ့အယိ ပှၤဒၢထိၣ်သိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပ လိ်၊သးဒီးမ့ၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်နၢ်ၣ်ကမ့ၢ်တဂ့ၤကတ၊်နၢ်ၣ်လိၤ.

၆.ကၣ်ဖံၣ်

ပှၤလ၊ အအီကၣ်ဖံၣ်ဘဲ့ဒိၣ်မးတဖၣ် မ့ၢ်တအီဘၣ်ဝဲတနံၤ တခွးဖဲ အမံပၢ် ထိၣ်ဂီၤခိအဆၢကတိ်၊နၢ်ၣ် အိၣ်ဝဲတမ့ာ်ဆိး ဝဲတပၢၤဘၣ် နၢ်ၣ် ကသ့ၣ်ညါတ့ၢ်ဝဲဒၣ်နၢ်၊လိၤ.လ၊တ၊်နၢ်ၣ်အယိ ပှၤလ၊အ အီညီ နၢ်၊ ဝဲတဖၣ် တုၤမ့ၢ်အအိၣ်ထိၣ်ဒီးအဟုးအသး, အဒၢ ထိၣ် သိ အ ဆၢ ကတိ်၊နၢ်ၣ် ဟးဆဲးဝဲတုၤလီၤတီၤလီၤမ့ၢ်တနၢ်ၤ်ၤ်ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်အီ စ့ၤလီၤဝဲတစဲးနၢ်ၣ်ကမ့ၢ်တ၊်ဂ့ၤလိၤ.ကဖ့သဟီၣ်နၢ်ၣ်ဆူးနၢ်၊ဝဲထံလ၊ နပူၤတဖၣ်ဒီးကဲၣ်လစ်ၣ်ယၣ်အဂံ၊်ကစ၊်လိၤဒီးထံလ၊နပူၤတဖၣ် လိၤ သံးဝဲသ့နၢ်ၣ်လိၤ. လ၊တ၊်နၢ်ၣ်အယိ ပှၤဒၢထိၣ်သိသ့ၣ်တဖၣ် အ ရှဒိၣ်ဝဲလ၊ ကဘၣ်အီထံအါအါဒီး မ့ၢ်အီကၣ်ဖံၣ်အါအါနၢ်ၣ် ဒုး

ကဲထိုင် နှ၊်အီ၊ တ၊်ဖိလီ၊တဲာ်နှ၊်သ့ဝဲဒ၊်မ့တမ့၊် တုၤနဖိအိ၊် ဖျဲ၊် ဒီး ဖိသ၊်အစီ၊တပျဲ၊, ဖိသ၊်ကွ၊်ဂီ၊တလ၊ပျဲ၊ဒ် ဖိသ၊်အဂၤ တဖ၊် ဘ၊် အသိုးနှ၊် ကဲထိုင်အသးသ့အယိ ပဟးဆဲးအီ၊မ့၊်နှ၊်ဒီး ကမ့၊်တဂ့၊နှ၊်လီ၊.

၇.တ၊်အီ၊်လ၊ထးဒ၊ပူ၊တဖ၊်

တကြၤအီ၊်ညၤ်ဒ၊, တ၊်ညၤ်လ၊ပှၤ်ထ၊နှ၊်ယာ်လ၊ထးဒ၊ပူ၊ ဒ်သိုး အတူ၊်ကယာ်သ့၊်တဖ၊်နှ၊်ဘ၊်. ပမ့၊်တဲလ၊အညီနှ၊်တ ကြၤ အီ၊်လ့၊တက့၊ဘ၊်.တ၊်ညၤ်လ၊ပှၤ်ထ၊နှ၊်ယာ်လ၊ထးဒ၊ပူ၊တဖ၊် အံ၊ ပဉ်ယုာ်ဒီး (Latria) တ၊်အယ၊်ကလုာ်လ၊ အမၤဟးဂီ၊ ဖိ သ၊်လ၊ မိ၊်ဒ၊ထိ၊်သီအီ၊တဖ၊် အယိ နမ့၊်ဟးဆဲးအီ၊ဒီး တအိ၊် အီ၊ ဘ၊်နှ၊်ကမ့၊်တ၊်ဂ့၊ကတ၊်နှ၊်လီ၊.

၈.တ၊်အီ၊်လ၊ပှၤ်ဟ၊်ခု၊်ဝဲသ့၊်တဖ၊်

လီ၊ဆီဒ၊်တ၊်တ၊်အီ၊်လ၊ပှၤ်ဆ၊ဝဲလ၊တ၊းဖးဒိ၊်,ထံခု၊်ဒ၊ပူ၊ဒ်အမ့၊် တ၊်ဖံးတ၊်ညၤ်, တ၊်ဒီးတ၊်လ၊်တဖ၊် , ဒ့၊်ဒ၊ညၤ်ဒ၊တဖ၊် နှ၊် ပဉ်ယုာ်ဝဲဒ၊်ဒီး ဘဲးထံရယါယ၊်အါမးနှ၊်လီ၊. ပိ၊်မုၢ်လ၊အီ၊်ဒီး ဟုးသးသ့၊်တဖ၊် ကြၤအီ၊်တ၊်ကိ၊်ကိ၊်လ၊ၤလ၊ၤအယိ တ၊် အီ၊် လ၊ပှၤ်ဟ၊်ခု၊်,တ၊်အီ၊်အဆ့ဆ့်သ့၊်တဖ၊် မ့၊်တအီ၊်အီ၊ဘ၊်နှ၊်ကမ့၊်တဂ့၊ကတ၊်နှ၊်လီ၊.

၉.တ၊်ခု၊်ထံဒ၊သ့၊်တဖ၊်

ဖဲပ၊ဒ၊အဆ၊ကတိ၊်ပဟးဆဲးတ၊်ခု၊်ထံဒ၊,တ၊်ဆံ၊်တ၊်ဆ၊တ၊်ခု၊် ထံ သ့၊်လ၊ပှၤ်ဟ၊်ခု၊်ဝဲသ့၊်တဖ၊် တဖ၊်မ့၊်နှ၊်နှ၊် ကမ့၊် တ၊်ဂ့၊ ကတ၊်စ့၊်ကီ:နှ၊်လီ၊.

၁၀.လာ်ဖးလါ(green tea)

လာ်ဖးလါ လ၊အလ၊ပျဲ၊ဒီ:(Antioxidant)အပူ၊နှ၊်ကးဖ့ အသ ဟီ၊်ပ၊်ယုာ်ဝဲ ၂၀ဝမံ၊်လံ၊်ကြ၊်နှ၊်လီ၊.မ့၊်တ၊်လ၊အသဟီ၊်ပျဲ၊ သိုး ဒီ: ကဉ်ဖံ၊်အယိ နအီ၊အီ၊မ့၊်အါ၊ဒီ: မၤဟးဂီ၊နဟုးနသး သ့ဝဲ ဒ၊် နှ၊်လီ၊. ပှၤ်ဒ၊သ့၊်တဖ၊်တကးဘ၊် မိ၊်ဖိဆံ: လ၊ဒုး အီ၊နှ၊် ဖိ သ့၊်တဖ၊်မ့၊်တအီ၊ဝဲဒ၊်ဘ၊်နှ၊်မ့၊်တဉ်ဂ့၊ကတ၊်နှ၊်လီ၊.မ့၊်တ၊် တခါလ၊မိ၊်ဒ၊ဒီ:မိ၊်ဖိဆံ:သ့၊်တဖ၊်ကြၤဟးဆဲးဝဲဒ၊်နှ၊်လီ၊. နမ့မ့၊်ပှၤ်လ၊အအိ၊်ဒီ:အဟုးအသးတဂၤဒီ: နမ့၊်အဲ၊ဒီ:လ၊ နကအိ၊် ဖျဲ၊်ထိ၊်ဘ၊်နဖိဂ့၊ဂ့၊ဝါဝါ လ၊ပျဲ၊ဒီ:တ၊်အိ၊်ဆူ၊်အိ၊်ချ နှ၊် တ၊် အိ၊်တ၊်အီ လ၊တ၊်ဟ်ဖျါထိ၊်လ၊ အဖိခ၊်သ့၊်တဖ၊် နဟးဆဲး အီ၊မ့၊်နှ၊် , နမ့၊်တအိ၊်အီ၊, နမ့၊်တအီ၊အီ၊ဘ၊်ဒီ: ကမ့၊် တဂ့၊ က တ၊်လ၊ နနီ၊်ကစ၊်အတ၊်အိ၊်ဆူ၊်အိ၊်ချ အဂီ၊်မ့၊်ဂ့၊ , နဖိဆံ: အတ၊်အိ၊်ဆူ၊်အိ၊်ချ အဂီ၊်မ့၊်ဂ့၊နှ၊်လီ၊.

****

ပှၤထူလံ၊ဖိစ်:တ၊်နှ၊်မ့၊်မတၤသ့၊်တဖ၊်လဲ၊်.

"ပှၤထူလံ၊ဖိတဖ၊်မ့၊်ပှၤ်လ၊အအိ၊်ဆိ:ဖဲတ၊်လီ၊်ဝဲနှ၊်အဆိကတ၊်တချုး:ဒ်:လ၊တ၊်လီ၊်တဖ၊်တ၊်ဟ်:ကွ၊်အီ၊လ၊ ပှၤ်အဂၤ မ့တမ့၊် ပှၤ်အဂၤဟဲ ဒုးမၤနၤ်အီ၊ဒ်:ဘ၊်နှ၊်လီ၊. ပှၤ်ထူလံ၊ဖိအိ၊်ဒ်:အါမးလ၊အဝဲသ့၊်ဟ်:ယာ်ကျ၊ၤဒ်: အလုလ၊်ထူသနူ တ၊်ဆဲ:တ၊်လ၊ဒီ: အတ၊်မ့၊်တ၊် ဒ်မ့၊်(အတ၊်ကူတ၊်သိ:,ကျိ:,သူ၊်တ၊်ဖျ:)သ့၊်တဖ၊်နှ၊်လီ၊.လ၊တ၊်နှ၊်အယိအဝဲအိ၊်ဒီ:အတ၊်ဘျ:စဲဒီ:အမိ၊်ပ၊်ဖံဖုတ၊်လီ၊်တ၊်ကျဲ, တ၊်ဆဲ:တ၊်လ၊ဒီတ၊်မ့၊်တ၊်ဆူ၊်ဆူ၊်ကလာ်နှ၊်လီ၊."

"ပှၤထူလံ၊ဖိ, အတ၊ဝ၊ဒီ:အကလုာ်စ်:တ၊်နှ၊်မ့၊်ပှၤ်သ့၊်တဖ၊်လ၊အိ၊်ဒီ:အတ၊်စ်ဉ်စိ၊တဲစိ၊လ၊အိ၊် ဝဲဆိ:ဝဲလ၊ အပှၤ်တဝ၊အပူ၊တ ချုး:ဒ်: လ၊ ပှၤ်မၤလဲ၊်အီ၊်ကိ၊် ဒီ:တ၊်ဟဲနှ၊်လီ၊ဟ်:နှ၊်ဆူ၊်အတ၊်လီ၊်တ၊်ကျဲ:ဒ်:ဘ၊် ဒီ:မၤလဲ၊ထိ၊်လဲ၊ထိ အဝဲသ့၊်တ၊်လီ၊် တ၊်ကျဲ:ဒီ: ထံ၊်လီ၊ အသးဒ်အမ့၊်ပှၤ်လီ၊လီ၊ဆိ:ဆိ:တဒ့ဉ်အသိုးနှ၊်လီ၊."

"ပှၤထူလံ၊ဖိစ်:တ၊်နှ၊်မ့၊်ပှၤ်တဖ၊်လ၊အိ၊်ဆိ:တ့၊်ဖဲတ၊်လီ၊်ဝဲနှ၊်လ၊ပျ၊ၤပျ၊ၤလံ၊ၤလံ၊ၤဒီ:အိ၊်မုမၤထွဲ့ဝဲအဝဲသ့၊် တ၊်ဆဲ:တ၊် လ၊လီ၊ လီ၊ ဆိ ဆိ:ဒီ: အတ၊်ဘ၊်ထွဲ့ဒီ:ခ၊်ယ၊ၤနှ,ဆ၊ဉ်နှ၊်လီ၊. အဝဲသ့၊်ဟ်:ယာ်ပ၊ၤယာ်အပှၤ်တဝ၊, တ၊်ဆဲ:တ၊်လ၊,မ့၊်ကျ၊ၤဝဲ၊ကွ၊်ဒီ:ထံ:ရ၊်ကီ၊်သဲ: အ ရ၊်အသဲ:လ၊အလီ၊ဆိ ဒီ:ပှၤ်အဂၤသ့၊်တဖ၊်လ၊အဒိ၊်စ် ဖဲအဝဲသ့၊် အိ၊်တ၊်လီ၊်နှ၊်လီ၊. အဝဲသ့၊်တ၊်ဆဲ: တ၊်မၤမ့၊်လီ၊ဆိဘ၊် ဆဉ်သ နာ်က့,ပှၤ်ထူလံ၊ဖိလ၊ဟီ၊်ခ၊်ဒီဘ့၊်အိ၊်ဒီ:တ၊်ဂ့၊်ကီလ၊အလီ၊ဂၤ်လာ်အသးလ၊အဘ၊်ထွဲ့ဒီ:တ၊်ဒီသဒ၊ဒီ:ကၤယာ်က့,အဝဲသ့၊်တ၊်ခ့ဲ: တ၊်ယာ်ဒီ:အပှၤ်ကလုာ်နှ၊်လီ၊."

"ပှၤထူလံ၊ဖိတဖ၊်ယုကျဲ့လ၊တကဟ်ပနီ၊်နှ၊်အဝဲသ့၊် အတ၊်မ့၊်တ၊်,အတ၊်အိ၊်မုအကျဲ,အတ၊်ခ့ဲ:တ၊်ယာ် လ၊ကပ၊ဘ၊်လု၊် လ၊်ထူသ နူဟီ၊်ခ၊်ကပ်ာ်,တ၊်လီ၊်တ၊်ကျဲ:ဒီ: နှ,ဆ၊ဉ်တ၊်အိ၊်ယ၊ၤလ၊အနံ၊်တဖ၊်အနံ၊်နှ၊်လီ၊.ဘ၊်ဆဉ်ပမ့၊်ကွ၊် က့,လ၊တ၊်စ်ဉ်စိ၊တဲစိ၊ဒီ:ကတိ၊် ညါ ဝဲသ့၊်တ၊်ခ့ဲ:တ၊်ယာ်တဖ၊်ထိ:ဘိ:ဘ၊်တ၊်မၤဟးဂီ၊ကွ၊်အီ၊ နှ၊်လီ၊.မ့၊်မဆါတနံ၊အံ၊ပှၤ်ထူလံ၊ဖိတဖ၊် တ၊်ဂ့၊်လာ်ဘ့ီလာ် အီ၊သ့လ၊ အဝဲသ့၊်မ့၊်ပှၤ်သ့၊်တဖ၊်လ၊အတူ၊်ဘ၊်တ၊်အနးကတ၊်ဒီ:မ့၊်ပှၤ်လ၊အအိ၊်လ၊တ၊်ဂ်ံ၊်စ၊်ပူ၊အဒိ၊်ကတ၊်လ၊ဟီ၊်ခ၊်ချ,အံ၊နှ၊်လီ၊.ဟီ၊် ခ၊် ဒီ ဘ့၊် ပှၤ်တဝ၊ဟ်ပနီ၊်နှ၊်အဝဲသ့၊်လီ၊လီ၊ဆိ:ဆိ:လ၊ လိ၊်ဘ၊်တ၊်ဒီသဒ၊အဝဲသ့၊်တ၊်ခ့ဲ:တ၊်ယာ်ဒီ: အဝဲသ့၊် ကကၤယာ်အ တ၊်ဆဲ: တ၊်လ၊,တ၊်အိ၊်မုအကျဲသ့၊်တဖ၊်နှ၊်လီ၊."

****

ဖိသင်အတက်ဟူးတက်ဂဲ(၁၇)ထံခ် လာဖိုက်ပက်ကိုးဂေးဒဲးကြားသုင်ညှါ

နမ့်တအိုင်ဒီးနဖိဘင်ဒီး တက်သုင်တဖင်အံ့ နတသုင်ညါ နဲ့ဘင်. ပှၤလၢ အနၢတ့ၢ်လံတၢ်ဂ့ၢ်သုင်တဖင်အံ့ ဟ်ဖျါထိုင်ဝဲ တၢ်အိုင်သးသၢဘီလၢအဘင်ယးဒီးမိ်ၢ်ပၢ်ဒီးဖိသုင်တဖင်အဘၢ်ခ် စၢ်တၢ်ဆဲးကျိုးလိ်ာ်သးနှုင်လီၤ.

ဖိသင်အတၢ်ဟိုင်အထိုင်အလီၤအတၢ်အိုင်သး

ဖိသင်သုင်တဖင်ဖဲအအိုင်ဖျဲင်ဝံၤဒီးအိုင်လွံ၎်လါအဘၢ်စၢ်အဝဲသုင်မ့ၢ်လိုင်ဘင်တၢ်တမံၤမံၤနှုင်ဟ်ဖျါထိုင်ဝဲဒဉ်လၢ အ တၢ်ဟိုင်နှုင်လီၤ. ဘင်ဆင်မိ်ၢ်ပၢ်တနီၤ အဖိတဖင်အဟၢဖၢ ဆါ အ ယိဟိုင်ဓါ, တၢ်ဆါအီၤတမံၤမံၤယိ အဟိုင်ဓါ မ့တမ့ၢ် အဘင်တၢ်တမံၤမံၤအယိအဟိုင်ဓါနှုင်တသုင်ညါလီၤတံၢ်ဝဲဒဉ်ဘင်.

၁.တၢ်ကိုးမိ်ၢ်ကိုးပၢ်အတၢ်ဟိုင်

ဖိသင်သုင်တဖင်မ့ၢ်အိုင်ထဲတဂၤနှုင်အဲဉ်ဒီးဝဲလၢအမိ်ၢ်အပၢ်သုင်တဖင် ကစိ်ာ်အီၤနှုင်လီၤ. ဖိသင်ကဟိုင်ဝဲ(၅)စဲးကးမ့တမ့ၢ် (၆) စဲးကးနှုင်လီၤ. ဟိုင်ဝဲဒ်နှုင်ဝံၤအိုင်ခိုးကနုင်တၢ်အစဲးကး(၂၀) ဃဉ်ဃဉ်လၢမ့ၢ်အမိ်ၢ်အပၢ်ကဟဲစိ်ာ်ထိုင်အီၤဓါမ့တမ့ၢ်တခါတဟဲ စိ်ာ်ထိုင်အီၤဓါဘင်နှုင်လီၤ. မိ်ၢ်ပၢ်မ့ၢ်တဟဲစိ်ာ်ထိုင် အီၤဘင်နှုင် ကဟိုင်တစိ်ၢ်ကပတ့ၢ်တစိ်ၢ်, ကဟိုင်တစိ်ၢ်ကပတ့ၢ်တစိ်ၢ်တ့ၤ မိ်ၢ်ပၢ်စိ်ာ်ထိုင်ကၢ့ၤအီၤနှုင်လီၤ.

၂.တၢ်သင်ဝံၤသးအတၢ်ဟိုင်

ဖိသင်တဖင် အဟၢဖမ့ၢ်သင်ဝံၤဒီး ဟိုင်နှုင် ဟိုင်ဖးထိုဝဲဒဉ်လီၤ. သင်ဝံၤသးတခါခါမိ်ၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိုးမ့ၢ်တစိ်ာ်ထိုင်အီၤဘင်နှုင်ဟိုင်ဝဲဒဉ်လီၤ ကၢ်လီၤကၢၤ, ဃဉ်ဝ့ၤဃဉ်ဝိၤအခိုင် ဒီးအကမၤသိုင် အထးခိုင် အကလှာ်ကလှာ်နှုင်လီၤ.

၃.တၢ်ဆါအီၤတမံၤမံၤအယိအတၢ်ဟိုင်

တၢ်မ့ၢ်ဆါအီၤတမံၤမံၤ ဟိုင်သါတကုးဝဲခဲအံ့ၤခဲအံ့ၤဒီး အတၢ်ဟိုင်နှုင် သိုင်ဒိုင်ထိုင်ရ့ၢ်ရ့ၢ်နှုင်လီၤ. အမ့ၢ်ဘံဘ်တံၢ်မဲာ်ဟိုင်လၢ်ာ် သ့ၢ်လၢ်ာ်သးဒ်ပှၤသးကတ်ာ်နှုင် နကဘင်သုင်ညါ လၢအတ့ၢ်ဘင်တၢ်ဆါအံ့ၤနးဒိုင်မးလံနှုင်လီၤ.ဖိသင်သုင်တဖင်မ့ၢ်ဆိးကၢ့ဆါဘီနှုင် ဟိုင်ဝဲဘင်ဆင်အဂ်ၢ်တအိုင်အယိဟိုင်ဝဲဒိုင်ဒိုင်တန့ၢ်ဘင်.

၄.အနိ်ၢ်ခိုက့ၢ်ဂီၤမ့ၢ်ဆါတမံၤမံၤအတၢ်ဟိုင်

ဖိသင်တဖင်ဖဲအမ့ၢ်ဆံ့ဆါ ဒီးအတၢ်မ့ၢ်ဆါအီၤတမံၤမံၤနှုင် ကဟိုင်ဝဲဒီးအတၢ်အိုင်နှုင်ကသိုင်လီၤလဲဝဲဒိုင်မးနှုင်လီၤ.

၅.တၢ်အဲဉ်ဒီးမံသးအတၢ်ဟိုင်

ဖိသင်သုင်တဖင်မ့ၢ်အဲဉ်ဒီးမံဘင်ဆင် လၢတၢ်တမံၤမံၤအယိ , အသးမ့ၢ်ဘင်တဲာ်တာ်တမံၤမံၤဒီးကဟိုင်ဝဲဒဉ်နှုင်လီၤ. ကဟိုင်တခါခါဒီးကဒ်းဒူးအမဲာ်ချံ့ဒီးအန၎်တခါခါနှုင်လီၤ.

၆.တက်ဘဉ်အီ၊တမှာ်အယိအတက်ဟီဉ်

တက်ဟီဉ်တခါအံၤမၤအသးဟီဉ်ပတှာ်ဟီဉ်ပတှာ်နှဉ်လီ၊. တဘျီ တ ခီဉ် တအိဉ်ယိဒိဘဉ်ဒီး မၤဟူးစုမၤဟူးခီဉ် လၢအံၤလၢဘး နှဉ်လီ၊. ဖဲန့်နကဘဉ်ဖိဉ်ကွၢ်မၤကွၢ်အီ၊နှဉ်လီ၊. တဘျီ တခီဉ်တၢ် မ့ၢ်ကိ၊ အသးဒိဉ်နှဉ်ဟိဉ်ဝဲ ဒီး တၢ်မ့ၢ်ခုဉ်ဒိဉ်စ့ၢ်ကီးဟိဉ်ဝဲဒဉ် နှဉ်လီ၊.အါနှ့ၢ်အနှဉ်ဖိသဉ်လၢအဆံးဒီးတဖဉ်နှဉ်မ့ၢ်အိဉ်လၢတၢ်လိ၊် တတီ၊ယိယံာ်ယံာ်ဒီးအိဉ်ဝဲမ့ၢ်တမှာ်နှဉ်ကဟိဉ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီ၊.

တၢ်ကလုၢ်လၢဖိသဉ်တဖဉ်ညီနှ့ၢ်မၤသီဉ်ဝဲ

ဖိသဉ်ကသံဉ်သရဉ်လၢ ကိ၊်အီးသထြှလယဉ် ဒီးကထၢဉ် ဖြိုးစံ လၢဒၢးစတဲမၤကွၢ်ဝဲဖိသဉ်သၢလၢဒီးလွံၢ်လၢအဘၢဉ်စၢမၤသီဉ်အက လုၢ်အတၢ်သီဉ်လၢ အနံ့ဉ်ခံဆံအတိ၊်ပူၤနှဉ်လီ၊. လၢအ တၢ်မၤကွၢ်အပူၤနှဉ်မၤကွၢ်ဝဲဖိသဉ်အကလုာ်ကလုာ်လၢဟိဉ်ခိဉ်အံၤပဉ်ယှာ် ဝဲ အဂၤတကထိနှဉ်လီ၊. ဖိသဉ်လွံၢ်လၢသ့ဉ်တဖဉ် မ့ၢ်လိဉ်ဘဉ် တၢ် တမံၤမံၤနှဉ် မၤသီဉ်ဝဲဒဉ်လၢအကလုၢ်နှဉ်လီ၊. ဖြိုးစံလၢ အိ:ထိဉ်ဝဲတၢ်မၤလိကွ2ိလၢမိ၊်ပၢ်တဖဉ်အဂိ၊်ဒ်သိ:ကသ့ဉ်ညါဝဲ ဖိ သဉ်အတၢ်အိဉ်သးအကလုာ်ကလုာ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊.

၁."နၤ"တၢ်ကလုၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲအဟၢဖၢသဉ်ဝံၤအသးနှဉ်လီ၊.ဖိသဉ် တ ဖဉ် ညီနှ့ၢ်အပ္ပၤခိဉ်ထီးနှဉ် မၤဘဉ်ဝဲဒီး အကိ^{5}ယ္ပၢ် ဒီးတၢ်ကလုၢ်အံၤသီဉ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီ၊.

၂."အး"တၢ်ကလုၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ကလံၤမိဉ်ထိဉ် အသးအ ကလုၢ်နှဉ်လီ၊.ဖိသဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အိဉ်တၢ်အါဒီးကလံၤမ့ၢ်မိဉ်ထိဉ်အသးလၢ အ တၢ်အိဉ်အကျိၤပူၤနှဉ် အမၤသီဉ်ကလုၢ်သီဉ်ဝဲလၢ "အး" အံၤ နှဉ်လီ၊.

၃."အိဉ်"တၢ်ကလုၢ်အံၤမ့ၢ် ဝဲ တၢ်မိဉ်မံအသးနှဉ်လီ၊. တချုး ဖိ သဉ် သ့ဉ်တဖဉ်တကီဒံးဘဉ်နှဉ် အါတက့ၢ် ကးတံာ်အထးခိဉ်ဒီး မၤသီဉ်အကလုၢ်ဒ်အံၤနှဉ်လီ၊.

၄."ဟၤ"ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်မၤသီဉ်အကလုၢ်ဒ်အံၤနှဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဘဉ် အီ၊တမှာ်ဘဉ်တခါခါနှဉ်လီ၊. ဖိသဉ်တဖဉ်တၢ်ဘဉ်အီ၊မ့ၢ်တမှာ် ဘဉ် တခါခါနှဉ်အါတက့ၢ်မၤဟူးဒုးနဲဉ်ပှၤလၢအစုအခိဉ်နှဉ်လီ၊. မၤဟူးအစုအခိဉ်ဒီးအထးခိဉ်တခိညီနှ့ၢ်သီဉ်ဝဲ"ဟၤ"နှဉ်လီ၊.

၅."အဲးအး"ဖိသဉ်တဖဉ်အဟၢဖၢမ့ၢ်တမှာ်ဘဉ်နှ့ၢ်ကမၤသီဉ်အ ကလုၢ်"အဲးအး,အဲးအး"နှဉ်လီ၊.မ့ၢ်အတၢ်ကအုကစ္ပါအသီဉ်ခီ ဖျိုအဟၢဖၢဆါ,အဟၢဖၢတမှာ်ဘဉ်အယိနှဉ်လီ၊.

ဖိ သဉ်တဖဉ်အတၢ်မၤဟူးမၤဝဲးအသးနှဉ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးအဟ်ဖျါထိဉ် အတၢ်အိဉ်သးနှဉ်လီ၊.

၁.ဝ်ာ်ပကံးပကးအသး

ဖိသဉ်ခံလါဆူအဖိလာ်တဖဉ် ကလံၤမ့ၢ်ထိဉ်အီ၊. ကလံၤမ့ၢ်ဆဲး အီ၊နှဉ်ပကံးပကးထိဉ်အသးနှ့ၢ်လီ၊.အိနှ့ၢ်,အိဉ်တၢ်မ့ၢ်ဝံၤပကံးပ ကာ်အသးနှဉ် နကဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢကလံၤထိဉ်အီ၊မ့တမ့ၢ်အဟၢ ဖၢ ပှဲၤနှဉ်လီ၊. အိဉ်တၢ်အခါမ့ၢ် ပကံးပကး အသးနှဉ် နဘဉ် သ့ဉ် ညါ လၢ အဟၢဖၢတဘဉ်ဂိ၊်ဘဉ်တခါခါလီ၊. ဖိသဉ်ခံ လါဆူ အဖ ခိဉ် တဖဉ်မ့ၢ်ပကံးပကးအသးနှဉ် နကဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢ တၢ်လီ၊ ဘှံးလီ၊တီ၊အသးဒီးအဲဉ်ဒီးမံဝဲဒဉ်နှဉ်လီ၊.

၂.မၤဟူးမၤဝဲးအခိဉ်

တၢ်အံၤမ့ၢ်အဒုးနဲဉ်ဖျါထိဉ်လၢ တၢ်အိဉ်သး တဖဉ် ဘဉ် လိ၊် ဖီးဒ့ ဝဲဒီး ဖိသဉ်နှဉ်လီ၊. တချုးအဝဲသ့ဉ်မံဘဉ်နှဉ်မၤဟူးမၤဝဲး အခိဉ် လီ၊.ယဉ်အခိဉ်လၢအံၤ,ယဉ်အခိဉ်လၢနုၤဒီးကွၢ်ဝဲတၢ်အိဉ်လၢအ ခိဉ်အယၢ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊.

၃.ဖိဉ်လီ၊အန၊်

ဖိသဉ်တဖဉ်အနိ၊်ခိကှ့ၢ်ဂိ၊မ့ၢ်ဘဉ်တမံၤမံၤနှဉ်ကဖိဉ်လီ၊အန၊်နှဉ် လီ၊. ဖိသဉ်မ့ၢ်ဟိဉ်ဖးဒ်ဉ်ဒီးဖိဉ်လီ၊အန၊်ခဲအံၤခဲအံၤနှဉ် နကြားဒုး နဲဉ်အီ၊လၢကသံဉ်သရဉ်ကွၢ်ဖိသဉ်နှဉ်လီ၊.

၄.စ့ၢ်တၢ်ယာ်အစု

ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်စ့ၢ်တၢ်ယာ်အစုနှဉ်မ့ၢ်အဒုးနဲဉ်ဝဲလၢအသဉ်ဝံၤအ သး နှဉ်လီ၊. နမ့ၢ်ထံဉ်ဆိဖိသဉ်တဖဉ်စ့ၢ်တၢ်ယာ်အစု(တၢ်ဟ်အ စု)ဒီး ဒုးအိဉ်အီ၊တၢ်ချုးဆၢချုးကတိ၊်နှဉ် တဟိဉ်ဝဲ ဒဉ်လၢ ဘဉ် နှဉ်လီ၊.

၅.ယူာ်ထိဉ်ဒုးနဲဉ်အခိဉ်

ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ယူာ်ထိဉ်အခိဉ်လၢတၢ်ဖိခိဉ်ခဲအံၤခဲအံၤနှဉ် မ့ၢ်အ ဒုးနဲဉ်ဝဲလၢကလံၤထိဉ်အဟၢဖၢနှဉ်လီ၊.ယူာ်ထိဉ်အခိဉ်ဆူတၢ်ဖိ ခိဉ်ဒ်သိ:အဟၢဖၢဆါကကိညၢ်လီ၊အဂိ၊်နှဉ်လီ၊.

၆.ယူာ်ထိဉ်ဖုးအစုခဲအံၤခဲအံၤ

ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ယူာ်ထိဉ်ဖုးအစုခဲအံၤခဲအံၤနှဉ် မ့ၢ်အဒုးနဲဉ်ဝဲလၢ အပ္ပါၤတၢ်တမံၤမံၤနှဉ်လီ၊. ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်နၢ်ဟူတၢ်သီဉ်သထြုး, ထံဉ်တၢ်ကပီၤဆုၤဉ်ဆုၤဉ်ဘဲ့ဉ်ဘဲ့ဉ်ဖဲအမံပၢ်ထိဉ်အဆၢကတိ၊် နှဉ်ကဖုးဝဲဒဉ်နှ့ၢ်လီ၊. ဖဲနှ့ဉ် နကဘဉ်မၤလီ၊ကဆှဉ်ကှ့ၢ်ဖိသဉ်တ ဖဉ်အတၢ်ပျုၤတၢ်ဖုးဒီးအတၢ်ဟီဉ်နှဉ်လီ၊.

ဖိသဉ်တဖဉ်မ့ၢ်တသ့ဉ်ညါ တၢ်အိဉ်သးလၢ အခိဉ် အ ယၢ် တဖဉ်ဘဉ်ဆဉ် အဝဲသ့ဉ်ဒုးနဲဉ် အတၢ်အိဉ် သးလၢအ နိ၊် ခ တၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ကလုၢ်အသီဉ်, တၢ်ဟီဉ်အသီဉ်တဖဉ်သ့ဝဲနှဉ် ဖိ သဉ် ကသံဉ်သရဉ်တဖဉ် စံးဝဲဒဉ်နှဉ်လီ၊. မ်မိ၊်ပၢ်တဖဉ် ကမၤလိ သ့ အါထိဉ်, နၢ်ပၢ်အါထိဉ်အသးလၢဖိသဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်သ့ တၢ်ဘဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ် ဒီးဒုးဒိဉ် ထိဉ်ဖိသဉ် ပှဲၤဒီးနိ၊် ခ တၢ် အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ,နိ၊်သးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ နှဉ်တက့ၢ်.

****

ဟိုင်ခ်ိ်တဘ့ှင်အံ့ေအဖိခ်ိ် ဘင်မနုေအယိ တ၊်အမှာ် တအိ်ခ် ဘင် လဲင်. တ၊်အမှာ်နှ့ှ် အိ်ခ်လ၊တ၊်လီ၊်ဖဲလဲင်. ဒီးမတ၊ တဖင်က ဘင် ဒုး အိ်ခ် ထိ်ခ်တ၊်မှာ်တ၊်ခုင်လဲင်. ပတ၊်အိ်ခ်မှုလ၊ ဟိုင် ခ်ိ်အံ့ မ့ှ်ထဲ တ စိ၊်ဖိလီ၊. ဘင်မနုေအယိ ပဒီးနှ့ှ်တ၊်မှာ် တ၊် ခုင် တသ့ှဘင်လဲင်. ပကြားယုသ့ှ်ညါက့ှ်တ၊် ဂ့ှ်လီ၊တံ၊် လီ၊ ဆဲး ဒီးပကဂ့ှ်ကျဲးစ၊းမှာ်ထိ်ခ်ကှ့ှ်ခ်ိ်နှ့ှ်လီ၊.

ပကကွ၊်ကှ့ှ်လ၊ဟိုင်ခ်ိ်တဘ့ှင်အံ့ေအမဲာ်ဖံးခ်ိ်တ၊် လီ၊်တတီ၊ဘင်တတီ၊အိ်ခ်ဒီးသ့ှ်ထူ၊ဝင်ဘိ.တ၊်မဲတ၊်မါ.ထံကျိ ထံကွာ်. တ၊်လူ၊်တ၊်တြီ၊. ဒ့ှ်ဖိညင်ဖိ. ထိ်ခ်ဖိလံ့ှ်ဖိ. တ၊်ဖိတ၊် ညီ၊. သံ့ှ် ဒီ၊ဖိဒီ၊ တဆ၊ကတီ၊်ဒီး တဆ၊ကတီ၊်လဲ့ှ်တရံ့ှ်အသး အိ်ခ်ဒီးပျိုဖးလဲ့ှ်ဒီးပိ်ခ်လဲ့ှ်ဖးဒိ်ခ်တ၊်လ၊တ၊်ပ့ှ်လ၊ပဝဲပ့ှ်ဟိုင်ခ်ိ် ဖိသ့ှ်တဖ့ှ်အဂ၊်ဒိ်ခ်မးလီ၊. ကစ၊်ယ့ှ၊ဟ်လီ၊နှ့ှ်ပ့ှ၊ ပတ၊်အိ်ခ် တ၊် ယ၊ သ့ှ်တဖ့ှ်အံ့ေပသူအီ၊မ့ှ်တသ့ှနှ့ှ်ကကဲထိ်ခ်တ၊်ဟးဂ့ှ၊ ဟး ဂ၊ဒီး ဒုးအိ်ခ်ထိ်ခ်တ၊်သ့ှ်ဝံ၊လီ၊ဒိ်ဒီး ပိ်ဝ်ထွဲထိ်ခ်အခ်ံ့ဒီး တ၊် ဆူ၊တ၊်ဆါ.တ၊်အ့ှ်လ၊်ဆိ၊ကှ့.တ၊်ဒုး တ၊်ယ၊ဒီ၊တ၊်ဂ့ှ်ကီသ့ှ်ခ် တဖ့ှ်နှ့ှ်လီ၊.

ပ့ှ၊ကညီ (လူသား) မ့ှ်တ၊်ဘင်တ့ှလ၊ အထိကတ၊်လီ၊. မ့ှမ့ှ်ပ့ှ၊လ၊အ အိ်ခ်ဒီးအပ္ပျိ၊်ယံ်လ၊အထိ်ခ်ဆူတ၊်ဖိခ်ိ်ဘ့ှ၊ဘ့ှ၊လီ၊. မ့ှမ့ှ် ဆင် ဖိကီ၊်ဖိတဖ့ှ်အိ်ခ်ဒီး အပ္ပျိ၊်ယံ်လ၊အအိ်ခ်တကျ့ှ့ှ်ဒီး အ ခ်ိ်ခ် အိ်ခ် လ့ှ်၊ ခ်ိ်လီ၊. မ့ှမ့ှ်တ၊်ဖိတ၊်ယ၊်လ၊ အပ္ပျိ၊်ယံ်တ အိ်ခ်တ ဖ့ှ် နမ့ှ်ဖိ်ခ်အီ၊အိ်ခ်ဝဲကဟ့ှ်ဒီး၀ စ၊်ဝဲဒ့ှ်လီ၊.

ပ့ှ၊ကညီ အပ္ပျိ၊်ယံ်ထိ်ခ်ဆူတ၊်ဖိခ်ိ်တကလ့ှ်အံ့ေအ တ၊် သ့ှ်ညါထိ်နှ့ှ်ဒ်ံ့ှ်ဆင်ဖိကီ၊်ဖိလ၊ အပ္ပျိ၊်ယံ် အိ်ခ်တကျ့ှ့ှ် တဖ့ှ် ဒီ့ှ် ဆင်ဖိကီ၊်ဖိလ၊အပ္ပျိ၊်အိ်ခ်တကျ့ှ့ှ်တဖ့ှ် အတ၊်သ့ှ်ညါ အါနှ့ှ် ဒ်ံ့ှ်တ၊်ဖိတ၊်ယ၊်လ၊အပ္ပျိ၊်ယံ်တအိ်ခ်ဘင်တကလ့ှ်နှ့ှ်လီ၊.အယိ ပ့ှ၊ လ၊ အပ္ပျိ၊်ယံ်ထိ်ခ်ဆူ တ၊်ဖိခ်ိ်တကလ့ှ်အံ့ေ ကြားအိ်ခ်ဒီ့ှ် တ၊် အဲခ် တ၊်ကွ့ှ်. ကြားအိ်ခ်ဒီ့ှ်တ၊်ဒ်ိ သ့ှ်ဒ်ိ သး. တ၊်လ၊ ကမ့ှ၊ဝဲ မ၊ဝဲ တ မံ၊လ၊်လ၊်နှ့ှ်ကဘင်အိ်ခ်ဒီ့ှ်တ၊်သ့ှ်ခ်ိ် ဆ၊သ၊ဆ၊နှ့ှ်လီ၊.

ကဘင်ပ့ှ၊ဖ့ှ်ဒီ့ှ် တ၊်သ့ှ်လီသ၊ကှ့ှ်လ၊ အတကြား တ ဖင်. တ၊်အဲခ်တလ့ှ၊အဲခ်တဘီ.တ၊်စုဆ့ှ်ခ်ိ်ခ် တက၊ယဲ၊် ကလ့ှ် ဒီ့ှ်တ၊်အဲခ်လီ၊သ၊.တ၊်ဟ်ထိ်ခ်ထိ်သ၊သ့ှ်တဖ့ှ်နှ့ှ်လီ၊.

တ၊်ဘင်တ့ှကစ၊်ဟ်လီ၊နှ့ှ်ပ့ှ၊လ၊ပကဘင်အိ်ခ်အီ သ့ှ်ခ် အီ၊ သ့ှ်တဖ့ှ် အိ်ခ်ဝဲဒ့ှ်အါမး နှ့ှ်လီ၊. လ၊တ၊်ဖ၊ဖိ ထိ်ခ်ဖိလံ့ှ်ဖိ သ့ှ်တဖ့ှ် အိ်ခ်ဝဲဒ့ှ်အကလ့ှ်ကလ့ှ်နှ့ှ်လီ၊. လ၊ထံ့ှ်ကျါတခ် အိ်ခ် ဒီ့ှ်ညင် အကလ့ှ်ကလ့ှ်ဒီ့ှ်ခ်ံ့ှ်.ဆ့ှ်ခ်.သ ဒ်ိ ခ်.ချ်ခ်ဒီ့ှ်တ၊် အ စ့ှါအ ဒ့ှ်တဖ့ှ်အိ်ခ်ဝဲဒ့ှ်အါမးမ့ှမ့ှ်လ၊ဟိုင်ခ်ိ်လီ၊တခ်ိတ၊်အခ်ိ်ခ် လ့ှ်၊ ခ်ိ်အိ်ခ်ဒီ့ှ်ဘ့ှ. ဟ့ှ. သ့ှ်သူ၊်ဝင်သ၊်. တ၊်ဒီ့ှ်တ၊်လ၊်တဖ့ှ် အိ်ခ်ဝဲအါမးနှ့ှ်လီ၊.

တ၊်အိ်ခ်အါအိ်ခ်ဂ၊်ထဲ့ှ်အံ့ေ ဘင်မနုေအယိ လ၊တ၊်တလ၊ တလ၊ိ်ခ် ဒီ့ှ် တ၊်ဘင်ကီဘင်ခဲ. တ၊်အ့ှ်လ၊်ဆိ၊ကှ့ှ်လ၊် ဘင်အိ်ခ် ထိ်ခ် ဝဲဒ့ှ်လဲ့ှ်.ပမ့ှ်ကွ၊်ကှ့ှ်ထံ့ှ်ထံ့ှ်နှ့ှ်ခ်ိ်ဖျိုလ၊ပ့ှ၊ဟိုင်ခ်ိ်ဖိလ၊ အ မ့ှ်ပ့ှ၊ကူ၊ပ့ှ၊ကညီတဖ့ှ်တ၊်လ၊အလ၊်ဒ်ီ့ှ်အီ၊တဖ့ှ်သူ၊ဝဲအါနှ့ှ်ဒ်ံ့ှ် တ၊်လ၊်ဘင်ဒ်ီ့ှ်မ၊ဘင်ဒ်ိ ကှ့ှ်နှ့ှ်ဆ၊ဂ်တ၊်အိ်ခ်ယ၊်တဖ့ှ်နှ့ှ်လီ၊.ပ မ့ှ် ကွ၊်ကှ့ှ်ဒ့ှ်ဖိညင်ဖိတဖ့ှ် ပမ့ှ်အိ်ခ်အီ၊လ၊ တ၊်ကတဲ့ှ် ကတီ၊ အိ်ခ် ဒီ့ှ် တ၊်သ့ှ်ခ်ိ်ဆ၊သ၊ဆ၊နှ့ှ် တမ့ှ်အစ၊်ကလီ၊တ့ှ်ဒီ့ှ် ဟ၊ဂ့ှ၊ ဟ၊ ဂ၊ဘင်. ဖဲညင်ထိ်ခ်ဒ်ံ့ှ်ထိ်ဖိအ ဆ၊ကတီ၊် တ၊်တကြား မ၊ အိ်ခ် အီ၊ ဘင်. ကှ့ှ်ဒီ့ှ်နိ်ခ်တဖ့ှ်တ၊်တကြား မ၊အိ်ခ်အီ၊လ၊ လ၊မ့ှ်ပိ၊် မ့ှ်ခ် ဒ်ံ့ှ်ဘင်နှ့ှ်လီ၊.တ၊ဂ၊ဒီ့ှ်တ၊ဂ၊ ပမ့ှ်အိ်ခ်ဒီ့ှ်တ၊်သ့ှ်ညါတ၊်သ၊ဆ၊ နှ့ှ် တမ့ှ်လ၊ဒ့ှ်ဖိညင်ဖိတဖ့ှ် ကဟ၊ဂ့ှ်ဟ၊ဂ၊ဒီ့ှ် လီ၊မ၊် ကွ့ှ်ဝဲ ဒ့ှ်ဘင်. ထိ်ခ်ဖိလံ့ှ်ဖိသ့ှ်တဖ့ှ်စ့ှ်ကီ၊ တမ့ှ်လ၊၊လ၊ တ၊်ခ၊အိ်ခ် အီ၊ လ၊လီ၊လ့ှ်လ၊၊ဘင်. တ၊်ဟ၊ထု၊အီ၊လ၊ ဟ့ှ်လ၊ဝဲ၊ တ့ှ၊ဒ့ှ်လဲ့ှ် ထိ်ခ်သ့ှ်တဖ့ှ်အ စ၊၊လီ၊တ့ှ်ကွ့ှ်ဝဲဒ့ှ်နှ့ှ်လီ၊.

မ့ှမ့ှ်လ၊်သ့ှ်ဖိဝ်ဖိတခ်ိတ၊်ကူ၊်အီ၊တ၊်ကျိ်အီ၊လ၊အ တအိ်ခ်ဒီ့ှ်တ၊်ဟ်ကဲဘင်အယိသ့ှ်ဖိဝ်ဖိလီ၊ယီ၊ဝဲအါမးလီ၊.

တမ့်၊ လ၊ပှ၊လဲ၊သူ၏်လီ၊အီ၊နီတဂ၊ဘ၏. ပှ၊ဒ်အံ၊မ့်၊အိ၏ အဂ၊တ ကထိန့်၏နကမ၊ဒ်လဲ၏.သ့ဉ်ပှ်၊တဘ့ဉ်ဘ၏်တဘ့ဉ်နမ့်၊ကူ၏်ကွံ၏် သ့ဉ်ပှ်၊တူ၊အလာ်ဒီ၊အိ၏်တ့်၊ထဲတဖ်ိ၏်နှ၏်နကမ၊ဒ်လဲ၏.သ့ဉ်ပှ်၊ တ နီ၊ တ၊ကူ၏်ကွံ၏်အီ၊ဒီ၊ တ၊သူ၏်လီ၊ကှ၊လ၊ ရီဘ၊၏် ထူ၏် တ ဖ၏် နှ၏် လီ၊. ကစ၊်ကလိတဖ၏ တ၊်ဖဲ၊ကွံ၏်အီ၊သ္ဒ သလ့ဒီ၊ တ၊်သူ၏် လီ၊ ကှ၊လ၊ ဘုခ့ယ်၏်ထိ၏်ဒီ၊ ဟီ၏်ခ၏်တဖ၏ ဟ၊ဂီ၊ကွံ့ ကလံ၊ အူ တ၊် ဆူ၏် ထံလီ၊သံ၊နိလီ၊သံ၊ဒီ၊ကဲထိ၏်ကှ၊တ၊်ဂ့်၊ကီလ၊ ပှ၊ကူပှ၊ က ညီတဖ၏်အဂီ၊်နှ၏်လီ၊. ဘုခ့ဉ်တဖ၏ ဘ၏်တ၊်ဆါအီ၊ဝံ၊ တ၊်ပ္ပ၊ ကှ၊ကသံ၏်ကသီဟီ၏်စီလ၊တ၊်ကသူ၏်ကဒီ၊အီ၊အဂီ၊်နှ၏်လီ၊.အ နံ၏် အါလါအါဒီ၊ ဟီ၏်ခ၏်ဟ၊ဂီ၊ကွံ၏်ဝဲဒ၏်နှ၏်လီ၊. တ၊်မ၊မ့်၊ ကျိ၊ ဝဲ၊ ကွ၏်စ့်၊ကီ၊ မ့်၊တ၊်လ၊ ကဒုး၊လဲ၊ထိ၏်လဲ၊ထီတ၊်ဘ၏်ဆ၏် ပမ့်၊ ကွ၏် ကှ၊လ၊ အတပ၊တခီ ဒုး၊အိ၏်ထိ၏်စ့်၊ကီ၊တ၊်ကီတ၊်ခဲနှ၏်လီ၊. ပ ဝဲကီ၊ဂ၊ပမ့်၊သ့ဉ်ညါဒီ၊နှ၊်ပ၊်သ့ဉ်ဖိ၀ဉ်ဖိအတ၊်ကဲဘျု၊လ၊ ပှ၊ ကူ ပှ၊ကညီအဂီ၊်ဒ်လဲ၏်ဒီ၊ တမ့်၊လ၊ နမ၊ဟ၊ဂီ၊အီ၊ နသ၊က လီ၊ ဘ၏.နမ့်၊ကွ၊်ဒ၏်တ၊်ထဲနနီကစ၊်တဂ၊အဂီ၊်ဒီ၊နကဘ၏်ဘျု၊ဒ၏် ထဲနဂီ၊်တစ်၊်ဖိဒီ၊နဖိနလံ၊နစ၊တသ္ဓ၏်တဖ၏်ကဘ၏်နဒ၏်ဖြ၏်, ဘ၏်ဆူ၊ဘ၏်ဆါဒီ၊ကဖြ၏်ဝဲယာ်ဝဲထီဘိနဒ၊နဒ၊ကျုံ၊ကျုံ၊နှ၏်လီ၊.ပှ၊ ကညီတဂ၊ဒီ၊တဂ၊အါတကှ့်၊ကွ၊်လိ လိ၏်အသ၊ထဲတ၊်လ၊အ အဲ၏် လီ၊ အသ၊နှ၏်လီ၊.ပြ၊လိ၏်အသ၊ထဲတ၊်လ၊ အကမ၊လီ၊ ဘုံ၊ အီ၊တဖ၏်နှ၏်လီ၊.တဂ၊ဒီ၊တဂ၊အို၏်ထဲတ၊်ခိ၊ထဲသိ၊တူ၊သိ၊လို၏် သ၊ နှ၏်လီ၊. နဘ့ီဒ၊မ့်၊နှ၊်လ၊သ့ဉ်ဖ၊ဒ်ဉ်တဖ္ဍ၏် ယဲစ့်၊ကီ၊ယ က ဘ၏် ဘ့ီဒ်နှ၏်လီ၊. နပ္ပ၊ကါမ့်၊နှ၊်တခ၏် ယဲစ့်၊ကီ၊ ယပ္ပ၊ ကဘ၏် နှ၊် စ့်၊ကီ၊လီ၊.ပမ၊အီ၊မ့်၊တထိ၏်ဘ၊ဒီ၊လ၊ခံကဲထိ၏်တ၊်ကီတ၊်ခဲနှ၏် လီ၊.

အယိ သတ၊ဒီ၊လ၊ပတ၊်အိ၏်မူ အိ၏်ဂဲ၊အပူ၊ပကြ၊ သ့ဉ် ညါတ၊်လ၊ပကမ၊အီ၊တခါနှ၏် အတ၊်ကဲ ဘျု၊က အိ၏်ထဲ လဲ၏် ဒီ၊ ကဟ့ဉ်ထိ၏်တ၊်ကီတ၊်ခဲထဲလဲ၏်နှ၏် လ၊ပသ့ဉ် ညါဆ ဒီ၊ မ၊အီ၊နှ၏်လီ၊.တ၊်လ၊ပမ၊အီ၊တဖ၏်ပမ့်၊ထံ၏်ဒ၏်ထဲ(ရရေ၊)နှ၏် (ရပေ၊)ကအိ၏်ထိ၏်နှ၊်ပှ၊နှ၏်လီ၊.အယိပကြ၊လ၊ပကဘ၏်အိ၏် ဒီ၊ တ၊်ဆိကမိ၏်ထံဒီ၊ ဟ့ဉ်ထိ၏်သကိ၊ပဝဲတဂ၊ဒီ၊တဂ၊ ပတ၊် ထံ၏်အဂ့၊ကတ၊်နှ၏်လီ၊.

ပှ၊တဂ၊ဒီ၊တဂ၊ ကြ၊အိ၏်ဒီ၊တ၊်ဒ်သူ၏်ဒ်သ၊, အိ၏်ဒီ၊ တ၊် အဲ၏်တ၊်ကွံ့,တ၊်သ၊ကညီ၊ဒီ၊ကြ၊အိ၏် ဒီ၊တ၊် သ့ပ်ာ်ထံနီ၊ ဖ၊ စ့်၊ကီ၊တ၊်နှ၏်လီ၊. ပကြ၊အိ၏်စ့်၊ကီ၊ဒီ၊ တ၊်တီတ၊်လိ၊နှ၏်လီ၊. ပမ့်၊ သ၊ လီတ၊်အါနှ၊်အလီ၊်နှ၏် ပတ၊်ကကဲထိ၏်နှ၊်ပှ၊လ၊ တ၊် ဟ၊ဂ၊ဟ၊ဂီ၊ဒီ၊ကဲ ထိ၏်နှ၊်ပှ၊လ၊တ၊်နာ၊ဆံ၏်ဘူ၊နာ၊ဆံ၏်ဘီ နှ၏် လီ၊.

တဘ့ျီဘ့ျီ ပတ၊်သူ၏်လီသ၊ကွံ့ဒ်ဉ်ဘာ၊ပှ၊အယိ ကဲထိ၏် တ၊် ကီ တ၊်ခဲ, တ၊်တမ့်ာ်တလ၊လ၊ပနီ၊်ကစ၊်အဂီ၊်ဒီ၊တူ၊ဒ၏်လာ် ကဲ ထိ၏်တ၊်ကီတ၊်ခဲလ၊ ပပှ၊တ၀၊အဂီ၊်နှ၏်အိ၏်ဝဲဒ၏်နှ၏်လီ၊. တ၊် တ ခါဂ့်၊တခါဂ့်၊မ့်၊ကြ၊လ၊ ဒီကလှာ်အဂီ၊်ဒီ၊ပကြ၊သူအီ၊လ၊ ပှ၊ တ ၀၊, ပှ၊ဒီတကလှာ်အဂီ၊်နှ၏်လီ၊. ပတကြ၊သူအီ၊ဒီ၊ မ၊လ၊ ထဲ ဒ၏်ပဂီ၊်တဂ၊ဒီ၊နှ၏်ဘ၏်.လ၊ဟ်ာ်တဖ္ဍ၏်အပူ၊တ၊်လ၊ပသူ၊ပစ္ပ်ိ အီ၊ တ ဖ၏် ပတဘ၏်သူ၊အီ၊ အါနှ၊်ဒ်း တ၊်လ၊အလိ၏်တဖ၏်ဘ၏်. ပမ့်၊ သူ၊အီ၊အါနှ၊်တ၊်လ၊ာ်ဘူ၏်လ၊ာ်စ့်၊ကအါဒီ၊ဟ်ာ်အ ဖ္ဍ၏် လ၊အ ကထိ မ့်၊သူ၊ဝဲအါနှ၊်တ၊်လိ၏်ဘ၏်နှ၏် ကကဲထိ၏်စ့်၊ ကီ၊တ၊်ကီ တ၊်ခဲ လ၊တ၊်ဘ၏်တ့ တဖ၏်အဂီ၊်လီ၊.

ဒ်သိ၊ဟီ၏်ခ၏်တဘ့ဉ်အံ၊တ၊်မ့ာ်တ၊်ခုဉ်ကအိ၏်အဂီ၊် ပဝဲ တဂ၊ဘ၏်တဂ၊ ပကကျ၀ား၊အိ၏်မူသကိ၊အီ၊အဂ့၊ကတ၊်၊ လ၊ တ၊် လ၊အလိ၏်ဒီ၊ပှ၊ ပကသူ၊အီ၊ဒ်အကြ၊ဝဲဘ၏်ဝဲဒီ၊ ပသုတသူ အီ၊ လှ၊်ကိလှ၊်ကဟ်ာ်ဒီ၊ မ၊ဘ၏်ဒီ၊ဘ၏်ထံ၊တ၊်ဘ၏်တ့ ဒီ၊ပှ၊တ ၀၊ တ၊်မူတ၊်သါသ့ဉ်တဖ၏်တဂ့၊.ပကကျ၊စား၊မ၊မ့ာ်ထိ၏်ကှ၊ဟီ၏် ခ၏်လ၊ပအိ၏်မူလ၊အပူ၊တဘ့ဉ်အံ၊တကှ့်၊.ပကဟ့ဉ်ထိ၏်တ၊် အဲ၏်တ၊်ကွံ့,တ၊်ကဟုကယာ်လ၊တဂ၊ဒီ၊တဂ၊အအိ၏်တကှ့်၊.

****

နှုံ၊ဂမ့ဲ

တက်တရဲတခ၊အဟင်္ဂ

ဟ်ာ်အိ၏်လ၊ဝ့်၊ချ၊တဖ္ဍ၏်,ဂ့၊ဒီ၏်မ၊ဒီ၊အပ္ပ၊စ့်၊ကီ၊ဘ၏်ဝဲဒ၏်ဒီ၏်မ၊ဘ၏်ဆ၏်ပှ၊တလဲ၊ပ္ပ၊အိ၏်နီတဂ၊မ့်၊လ၊ပှ၊နှ၊်ဟူလ၊တ၊်တရဲတခ၊အိ၏် လ၊ အပူ၊အယိလီ၊. ဖိဒ်ဒ်ာ်တဂ၊စံ၊ဝဲ "လ၊ယ၊... လ၊ယ၊.... တ၊်တရဲတခ၊ဒုပ္ပ၊်နီစ၊ဝဲလဲ၏်. ဟ်ာ်ပ္ပ၊ဘ၏်တဘာ၊ဘာ၊နှ၏်... ခဲမ့်၊ ဆ့ဉ်ယ ကလဲ၊ပ္ပ၊"မ့်၊ဆ့ဉ်ထိ၏်တနံ၊အဝဲလဲ၊ဆူ၊ဟ်ာ်နှ၏်ဒီ၊ထံ၏်ဝဲလ၊မ့်၊ဂ၊်တဂ၊ခ္ဓဲသိ၏်ခ္ဓဲပ္ပီ၊ဟ်ာ်နှ၏်လီ၊.

ဖိဒ်ဒ်ာ်–မ့်၊ဂ၊်....ဂီ၊လ၊ဂ့၊နိ၏်..

မ့်၊ဂ၊်–ဂီ၊လ၊ဂ့၊ဖိဒ်ဒ်ာ်...နဟဲ့ဂီ၊ရ၊လဲ၏်...နဟဲ့လ၊မတ၊အိ၏်လဲ၏်.

ဖိဒ်ဒ်ာ်–အီ...ယသါကဟဲ့ကွ၊်ဟ်ာ်အံ၊ဇ၊.ပှ၊တဲ့လ၊ဟ်ာ်အံ၊အိ၏်ဒီ၊တ၊်တရဲတခ၊မ့်၊ဇါ.

မ့်၊ဂ၊်–တသ့ဉ်ညါဘ၏်.ယသံ၊လ၊အပူ၊ကွံ့ဉ်အနံ၏်ယ၊်ဆံ၊လံမာ၏်...ယတထံ၏်တ၊်တရဲတခ၊နီတမံ၊လဲ၏်...

လ၊တ၊်ပ္ပ၊်တ၊်ဖုံ၊ဖ၊ဒ်ဒ်ာ်အပူ၊ဖိဒ်ဒ်ာ်စံ၏်လ၊ာ်သူ၏်လ၊ာ်သ၊အခ၏်ဒ့ကွ၊အသ၊,လီ၊ယံ၊်တ္ဍ ခ၏်နီ၏်ထိ၏်အသ၊မ့်၊လ၊အမံမီ၊်တ၊်လီ၊တဲ့ာ်လ၊ ကတဲ့ာ်ခ၏်တခီနှ၏်လီ၊.

ဖိဒ်ဒ်ာ်–တလဲ၊ဒ်ံ၊ဒ၊,ဟဲ့တူ၊လ၊တ၊်မံမီ၊်ပ္ပ၊လံ၊ဒု...တလဲ၊ညီလ၊ပ္ပ၊်လဲ၏်.....ဟ်ဟ်

****

တ၊် လ၊ နတကြား သူ တ၊်ဃ့ကညး ဘဉ် သ့ဉ်တဖဉ်

ဒီးသန့ၤ–အ့ဉ်ထၢဉ်နဲး

တ၊်လ၊တ၊်ယ့ကညးတ၊်နှ့ဉ် လ၊ပှၤတနီၤနီၤအဂီ၊် မ့၊်တ၊် ကိ ဒိဉ် မး လ၊ ဒုးဟးထိဉ်ဝဲလ၊အထးခိဉ်တန့၊်ဝဲဒဉ်ဘဉ်နှ့ဉ်လီၤ. ဘဉ် ဆဉ် လ၊ ပှၤတနီၤနီၤအဂီ၊် တနံၤအတီ၊်ပူၤ ယ့ကညး တ၊်တ့ၤ နဒ္ဒးနိဉ် အ နိဉ်ဂ်၊်နိဉ်ဒ္ဒးတဘဉ်ဘဉ်နှ့ဉ်အိဉ်ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်လီၤ.ပှၤလ၊အ ယ့ ဝံ သး စူၤ တ၊်ခဲအံၤခဲအံၤသ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ် ပဉ်ယုာ်ဝဲဒဉ် လ၊ပှၤလ၊ အယီဉ်သးကီသးဘဉ်တ၊်ဆူဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အကျါနှ့ဉ်လီၤ.လ၊တ၊် နှ့ဉ်အယိ ဖဲ တ၊် လ၊ ပတကြားယ့ ကညးဒီးဒ်သိးပတယ့ ကညး ဘဉ် တ၊် လ၊ အခီပညီတအိဉ်တဂ့ၤအဂီ၊် လ၊လံာ် (Brightside) အ ပူၤနှ့ဉ်ဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲဒဉ်ဒ်လာ်အသိးအံၤနှ့ဉ်လီၤ.

၁.မ့၊်ကတိၤတ၊်ဒ်တ၊်အိဉ်သးနီ၊်နီ၊်အခါ

နမ့၊်ကတိၤတ၊်ဒ်တ၊်အိဉ်သးနီ၊်နီ၊်, တ၊်လ၊နထံဉ်လ၊နမဲာ်နှ့ဉ် တ လိဉ်နယ့ကညးဘဉ်.လိဉ်လ၊နကဘဉ်ကတိၤတ၊်သညူးသပှ၊်ဂ့ၤ ဂ့ၤ ဘဉ်ဘဉ်နှ့ဉ်လီၤ.တ၊်အရှဒိဉ်ကတ၊်နှ့ဉ်နကဘဉ်ပ လီ၊် နသး လ၊ တ၊် လ၊နကတိၤအီၤသ့ဉ်တဖဉ် နှ့ဉ်သုတမၤဘဉ်ဒိ ဆါပှၤဂၤတ ဂ့ၤဒီးမ်ကမ့၊်တ၊် လ၊ကတိၤလ၊အဂ့ၤကတ၊်နှ့ဉ်တက့၊်.

၂.နဟ်ဖျါထိဉ်နသးတ၊်တူ၊်ဘဉ်

ပှၤကိးဂၤဒဲးနှ့ဉ်အိဉ်ဒီးအသးတ၊်တူ၊်ဘဉ်ဒဉ်ဝဲစ့ာ်စ့ာ် လ၊ အ လီၤ ဆီ လာ်အသးနှ့ဉ်လီၤ. လ၊နသးအ တ၊်တူ၊် ဘဉ် သ့ဉ်တဖဉ် အယိ နှ့ဉ်တလိဉ်လ၊နကဘဉ်ယ့ကညးပှၤအဂၤဘဉ်.လ၊နတူ၊်ဘဉ်တ၊် တ မံၤ မံၤအယိ နမ့၊်အဲာ်ဒီးဟီဉ်ဒီး နဟီဉ်အီၤနှ့ဉ် ကကိညၢ်, ကဖ့် လီၤလ၊နဂီ၊်ဒိဉ်နှ့၊်ဒ်းနစံးဘဉ်ပှၤတဂၤဝံသးစူၤမ့တမ့၊်(Sorry)နှ့ဉ် လီၤ.

၃.နတ၊်လီၤဆီတဖဉ်အဂီ၊်

ပှၤတဂၤဒီးတဂၤနှ့ဉ် အိဉ်ဒီးအတ၊် လီၤဆီ လာ် အ သး သ့ဉ် တဖဉ် နှ့ဉ် လီၤ. နလဲၤလ၊ပှၤအါဂၤအကျါဒီး နမ့၊်လီၤဆီနှ့၊်ဒ်း ပှၤအဂ့ၤ အ ဂၤဒီးတ၊်ဘဉ်နၤမ့၊်တမ့ာ်ဘဉ်နှ့ဉ်တလိဉ်လ၊နကဘဉ်ယ့ဝံသးစူၤ ပှၤအဂ့ၤအဂၤဘဉ်. နမ့၊်သ့ဉ်ညါ နတ၊်လီၤဆီအဂ့၊်ခိဉ်သ့ဉ်, သ့ဉ် ညါ ပလ၊်ဘဉ်ဒီးတူ၊်လာ်လ၊ နဂ့ၤလ၊ကျိဉ်နကျာ်ဒီး နက စ၊်ဒဉ် နဲ နှ့ဉ်ကမ့၊်တဂ့ၤဒိဉ်တက့၊်လ၊နဂီ၊်နှ့ဉ်လီၤ.

၄.တ၊်လ၊နဟ်လု၊်ဟ်ပှၤအီၤအဂီ၊်

ပှၤကိးဂၤဒဲးနှ့ဉ် အိဉ်ဒီးအနိ၊်ကစ၊်ဒဉ်ဝဲအတ၊်ဟံးနှ့၊်တ၊်အိဉ်ဘုံး အဆ၊ကတီ၊ဒီး တ၊်လ၊အဲာ်ဒီးမၤဝဲသ့ဉ်တဖဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ. ပှၤ မ့၊်တဲဂ့၊်လာ်တ၊်ဒီးပှၤလ၊တ၊်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤဒီး တလိဉ်လ၊ ပက ဘဉ်ယ့ဝံသးစူၤအီၤ(Sorry)ဘဉ်.တဲဘဉ်အီၤနတ၊်အိဉ်သးသ့ဉ် တဖဉ်ပျိုပျိုရဲ့ရဲ့ဒီးဂ့၊်လာ်အီၤဒ်နထံဉ်လ၊အဂ့ၤနှ့ဉ်တက့၊်.

၅.နမ့၊်သံကွ၊်တ၊်အခါ

နမ့၊်အဲာ်ဒီးသ့ဉ်ညါတ၊်ဂ့၊်တ၊်ကျိၤတခါခါ ဒီးကသံကွ၊် တ၊် တ မံၤ မံၤ နှ့ဉ် တလိနယ့ဝံသးစူၤစ့၊်ကီးတ၊်ဘဉ်. တလိဉ် ဘဉ်ယိဉ် ဘဉ် ဘျီ လ၊ ပှၤကဆိကမိဉ်နၤလ၊ပှၤပျု၊်လ၊ အတ၊်ထံဉ် တ၊်သ့ဉ် ညါတ အိဉ် ခီဖျိနသံကွ၊်တ၊်ဒ်အံၤအယိတဂ့ၤ.တ၊်သံကွ၊်တ၊် ပျိုပျိုလ၊တ၊် လ၊ ပအဲာ်ဒီးသ့ဉ်ညါတခါအယိနှ့ဉ် မ့၊်တ၊်လ၊ အဂ့ၤဒီး မ့၊်တ၊် လ၊ ပကြားမၤအီၤနှ့ဉ်လီၤ. အါနှ့၊်အနှ့ဉ် လ၊ပှၤ တဂၤတဲ တ၊်တပျိ တဆဲ ဒီးနနၢ်မ့၊်တပၢ်ဘဉ်နှ့ဉ်တဘဉ်ယိဉ်သးအီၤလ၊နကသံကွ၊်ကဒါ က့ၤအီၤဒီးတလိဉ်လ၊နကဘဉ်ယ့ ဝံ သးစူၤစ့၊်ကီးအီၤဘဉ်နှ့ဉ် လီၤ.

၆.တ၊်လ၊နမၤတန့၊်မၤတသ့ဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ်

တ၊်လ၊နမၤတသ့မၤတဘဉ်ဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ်,တ၊်လ၊နကၢၤယာ်တ နှ့၊် ဖိဉ်ယာ်တန့၊်ဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ကအိဉ်ဝဲဒဉ်အါမံၤလီၤ. တ၊် ကဲ ထိဉ်သးသတူ၊်ကလာ်, တ၊်လ၊နတ ရဲဉ်ကျဲၤသုး ကျဲၤဒီးကဲ ထိဉ် သ့ဉ် တဖဉ်ကအိဉ်ဝဲဒဉ်နှ့ဉ်လီၤ.နမ့၊်ဘဉ်သဂ၊်ဒီးတ၊်လ၊နမၤတ သ့မၤတဘဉ်ဒ်အံၤတဖဉ်အကတိ၊်တလိဉ်လ၊နကဘဉ်ဟးယ့ကည်းပှၤ အဂၤတဂၤဝံၤက့ၤဝံၤက့ၤဘဉ်.နကဘဉ်တဲဘဉ်က့ၤ အီၤတ၊် ဂ့၊်တ၊်ကျိၤသ့ဉ်တဖဉ် တဲဘဉ်ဒဉ် အီၤလ၊နကီသ့ဉ်ကီ သးအီၤ လီၤ လီၤလ၊တ၊်ဂ့၊်ကဲထိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤအယိနှ့ဉ်လီၤ.

၇.ပှၤအဂၤတဂၤမ့၊်ရ၊်မ့၊်စ၊်ဝဲအကတိ၊်

လ၊ပှၤအဂၤတဂၤအတ၊်ဟူးတ၊်ဂဲၤဒီးအတ၊်ရ၊်တ၊်စ၊ၤအယိတ လိဉ် လ၊နကဘဉ်ဟံးမူဒါဘဉ်. လ၊နသကိးတဂၤရ၊်စ၊်အယိ နကဘဉ်ဟးယ့ကညးပှၤနှ့ဉ် တမ့၊်အလီ၊်ဒီးတလိဉ်စ့၊်ကီးဘဉ်. လ၊ တ၊်အိဉ်သးကဲထိဉ်ဒ်းအံၤအယိ လိဉ်ဒဉ်လ၊နကတဲအီၤ လ၊ နယိဉ်သးဘဉ်အီၤအဂ့၊်နှ့ဉ်လီၤ.

****

တၢ်ပဝ်ထံနီၤဖးတကိၢ်ခါ ထံရူၢ်ကိၢ်သဲး တၢ်အိၣ်သး ယနူၤအါရံၤတုၤဒံၣ်စဲဘၢၣ်(၂၀၁၉)နံၣ်

ကညီဝိဝ်မုဉ်ကရၢ

တၢ်ကတိၤဆၢနၣ်

ကိၢ်ပယီၤထံရူၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးအံၤလၢ၂၀၁၉ နံၣ်ဒီတ နံၣ် အတၢ် လဲၤပူၤ ပဝ်ထံနီၤဖးအီၤလၢတၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီလၢ အဂ့ၤတ ခီအိၣ် စ့ၤဒိၣ်မးနၣ်လီၤ. တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲ အံၤ ပတုၣ်အသး.,တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးတဖၣ်တၢ်မၤလိၣ်ထိၣ်ဖးထိၣ်တနၢ် ဘၣ် အမဲာ်ညါ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖြိၣ်ကရၢပတုၣ်ယာ် အတၢ်ပၣ်ယုာ်လၢ တၢ်တဲကျဲၤတၢ်လၢတၢ်မၣ် တၢ်ခုၣ် အ ပူၤ အံၤ နၣ် လီၤ. အိၣ်ဖျါရဲၣ်ဒိၣ်မးလၢပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ်တဖၣ် စ့ၤယာ်ဝဲ တၢ်သူၣ် ထိၣ် တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲ ဒီးအဝဲသ့ၣ် တပျဲလၢ တၢ် ကတဲသ ကိး ထံရူၢ်ကိၢ်သဲးဒီး သုးဂ့ၢ်ဝိတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်. ခီဖြိပယီၤ သုး မုၢ် ဒိၣ် တၢ်တလူၤပိာ် မၤထွဲ, တပၤကျဲဒီးမၤဟးဂီၤ တၢ်ပတုၣ် တၢ် ခးသ တးဒီးအသုးမုၢ်တဖၣ် လုာ်ဘၢဒိၣ် စ်ဒီးဟံးနၢ်အါထိၣ် ကလုာ်ဒူၣ် တၢ် လိၢ်, တ့ထိၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲဘိလၢ ဒူဖိသဝိဖိတဘၣ် သးဘၣ် ဒီးမၤ လဲၢ် ထိၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ် ဒိၣ်စ်သတးဒီး တၢ်ဒုးတဖၣ်ကဲထိၣ်ဝဲဒီး ဒူ ဖိသဝိဖိတဖၣ် ဘၣ်ပျံၤဘၣ်ဖုးတၢ်ဒီးကဲထိၣ်တၢ်တံာ်တာ်လၢအဝ သ့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဒီး တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်နၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢကိၢ် ပ ယီၤ ကလံၤစိးဒီးမုၢ်နၣ်တခီပယီၤသုးမုၢ်သူဝဲ ကဘီယူၤဒုးသုးဒီး ခးလီၤကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤဒီးဒူဖိသဝိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အယိ ဒူဖိသ ဝိဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဝဲဒီးကဲထိၣ်ပှၤလိၢ်အိၣ်ကမ့ၣ်အါမး နၣ်လီၤ. ပယီၤသုးကးတံာ်ယာ်စ့ၢ်ကိး (Internet)ဒ်သိးတၢ်ကစိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်ဟးထိၣ်သုတနၢ်တဂ့ၤအဂိၢ်လီၤ. လၢထံဆၢကိၢ်ဆၢဒီး ကိၢ်ဆၢတခီတၢ်မၤစ့ၤလီၤတၢ်မၤစၢကျ၊ၢ်ကျ၊ၢ်ဒီး ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ဖိ တ ဖၣ် တၢ်ဆိၣ်သနံးအိၣ်ထိၣ် လၢက က့ၤကဒါက့ၤ လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်အုၣ်ကီၤဒီးတၢ်ပူၤဖျဲးလၢအဂိၢ်ဘၣ်နၣ်လီၤ.ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိ လၢ အစ့ၤတဖၣ် က့ၤကဒါက့ၤဝဲ လၢ ဘီ မ့ၢ်စၢဖြိၣ်ကရၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤအဖိလာ်နၣ်လီၤ.တၢ်သဘ္ဘ လၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤတဖၣ်တၢ်မၤ ယံးဒိၣ်ထိၣ်အီၤဒီးပှၤဟူးဂဲၤဖိအါ ဂၤဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဒီးထၢနၣ်အီၤ ဆူ ယာ်ပူၤခီဖြိအဝဲသ့ၣ်ဟ်ဖျါထိၣ်အတၢ်ထံၣ် လၢထိဒါပယီၤသုးတၢ် ဒုး အဖိခ်ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကွဲးဖျါ ထိၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤကစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ် ထိ ဒါပဒိၣ်တၢ်လုာ်ဘၢကလုာ်ဒူၣ်ဖိ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟ်လီၤ အိၣ် ဆါ တၢ် ဂီၤစိးပျၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ် ရဲၣ်ကျဲၤမၤကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ နၣ်လီၤ. ပှၤဟံးတၢ်ကစိၣ်ဖိအါဂၤ ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ထၢနၣ်အီၤဆူယာ် ပူၤ နၣ်လီၤ. တၢ်လၢအ ဂ့ၤ အိၣ် တခါလၢထံဂုၤကိၢ်ဂၤတၢ်ဂုာ် ကျဲ စၢ အ ယိ, ကိၢ်ပယီၤအံၤတၢ်တိၣ်ထိၣ်အီၤလၢ ဟိၣ်ခ်ၣ်ဒီဘ့ၣ်စံၣ် ညီဝိ တ့ ခီဖြိတၢ်လိာ်ကွိၢ်အီၤလၢ အဝဲသ့ၣ်မၤကမၣ် ထံဂုၤကိၢ်ဂၤသဲစး လၢအမ့ၢ် တၢ်မၤသံမၤလီၤတူာ်ပှၤစၢၤလၢ ရိၣ်ဟ့ၣ်ကၣ်တၢ်ဂ့ၢ်နၣ် လီၤ. ခီဖြိတၢ်လိာ်ကွိၢ်ဒ်အံၤအယိဟိၣ်ခ်ၣ်ဒီဘ့ၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢလၢ ကိၢ်ပယီၤဖိခ်ၣ်အါထိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါပယီၤသုးတၢ်မၤအၢမၤသီ တဖၣ် အါထိၣ်နၣ်လီၤ.ခဲၣ်ဖ့ကရူၢ်စ့ၢ်ကီးဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲခီပနံၣ်လၢ မၤသကိးတၢ် ဒီးပယီၤသုးတဖၣ် ဒီးယ့ထိၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ် ကထုး ကွံၣ်သးနၣ်လီၤ.လၢပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ်အဂိၢ်ကဲထိၣ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်သနံး တ ခါနၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိးခီဖြိရၢၣ်ခၢၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ် (AA) တၢ် ဒုး ဓဲး ပြဲ:ဒီး ကလုာ်ဒူၣ် သုးဟ်ဖြိၣ် လၢကလံၤစိး တၢ်နၣ်လီၤမၤပိၢ်ဖးတၢ် လၢ ပယီၤသုးဝဲၤလိၢ်ခ်ၣ်သ့ၣ်သတးဒီး လၢပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ်အဂိၢ်မ့ၢ် စ့ၢ် ကီးတၢ်ဆိၣ် သ နံးတခါနၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ၂၀၁၉ နံၣ်အ တိၢ် ပူၤ ပယီၤသုးအံၤစ့ၢ်ယာ်ဒ်းဒၣ်တၢ်စိ တၢ်ကမီၤဒီးဒိၣ်စ်ဒ်းဝဲ ဒီးထိၣ် ဒုးမၤဒၣ်ဒ်းကလုာ်ဒူၣ်ဖိဒီးတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်တအိၣ်ဒ်းဘၣ်နၣ် လီၤ.

၁.တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲ(Peace Process)

၂၀၁၉ နံၣ်အတိၢ်ပူၤ တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢ ကိၢ်ဒီတဘ့ၣ်ညါအံၤ ပတုၣ်ယာ်အသးနၣ်လီၤ. တၢ် ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤ အ ဒိၣ် ကတၢ်လၢ တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲအံၤ တလဲၤဆူ ညါဘၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ခ်ဖြိတၢ်တဲကျဲၤတၢ်အံၤ ပယီၤသုးတဖၣ် ကၢၤယာ်ဝဲတၢ်တဲသ ကိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒ်အနိၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်သးဒီး တၢ်အဲၣ်ဒီး အယိနၣ်လီၤ.

ဖဲလါယူၤ ၂၀၁၉နံၣ်အံၤ, ကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤလၢဆဲးလီၤမံၤလၢ (NCA)အပူၤတဖၣ် ကိးတၢ်အိၣ်ဖြိၣ်လၢ ဝ့ၢ်ကံၢ်မဲအပူၤဘၣ်ဆၣ် ကွိၣ်တဲၣ်ပဒိၣ်မၤတံာ်တာ်ဒီးကးတံာ်ကွံၣ် အတၢ်အိၣ်ဖြိၣ်ခီဖြိလၢ ပယီၤသုးတၢ်ဆိၣ်သနံးအယိနၣ်လီၤ.တၢ်သူၣ်ထိၣ်တၢ်မၣ်တၢ်ခုၣ်

အံ့တေတုသိုးထဲသိုးဒီးတေအိဉ်ဖျါရဲမ့ေတအိဉ်ဘဉ်ဒီးကမျေတ ဖဉ်ကဆဲးတူေဘဉ်ဒံးတေနှဉ်လီ။

ပဝဲကညီပြင်မှုဥပဒေ၊ ပထံဉ်လ၊ တေသူဉ်ထီဉ်တေမှာ်တေခုဉ်လ၊ အမ့ေအတီဒီးသနှေ့ထီဉ်အသးလ၊တေဘှီဘဉ်မၤဂ့ၤထီဉ် ကၣ့ၤမ့တ မ့ေတေဆီတလဲ(၂၀၀၈) တေဘျုခိဉ်သ့ဉ်နှဉ်လီ။ ပသ့ဉ်ညါလ၊ ကီေ်ပယီၤသုးမှေ်ဒိဉ်အံ့ၤ တတူေ်လိာ်တေဆီ တ လဲ တေ်ဘျုခိဉ် သ့ဉ် အံ့ၤလ့ၤတက့ၤဘဉ်.ပယီၤသုးမှေ်ဒိဉ်မ့ေ်ပှၤလ၊အမၤဟးဂီၤထံကီေ်ဒီ ဘ့ဉ် တေ်ပတှာ်တေ်ခးလ၊ ကခ္ဆဉ် ကီေ် စဲဉ်.ယိၤဒိဉ်ကီေ်စဲဉ်, ကညီ ကီေ်စဲဉ်,တလ၊ၤကီေ်စဲဉ်ဒီးရၢဉ်ခၢဉ်ကီေ်စဲဉ်အပူၤနှဉ်လီ။

ပဝဲကညီပြင်မှုဥပဒေ၊ပနှာ်လ၊ တေသူဉ်ထီဉ်တေမှာ် တေ်ခုဉ် အဂ၊ေ် အ ကျၣ့ၤအံ့ၤ အိဉ်ထီဉ်သ့ထဲဒဉ် တေ်ဒီကနှဉ်ထံဖိကီေ်ဖိ တ ဖဉ် အ တေ် လိဉ်ဘဉ် ဒီးတေ်ဒုးပဉ်ယှာ်ပဉ်ဂီ၊ ပှၤကိးဖု အိဉ်ဒီးတေ်တုၤသိုး ထဲ သိုးအ ဆ၊ကတီ၊နှဉ်လီ။ တေ်ဟ်ကဲ့ဒီးဟ်ပ နီဉ် ကလှာ်ဒှုဉ်တ ဖဉ်အတေ်သူဉ်ထီဉ်ဆီလီၤဒီး တေ်ဖံးတေ်မ၊တဖဉ် မ့ေ်တေ်ဂ့ေ်ခိဉ် သ့ဉ် လ၊ တေ်ကဒိုးနှ့ေ်ဘဉ် တေ်မှာ် တေ် ခုဉ် လ၊ကီ၊ ပ ယီၤ အပူၤ နှဉ် လီ။တေ်ကဘဉ်ကွေ်ကဒါက့ၤတေ်သူဉ်ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်တေ်လဲၤ ကျဲဒီတကတီ၊အံ့ၤဒီးမၤလီၤတံ၊်အီၤလ၊တေ်အ၊ာ်လီၤအီလီၤလ၊တေ် သူဉ် ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ် တေ်တဲ့သကိး အပူၤတ ဖဉ် ကဘဉ် မ့ေ်တေ် လ၊အဘဉ် လိာ်ဖိးမံလိာ်သးဒီးပဒိဉ်ဒီးပယီၤသုးမှေ်ဒိဉ်တဖဉ် အ တေ် ဟူးတေ်ဂဲၤလ၊အမၤဝဲလ၊လီ၊ကဝီၤပူၤ ဒီးတ ဘဉ် မ့ေ်ဒဉ် ထဲတေ် အ၊ာ်လီၤကလီကလီဘဉ်နှဉ်လီ။

တေ်သူဉ်ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်အံ့ၤကမျေ်ပဒိဉ်လ၊အမ့ေ်(NLD)ပဒိဉ် နှဉ်တေ်ဟံးမူဒါဒီးတေ်စိတေ်ကမီၤတအိဉ်တုၤလီၤတီၤလီၤဘဉ်အဖီ ခိဉ် တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်အံ့ၤ ဖျါလ၊တေ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအီၤလ၊ပယီၤ သုးနှဉ် လီ။ တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်အတေ်ရဲဉ် တေ် ကျဲ့ၤ ခဲ အံ့ၤ , လ၊ကလှာ်ဒှုဉ်ကဒဲ ကဒဲ တယူတဖိ: ဒီးတေ်သးလီၤပလိာ်တအိဉ်ဘဉ်အဖီခိဉ် တေ်တဲ ကျဲ့ၤတေ်တဖဉ်စ့ေ်ကီးတတုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးဆူတေ်တေ်ပညိဉ်ဒီးတေ် အ စ၊တနှ့ေ်နီတမံၤဘဉ်လီ။ တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်တေ်ရဲဉ်တေ်ကျဲ့ၤအံ့ၤ စ့ေ် ကီးထံဖိကီေ်ဖိအတေ်နာ်စ့ၤလီၤစ့ၤလီၤစ့ေ်ကီးနှဉ်လီ။

ပြင်မှုဥပဒေ်မှာ်တေ်ခုဉ်ဒီးတေ်ဘံဉ်တေ်ဘ၊

(Women's Peace & Security)

ဖဲလါအီးကထိဘ၊ဉ် (၂၀၁၉)နံဉ်အပူၤ, တေ်ဟ်ဖျါလ၊အမ့ေ်ပြင် မှုဥ,တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်ဒီးတေ်ဘံဉ်တေ်ဘ၊လ၊ဘဉ်တေ်ကွဲ့ၤအီၤလ၊(ကျီး ထိ ကရ၊လ၊ပြင်မှုဥ,တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်ဒီးတေ်ပူၤဖျဲးအဂီ၊ – George-town Institute for women, Peace and Safety)ဟ်ဝဲကီေ်ပယီၤလ၊ နီဉ်ဂံ၊(၁၅၀) လ၊ထံကီ၊(၁၆၇)ဘ့ဉ် အကျါ လ၊အဘဉ်ထွဲ့ဒီး တေ် ဒုးပဉ်ယှာ်ဂီ၊ ယှာ် ပြင် မှုဥ, တေ်ဘံဉ်တေ်ဘ၊ဒီး တေ်တီတေ်တြေ် လ၊ ပြင်မှုဥအဂီ၊နှဉ်လီ။

ဖဲလါမးရှး(၂၀၁၉)နံဉ်အတီ၊ပူၤကီ၊ပယီၤပြင်မှုဥ၈ဖြဉ်(WLB)ဒီး (ခါတဉ်လီ၊ခၢဉ်သး– Carter Center), ထံဉ်နှ့ေ် ဝဲ လ၊တေ် သဘံဉ် ဘှဉ်ဟီဉ်ကဝီၤပူၤနှဉ် ပြင်မှုဥတဖဉ်ဘဉ်ကွ၊်ဆ၊ဉ်မဲာ်ဒံး တေ်ဘံဉ် တေ်ဘ၊တေ်ဘဉ်ယိဉ်လ၊အပဉ်ယှာ်ဒီးတေ်ဟးထိဉ်က့ၤလီၤဖဲပယီၤ သုး အိဉ်တေ်အလီ၊်နှဉ်လီ။ ပြင်မှုဥတဖဉ် တေ်တဟ့ဉ်ဂံ၊်ဟ့ဉ်ဘါ အီၤ လ၊ကပဉ်ယှာ်မၤသကိးတေ်လ၊တေ်ဖံးတေ်မၤအပူၤဘဉ်ခီဖျိအ ဝဲသ့ဉ်တသ့ဉ်ညါတေ်ဂ့ေ်တေ်ကျိၤဘဉ်ဒီး တေ်ဆဲးတေ်လ၊တေ်တြီ တံာ်တာ်အကျဲအယိမ့ေ်တေ်လ၊အကီခဲဒိဉ်မးလ၊အဝဲသ့ဉ်ကဘဉ် နှာ်လီၤဟူးဂဲၤလ၊ထံရ၊ကီ၊သဲးတေ်မၤအပူၤနှဉ်လီ။

ပြင်မှုဥတေ်ပဉ်ယှာ်မၤသကိးတေ်လ၊ တေ်သူဉ်ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ် တေ်လဲၤကျဲ့အံ့ၤတေ်ကွ၊်ကဟ်အီၤဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်ဒီးတေ်ခွဲ့ၤတေ်ယာ် အိ: ထိဉ်ဒဉ်အသးတဆံ့ၤတကှ၊်လ၊ ပြင်မှုဥတဖဉ် ကတီခိဉ်ရိဉ်မဲ လ၊တေ်တဲ့ရဲဉ်ကျဲ့ၤတေ်ဒီ:ပယီၤသုးနှဉ်လီ။ ဖြၤဟိၤလီ၊်ခၢဉ်သး လ၊ မှဉ် ခွါ, တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်ဒီးတေ်ဘံဉ်တေ်ဘ၊အတေ်ရၤ လီၤဒုးသ့ဉ်ညါ ဖိလစံဉ်အပူၤ (Policy brief by the PRIO Centre on Gender, Peace and Security)ဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲလ၊ကလှာ်ဒှုဉ်ဖိဉ်စုကဝဲ (EAO) တ ဖဉ် ဟ့ဉ် တေ်လီ၊်လ၊ပြင်မှုဥတေ်ပဉ်ယှာ်မၤသကိးတေ်ဒီ: တေ် ကတိၤနှ့ေ်ခဲးတေ်အပူၤ အ၊ါဒိဉ်နှ့ေ်ဒံ:ပယီၤသုးနှဉ်လီ။ ဒ်လဲဉ် ဂ့ၤ ဂ့ၤ ပမ့ေ်ကွ၊်ကၣ့ၤလ၊ တေ်ကိးကပၤဒဲးနှဉ် ပြင်မှုဥတေ်ပဉ်ယှာ်မၤသ ကိးတေ်မ့ေ်တေ်လ၊အဆံ့ၤအစ့ၤဒံ:နှဉ်လီ။

လ၊ကီ၊ပယီၤတေ်ပတှာ်တေ်ခး တေ်မၤအပူၤ, ပြင်မှုဥပဉ်ယှာ်ဒဉ်ထဲ (၉)မျးကယၤ လ၊တေ်ကွ၊်စူဉ်ကယာ်ကမံ:တံာ် (JMC) အ ပူၤနှဉ် လီ။ လ၊ထံကီ၊်ဒီဘ့ဉ်အပတီ၊, ပြင်မှုဥ၈ခ်စး တပဉ်ယှာ် နီတ ဂၤ ဘဉ်. လ၊တေ်တဲ့ကျဲ့ၤတေ်အပူၤ ပြင်ခွါတဖဉ် မ့ေ် ဒဉ်ပှၤတီခိဉ် ရိဉ်မဲ တေ်ဒီ:လ၊(UPWC)အပူၤ ခၢဉ်စး(၅၂)ဂၤအကျါ ပြင်မှုဥပဉ်ယှာ်ဒဉ် ထဲ(၂)ဂၤနှဉ်လီ။လ၊အပူၤကွံာ်တဘျီ(UPC)တေ်အိဉ်ဖြဉ်အပူၤပြင် မှုဥ အ၊ါနှ့ေ်ဒံ:(၆၇၀)ဂၤပဉ်ယှာ်လ၊တေ်သူဉ်ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ် အ ပူၤ ဘဉ်ဆဉ် ထဲဒဉ် ပှၤ လွံ၊်ပူတပူ ကဲထိဉ်ဘဉ်ခၢဉ်စးလ၊ တေ်ထိဉ် (UPC)တေ်အိဉ်ဖြဉ်အံ့ၤအပူၤနှဉ်လီ။ ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤဂ့ၤ ပြင်မှုဥတဖဉ် သူ အဝဲသ့ဉ်တေ်အိဉ်ယၣ့ၤဒီ:ဟူးဂဲၤလ၊တေ်သူဉ်ထီဉ်တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်အ ပူၤဒ်အမ့ေ်ပှၤကတိၤနှ့ေ်ခဲးတေ်,ပှၤမၤနီဉ်မၤဃါတေ်မၤဟးဂီၤပှၤဟီဉ် ခိဉ်ဖိတေ်ခွဲ့ၤတေ်ယာ်ဒီ:မ့ေ်ပှၤလ၊တီခိဉ်ရိဉ်မဲတေ်မၤခဲဉ်ဖ့ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ေ် မ့ေ်တဖဉ်နှဉ်လီ။

တေ်ဒုးတေ်ယၤတေ်သဘံဉ်သဘှဉ်အလီ၊်ကဝီၤပူၤနှဉ်ပှၤလ၊အတူ ဘဉ်တေ်အဒိဉ်ကတေ်နှဉ်မ့ေ်ဖိသဉ်ဒီ:ပြင်မှုဥဘဉ်ဆဉ်တေ်မၤတေ် ဆ၊ တာ် လ၊ တေ်မှာ်တေ်ခုဉ်အကတီ၊ ပြင်မှုဥတနှ့ေ်အခွဲ့ၤလ၊ တေ် မၤ တေ် ဆ၊တာ်ဘဉ်နှဉ်လီ။ လ၊တေ်ဒုးတေ်ယၤအပျိုပူၤလ၊ ကလှာ်ဒှုဉ် ကီ၊်စဲဉ်တနီ:အပူၤပြင်မှုဥမ့ေ်ဂ့ၤ ဖိသဉ်မ့ေ်ဂ့ၤတဒိုးနှ့ေ်ဘဉ်တေ်ဒီသ ဒ၊,တေ်ဘံဉ်တေ်ဘ၊,တေ်အိဉ်မူအှုဉ်ကီၤစ့ေ်ကီးဘဉ်လီ။

ပယီးသုးမှုဇိုင်တၢ်အါထိုင်ဂီၢ်ထိုင်ဒီးတၢ်သဘံဉ်ဘုဉ်

(Militarization & Conflict)

ပယီးသုးမှုဇိုင်တဖဉ် မးအါထိုင်လၢ်ထိုင်အသုးမှုလၢ ကလုာ်ဒူဉ် ဟိုဉ်ကဝိုးအပူး တဘျီလၢ်လၢ်ဖဲ အဝဲသ့ဉ်ထိုဉ် ဒုး မး ၈၂ဉ် ကလုာ် ဒူဉ်ဖိုဉ်စုကဝဲးတဖဉ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိ လၢအအိုဉ်လၢ ကီၢ်ပယီး ကလံးစိးဒီးမှၢ်နုာ်တကပးန့ဉ်လီး. လၢကီၢ်သူလ့းအပူးပယီးသုးတဖဉ်အံးထိဘိမးအါထိုဉ်အသုးမှၢ်,မးလၢ်ထိုဉ်ဒီးမးအါထိုဉ်အသုးတၢ်လီၢ်, မးဂ့ၤထိုဉ်ကျၢ်ထိုဉ် အ သုးကလၢ်ဒီးဆ့ၢအါ ထိုဉ်တၢ်အိုဉ် ဒီးသုးတၢ်ပိုးတၢ်လီတဖဉ်ဒီးတၢ်စုကဝဲးလၢအဒိုဉ်တဖဉ် နှ့ဉ်လီး. ဖဲ ၂၀၁၉ နံ့ဉ် အ ပူး, ပယီးသုးတဖဉ် ဆ့ၢအါထိုဉ်အသုးဒီးတ့ထိုဉ်ကျဲလၢကညီ ဒီ ကလုာ်စၢဖှိုဉ်ကရၢဟိုဉ်ကဝိုးအပူးအယိ ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တၢ်ခးလိာ်သး,တၢ်တဂၢ်တကျၢ်ဒီးတၢ်မးဟးဂီၤသဝိ ဖိတဖဉ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖဉ်အိုဉ်ထိုဉ်ဝဲန့ဉ်လီး.

ပယီးပဒိုဉ်ဒီး ပယီးသုးအတၢ်မးလၢ်ထိုဉ်ဝဲဒဉ် တၢ်ပၢတၢ်ပြုးလၢ ကလုာ်ဒူဉ်ဟိုဉ်ကဝိုး လၢတအိုဉ်ဒီးလီၢ်ကဝိုး တၢ်အၢ်ဉ် လီး တူၢ် လိာ် အံး ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တၢ်ဖ့ဉ်ဆၢဒိုဉ်ထိုဉ်နှ့ဉ်လီး. ခိဖျိတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲ ဒ်အံးတဖဉ်အယိ ဟဲမးဟးဂီၤဒီး မးဘဉ်ဒိက့ၤ တၢ်ဆိုဉ် ထွဲမးစၢ်လၢလီၢ်ကဝိုးတဖဉ်မးဝဲဒီးမးဘဉ်ဒိစ့ၢ်ကီးခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်အတၢ်သူဉ်ထိုဉ်ဆီလီးဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ခ္ဆ ဒီးတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီး. ဖဲ ၂၀၁၉ နံ့ဉ်အပူးအံး, သဝိဖိလၢမှၢ်တြီၢ် ဒီးချဉ်လွံၢ်ထူဉ်တဖဉ် ထိုဒါဝဲပယီးသုး အတၢ်ဘှီဂ့ၤမးဒိုဉ်ထိုဉ်လၢ်ထိုဉ်ကျဲဒီးယ့ထိုဉ်ဝဲလၢပယီးသုးတဖဉ်ကထုးကွံာ်အသုးကလၢ လၢအဝဲ သ့ဉ် မိၢ် ပၢ်ဖံဖုတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖဉ်နှ့ဉ် ခဲလၢ် နှ့ဉ်လီး.

ပယီးသုးတဖဉ် အတၢ်သူဉ်ထိုဉ်ဆီလီးအသးဖဲ လီၢ်ကဝိုးအံးဒီး အ တၢ်ယ့နှ့်တၢ်လၢ သဝိဖိတဖဉ်တအိုဉ်အယိ, ကဲ ထိုဉ်တၢ်ဝံ ယၢ လၢ သဝိခိဉ်နၢ်တဖဉ်အဂီၢ် ခိဖျိအဝဲသ့ဉ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီး တၢ်ပူးဖျဲးဒီးတၢ်ဘဉ်ယိဉ်ကိုးနံးဒဲးလၢအသဝိဖိတဖဉ်အဂီၢ်အယိနှ့ဉ်လီး.ဖဲလါစဲးပထဲဘၢဉ်(၂၀၁၉)နံ့ဉ်အပူး,ကညီပှၤဂ့ၢ်ဝိခ္ဆဲးယာ်ကရ့ၢ်(KHRG)ထုးထိုဉ်ရၤလီးအလံာ်တၢ်ဟ်ဖျါလၢအခ်ိုဉ်တီမ့ၢ်ဝဲဒဉ် "Beyond the Horizon" "ပှၤလီၢ်ကဝိုးဖိအတၢ် ထံဉ်လၢတၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်,တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီးတၢ်မးတၢ်လၢအအိုဉ်ဖျါရဲ့ လၢကီၢ်ပယီးမှၢ်ထိုဉ်ကလံးစိးအပူး" ဟ်ဖျါထိုဉ်ဝဲလၢတၢ်မးဆုးမးဆါဒ်တၢ်မးညီ နှ့ၢ် အိုး ဒ်အမ့ၢ် တၢ်မးသံ,သ့ဉ်ထံးမှဉ်ခ္ဆါတၢ်မးဆူဉ်မးစိး, တၢ်မးဆါလၢနိၢ်ခ်ိ,တၢ်မၢနှ့ၢ်ဆူဉ်မးတၢ်,တၢ်ဂ့ာ်နှ့ၢ်ဆူဉ်တၢ်တဖဉ်အိုဉ်ဒံးဝဲနှ့ဉ်လီး.တၢ်ဒိုးနှ့ၢ်ဘဉ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်အကျိုးအကျဲအံးတၢ်တဒိုးနှ့ၢ်ဘဉ်အိုးဒံးဘဉ်ဒီးညီနှ့ၢ်လၢပှၤတူၢ်ဘဉ်တၢ်ဖိတဖဉ် ဘဉ်တၢ်မးပျံုမးဖုးအိုးဖဲအဝဲသ့ဉ်တဲဖျါထိုဉ်အတၢ်တူၢ်ဘဉ်ခ်ိုဉ်ဘဉ်အခါနှ့ဉ်လီး.

ကိၢ်ပယီးသုးမှၢ်ပှၤတဖုလၢအဲဉ်ဒီးဟံးယာ်မးကျၢ်တၢ်စိတၢ်မိၤ အ ယိ တၢ်ဆီတလဲလၢ တၢ်ဂ့ာ်ကျဲးစး အိုး လၢကျဲ အ ဘိ ဘိ ဘဉ် ဆဉ် တၢ်လဲးထိုဉ်လဲးထိတအိုဉ်ဘဉ်. တၢ်ဆီတလဲတမံးလၢ်လၢ်အပူးထံ ရ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်သးအိုဉ် တအိုဉ်ဘဉ် အယိ မ့ၢ်ပှၤတဖုလၢအဂ့ာ်ကျဲးစးကၢ၊ယးတၢ်စိတၢ်ကမိၤနှ့ဉ်လီး.မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးသုးတဖုလၢနှ့ၢ်ပၢ မးမှၢ်ကျိုဝဲးကွာ် အါ အါ ဂီ၊ဂီ၊ ဒီးမ့ၢ် ပှၤတဖုလၢအိုဉ်ဒီး ကျိုဉ် စ့ ဂံၢ် ဘါဒီးပှၤကညီဂံၢ်ဘါလၢကဆိုဉ်တံၤမးနၢ်တၢ်အဂီၢ်နှ့ဉ်လီး.

ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒီးပှၤလီၢ်အိုဉ်ကမံတၢ်အိုဉ်သး

(Refugees and IDP situation)

၂၀၁၉ နံ့ဉ်မ့ၢ်နံ့ဉ်လၢအကီခဲလၢပှၤလၢအအိုဉ်လၢ ဘဉ် ကီဘဉ် ခဲဒဲ ကဝိုးပူး ဖဲကီၢ်ကျိုဉ်တဲဉ်အံးနှ့ဉ်လီး. ကျိုဉ်စ့ တၢ် ဆိုဉ် ထွဲ မးစၢ်တ ဖဉ် တၢ်မးစ့ၢ်လီၤအိုးအယိ ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ လၢလီၢ် ကဝိုး ကရၢ်ဒီးကညီပိာ်မှဉ်ကရၢ်တၢ်ဆိုဉ်ထွဲ မးစၢ်ဆူဒဲ ကဝိုးအပူးနှ့ဉ်လီး. တၢ်ဒိ ဘဉ်တၢ်လၢတၢ်မးစ့ၢ်လီၤ တၢ်ဆိုဉ်ထွဲမးစၢ်အယိ, ဒဲ ကဝိုး တၢ်တီခ်ိုဉ်ရိုဉ်မဲဒီး တၢ်ပၢ ဆ့ၢ ရဲဉ်ကျဲးတဖဉ် ဒီသဒၢကမ့ၢ်ဒီး ကဲထိုဉ် ၅ၢ်ဉ်စးလၢ ပှၤဒဲ ကဝိုးဖိတဖဉ်အဂီၢ်တနှ့ၢ်လၢၢ်ဘဉ်နှ့ဉ်လီး. တ ကးဒံးဘဉ်ဒဲ ကဝိုးဖိတနိုးတပာ်ကဲ လၢၢ်ဒဲ ကဝိုးခ်ိုဉ် နၢ်တၢ်တီ ခ်ိုဉ်ရိုဉ်မဲဒီးတၢ်အံးဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တၢ်မးစၢ်လီးပှၤတဝၢအတၢ်တီခ်ိုဉ်ရိုဉ်မဲနှ့ဉ်လီး.

တၢ်မးစ့ၢ်လီးတၢ်မးစၢ် ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်တၢ်လီးဖျိုဉ်လီးဟိ လၢအ လိုဉ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒီသဒၢသးပှၢ်,သးစၢ်မှဉ်,ဖိသဉ်ဒီးပှၤလၢလိုဉ်ဘဉ်တၢ်မးစၢ် အဒိုဉ်ကတၢ်ၢ် လၢအအိုဉ်လၢဒဲ ကဝိုးအပူးတဖဉ်နှ့ဉ်လီး. မိၢ်ပၢ်ဒီးသးစၢ်တဖဉ် ကျဲးစးယ့မးတၢ်လၢ တၢ်ချ ဒ်သိးဆိုဉ်ထွဲ မးစၢ်က့ၤ ဟံဉ်ပူးယီပူးတၢ်လိုဉ်ကသ့အဂီၢ်, ဒီးဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီးတၢ်ဘံဉ် တၢ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီခ်ိဖျိ အဝဲသ့ဉ်အလံာ်ဖိုးသဲစး လၢကျိုဉ် တဲဉ် ကီၢ် ပူးတအိုဉ်ဘဉ်အယိနှ့ဉ်လီး. လၢမၢ်လးဒဲ ကဝိုးအပူး ပှၤဘဉ် ကီ ဘဉ်ခဲဖိတ ဂၤ ဒီး နှ့ၢ်ဘဉ်တၢ်အိုဉ်ကး(Food Cash Card) ၁၉၅ ဘး လၢတလါအတၢ်ပူးဒီး တၢ်အံးတလၢလၢတၢ် ကမ့ၢ်အိုဉ် ဂံၢ်ခ်ိုဉ် ထံးတၢ်အိုဉ်လၢအလိုဉ်တဖဉ်ဒဉ်လံာ်ဘဉ်.

ဖဲ ၂၀၁၉ နံ့ဉ်အပူးအံး,ပှၤက့ၤကဒါက့ၤ "သၢဖုတဖုဒီးလွံၢ်ဖုတဖု" လၢ အဘဉ်တၢ်ဟံးစုနဲ့ဉ်ကျဲအိုးလၢ ဘီမ့ၢ်စၢဖှိုဉ်ကရၢ (UNHCR) အံးက့ၤကဒါက့ၤဝဲဖဲလါဖ့ၤဘြူးအါရံၤအပူး(၅ဖ၅)ဂၤဒီးလါယူးလံအ ပူး ပှၤ(၃၁၀)ဂၤနှ့ဉ်လီး. တၢ်ဘဉ် ဂံာ် ဂ့ာ်, တၢ်ဘံဉ်တၢ်ဘၢ, တၢ်လှၢ်အိုဉ်သးသမူကျိုးကျဲလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူးမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိုဒ်းဘဉ်ဆဉ် ပှၤအိုဉ်တ့ၢ်ဒ်းလၢဒဲ ကဝိုးတဖဉ် ဒီးနှ့ၢ်ဘဉ် တၢ်ဆိုဉ်သနံးဒိုဉ်ဒိုဉ် မ့ၢ်မ့ၢ်လၢကက့ၤအဂီၢ်လီး. တၢ်သူဉ်ထိုဉ်တၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်အံး ကတာ် ထိအသးဒီး တ ဟဲ စိာ်နှ့ၢ်တၢ်အုဉ်ကီး လၢပှၤဘဉ်ကီ ဘဉ်ခဲဖိ အဂီၢ် ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ဆိုဉ်ထွဲမးစၢ်လၢ ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒဲ က ဝိုးအပူး

တခီတၢ်မၤစၢၤလီ၊ကျ၊ၵ်ၢ်ဒီးဒုးအိၣ်ထိၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢတဂၢ်
တ ကျ၊ဘၣ်နၢ်ၵ်လီ၊. ဒဲကဝီ၊အပူ၊ တၢ်မၤသံလီ၊သး နိၣ်ဂ်ၢ် အါ
ထိၣ်, သးတၢ်ဆိၣ်သနံးတၢ်တူ၊ဘၣ်တဖၣ်အါထိၣ်ဒီး တၢ်သူတၢ်
စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢပိတ်မှၣ်,ပိတ်မှၣ်ဖိသၣ်ဒီးဖိသၣ်အဖီခိၣ်တဖၣ်
အါထိၣ်ဝဲနၢ်ၵ်လီ၊.တၢ်သူတၢ်စုဆူၣ် ခိၣ်တကးလၢပိတ်မှၣ် အ ဖီခိၣ်
တ ဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအတၢတၢ်ဒီး ပိတ်မှၣ် ဒီး ပိတ် မှၣ် ဖိသၣ် တ ဖၣ် နၢ်
လီ၊.
ခီဖျိ ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တလၢတလီၣ်ဘၣ်
အ ယိ, မိ၊်ပၢ်တဖၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်အါထိၣ်ကျ2ိ လဲဒီး ကဲထိၣ် တၢ်ကီ တၢ်
ခဲ လၢတၢ်ဆ့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်နၢ်ၵ်လီ၊. ကျ2ိသရၣ်မှၣ်တဖၣ် တဒီးနၢ်
လၢၤ စ့ၢ် ကီးကျ2ိသရၣ်တၢ်မၤလိဒီး ဟဲဒ ဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
အကံၢ်အစိစ့ၢ်ကီးနၢ်ၵ်လီ၊. ကျ2ိတၢ်သူၣ်ထိၣ်ဒီး တီ၊ဒၢး တဖၣ် ဘၣ်
တၢ်ဟ်ဖြ2ိ မၤစ့ၢ်လီ၊က့၊အီ၊ခီဖျိ တၢ် မ၊ စ၊ၤလီ၊စ့ၢ်ဝဲလၢကျ2ိ တၢ် သူၣ်
ထိၣ် ဒီးကျ2ိသရၣ်, သရၣ်မှၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အယိနၢ်ၵ်လီ၊. လၢတၢ် ဂ့ၢ်
အါ မံ၊အယိ ကျ2ိဖိ လၢ တ ထိၣ်ကျ2ိတဖၣ် အိၣ်အါ ထိၣ်ဝဲ အါမး စ့ၢ်
ကီး နၢ်ၵ်လီ၊. သးစ၊်တနီ၊ ဘၣ်ဟးထိၣ်ကွံၣ်ကျ2ိဒီး ဟးယုဖံးယုမၤ
အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲနၢ်ၵ်လီ၊.
ဒ်နၢ်ၵ်အသိးတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ခ္ဆ တကပၤ ဆံးလီ၊ စ့ၢ
လီ၊ အယိ, တၢ်ဒီးနၢ်ၵ်ၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကူစါယါဘ္ဆါ ကဲ ထိၣ် တၢ်ကီ
တၢ်ခဲ ဒီး ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ် တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဒီၣ်လၢ တၢ်ကြၢးဆ့ၢ
အီ၊ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်ဖးဒီၣ်တဖၣ်တၢ်ဆ့ၢ်အီ၊တနၢ်လၢၤဘၣ်.ပှၤဆူး
ပှၤ ဆါတနီ၊ တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါလၢ တၢ်ကဘၣ်ကူစါယါဘ္ဆါအီ၊လၢ
ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ကူစါယါဘ္ဆါလံ့ဘၣ် ဆၣ်ညီနၢ်တၢ်ကူစါယါဘ္ဆါက့၊
တနၢ်လၢၤဘၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤဆံးလီ၊စ့ၢ်လီ၊ဝဲအယိနၢ်ၵ်လီ၊.
တကးဒံးဘၣ် ခီဖျိတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆံးလီ၊စ့ၢ်လီ၊အယိ, ဒုးအိၣ်
ထိၣ်တၢ်ဆိၣ်သနံးလၢမိ၊်ပၢ်တဖၣ်ဒီးပထံ?ဘၣ်လၢပိတ်မှၣ်တဖၣ်
တၢ်တူၢ်ဘၣ်ဟံၣ်ပူၤယီပူၤတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်ကးအါထိၣ်ဝဲနၢ်ၵ်လီ၊. ပိတ်
မှၣ် လၢတူၢ်ဘၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး တ ဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကဒီးနၢ်, ဘၣ်
တၢ်တီတၢ်ကြ၊်လၢဒဲကဝီ၊ အပူ၊အံၢ်ကီဝဲခီဖျိဒဲကဝီ၊တၢ်ပၢတၢ်ဆ့ၢ
စ့ၢ်ကီးအဂံၢ်စ၊်လီ၊ဝဲဒီးလီ၊ဆီဒၣ် တၢ်လၢစံၣ်ညီပိတ့တကပၤစ့ၢ်
ကီးအဂံၢ်စ၊်ဝဲအယိနၢ်ၵ်လီ၊.

တၢ်ဘ္ဆ၊လီ၊ကျိၣ်စ့ဒီးခိၣ်ယၤနၢ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်

ဖဲ၂၀၁၉နံၣ်အတၢ်ပူၤ,ပယီ၊ပဒိၣ်အ၊ၣ်လီ၊တူၢ်လိၣ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ် က
လီ, လီ၊ဟိ,သီသံၣ်ဘဲ့တၢ်ဘ္ဆ၊ (Vacant, Fallow and Virgin land
Law) တဘ့ၣ်အံၢ်ကဲထိၣ်တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဒ်ၣ်ဒ်ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် လ၊ က
လုၣ်ဒုၣ်ပၢဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပ်ံအဂီၢ်နၢ်ၵ်လီ၊. တၢ်ဘ္ဆ၊အံၢ်မ့ၢ်တၢ်လ၊
အ ထိ?ၤလိၣ်အသးဒီး ပှၤတ၀ၤဒီးမိ၊်ပၢ်ဖံဖုဟီၣ်ခိၣ် ကပ်ံတ တၢ် ဘ္ဆ၊
နၢ်ၵ် လီ၊. လၢပပှၤက ညီဟီၣ် ကဝီ၊အပူ၊ ပှၤထူလံၤဖိအတၢ်ပၢဘၣ်
ဟီၣ်ခိၣ်သနူလၢပှၤတ၀ၤပၢဘၣ်ဝဲအံၢ်မ့ၢ်တၢ်အ ရ္ဆ ဒ်ၣ်ဝဲနၢ်ၵ်လီ၊.
တၢ်ဘ္ဆ၊ အံၢ်အယိ ထံ ဖ ကီ?ၢ်ဖိဒီးကမ္ပၢ်အါမးအဟီၣ်ခိၣ် ကပ်ံတ
ဖၣ်ဘၣ်ဟးဂီၤကလိကွံၣ်ဝဲခီဖျိခ်ပနံၣ်,ပဒ်ၣ်ဒီးသုးတဖၣ်တၢ်ဟံး
နၢ်ဆူၣ်ဝဲအယိနၢ်ၵ်လီ၊.
၂၀၁၉ နံၣ်အံၢ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဒ်ၣ်ထိၣ်ဝဲခီဖျိ ပယီ၊ပ ဒ်ၣ်
ဟ် လီ၊ဝဲမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၣ်လီ၊ဆိ "Special Economic Zone"လၢအ
ဟ့ၣ်ခ္ဆ လ၊ တၢ်ကမၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၣ် လၢတလူၤပိတ်မၤထွဲတၢ်ဘ္ဆ၊ဒီး
တၢ်တီၤပတီ?လ၊ တၢ်ဟ်လီ၊အီ၊တဖၣ် ဘၣ်နၢ်ၵ်လီ၊. သဝီဖိတဖၣ်
အ ဟီၣ်ခိၣ်, အဟံၣ်ဒီးတၢ်မၤအိၣ်လီ?ကျ2 တၢ်မၤလီ၊ပ?ၢ်, ဟံးနၢ်
ဆူၣ် ဒီးနိၣ်ထိၣ်ကွံၣ်အီ၊ခီဖျိ တၢ်လီ?တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီ၊ကွံၣ်ဆူ ခီ
ပ နံၣ် တဖၣ်လ၊ ကတ့ထိၣ်ဟံၣ်ယိ, စဲးဖိကဟၣ် တၢ်မၤလီ?, တၢ်
တၤကျိၣ်တၤစ့အလီ?တဖၣ်နၢ်ၵ်လီ၊.
၂၀၁၉နံၣ်အံၢ်စ့ၢ်ကီးတရူးတၢ်ဘ္ဆ၊လီ၊ကျိၣ်စ့လ၊ရ္ဆၣ်ကိကိၣ်အပူ၊
လ၊တၢ်တ့ထိၣ်ခဲၣ်စံနိၣ်,တၢ်တၤကျိၣ်တၤစ့လ၊ကလံၤကျ2(online
gambling),ဟံၣ်ယိ, တၢ်မ့ၣ်တၢ်လၢတဖၣ်ဒီး တၢ်လီ?အံၢ်လဲ?ဝဲ
(၂၉,၆၂၁)အ့ကၢ?ၣ်ဒီးဒုဖိသဝီဖိတ ဖၣ် အဟီၣ်ခိၣ်ကပ်ံအံၢ်တၢ်
ဟံးနၢ် ဆူၣ်အီၤ အိၣ်ဝဲအါမးနၢ်ၵ်လီ၊. တၢ်သူၣ်ထိၣ်တဖၣ် တၢ်တ့
အါထိၣ်အီၤကျ2ၢ်ကျ2ၢ်လ၊မ့ၢ်ဆါမ့ၢ်နၤဒီးတၢ်တၤကျိၣ်တၤစ့ဒ်အမ့ၢ်ခဲ
စံၣ်နိၣ်တဖၣ်တနီ၊တၢ်စးထိၣ်မၤအီၤဒီးပှၤတရူးဖိလ၊အကထိက
ထိ တဖၣ် ဟဲ အိၣ်ဆိ, မၤတၢ်ဒီးလိ?ၣ် ကဲ့တၢ် တၤကျိၣ် တၤစ့ တ ဖၣ်
အါ မး နၢ်ၵ်လီ၊. ကညီပိတ်မှၣ်ကရၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ ဒ်ၣ်
ဒ်ၣ် ကလဲ?လ၊တၢ်တိ?ကျ2ၤဖးဒ်ၣ်ဝဲ အံၢ်အဖီခိၣ်ဒီး ပယ့ထိၣ်လ၊
တၢ် က ပတ့?ကွံၣ်အီ၊နၢ်ၵ်လီ၊. ပဒီးနၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ် က စိၣ် လ၊
ဘၣ်တၢ်ဆါအိၣ်ပိတ်မှၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်လီ?အံၢ်တကးဘၣ်ကညီ
သးစ၊်မှၣ်ဖိတဖၣ်တၢ်မၤနၢ်ဆူၣ်အီၤလ၊ကဖျိ အသးဒီးတရူးပှၤမၤ
တၢ်ဖိ တဖၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲနၢ်ၵ်လီ၊. တၢ်တိ?ကျ2ၤအံၢ်မ့ၢ်ဆဲးမၤဒ်ဒ်ၣ်အ
သးဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လ၊ကညီကလုၣ်အဂီၢ်ဒီးလီ၊ဆီဒၣ်တၢ်လ၊
ကညီမှၣ်တဖၣ်အဂီၢ် လ၊တၢ်ဆါအိၣ်အီၤ,တၢ်မၤနၢ်ဆူၣ်လ၊တၢ်မံ
ယုၣ် ဆူၣ်, တၢ်သူ တၢ် စု ဆူၣ်ခိၣ်တကးအလုၣ်ကလုၣ်ဒီး ကသံၣ်
မူၤဘ့ီးတဖၣ်ကမၤဟးဂီၤအဝဲသ့ၣ်နၢ်ၵ်လီ၊.

<u>တၢ်သဘ္ဆ လ၊တၢ်စံးတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်</u>

<u>(Freedom of Speech & Expression)</u>

လ၊(NLD)ပဒ်ၣ်တၢ်ပ၊အဖီလၣ် တၢ်သဘ္ဆ လ၊တၢ်စံးတၢ်ကတိၤဒီး
တၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ထံၣ်အံၢ် လီ၊စ့ၢ်ဒီး ယံးဒ်ၣ် ထိၣ်ဝဲ ဒၣ် နၢ်ၵ်လီ၊.
ဖဲ၂၀၁၉နံၣ်အပူ၊တၢ်ကွၢ်စူၣ်ကယၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခ္ဆဲးယၣ်(Human
Rights Watch) တၢ်ဟ်ဖျါ အ ခိၣ် တီ လ၊ အ မ့ၢ်(Dashed Hopes- The
Criminalization of Peaceful Expression in Myanmar) ကွၢ်က
ဒ?က့၊ဝဲတၢ်လီ?လီ၊မ၊်လ၊တၢ်သဘ္ဆ လ၊တၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်လ၊ပှၤ

ဟံး တၢ်ကစိဉ်ဒီး ပှၤဟူးဂဲၤဖိတဖဉ်အဂီၢ် လၢအအိဉ်လၢ (NLD) ပ ဒိဉ် တၢ်ပၢ အ ဖိလာ်အံၤန္ဉ်လီၤ. တၢ်သူတၢ်ဘျၢလၢအမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိး တၢ်သဲစး နိဉ်ဂံၢ် (ဖ၆ဃ) အံၤ ဘဉ်တၢ်သူအီၤအၢထိဉ် ဒိဉ်ဒိဉ် မ့ၢ်မ့ၢ် လၢတၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်ပှၤလၢဟ်ဖျါထိဉ်အကလုၢ်ဒီး တၢ်ထံဉ်လၢ အ ထိဒၢပဒိဉ်ဒီး ပယီၤသုးမ့ၢ်ဒိဉ်အံၤန္ဉ်လီၤ. (NLD) ပ ဒိဉ် အံၤ မ့ၢ် အၢဉ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ ကသူဉ်ထိဉ်ကိၢ်ပယီၤအသိအံၤလၢ အ ဟ်လုၢ်ဟ်မှၤဝဲဒံဉ်မိဉ်ကရှဉ်စံဉ်ဘဉ်ဆဉ်ဒီဉ် အိဉ်ဆါစူးကဲ့ဉ်အ နိၢ် ကစ်ဒၢဉ်ဝဲအံၤ ဖဲလၢတၢ် ဆိဉ်တံၢ် လီၤ တၢ် ဟ် ဖျါထိဉ် တၢ် ထံဉ်လၢတၢ်သဘျ အပူၤအဆၢကတိၢ်အဝဲအိဉ်ဘ့ဉ်ဘ့ဉ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ. တၢ်လီၤကမၢကမဉ်အဒိဉ်ကတၢ်တမံၤတခီ(NLD)ခိဉ်နၢ်တဖဉ်အါ တက့ၢ်တဘ့ီအခါအဝဲသ့ဉ်မ့ၢ်တ့ၢ်ဝဲထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးပှၤယိာ်ဖိလၢအ ဘဉ်တၢ်ဖိဉ်အီၤလၢတၢ်ဘျၢတခါယိအံၤခီဖျိအဝဲသ့ဉ်ကတိၤတၢ်ဒီး ဟ်ဖျါထိဉ်အတၢ်ထံဉ်အယိန္ဉ်လီၤ.

တနံ့ဉ်အံၤစ့ၢ်ကီး သရဉ်မ့ဉ်နိဉ်အိလး ဘဉ်တၢ်ဖိဉ်အီၤဒီး ထၢနှဉ်လီၤ အီၤလၢယိာ်ပူၤ(၁၅)သိဖဲလါအီးကထိဘၢဉ်အပူၤ ခီဖျိအဝဲတိ ခိဉ်ရိဉ်ဓဲဝဲတၢ်မၤကညီမၤထူရၤမ့ၢ်နံၤအယိန္ဉ်လီၤ.ဒ်နှဉ်အသိး က ရှဉ် နံ့ဉ်သးစ၀်လၢအဟူးဂဲၤထိဒၢတၢ်ဟ်လီၤအိဉ်ဆါတၢ်ဂီၤစိး ပျၤလၢအဝဲသ့ဉ်ကိၢ်စဲဉ်အပူၤတဖဉ်ဘဉ်တၢ်ဖိဉ်အီၤစ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. ပယီၤပဒိဉ်အတၢ်ကျဲးစားလၢကမၤလီၤမၢ်ကွံာ်ကလုာ်ဒူဉ်အ တၢ် စံဉ်စိၤဒီးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ အိဉ်ဖျါတြၢ်ကလာ်လၢ မ့ၢ် တၢ် သူပယီၤ ကလုာ် ဒိဉ် စိသနှဒီး ဟ်ကလုာ်ဒူဉ်တဖဉ် ဒ်အမ့ၢ် ပှၤထံဖိကိၢ်ဖိခံဖုတဖုနှဉ်လီၤ.

ဂံၢ်ခိဉ်ထံးကရ့ၢ်ကရၢအါဖု ဟ်ဖျါထိဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ ဘဉ်တၢ်ကွၢ် စူဉ်အီၤလၢပယီၤသုးတဖဉ်ဖဲရဲဉ်ကျဲၢတၢ်မၤလိ,တၢ်မၤမ့ၢ်နံၤလီၤဆိ မူး တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်တၢဉ်ပိဉ်တဲသကိးဒီးသဝိဖိအခါနှဉ်လီၤ. တၢ် အံၤကဲထိဉ် တၢ်သးဘဉ်တံာ် တာ်လၢ ဒူ ဖိ သဝိဖိ တဖဉ် ကက တိၤ တၢ်ရဲရဲဒီး ဟ်ဖျါထိဉ်ဘဉ် အတၢ်ထံဉ်လၢ တၢ်ဘျ အပူၤ နှဉ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်စူဉ်ဒီးမၤနိဉ်မၤယါစ့ၢ်ကီး ပိာ်မ့ဉ် ခိဉ်နၢ်တဖဉ်အ ခိဉ်ခါဖဲအဝဲသ့ဉ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်အဆၢကတိၢ်နှဉ်လီၤ.

ထံဂုၤကိၢ်ဂၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢကိၢ်ပယီၤဖိခိဉ်

ဖဲလါမးရှးဘ၄သိ, ၂၀၁၉နံ့ဉ်အနံ့ၤဘီမ့ၢ်စၢဖြိဉ်ကရၢ(Independent International FactFinding Mission on Myanmar) (IIFMM) တၢ်ဒုး အိဉ်ထိဉ်အီၤလၢကယိထံသ့ဉ်ညါတၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဟိဉ်ခိဉ် ဖိ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးအဝဲသ့ဉ်ယ့ထိဉ်ဝဲလၢကိၢ်ပယီၤပဒိဉ်ကဘဉ်မၤ ထွဲတၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်တဖဉ်လၢအဘဉ်ဃးဒီးပှၤလၢမၤကမဉ်ထံဂုၤကိၢ် ဂၤတၢ်ဘျၢကွိၢ် မ့ဉ် တဖဉ်တၢ်ကဘဉ်ဟံးဂ့ၢ်ဝိအီၤနှဉ်လီၤ. ယ့ထိဉ် စ့ၢ် ကီး ဝဲလၢတၢ်သုတမၤသကိးတၢ်ဒီး ပယီၤသုးလၢ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် ဒီးကျိဉ်စ့ဂ့ၢ်ဝိတကပၤန္ဉ်တဂ့ၤ.

တကးဒံးဘဉ် ဖဲလါအီကူး(၅) သိ, ၂၀၁၉ နံ့ဉ်အပူၤ (UN Fact Finding Mission) ဟ်ဖျါထိဉ်ပယီၤသုး တၢ်ပၢဘဉ် မ့ၢ်ကျိၤ ဝဲၤ ကွာ် တဖဉ်ဒီးဟ်ဖျါထိဉ်လၢတၢ်ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအဝဲ သ့ဉ်တဖဉ် နှဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်ဟ်ဖျါလၢပယီၤသုးတဖဉ် နှ့ၢ်ဘျုးနှ့ၢ် ဖြဉ်ခီဖျိ တၢ်မၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တဖဉ် ဒီး မၤကမဉ် ပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခွဲး ယာ်ဒီးထံဂုၤကိၢ်ဂၤတၢ်ဘျၢဒီးကွိၢ်မ့ဉ်တဖဉ်အါမးနှဉ်လီၤ.

ဖဲလါအီကူး ၂၂သိ, ၂၀၁၉နံ့ဉ်အပူၤ(UNFFM)ယ့ထိဉ်ဝဲဒဉ်တၢ်တီ တၢ်တြၢ်လၢပှၤတူၢ်ဘဉ်သ့ဉ်ထံးမ့ဉ်ခွါတၢ်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးအဂီၢ် ခီ ဖျိ အ ဝဲသ့ဉ်ဆိုးထိဉ်ဝဲလၢ ပယီၤသုးတဖဉ် မၤတရီတပါဝဲ ပှၤက မ့ၢ်ဖဲအဝဲသ့ဉ်ထိဉ်ဒုးတၢ်အခါဒီးယ့ထိဉ်ဝဲလၢတၢ်ကဘဉ်ဟံးဂ့ၢ် ဝိလၢပယီၤသုးလၢမၤကမဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

ဖဲလါစဲးပထဲဘၢဉ် ၉သိ, ၂၀၁၉ နံ့ဉ်,ဘီမ့ၢ်စၢဖြိဉ်ကရၢ(IIMM)အ ခိဉ် ဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲဖဲ ဘီမ့ၢ်စၢဖြိဉ်ကရၢ ပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ်ခီစၢဉ် အ ပူၤ လၢ တၢ်လၢအထံဉ်နှ့ၢ်ဝဲလၢ ပယီၤသုးတၢ်မၤကမဉ် ထံဂုၤကိၢ်ဂၤ ကွိၢ်မ့ဉ် နှဉ်လီၤ.ဒ်နှဉ်အသိးဖဲလါစဲးပထဲဘၢဉ်ဘ၆သိ, ၂၀၁၉နံ့ဉ် အ ပူၤ(IIMM)ဟ်ဖျါထိဉ် အတၢ်ဟ်ဖျါအလၢအပဲၤတဘ့ဉ်လၢ အ အိဉ်ပဲၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်မၤကမဉ်ပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ်လၢ ရၢဉ် ခၢဉ်,ခ္ဆ,ကခ္ဆဉ် ဒီးယိၤဒိဉ်ကိၢ်စဲဉ်အပူၤနှဉ်လီၤ. ယ့နှ့ၢ်စ့ၢ်ကီး လၢ ပယီၤသုးဒီး ပ ဒိဉ် ကဘဉ်မၤတၢ်ခ္ဆ ခ္ဆ လၢ ကဒီသဒၢ ကမ္ပၢ် နှဉ်လီၤ.တၢ်ကဘဉ်မၤယံးစ့ၢ်ကီးပယီၤအမူဒၢလၢတၢ်တီခိဉ်ရိဉ်ဓဲ အ ပူၤ ခီဖျိ တၢ်ဘ့ီဘဉ်က့ၤ တၢ်ဘျၢခိဉ်သ့ဉ်, တၢ်ထုး ကွံာ်သုး လၢ ထံရ့ၢ်ကိၢ်သဲးအပူၤနှဉ်လီၤ. ပယီၤသုးကဘဉ်ပတုာ်စ့ၢ်ကီး အတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်တဖဉ်ဒ်သိးကဒီသဒၢကမ္ပၢ်အဂိၢ်နှဉ်လီၤ. လါစဲးပထဲဘၢဉ်ခ၉သိ, ၂၀၁၉ နံ့ဉ်အပူၤ,(ICC)စးထိဉ်ယ့ထိဉ်လၢ တၢ်ကယိထံပှၤရိဉ်ဟ့ဂ့ဉ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထိဉ်အ သးခီဖျိပယီၤ သုး အံၤတၢ်ဆိုးထိဉ်အီၤလၢ မၤဟးဂီၤပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခွဲး ယာ်ဒိဉ်ဒိဉ် မ့ၢ်မ့ၢ်ပဉ်ယုာ်ဒီးတၢ်မၤတရီတပါ, မၤသံ, မၤ ဆါ မၤပယ့ဒီးဒ့ဉ်ဒ် အူ အိဉ်ကွံာ်ပှၤရိဉ်ဟ့ဂ့ဉ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ် အသဝိဒီးပှၤအါနှ့ၢ်နှ်က လီၢ် ဂၤ(၇၀၀,၀၀၀)ဂၤဘဉ်ယ့ၢ်ထိဉ် ကွံာ်ဝဲ လၢဘ့ကလါဒ့ၤရ့ၢ်ထံ ကိၢ် အယိန္ဉ်လီၤ.(ICC)အံၤမ့ၢ်ဟိဉ်ခိဉ်ဘီမ့ၢ်ကွိၢ်ဘ့ျိဉ်တခါလၢတၢ်သူ အီၤဖဲ တၢ်တိဉ်ထိဉ်ကွိၢ် မ့ဉ် ဆူထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤကွိၢ်ဘ့ျိဉ်အပူၤဒီးတၢ် တဟံးထိဉ်ဖိဉ်ထိဉ်ဂ့ၢ်ဝိဘဉ်အခါနှဉ်လီၤ.

ဖဲလါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ်ဘ၁သိ, ၂၀၁၉နံ့ဉ်အပူၤ,ကိၢ်ကဲဘယၤတိဉ်ထိဉ်ဝဲ လံာ်(၄၆)ကဘျုံးဆူ ဟိဉ်ခိဉ် ဘီမ့ၢ် ကွိၢ် ဘ့ျိဉ် (ICJ) အ အိဉ် ဒီး ဆိုး ထိဉ်ဝဲလၢကိၢ်ပယီၤအံၤမၤကမဉ်ဝဲ တၢ်မၤသံမၤလီၤတူာ်ပှၤအစၢ အ သ့ဉ်အလံာ်ယံးယာ်နှဉ်လီၤ.ဒိဉ်အိဉ် ဆါ စူး ကဲ့ဉ်အနိဉ်ကစ်ဒၢဉ် ဝဲဒ်ဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲလၢကတီခိဉ်ရိဉ်ဓဲ ကိၢ်ပယီၤလၢက လဲၤကွၢ် ဆၢဉ်မဲာ်ကွိၢ်အဝဲအံၤန္ဉ်လီၤ.

ဖဲလါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ်ဘ၄သိ, ၂၀၁၉နံ့ဉ်အတိၢ်ပူၤ,ကိၢ်အဉ်ကဲ့ဉ်ထံနါ

တိၵ်ထိၵ်ဒိၵ်အိၵ်ဆါစူးကွံၵ်လၢအမၤကမၵ်ကွိၵ်မ့ၵ်ဆူပှၤရိၵ်ဟ့ၵ်ကွၵ်ဖိတဖၵ်အဖိခ်ၵ်နၵ်လီ၊ ပှၤရိၵ်ဟ့ၵ်ကွၵ်ဖိဒီး လဲၵ်တ့ၵ်အမဲရကၤ ဟိၵ်ခ်ၵ်ဖိကရ၊်တဖၵ် တိၵ်ထိၵ်တၢ်ဆိုးကွိၵ်လၢ ကိၵ်အၵ်ကွံၵ်ထံနၢ်အပူၤလၢအဘၵ်ထွဲဒီး "Universal Jurisdiction" ဘၵ်ယးဖိုးသဲစးဂ့ၢ်ဝိလၢထံကိၵ်ဒီ ဘ့ၵ်တူ၊်လိၵ်ဝဲနၵ်လီ၊.တၢ်တိၵ်ထိၵ်တၢ်ဂ့ၢ်ပၵ်ယှာ်ဒီး တၢ်မၤကမၵ်တၢ်ဒုးတၢ်ယ၊ အကွိၵ်မ့ၵ်, ကွိၵ်မ့ၵ်ထိဒါပှၤကညီဒီးတၢ် မၤကမၵ်အံၤ နးဒိၵ်မးဒီးတမ့ၢ်ထဲ ထံကိၵ်တဘ့ၵ်ဓိၤအမူဒါအိၵ်လၢ အစုပူၤဘၵ်.ထံကိၵ်လၢအဂၤတဖၵ် ဟံးထိၵ်ဂ့ၢ်ဝိသ့ဝဲဒၵ်နၵ်လီ၊.

ဒ်နၵ်အသိးဖဲလါယူၤလံ ၂၃သီ, ၂၀၁၉နံၵ်အပူၤကိၵ်အ မဲရၢပဒိၵ် မၤ ယံးထိၵ်ဒီးတြီဝဲပယီ၊သုးခ်ၵ်ကျ၊်တဖၵ်လၢ ဟဲနၵ် လီ၊ဆူ ကိၵ်အ မဲရကၤပူၤတသ့ဘၵ် ခ်ဖျိုလၢအဝဲသ့ၵ်မၤဆူးမၤဆါဝဲပှၤရိၵ်ဟ့ၵ်ဖ ဖဲ ၂၀၁၇ နံၵ်အခါနၵ်လီ၊. သုးခ်ၵ် ကျ၊် လၢတၢ်တြီယာ် အီ၊ ပၵ်ယှာ်ဝဲဒီးမ့အိၵ်လဲၵ်,စိဝ့ဒီးအဂၤခံဂၤယှာ်ဒီးအဟံၵ်ဖိယီဖိတ ဖၵ်နၵ်လီ၊.

ဖဲလါအီကူး(၁)သီ, ၂၀၁၉ နံၵ်အပူၤ ဘၢမၵ်ခဲၵ်ဖ့ယူၤခ့ၵ် (Burma Campaign UK) ရၤလီ၊ဝဲ ပှၤဘၵ်အၢအမံၤ(Dirty Lists) ဘၵ်ယး ခ်ိပနံၵ် လၢအမၤသကိးဒီးပယီ၊သုးတဖၵ် ဒီး တကတိၵ်ယီရၢ လီ၊စ့ၢ်ကီး တၢ်ထိဒါတၢ်ပ့ၢ်တၢ် ဖိတၢ် လံၤ (Boycott list)တဖၵ် ဒ်သိးမိၵ် သိ မိၵ်လါ,ဘီမ့ၢ်စၢဖ့ၵ်ကရၢ,ကရၢသဘ့ၢ ,ကမ့ၢ်တဖၵ်ကသ့ၵ်ညါ အါ ထိၵ် ခ်ိပနံၵ်လၢ ပ ယီ၊ သုးပၢ ဝဲ တဖၵ်ဒီး ဘၵ်ဘ့ၢ်းတဖၵ် ဒ်သိး တၢ် သုတဆိၵ်ထွဲအဝဲသ့ၵ်တဂ့ၢ်အဂိၵ်နၵ်လီ၊. ခ်ိဖျိုတၢ်ဟ်ဖ့ၢ်ထိၵ် ခ်ိ ပနံၵ် မံၤ ဒ် အံၤအယိ, ခ်ိပနံၵ် တနီ၊ထုးထိၵ်ကွံၵ် အတၢ်ဘ့ၢ် လီ၊ သးလၢကိၵ်ပယီ၊အပူၤအိၵ်စ့ၢ်ကီးနၵ်လီ၊.

ကိၵ်ပယီ၊တၢ်ကွၢ်ဆၢၵ်မဲာ်ဘၵ်ယး (ထံဂ့ၢ်ကိၵ်ဂၤ တၢ်ဟံး မ့ဒါဒီး တၢ်တီတၢ်တြၢ်) နၵ်ကိၵ်ပယီ၊ထံဖိကိၵ်ဖိတနီ၊အိၵ်ယူကိၵ်ပယီ၊ပ ဒ်ၵ်ခ်ၵ်နၢ်ဒီးမၤဝဲ(We Stand With You) တၢ်ရဲၵ်တၢ်ကျ၊ၤတဖၵ် အိၵ်ထိၵ်ဝဲဒၵ်အါမးဒီးတၢ်နၢ်ပၢ်ဘၵ်ယး(ထံဂ့ၢ်ကိၵ်ဂၤတၢ်ဟံးမ့ဒါ ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်) စ့ၢ်ကီး တၢ်နၢ်ပၢ်ကမၵ် ဒီးထံဖိကိၵ်ဖိတဖၵ် တၢ်ဘၵ်ဂ်ၵ်ဂ့ၢ်လိၵ်သးအိၵ် ထိၵ်ဝဲအါမးနၵ်လီ၊. (ICJ) တၢ်ဆၢ တဲာ် အဖိခ်ၵ် စ့ၢ်ကီး တၢ်မၤဖျါထိၵ်အမိၵ်လံၢ်မိၵ်ပှၤဒီးတၢ်ဟံးမ့ဒါ တၢ်မၤမ့ဒါသ့ၵ်တဖၵ်တအိၵ်ဘၵ်နၵ်လီ၊.

တၢ်ပဲာ်ထံနီ၊ဖးကျ၊်တံၢ်

ထံဂ့ၢ်ကိၵ်ဂၤတၢ်ဆိၵ်သနံး ဒုးအိၵ်ဖျါဒိၵ်ထိၵ်ပယီ၊သုး တၢ်ဆိၵ် တံၢ် မၤ နၢ ကလုာ်ဒ့ၢ်, ကလုာ်ဒ့ၢ်ဖိၵ်စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပယီ၊သုး မ့ၢ် တၢ် လၢ အဆိၵ်သနံးပယီ၊သုးဒီး ထံဖိကိၵ်ဖိ တၢ်ဟူးဂဲၤထီဒါ တၢ် တ တီ တ တြၢ်တဖၵ် ခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲထိၵ်တၢ်မၤစၢၤလၢ တၢ် ဆိၵ် သ နံးပယီ၊သုးမ့ၢ်ဒိၵ်နၵ်လီ၊. အလိၵ်အိၵ်လၢနံၵ်လၢ ကဟဲ ပ က ဘၵ် ဆဲး ဆိၵ် သနံးဒ်းပယီ၊သုး ခ်ိဖျိထံဂ့ၢ်ကိၵ်ဂၤ တၢ်ဆိၵ် သ နံး, တၢ်ပတ့ၢ်မ့ၢ်ကျ၊ၤဝဲၤကွာ် တၢ်ဘ့ၢ်လီ၊ကျ၊ၵ်စ့လၢ ပယီ၊သုးပၢ ဘၵ်တဖၵ်, က လုာ်ဒ့ၢ်တဖၵ် ကဘၵ်ဟ်ဖ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ထိ ဒါပယီ၊သုးဒီးကမ့ၢ်တဖၵ်ကဘၵ်ဟူးဂဲၤဒ်သိးတၢ်တီတၢ်တြၢ်တ ဖၵ် က အိၵ် ထိၵ် အဂိၵ်နၵ်လီ၊.ဟိၵ်မ့ၵ်တဖၵ် ကဘၵ် နၵ်လီ၊ ပၵ် ယှာ်လၢတၢ်ကိးကပၤဒဲးဒီးဂဲၤလိၵ်လၢကဒိးနၢ်ဘၵ်တၢ်လီၢ်လၢတၢ် သ့ၢ်ၵ် ထိၵ် တၢ် မ့ာ်တၢ်ခ့ၵ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးလၢ တၢ်မၤခဲလၢာ်အဖိ ခ်ိၵ် နၵ်လီ၊.ပမ့ၢ်မၤဒ်နၵ်မးဒီးပဒုးလီ၊ဟ့ၢ်ပယီ၊သုးကနၢ်ဝဲဒီးပကတ့ၤ ဆူ ပ တၢ်ပ ညိၵ် လၢ တၢ်သ့ၢ်ထိၵ်ဖဲဒရၢ်ကိၵ်စၢဖ့ၵ် လၢအ အိၵ် ဒီး မ့ၵ်ခ့ါတၢ်တ့ၤသိးထဲသိးဒီးတၢ်ဟ်ကဲပှၤထူလံၤဖိခ့ဲးယာ်နၵ်လီ၊.

****

သဝီလေလီးမော်သင်္ဘောကွင်ပွားလီးစီး

ပဖားဘဉ်လၢလံာ်တၢ်ကစိဉ်ပူၤ,လံာ်တၢ်ယုထံဉ်ညါက့ၤ တၢ် သ့ဉ်တဖဉ်အပူၤဒီးပထံဉ်ဘဉ်လၢ ပှၤအိဉ်ဝဲတနီၤနီၤလၢ အယု ထံဉ် နှ၊်က့ၤ သဝီ သ့ဉ်တဖဉ်လၢ အလိ၊်မၢ်တ့၊်လံ လၢ အနံ်ဉ် အက ယၢကယၢ, ယှာ်ဒီးတၢ်သဟၢနီဉ် ဒိတၢ်ထူးတၢ်တီၤသ့ဉ် တဖဉ် အက့အခီ မ့၊်တၢ်လၢအလီၤသူဉ်ပိ၊်သးဝးဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ. ဖဲပနီ၊် ဆံး ဒံးအခါ ပန၊်ဟူပှၤတဲယုၤပှၤ တၢ်လိ၊်လၢသုအိဉ်ခဲအံၤနှဉ်လၢ ညါ မ့၊်ဝဲ ကဝ၊်သ့ဉ်တဖဉ်အိဉ်တၢ်အလိ၊်အကျဲနှဉ်လီၤ. ထီဘိ တၢ် ဆိ ကမိဉ်အံၤစဲထီလၢအပူၤဒီးပကစ၊်နီဉ်တၢ၊ မ့၊်လီၤတဲာ်လၢတၢ် ဖီ လာ် ယံာ်ပမ့၊်ထံဉ်က့ၤ ပဆိကမိဉ်ဒဉ်လဲာ်လၢ ကဝ၊်အနီဉ်တၢ၊ က့ အိဉ်တ့၊်နှဉ်လီၤ. တုၤပနီ၊်ဒိဉ်ထိဉ်တစဲး ဟးအိဉ် ကဒီးလၢတၢ် လိ၊် ဂၤ ပှၤတဲကဒီးတၢ်လိ၊်အံၤလၢညါမ့၊်ပှၤလိပူၤ, မ့၊်ပှၤဟဲမၤ သ့ဉ် တဖဉ်အလိပူၤနှဉ်လီၤ. ပှၤတနီၤအိဉ်ဘဉ်လၢ အသဝီပူၤလီၤစိၤလီၤ ထီ စးထိဉ်လၢအလိဉ်ထိဉ်ကုာ်ထိဉ်လၢဟီဉ်ခိဉ်အံၤ ဒီးတုၤ လၢအ ဘျ၊ လီၤကွံာ်အခိဉ်လၢဟီဉ်ခိဉ်အံၤဘဉ်ဆဉ် ပှၤတနီၤ, ပှၤအါဂၤစု၊် ကီးဘဉ်ဟ်တ့၊်ကွံာ်အဒူအသဝီခီဖျိဒီးယ့၊်တၢ်တဆီဘဉ်ဆီ,လဲၤ တၢ်တဆီဘဉ်တဆီတုၤဒဉ်လဲာ်ဖုးဒီးမဲာ်ဆုးလီၤအသးဖဲပှၤမ့၊်သံ ကွ၊် အီၤ နသဝီအိဉ်ဖဲလဲဉ်ဒီး ကဲထိဉ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢ ကဘဉ် ဒုး နဲဉ်ဝဲ,ကဘဉ်တဲဘဉ်ဝဲနှဉ်လီၤ.

သ ဝီတဖဉ်လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒ်လဲဉ်. မ့ဉ်အူအိဉ်ဝဲအယိ၀ါ, ကလံၤမ့၊် လီၤ အယိ၀ါ,ဟီဉ်ခိဉ်ယူ၊်အယိ၀ါဒီး ထံလာ်ဘၢတၢ် အ ယိ ၀ါ. က အိဉ်ဝဲအါမံၤအါကလာ်လီၤ. မ့မ့၊် သဝီလၢကိ၊် ဆၢ သူမဲ့ ကျိ နံၤ,မ့၊်ယူ၊်ကျိ နံၤဒီးယိဉ်လိာ်ကျိ နံၤတဖဉ်တလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲ လၢနှ ဆၢ်ဉ် တၢ်အိဉ်သးသ့ဉ်တဖဉ်အယိဘဉ်. လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲလၢ ထံရ၊် ကိ၊် သဲးတၢ် အိဉ်သးဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢအသဟိဉ်အယိနှဉ် ယကိး သ ဝီ သ့ ဉ် တဖဉ် အ မံၤ တ ဘ ဉ် ခဲ လၢ ာ်ဘ ဉ် . သူ မဲ့ ကျိ နံ ၤ သ ဝီ လၢယသ့ဉ်နိဉ်ဒ်ယလဲၤတုၤသ့ဉ်တဖဉ်ချ၊ဉ်သ့ဉ်လူ၊်,ကျိ၊်ဒဲ,ထံ သ့ဉ် ယံဉ်,မၤနၢၤပျိ,လီကွါလူ၊်,ယၢ်ဒ့ဉ်နံၤ,ဝဉ်မ့လူ၊်,လါဟ့လူ၊်, သူ မဲ့ထဉ်(ကညီကိ၊်),ထူ၀ါလူ၊်,ကပီၤလူ၊်,မ့၊်ယူ၊်ထဉ်ဒီးခီ ယီၤ ဆူ မ့၊်ယူ၊်ကျိ နံၤလၢအမ့၊် ပဟံဉ်လူ၊်, ဘီရ့ီလူ၊် ဒီးဖ့ဘီလူ၊် သ ဝီ သ့ဉ် တဖဉ် နှ့ဉ်လီၤ. သ ဝီ သ့ဉ်တဖဉ် အံၤ လီၤ မ့ၤ လီၤ မ၊် အိဉ်လံ ဝဲ ခံ ဆံ ယ၊်နံ ဉ်ဆူ အ နံ ဉ်သ ၊ ဆံ အ ကပိ ာ်ကပၤ လံ နှ ဉ်လီ ၊. မ့ ၊် အ ဖဲ ၊ အိ ဉ် ခုး ဖဲ ; အိ ဉ်သံ ဉ်အိ ဉ်ဝဲ တ လ ၊ အ ယိ သုး ကွံ ာ် တ ၊် လီ ၊် ၀ါ, နှ ဆၢ ဉ် တ ၊် ဆီ ဉ် သ နံ ; အ ယိ ဘ ဉ် ဟ် တ့ ၊် က့ ၊ ဒူ သ ဝီ အံ ၊ ၀ါ. မ့ ၊် တ ၊ လ ၊ ဖိ ၀ ၊ လံ ၊ ၀ ၊ ဒီ ; တ ၊ သံ ကွ ၊ ် ကအိ ဉ် ထိ ဉ် သ့ ဉ် သ့ ဉ် လီ ၊.

သ ဝီ သ့ ဉ် တ ဖ ဉ် အံ ၊ တ ဘျိ အ ခါ မ့ ၊ ် ဝဲ ကညီ တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ ဝဲ ၊ လီ ၊ ် ခိ ဉ် သ့ ဉ် လီ ၊ ် ကဝီ ၊ ဒီ ; ပှ ၊ လ ၊ အ အိ ဉ် မ ပူ ; ဂဲ ၊ ဖဲ အံ ၊ တ ဖ ဉ် အ ါ တ က့ ၊ ် မ့ ၊ ် ပှ ၊ လ ၊ အ တ ၊ ် ဘ ဉ် ထ ဲ ့ ဘ ဉ် ယ ; အိ ဉ် ဒီ ; တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ ဒ် အ မ့ ၊ ် တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ အ ဟံ ဉ် ဒူ ဉ် ယီ ဒူ ဉ် ဒီ ; တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ ပှ ၊ မ ၊ တ ၊ ် ဖိ သ့ ဉ် တ ဖ ဉ် နှ ဉ် လီ ၊. နကထံ ဉ် ဘ ဉ် ထဲ သုး မ့ ၊ ် သံ ဉ် ဘိ , ပ ဒိ ဉ် ပ ပှ ၊ , ကသံ ဉ် သ ရ ဉ် သ ရ ဉ် မ ဉ် , ကို သ ရ ဉ် သ ရ ဉ် မ ဉ် ဒီ ; တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ ပှ ၊ ဘ ဉ် မ ဘ ဉ် ဒ ၊ သ့ ဉ် တ ဖ ဉ် နှ ဉ် လီ ၊. တ ၊ ် သ ဉ် ဖ ; သ း ညီ ဒီ ; တ ၊ ် တ ၊ ကျိ ဉ် တ ၊ စ ; ဒီ ; မ့ ၊ ် ကျ ၊ ဝဲ ၊ ကွ ံ ာ် အ လီ ၊ ် တ အ ိ ဉ် ဘ ဉ် . အ ိ ဉ် ဒ ဉ် သ း တ ၊ ် မ ၊ လ ိ အ ကို , တ ီ ၊ ထ ီ ကို , တ ီ ၊ ဖ ဉ် ကို , သ ီ ခ ါ ဖ ဉ် , ခ ရ ံ ာ် ဖ ိ ကို ဘ ါ ယ ့ ၊ သ ရ ိ ာ် , တ ၊ ် ဆ ၊ ဟ ံ ဉ် , တ ၊ ် ဆ ; သ း ကူ ကၤ တ ၊ ် လ ိ ၊ ် သ ့ ဉ် တ ဖ ဉ် နှ ဉ် လ ီ ၊. ပှ ၊ ဘ ဉ် မ ူ ဘ ဉ် ဒ ၊ သ ့ ဉ် တ ဖ ဉ် ဂဲ ၊ ဆ ၊ ထ ၊ ဉ် ဂ ီ ၊ ဂ ီ ၊ ဒ ီ ; လ ဲ ၊ ဆ ူ အ တ ၊ ် ဖ ; တ ၊ ် မ ၊ အ လ ိ ၊ ် နှ ဉ် လ ီ ၊. သ း ; ဒ ; ပ ဒ ိ ဉ် သ ့ ဉ် တ ဖ ဉ် လ ဲ ၊ ဆ ူ မ ၊ နၤ ၊ ပ ျ ိ တ ၊ ် မ ၊ အ လ ိ ၊ ် ; ဒ ; အ ကူ အ သ ; ; ဒ ဉ် ဝ ဲ , ကို သ ရ ဉ် တ ဖ ဉ် လ ဲ ၊ ဆ ူ ကို , ကသံ ဉ် သ ရ ဉ် တ ဖ ဉ် လ ဲ ၊ လ ီ ၊ အ မ ူ အ ဒ ၊ , ကို ဖ ိ တ ဖ ဉ် လ ဲ ၊ ထ ီ ဉ် ကို ; ; ဟ ံ ဉ် သ ့ ဉ် တ ဖ ဉ် အ ိ ဉ် ခ ီ လ ီ လ ၊ ပ ၊ ခ ; ; တ အ ိ ဉ် ; ; တ နီ ၊ အ က ရ ၊ ် တ အ ိ ဉ် , အ တြ ၊ တ အ ိ ဉ် ဘ ဉ် ဆ ဉ် တ ၊ ် ဟ ု ဉ် တ ၊ ် ဘ ျ ဉ် စ ; ် ကီ ; တ အ ိ ဉ် ဝ ဲ ဒ ဉ် ဘ ဉ် . တ လ ိ ဉ် နှ ဘ ဉ် ယ ိ ဉ် ဘ ဉ် ဘ ီ လ ၊ နှ ဟ ဲ က့ ၊ တ ု ၊ ဟ ံ ဉ် တ ၊ ် က လ ီ ၊ မ ူ ၊ လ ီ ၊ မ ၊ ် နှ ဉ် ဘ ဉ် .

မ့ ၊ ် တ ု ၊ လ ဉ် ထ ၊ လ ဉ် လ ီ ၊ ; ; ; လ ဲ ၊ ထ ၊ သ ကီ ; လ ဉ် , မ့ ၊ ် တ ု ၊ မ ၊ သ့ ဉ် မ ဉ် အ ခ ါ ဘ ဉ် ; ; မ ၊ သ ကီ ; သ့ ဉ် မ ဉ် , မ့ ၊ ် တ ု ၊ ဖ ; ခ ု ; ဖ ; သ ံ ဉ် ကူ ; ဘ ု ကူ ; ဟ ု အ ခ ါ ဘ ဉ် ; ; ; ဖ ; သ ကီ ; မ ၊ သ ကီ ; လ ၊ တ ၊ ် ပ ၊ ် ဆ ၊ အ သ ; သ ဟ ိ ဉ် တ မ ံ ၊ ယ ; အ ပ ူ ၊ နှ ဉ် လ ီ ၊. မ့ ၊ ် သ ; ခ ; ; သ ; ခ ု သ ကီ ; , မ့ ၊ ် သ ; အ ; ; ; သ ; အ ; သ ကီ ; , မ့ ၊ ် အ ိ ဉ် ဘ ဉ် ; ; အ ိ ဉ် ဘ ဉ် သ ကီ ; , မ့ ၊ ် လ ီ ၊ ; ; ;

ဘဉ် ဒီးအီးဒီးယသယု၊ဒီးအီးနှဉ်လီး. ယမ့်မံမီ၊ဘဉ်နှဉ်ယတမံ
မီ၊တ၊အသီအသီသ့ဉ်တဖဉ် ဘဉ်. ယမံမီ၊ဘဉ်က့ဲတ၊သ့ဉ်ထီဉ်
ဒ်အပူးကွံဉ်တ၊ဖဉ်ထီဘိလီး.

လံဉ်မ့်၊ဟးထီဉ်တဘ့ဉ်ဘဉ်တဘ့ဉ်ယဆ၊ဖးဘဉ်လ၊
ပှ၊ လ၊အအိဉ်ဘဉ်လ၊အဟးထီဉ်လ၊သဝီအံ၊ သ့ဉ်တဖဉ်က ကွဲး
လီ၊ကှ၊အဂ့၊်လ၊အယ့၊်ထီဉ်ဝဲဒ်လဲဉ်,အဟးထီဉ်ဝဲဒ်လဲဉ်ဒီးဘဉ်
မနု၊အယ့၊်အဟးထီဉ်ဝဲလဲဉ်ဘဉ်ဆဉ်ယတဖးဘဉ်ကြြိကြြိဘဉ်.
ဆ၊ထံဉ်ဘဉ်, ဆ၊ဖးဖဲတံ၊သကိုးဖဲနှဉ်သ့ဉ်တဖဉ် လ၊ကွဲးတဲ ဘဉ်
ပှ၊တ၊ဂ့၊်တ၊ကျိ၊လ၊အဝဲသ့ဉ်အတ၊်ယ့၊်ထီဉ်ဟးထီဉ်အဂ့၊်မ့်၊ဂ့၊
, အတ၊်သယု၊ဖဲသဝီလ၊အလီ၊မ၊်သဒဉ်ပှ၊လီ၊စိ၊တဖဉ်အပူ၊ မ့်
ဂ့၊ ဒီးတ၊ဂ့၊်ခ်ဉ်သ့ဉ်လ၊ ဘဉ်မနု၊အယိ ပဘဉ်ဟ်တ့ဉ်ပ သဝီသ့ဉ်
တဖဉ် အံ၊ လီ၊စိ၊လီ၊ထီအဂ့၊်နှဉ်လီ၊. ပမ့်ဖးဘဉ်တ၊် သ့ဉ်တဖဉ်
နှဉ် ဒီး ယဆိကမိဉ်လ၊ ပနီ၊ဖးပဒ့ဉ်ပဒါမ့်ဂ့၊, ပပှ၊က လှာ်မ့်၊ ဂ့၊
ကဘဉ်ဒ်ဉ်ထီဉ်ဝဲဖးဒ်ဉ် ဒီးပကနှ၊်ဘဉ်တ၊်သ့ဉ်ညါတမံ၊မံ၊လ၊
ကမ၊ဒ်ဉ်ထီဉ်အါထီဉ် ပသးအတ၊်သ့ဉ်ညါ လ၊ပတ၊်မ၊တ၊်လ၊ ပ
ထံပကီ၊ဒီးပပှ၊ကလှာ်အဂီ၊်နှဉ်လီ၊.

****

မ့ဉ်တမ့်၊လ၊ကညီတ၊်ပ၊်ဆ၊အယိနှဉ် ယမ့်၊နာ်ကှ,ကညီ
ဖိတဂ၊ယတ၊်အိဉ်မူအခ်ီပညီတအိဉ်နီတမံ၊ဘဉ်.ယသးခုဒ်ဉ်မး
လ၊ယအိဉ်ဖျဉ်ထီဉ်ဘဉ်လ၊ကညီတ၊်ပ၊်ဆ၊လီ၊်ကဝီ၊ဒီးမ့်၊ယဲက
ညီတ၊်ပ၊်ဆ၊အဖိအလံ၊တဂ၊အယိနှဉ်လီ၊. တ၊်ပ၊်ဆ၊အတ၊်
လဲ၊ကျဲနှဉ်တဘဉ်တ၊်ဒါအီ၊လ၊ထူလ၊စ့ဒီ:ဖိ0ါကဆှဉ်ဘဉ်.ဘဉ်
တ၊် ဒါအီ၊လ၊ တ၊ဆျ,ဉ်တ၊ဓဲဒီ: တ၊်သ့ဉ် ဂီ၊ဆျ,ဉ် က လာ် သ့ဉ် တ
ဖဉ် သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊. တ၊်ပ၊်ဆ၊တမ့်၊တ၊်ဂဲ၊လာ်ကွဲဒီ: တ၊် ပ၊်
ဆ၊ အတ၊်အိဉ်မူနှဉ် တမ့်၊တ၊်လ၊အညီဘဉ်. တနံ၊ အံ၊ မ့်၊တ၊် မှာ
ဒီ: ခဲမ့်၊ဆ့ဉ်မ့်၊တ၊်ဖြ,ဉ်သ့ဉ်လီ၊. ဘဉ်လဲ၊ခ်ီဖျိ ဘဉ်တ၊် ကီတ၊် ခဲ တ၊်
နး:တ၊်ဖြ,ဉ်, သးသမူထံထီဉ်ထံလီ၊တ,ဒ,ဉ်လာ်အါစုအါဘျိ ဓာ်ထံ
လီ၊ဆျ,ဘဉ်ဆဉ်တ၊်ခဲလာ်မ့်၊တ၊်ဂ့၊ဒီ:ဂ့၊ဝဲသပ့၊်ကတ၊်နှဉ်လီ၊.

ယမ့်၊အိဉ်ဖျဉ်ထီဉ်လ၊ကီ၊်ပယီ၊ခ,ပူ၊ဝ့ဉ်ပူ၊, ယမ့ဉ်တမ့်၊
က ညီတ၊်ပ၊်ဆ၊အဖိအလံ၊တဂ၊ဘဉ်ဒီ: အိဉ်ဒ,ဉ် ယက ဘဉ်ဒ,ဉ်
ထီဉ် လ၊ ပယီ၊ကလှာ်ဒ,ဉ်စိ0အတ၊်ပ၊တ၊်ဆ,, တ၊်သိဉ်တ၊်သီ, တ၊်
ဟ:စုနဲ့ဉ်ကျဲ၊အပူ၊နှဉ်လီ၊.ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကသိဉ်လိယ၊ထဲ ကညီ
ဖိ တဂ့၊ဘဉ်, ကညီဖမ့်၊ပှ၊အ၊ပှ၊သီဒီ: အါစု အါ ဘျိ ယ ကမဲာ် ဆ:
လီ၊ ယသ:လ၊ယမ့်၊ကညီဖိ:ဒီ: စ:လီ၊တဲ လီ၊ ယသ: လ၊ ယမ့်၊ က
ညီဖိတ0ှ,ဉ်လ၊ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်နှဉ်လီ၊. ခဲအံ၊ယ ဘဉ်ယ:ဒီ: တ၊်
ပ၊် ဆ၊အယိ မ့်၊ဘဉ်ကွ၊်ဆ,ဉ်မဲာ် တ၊်ပ၊်ဆ၊ အတ၊် တ0ှ, ဘဉ်ခ်ီဉ်
ဘဉ်အကလှာ်ကလှာ်ဘဉ်ဆဉ် မ့်၊တ၊်သ:ခု လ၊ယအိဉ်မူဘဉ် ဒ်:
ပှ၊တကလှာ်အသိ:ယှာ်ဒီ:ယကျိ,ာ်, ယလံ,ာ်, ယတ၊်စ:တ၊်ကတိ၊
ဒီ: ယ တ၊် ဆ: တ၊် လ၊ ဘ0ှ,ဉ် ဝဲ သ့ ဝဲ နှဉ် လီ၊. ယ ကတိ၊ ကညီ
ကျိ,ာ်, ယမ၊လိဘဉ်တ၊်လ၊ကညီကို, ယသ့ဉ်ညါကညီတ၊်စ်ဉ်စ်၊
တဲ စ်၊, ယသ့ဉ်ညါကညီတ၊်ဆဲ:တ၊် လ၊, ယ အိဉ်မူဘဉ် လ၊ကညီ
တ0၊အပူ၊မ့်၊တ၊်လ၊အလှ၊်အမ့,ုအိဉ်ဝဲဒ,ဉ်နီ၊်မ:နှဉ်လီ၊.

ယမိ၊်ယပ၊်မ့်၊တ၊်ပ၊်ဆ၊ပှ၊ဘဉ်မူဘဉ်ဒါ, ယအိဉ်ဖျဉ်
လ၊ တ၊်ပ၊်ဆ၊ဟီဉ်ကဝီ၊ပူ၊, ယအိဉ်တ၊်ပ၊်ဆ၊ အ မ့,, ယအိဉ်တ၊်
ပ၊် ဆ၊အကို2ဒီ:ယဘဉ်ထွဲဘဉ်ယ:ဒီ:တ၊်ပ၊်ဆ၊နှဉ် လီ၊. ယ အိဉ်
ဖျဉ် တ၊်အလီ၊်နှဉ် မ့်၊ဝဲ ကညီတ၊်ပ၊်ဆ၊လီ၊ခ,ဉ်သ: သဝီ တဖျ,ာ်
နှဉ် လီ၊. ယအိဉ်ဖျဉ်လီ၊ကအိဉ်ဒ်:ဒ,ဉ်ထဲ ခ်ံလါသ၊လါဖိ:ဒီ:မ့်၊လ၊

တော်ဒုးဆူဂ်ဖဲမဲ်သဝီလ၊ အအိုဂ်တဘူးတယံးဒီးပသဝီဘဂ်အယိ ဒူဖိသဝီဖိသ့ဂ်တဖဂ်ဘဂ်စံဂ်ဘဂ်ယ့ာ်ဒီးဘဂ်လဲးအိုဂ်တာ်လီာ်လ၊ အသီတတီးလ၊အမ့ာ်ဖ့ဘီလူ၊ဘဂ်ဆဂ် ပှၤစ့ၤဂၤအိုဂ်ဒံးလ၊ ပသဝီ ဒီး ယမိ၊စ့ာ်ကီးအိုဂ်တ့ာ်ဝဲန့ဂ် လီၤ. ယမိ၊ဘဂ် ကွာ်ဖိ ဆံး လ၊ အ မ့ာ် ယၤအံၤ ဖဲယပ၊တခီ ဘဂ်လဲးကွာ်ထွဲတာ်လ၊ တာ်ဒုး တာ် ယၤ လီာ် က ဝီးပူၤန့ဂ်လီၤ. ဒုဂ်ဒါထိဂ်ဒုးတာ်ဆူဂ်ဒိဂ်မးသပ့ာ်ကတာ်ဒီး ကျိ ဖိ, ကျိဖးဒိဂ်သဂ်လီၤဘဂ်တဘူးတယံၤဒီးယပ၊နှ့ဂ် အိုဂ်စ့ာ် ကီးဝဲ ဒဂ် နှ့ဂ်လီၤ. ကျိသဂ်မ့ာ်ဘဂ်ဘဂ်ဖုးယပ၊ဖဲဆ၊ကတီာ်နှ့ဂ် တာ်က မၤအသးဒီးယမိ၊ဒ်လဲဂ်. ဒီးယၤစ့ာ်ကီးတမ့ာ်ယကထံဂ်ဘဂ် လ။ ယပ၊နီတဘျိဘဂ်နှ့ဂ်လီၤ. ဘဂ်ဆဂ်တာ်ဆိဂ်ဂ့ၤ ဆိဂ်ဝါ အ ယိ ယပ၊ပူၤဖျဲးဒီးတာ်ဘဂ်ဒိဘဂ်ထံးတာ်သံတာ်ပ့ာ်သ့ဂ်တဖဂ် နှ့ဂ် လီၤ. ယပ၊အိုဂ်ဝဲဖဲနှ့ဂ် ကထိဂ်ဘးလ၊အလါယဂ်ယဂ် ဒီးဟဲ ကၤ လ၊ ဟံဂ်ဂ့ၤဂ့ၤဝါဝါအယိ မ့ာ်တာ်သးခုလ၊ယမိ၊ဒီးဟံဂ်ဖိယီဖိ သ့ဂ် တဖဂ်အဂီ၊ဒိဂ်မးလီၤ.

ယမိ၊ဆံးစ၊ထိဂ်ပဒီပ့ာ်ဝဲ၊တဖဂ်တဂၤဒီးတဂၤဖဲတာ်ပ၊ ဆ၊အဆ၊ကတီ၊ ပှၤအါဂၤမ့ာ်ဆိကမိဂ်ထံဂ်မ့ဲနှ့ဂ် ကသ့ဂ်ညါဝဲ လီၤ. တာ် ပ၊ဆ၊အတ၊အိုဂ်သးမ့ာ်တာ်လ၊အကီလီၤ. နကကိးအိုဂ် ပှၤ လ၊နဟံဂ်, ကွာ်နှ့ာ်နဖိမၤနှ့ာ်နတာ်တမ့ာ်တာ်လ၊အဂ့ၤ, အ ကြၤးဒီး အညီဝဲဒဂ်ဘဂ်အယိ ယမိ၊ယပ၊တကိးအိုဂ်ပှၤမၤစ၊တာ်လ၊ဟံဂ် နီတဂၤဘဂ်.ဖဲယမိ၊ဖိဆံးအိုဂ်ကတီ၊ယပ၊လဲးတာ်မၤဆူမၤနၤဟ့ဒီ ဒီး လဲးကိး ပဝဲလ၊အနီ၊ဒိဂ် တဖဂ် နှ့ဂ် လီၤ. ယ စံး လ၊ ပနီ၊ ဒိဂ် ဘဂ်ဆဂ် ပကအိုဂ်ဒံးဒဂ် သ၊နံဂ်လ့ာ်နံဂ် ထဲနှ့ဂ် လီၤ. ယပ၊ မၤတာ် ဒီးပဝဲတခီပဂဲၤလိာ်ကွဲဖဲတာ်ကပိာ်ကပ၊ ဒီးပတမၤတံာ်တာ်စ့ာ် ကီးပပ၊ တာ်နီတမံၤဘဂ်. ယထံဂ်ဘဂ်ခိဂ်နာ်ဒီးပှၤမၤ သ ကိးတာ် သ့ဂ်တဖဂ် ဖျါသူဂ်ဂ့ၤသးဝါဘဂ်ယၤဒိဂ်မးနှ့ဂ်လီၤ. အဝဲသ့ဂ် တ ဖဂ် ဟဲတဲတာ်ဒီးပှၤ, ဟ့ဂ်ဒုးအိုဂ်ပှၤတာ်ဆ၊ဒီး တဲဝဲလ၊" ဖိသဂ် သ့ဂ်တဖဂ်အံၤနာ်လီၤဒိဂ်မး, အပ၊မၤတာ်တမၤတံာ်တာ်အပ၊နီတ မံၤဘဂ်." "ဖိသဂ်သ့ဂ်တဖဂ်အံၤ ဆူမဲာ်ညါကကဲ ထိဂ်ထံ ကီ၊ အ ခိဂ် အန၊" အဝဲသ့ဂ်အတ၊ကတိၤ မ့ာ်တလ၊ထိဂ်ပှဲၤထိဂ်ဘဂ်ဆဂ် မ့ာ်တာ်ကတိၤလ၊ အကဲထိဂ် တာ်ဂံ၊်တာ်ဘါဒီးတာ်လ၊ယသးပ့ၤ နိဂ် တသ့ နီတဘျိဘဂ်တ့ၤယသးနံဂ်ကအိုဂ် ဖးဖိ ဒီ က ယၤ လ၊ ဆ၊ က တီ၊ ခဲအံၤနှ့ဂ်လီၤ. ခိဂ်နာ်တဖဂ်အါတက့ာ်လဲးပူၤကွဲာ်တ့ာ်လံဟိဂ် ခိဂ် ဒီးအိုဂ်ကၤ့လ၊အဟံဂ်ဖိယီဖိတဖဂ်နှ့ဂ်လီၤ.ဟ့ဂ်တာ်ယူးယိဂ် ဒီး စံးဘျုးဘဂ်ခိဂ်တာ်သ့ဂ်တဖဂ် လ၊ ဒုးနဲဂ်ဖျါ ထိဂ် အတာ် အဲဂ် တာ်ကွံကဟုကယာ်ဖိသဂ်သ့ဂ်တဖဂ်အယိနှ့ဂ်လီၤ.

ဖဲယသးနံဂ်အိုဂ်လ့ာ်နံဂ်ဘျဲဂ်ဒီး ကနှာ် လီၤ ဆူယဲ၊ နံဂ် အ ကတီ၊ မဲ၊သဝီတာ်ဒုးဆူဂ်ကဒီးအသီတဘျိလံ. တာ်ဒုး နှ့ဂ်မၤ သးဒ်လဲဂ်ယတသ့ဂ်ညါဘဂ်.ဘဂ်ဆဂ်လ၊ ယတာ်သ့ဂ်နိဂ်မ့ံကၤ့ၤ တ ထံဂ်တထံဂ်အပူၤန့ဂ် ယထံဂ်ဘဂ်လ၊ ဒူပူၤသဝီပူၤ ပှၤဘဂ် မ့ ဘဂ်ဒါသ့ဂ်တဖဂ်ရဲၤရီၤလ၊မ့ာ်နၤမ့ာ်ဆါ,ကတိၤကသ့ဲကဖးတာ်ဒီး ယ ပ၊တဂၤဒုလ၊မ့ာ်နၤမ့ာ်ဆါယတထံဂ်အီၤဒီးနၤ်ပ၊်လ၊ လဲးတာ် မၤ နှ့ဂ်လီၤ.လ၊ဖိသဂ်အကျိာ်ကီးမ့ာ်ဟါဒဲးဖဲယဲ၊နှ့ဂ်ရံဂ်ယုနှ့ဂ်ရံဂ်အ က တီ၊ ယဆ့ဂ်နီၤလိာ်ကွဲလ၊ယဒ၊ဖိလာ်ဆ၊ဂ်ယီ၊ဘုအကပၤဒီး အိုဂ်ခိးကွာ်ကျဲလ၊ယပ၊ကဟဲကၤ့ၤဒီးယမ့ာ်ထံဂ်ပှၤလဲးမၤတာ်တပူၤ ယီဒီးယပ၊တဖဂ်ဒီး ယသံကွာ်" ဖု, ယပါဟဲကၤ့ၤလံ၀ါ" " ဖု, ယပါတဟဲကၤ့ၤဒံးဓိၤ" ဒီးအဝဲသ့ဂ်တဖဂ်စံးဆ၊ယၤမ့ာ်မ့ာ်လီၤ. ဘဂ် တဟါဟါဟဲကၤ့ၤဒီးတဟါဟါတဟဲကၤ့ၤဘဂ်ခိဖျိ လ၊တာ် ဖံး တာ်မၤအိုဂ်ဒံးဝဲလ၊ကဘဂ်မၤဝဲအ ယိ နှ့ဂ်လီၤ. ယထံဂ်ဘဂ်လ၊ပှၤ ဘဂ်မူဘဂ်ဒါတဖဂ်အတာ်မၤအါ,မၤတာ်ဆူဂ်ဆူဂ်ဒ်သိးကညီတာ် ပ၊်ဆ၊ကမၤနၤ၊တာ်အဂီ၊်အယိမ့ာ်တာ်အဆိကတာ်၊တဘျိ လ၊ ယ သး အတာ်ဆိကမိဂ် ဟဲထိဂ်လ၊ ယပူၤ" တ့ၤယဒိဂ်ထိဂ်နှ့ဂ် ယက မၤစ့ာ်ကီးယဲ ကညီတာ်ပ၊်ဆ၊တာ်ဖံးတာ်မၤဒ်သိးပှၤသ့ဂ်တဖဂ်အံၤ လ၊တာ်ပ၊်ဆ၊အတာ်မၤနၤ၊အဂီ၊်နှ့ဂ်လီၤ."

ဖဲယစးထိဂ်အိုဂ်ကျိ သ့အကတီ၊်နှ့ဂ်ဘဂ်တာ်ဒုးအိုဂ် ထိဂ် ကဒါက့ၤကညီဟ်မုဂ်ကရာနှ့ဂ်လီၤ. လ၊အပူၤကွံာ်ဂီၤ ခိဂီၤ ခိ ပှၤ လဲးလ၊တာ်ဖံးတာ်မၤနှ့ဂ် အိုဂ်ဒဂ်ယပ၊တဂၤလီၤ.ခဲအံၤအါ ထိဂ် က ဒီးလ၊ယမိ၊တဂၤနှ့ဂ်လီၤ. ယမိ၊ဘဂ်တာ်ယုထ၊ထိဂ်အီၤလ၊ ဒူ သ ဝီဟ်မုဂ်ကရာခိဂ်ဒီးကိးနံၤဒဲးမ့တမ့ာ်လ၊မၤတာ်လ၊ဒူသဝီပူၤဒီး ဘဂ် လဲးစ့ာ်ကီးဝဲဆူမၤနၤ၊ပျိ, ဟ်မုဂ်ကရာလီ၊်ခ၊ဂ်သး အိုဂ်အလီ၊ နှ့ဂ်လီၤ.ယတသ့ဂ်နိဂ်တာ်ခဲလာ်ခဲဆ့ဘဂ်ဆဂ်,တာ် လ၊ ယ သ့ဂ် နိဂ်နှ့ဂ် တဘျိတခိဂ် ယစံဂ်လီၤကျိ ယမိ၊ယပ၊လဲးတာ်မၤ, တဟဲ ကၤ့ၤတ့ၤဒံးဘဂ်ဒီးယသးဘဂ်ဖျိဂ်ဒ်ဂ်မးနှ့ဂ်လီၤ.ယပ၊လဲးမၤတာ်မ နၤ့ၤနှ့ဂ်ယလဲးဟ်ဂ်ဘဂ်ယ ပ၊အ ခံ ဖဲ ယ နီ၊်ဆံ ၊ခါ အ ယိ ယ သ့ဂ် ညါ ယဲ, မ့မ့ာ်ယမိ၊်တဂၤလဲးမၤမနၤ့ယ တထံဂ်ဘဂ် အ ယိ ယ တ သ့ဂ် ညါဘဂ်. ယမိ၊ဟဲကၤ့ၤဒီး ယသံကွာ်ယမိ၊်လ၊ မ့ာ်အ လဲးဆူ လဲဂ်. လဲ၊ မၤမနၤ့လဲဂ်ဒီး တဲဝဲလ၊လဲးလ၊ဟ်ဂ်မုဂ်ကရာ, လဲ၊ အိုဂ် ဖျိဂ်, လဲ၊ ကွဲးနိဂ်တာ်, လဲ၊မၤစ၊တာ်သ့ဂ်တဖဂ်နှ့ဂ်လီၤ. ယမိ၊ဟဲ ကၤ့ၤ တ့ၤ ဖျါလီ၊ဘ့ၤ်လီ၊တီ၊ဒီး ဒီးတဘျိတခိဂ်ဟဲကၤ့ၤတ့ၤဟံဂ်ကွဲး ဘ့ျ ကၤ့ၤတာ်ကွဲးနိဂ်သ့ဂ်တဖဂ် ဖျါလီ၊ သးက ညီ၊ ဘဂ်ယၤ ဒိဂ်မး နှ့ဂ်လီၤ.လ၊တာ်အဲဂ်ဒီးတာ်သးသယ့ာ်ယမိ၊်အပူၤနှ့ဂ်ယတအဲဂ်ဒီး လ၊ ယမိ၊်လဲးဘဂ်ဆဂ် ယတဲ့ယမိ၊်တဘူဂ်ဘဂ်. ယဟးလူၤ အိုဂ် ဒဂ် လ၊ယမိ၊်အကပၤဒီး ဆိကမိဂ်လ၊ ယနီ၊်မ့ာ်ဒိဂ်ထိဂ်နှ့ဂ် ယက မၤ စ၊ယမိ၊်ဒ်သိး ကအိုဂ်ဘဂ်လ၊ဟံဂ်ဒီး သုတမၤဘဂ် တာ်တ့ၤ အ ဂီ၊်နှ့ဂ်လီၤ.ယတာ်ဆိကမိဂ်အံၤကလ၊ထိဂ်ပှဲၤထိဂ်အခါဖဲလဲဂ် တသ့ဂ်ညါလ၊ဘဂ်ဆဂ်ဖဲဆ၊ကတီ၊်အဝဲနှ့ဂ် ဒ်တာ်သ့အိုဂ်ဒီးယၤ လ၊ ယကျိာ်ယကျာ် ယမၤစ၊စ့ာ်ကီးယမိ၊်သပ့ာ်ကတာ်၊နှ့ဂ်လီၤ. ယ သ့ဂ် နိဂ်ဒံးလ၊ ကညီဟ်မုဂ်ကရာလ၊ဒူသဝီသ့ဂ်တဖဂ် ဘဂ်ဖိ ဒုး အိုဂ် ပှၤဆူးပှၤဆါလ၊တာ်ဆါဟံဂ်သ့ဂ်တဖဂ် အတာ်တ နံ့တ ဘျိဒ် တာ် ရဲဂ် လီၤအီၤတကဝီၤဘဂ်တကဝီၤအသိးဒီး ပှၤမ့ာ်မ၊ယဟးထ၊ တာ် မၤစ၊လ၊ပှၤဟံဂ်တဖျာ်ဘဂ်တဖျာ်ယဟးနှ့ဂ်လီၤ. အါတက့ာ် ပှၤညီ နု၊်ဟ့ဂ်လီၤညဂ်ဒ၊တဖျာ်မ့တမ့ာ်တာ်ဒီးတာ်လဂ်မ့တမ့ာ် စ့ယဲ၊်ဘားဒီးတဘားခံဘားစ့ာ်ကီးအိုဂ်နှ့ဂ်လီၤ.ပှၤတနီ၊နီ၊တတဲတာ် နီ တမံၤဘဂ်ဆဂ်တနီ၊နီ၊အမဲာ်ဖျါတမ့ာ်တယ့ာ်ဒီးတနီ၊နီ၊တဟ့ဂ် ဒဂ်လဲာ်ဘဂ်မ့ာ်လ၊အတာ်တအိုဂ်ဘဂ်အ နီ၊်ကီ၊်အ ယိ နှ့ဂ်လီၤ. ဘဂ်ဟးယဲထီဘိတန့ဲဘဂ်တန့ဲအ ယိ သ့ဂ်ညါထိဂ်ဘဂ်ယဲ ပှၤသး ပ့ာ်တဂၤဘဂ်တဂၤဖဲနှ့ဂ်သ့ဂ်တဖဂ်အတာ်ဟ်သူဂ်ဟ်သးအမဲာ်အ နါ ဒီးစဲထီယာ်လ၊ယမဲာ်အတာ်ထံဂ်ပူၤတ့ၤခဲအံၤနှ့ဂ်လီၤ.ကညီဟ် မုဂ် ကရ၊ အိုဂ်စ့ာ်ကီးဒီးတာ်မၤအါထိဂ်ကျိဂ်စ့တာ်ရဲဂ်တာ်ကျဲ ဒီး ဘဂ် တာ်မၤဆါကိဂ်ဖိနီဖိဒီးသူဂ် တကီ၊သဂ်ဆါကၤ့ၤအီ၊ ဒီးယ မိ၊် လဲ၊ လူအထံယလဲ၊ဟ်ဘဂ်အခံ ဒီ ဖဲပှၤမ၊ထိဂ်မ၊လီ၊ယၤနှ့ဂ် ယ မၤစ့ာ်ကီးယဲဒီးတာ်အံၤယဟ်စ့ာ်ကီးဒ်အမ့ာ်ယဖိသဂ်ခါအတာ်လဲ၊ ခိဖျိတက့တခီလီ၊ဆိဒဂ်တာ်ဒီးကညီဟ်မုဂ်လ၊ကရ၊လ၊အမ့ာ်က

ညီတေ်ပေါ်ဆာအစုဒုဉ်စုတီးတခါနှဉ်လီ။

ဖဲယမးလိုင်းတီးဖိသဉ်အကတိ၊ ယထံဉ်ဘဉ်လာ ယမှ၊ ဂ၊အကျါတဂ၊ပဲ့ၤဒီးမဲာ်ထံမဲာ်နိဒီးပဟံဉ်ဖိယီ ဖိကိုးဂ၊ ပဲ့ၤဒီး တ၊ကိ၊် တ၊ဂီၤစု၊်ကီးခီဖျိုဒုဉ်ဒါခးသံဝဲ ယမှ၊ဂ၊်အံၤ အသး သမူတံၤ သကိုးလာမှ၊်အဝၤသးဘိနှဉ်လီ။ အဝဲသ့ဉ်ထိဉ် ပှ၊်တယံာ်ဒံးဘဉ်ဒီး အဖိတအိဉ်ဒံးစု၊်ကီးနီတဂ၊ဒီးဖါတံ၊်တဂ၊တအိဉ်လၢတေ၊်အံၤ လာ ဖိသဉ် အကျိာ်မှ၊်တ၊်ဆိကမိဉ်ကိခဲဒိဉ်မး လာယဂီ၊်လာ ယကလဲၤမၤန့်၊ ယတခ္ဆါဖိတဖဉ် ဖဲလဲဉ်။ ယ မှ၊်ဂ၊်အဖိတ အိဉ် ဘျိ ယ ကဘဉ် မၤဒ်လဲဉ်ဒီးမှ၊်တ၊်ဘဉ်ကိ၊်ဘဉ်ဂီ၊ လာယဂီ၊်ဒီးအ ဂၤတကပၤ ယသးအဂၤတဖျၢ်ဉုးနှ၊်ပ၊်ယၤလာ တ၊်ဒုးတ၊်ယၤနှဉ် ဒုးအိဉ်ထိဉ် တ၊်သံတ၊်ပှ၊်, တ၊်မဲာ်ထံမဲာ်နိ, တ၊်ဟီဉ်တ၊်ယၢၤ, တ၊် လီၤ မှ၊် လီၤ ဖးနှဉ်လီၤ။ ကိးမှ၊်ဟါဒဲးယထံဉ်ယမှ၊် ဂ၊်မံနီၤယဉ် အသး လာ တ၊်ဒူဉ်ကပၤလာအချၢတကပၤယၤစု၊်ကီးယသးကိ၊်အူယှာ်ဒီးအီၤ လာ ယတဲာတသ့တဲာတဘဉ်, တတဲာအီၤနီတဘျိ ဒီးတဲာဒ်ခဲအံၤ နှဉ်လီၤ။ တ၊်ဂ့၊်ဆံးဆံးဖိသ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ဟ့ဉ်ဆူဉ် ထိဉ်ယ သးဒီး ဒုးထံဉ် ယၤလာ ကညီတ၊်ပ၊်ဆၢနှ့ဉ်မှ၊်တ၊် လာအဘဉ်ဒီးဒ်သိးတ၊်သံတ၊်ပှ၊် တ၊်လီၤမှ၊်လီၤဖးသုတဘဉ်လၢပပှၤကညီကလှာ်တဂ့၊် အ ဂီ၊် နှဉ် အလီ၊်အိဉ်ဒိဉ်မးလာ ပဝဲကိးဂၤပကဘဉ် မၤတ၊် ပ၊်ဆၢအတ၊်မၤဒီးယဲစု၊်ကီးယကမၤတ၊်ပ၊်ဆၢအတ၊်မၤနှဉ်လီၤ။

ဖဲယမးလိယ၊်တီၤဒီးဘူးထိဉ်လာ နံ့ဉ်ကတ၊်အကတီ၊် တ၊်ဒုးဆူဉ်ဒိဉ်မးလာ "ထွံဉ်ဖါဝံကွ်" (ထွံဉ်ဖါဝံစ) နှဉ်လီၤ။ ဒုဉ်ဒါသ့ဉ်တဖဉ် ဟဲထိဉ်ဒုးတ၊်လာ ဟီဉ်ခ်ဉ်လိၤတ၊်ဒုးမးတကးဘဉ် ဟဲထိဉ်ဒုးယှာ်တ၊်လာ ကလံၤကျါတ၊်ဒုးနှဉ်လီၤ။ ကိးမှ၊်ဂီၤဒဲးနှဉ် ကဘီ ယူၤကဲ့ၤဟဲဒီးတ့ဉ်လီၤမ့ဉ်ပိ၊်မ့၊် တ၊်လာအလီၤပျံၤ လီၤဖုးဒိဉ် မးလီၤ။ တချုးဒံးလာတ၊်ဒုးအံၤဆူဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်ဒံးအကတီ၊်နှ့ဉ်ပမၤလိဒံးတ၊် ဒီး ပကွ်နှ့ဉ် ဘဉ်တ၊်ခ္ဆဉ်ယာ်ဒီး တ၊်ပူၤဝးဝးဒ်သိးကဘီယူၤမ့၊်ဟဲ ဒီးပကစံဉ်နှ်အိဉ်ခ္ဆသ္ဉ်အဂီ၊်လီၤ။ ဘဉ်ဆဉ်တုၤတ၊် ဒုးဆူဉ်သ ပှ၊် ကတ၊်ဒီး ကွ်သ့ဉ်တဖဉ်ဘဉ်တ၊်ပျ၊်ကွံာ်ဒီး ပှၤကိး ဂၤဘဉ်အိဉ်လၢအဟံဉ်နှ့ဉ်လီၤ။ ဖဲဆၢကတီ၊်အဝဲနှ့ဉ်မှ၊်ဘဉ်တဲတ၊်ကတိၤ လၢအပိဉ်နှ့ဉ်ဖဲ ကတီ၊်နှ့ဉ်ယပ၊်တဂၤယတထံဉ်ဘဉ်နီတဘျိ ဘဉ်. ယ ထံဉ်ဒဉ်တပျ၊်တပျ၊်လၢအံၤ တဘျးလာ နုၤတ ဘျး ဘဉ်ဆဉ် အဝဲကတဲာ်ကတီၤယာ်နှ့၊်ပှၤတ၊်ပူၤဒီးမာ်လိာ်ယာ်ပှၤလာ ပသုတ ဟးနီတပူၤတဂ့ၤဒီး ကဘီယူၤမ့၊်ဟဲပကစံဉ်နှ်အိဉ်ခ္ဆသ္ဉ် အ ဂီ၊်နှ့ဉ်လီၤ။ကိးမှ၊်ဂီၤဒဲးအိဉ်မ့ၤအိဉ်ထံဝံၤယဖံဒီးယတခ္ဆါဖိတဂၤခံ ဂၤ, ယမိ၊်ဒီးယပှ၊်သ့ဉ်တဖဉ်ပအိဉ်ယာ်ဒဉ်လၢတ၊်ပူၤအကပိာ်ကပၤ နှဉ်လီၤ။ ကဘီယူၤမ့၊်သိဉ်ထိဉ်ပလဲၤဝဉ်နှ်, ကဘီယူၤ မ့၊် တ သိဉ် ပဟဲက့ၤထိဉ်နှ့ဉ်လီၤ။ဖဲကဘီယူၤတသိဉ်ဘဉ်အကတီ၊်ယဖံ ဟးဖဲထံကျိဖတ၊်ကပိာ်ကပၤဒီး ဟးဒ့ဝဲ ထး သ့ဲးဒီး ဒီးတ၊်မှ၊် တ၊် ဘိလၢပှၤအိဉ်ဝဲဖဲထံကျိကပၤတဖဉ်ပဟးပိာ်ပဖံအခံဒီးလၢဖိသဉ် အကျိာ်မှ၊်တ၊်လၢအမှာ်ဒိဉ်မးနှ့ဉ်လီၤ။ လၢမှ၊် ယ့၊်လီၤတကပၤ ကိးမှ၊် ဟါဒဲး ဘဉ်တ၊်ဟဲက့ၤယိးပှၤဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး, ပှၤသံပှၤ ပှ၊် သ့ဲဉ် လီၤပ့ီၤယု၊်တ၊်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ဟးထိဉ်လၢနမဲာ်ချံပူၤကသ့ဒံး လဲဉ်. ယပ၊်ဒီး ဖါတ၊်တ၊်အိဉ်ဖ့ဉ်သရ၊ဉ်ဖဲပသဝဝိပူၤတဂၤ ဘဉ်ခ္ဆဉ် လီၤ သုးဖိသံကိးမှ၊်နံၤဒဲး, ခ္ဆဉ်လီၤတဂၤ ဝံၤအသိတ ဂၤပိာ်ထိဉ် ကဒီးအခံလီၤ.ပဝဲလၢအမှ၊်ဒူဖိသဝ်ဖိ,ကွ်ဖိ,ပိာ်မှဉ်ကရၢဒီးတ၊်အိဉ်ဖ့ဉ် ဖိတဖဉ်စု၊်ကီး ဒ်တ၊်သ့အိဉ်ဒီးပှၤအသိး ပတ၊်မၤအါဝဲဒ်ဉ် မးစု၊် ကီးနှ့ဉ်လီၤ.ပှၤမှ၊်ဟ်ပှၤသံလၢသဝ်ပူၤနှ့ဉ်ပဘဉ်လဲၤဆိးသိ,ဃုဒဲး ဖိဘံဖိကွ်ၤထိဘိနှ့ဉ်လီၤ. ဒူပူၤသဝ်ပူၤဖိလၢအ အိဉ်နှ့ဉ်မှ၊် ဒဉ်ဖိတၤ ဆ့ၢ်ဉ်မံၤ, ဖိဒၢလ့ဲ, ဖိလဉ်ဂ့ၤသ့ဉ်တဖဉ်ဒီးကိးမှ၊်နံၤယဉ်ယဉ်ဘဉ်ဟးဒဲ ဖိသ့ဉ်တဖဉ်အံၤဒီးတုၤမှ၊်မဆါတနံၤအံၤ ယကွ၊် ကၤ့ၤ ယဲ ဖိသ့ဉ်တဖဉ်အံၤတဘူဉ်ဒီး နၢဘဉ်ယၤ တမှာ် လၢ ဘဉ် နှ့ဉ်လီၤ.ဖိတၤဆ့ၢ်ဉ်မံၤလၢအမှ၊်အဝါတကလှာ်မှ၊်နၢထိဉ်ဘဉ်ယၤနှ့ဉ် ယ တ၊် သ့ဉ် နိဉ်ကၤ့ၤတုၤ ဒဉ်လၢတ၊်သံ တ၊်ပှ၊် ဖဲဆၢ ကတီ၊်ဖဲ နှ့ဉ်ဒီးမှ၊်တ၊် လၢမၤတမှာ်ယသးထိဘိနှ့ဉ်လီၤ.ကွ်ဖိနီ၊်ဒိဉ်တဖဉ် ဘဉ်မၤ စၢၤတ၊် လၢ အမှ၊်တ၊်ဝံဟုသး, တ၊်ယဲးညဉ်အုဉ်, တ၊်ယဲးညဉ် ဃ့, တ၊်ဘိဉ်မှၤသ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ.ဒူသဝ်ပိာ်မှဉ်ကရၢသ့ဉ်တဖဉ်ဘဉ် လိ စု၊် ကီး မ့ၤဃ့, ဆ့ၢ်မှ၊်ယ့ဒီး ယ လိစၢၤ ဘဉ်စု၊် ကီးယမိ၊်နှ့ဉ်လီၤ. တ၊်အံၤမှ၊်တဘဉ်တ၊်ကွဲးနိဉ်ကွဲးဃါဒီးဟ်ပနီဉ်အီၤလၢတ၊်စံဉ်စိၤ တဲာစိၤဒီးပှၤတနီၤနီၤမှ၊်တဟ်အီၤဒ်အတမ့၊်တ၊်ပ၊်ဆၢအတ၊်ဖံးတ၊် မၤဘဉ်ဆဉ်ယနီ၊်ကစ၊်ဒဉ်ယဲယသးမှာ်ဒီးယဟ်အီၤလၢအမှ၊်ကညီတ၊်ပ၊်ဆၢအတ၊်ဖံးတ၊်မၤအခ်ိဉ်ထံးတပတီ၊်လၢယစးထိဉ် မၤ ယဲဒဉ်နှ့ဉ်လီၤ.နံ့ဉ်အဝဲအံၤမှ၊်နံ့ဉ်တနံ့ဉ်လၢယစးထိဉ်ဟ်ပနီဉ် ဒုဉ်ဒါတဖုအံၤလာ အမှ၊်ပှၤအၢပှၤသီ, ပှၤဒိဉ်စိဒ်ဉ်ကမီၤ, ပှၤတတီ တ လိၤပှၤလၢအကြၢးတ၊်ထိဒါပ၊်ဆၢအီၤ သပှ၊်ကတ၊်ဒီးယ တ၊် ဟ် သ့ဉ် ဟ်သးနှ့ဉ်ဂ၊်ကျၢၤဒိဉ်ထိဉ်ဝဲ လၢမှ၊်တ နံၤ ယ ကမၤကညီ တ၊် ပ၊်ဆၢတ၊်ဖံးတ၊်မၤတခါခါလၢတ၊်ထိဒါကၤ့ၤဒုဉ်ဒါသုးမီၤစိရိၤ တဖုအံၤနှ့ဉ်လီၤ.

ဖဲ၁၉၉၄နံ့ဉ် ဘူးကလာ်ကတီ၊် ဒုဉ်ဒါဂိာ်စုဂိာ်ခ်ဉ်ဒီး တ၊် ဂ့၊်စးထိဉ်တခါဘဉ်တခါ,တမံၤဘဉ်တမံၤဖဲ သ့ဝဲမဲ့ထဉ်ဒီးပိာ် ထွဲ ထိဉ် အခံ လၢ တ၊် ဒုးဖးဒ်ဉ်နှ့ဉ်လီၤ. ဖဲတ၊်ကဲထိဉ်သး အဆိက တ၊်အဆၢကတီ၊်ကွ်ဖိတဖဉ်ဘဉ်ဝံဖ့ဉ်ယာ်တ၊်အိဉ်,ဝံကစၢ ယာ် တ၊်အိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ.ပဘဉ်လဲၤဝံကိးမှ၊်နံၤဒဲးဆူကယ်၊ဘုဖိ တ၊် ဟ်ယာ် အ လီ၊် သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ. လၢခံတစဲး တ၊်ဒုး ဆူဉ် ထိဉ် ဒီးသုးဖိတဖဉ် ဘဉ် လဲၤဆူတ၊်မဲာ်ညါ, ဒူဖိသဝ်ဖိတဖဉ်ဘဉ် မၤစၢၤတ၊် ကစီဒီဘဉ် ဆဉ်ပှၤနိဉ်ဂံ၊်စုၤအယိကွ်ဖိပိာ်ခ္ဆါနီ၊်ဒိဉ်သ့ဉ် တဖဉ်ဘဉ်လဲၤဆ့ၢ်တ၊်အိဉ်တုၤထိဉ်လၢတ၊်မဲာ်ညါဒဉ်လဲာ်ဒီးမ့မ့၊် တီၤထိကွ်ဖိပိာ်မှဉ်ဒီးတီၤခၢဉ်သးကွ်ဖိမှဉ်ခ္ဆါတဖဉ်ဘဉ်လဲၤဆ့ၢ်စၢၤ တ၊်အိဉ်ဖဲတ၊်ဖးဖိတကှာ်နှ့ဉ်လီၤ.လၢဂီၤခီဂီၤဂီၤကလဲာ်သိလ့ဉ်ဖးဒိဉ် ဟဲဟံးနှ့၊်ပှၤ, ပ လဲၤတုၤလာ နိဉ်ဒ့သုးတ၊်လီ၊် ပဘဉ်ဝံထိဉ်ဟုသးဒီးလဲၤဆ့ၢ်ဆူမဲ၊်ရၤထဉ်နှ့ဉ်လီၤ.နဘဉ်လဲၤတ၊်ဖးယံၤ်ဖိဒီးလၢ ကျဲ နှ့ဉ် အိဉ်စု၊် ကီးဒီးတ၊် ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘီနှ့ဉ်လီၤ. လၢဂီၤခီပလဲၤ ကျဲ တဘိပဟဲက့ၤဒီး တ ဘံဉ် တဘၢ်ဘဉ်အယိ လၢဟါခီဘဉ် တ၊် နဲ့ဉ် လီၤပှၤလၢ ပကလဲၤ ကျဲ လၢအဂၤတဘိလၢအယံၤတစဲးနှ့ဉ်လီၤ. လၢဟါခီ တကပၤပ လဲၤနှ့ဉ် မှ၊်အိဉ်ဒံးဘဉ်ဆဉ်ပဟဲက့ၤတ၊်ခံးတူ မ့ဉ်အူဖဉ်ဆါတလၢတပ့ဲၤဘဉ်အယိဘဉ်ဟးကိးလိာ်သး,ဟးခ်ိး လိာ် သး ဒီးမ့၊်တ၊်လၢ အနး ဘဉ်ယၤဒိဉ်မးနှ့ဉ် လီၤ. ယတမၤညီ နှ၊်စု၊်ကီးတ၊် ယၢအ ယိ ယဝံဟုသးတနှ့၊်အါအါဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ် ပှၤကိးဂၤနှ့ဉ် အစ့ၤက တ၊်ကဘဉ်ဝံဝဲတဂၤတဒၢအယိ ယကွ၊်လီၤ ဟုသးဒီး တ၊်မိဉ်ဟီဉ် ယသးဒ်ဉ်မးလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ယစံးဘျုးဘဉ် ယသကိး သ့ဉ်တဖဉ် လၢ အအဲဉ်ယၤဒီး သ့ဉ်အိဉ် သးအိဉ် ယၤအ ယိလီၤ.ပလဲၤတလၢကွံာ်ပှၤနီ၊်လီၤဟုသးအလိ၊်ဒီးဝံစၢၤက့ၤယၤအ ယိ ယ တ၊်ဝံ နှ့ဉ် ဖ့ံ လီၤ ဝဲဒ်ဉ်နှ့ဉ်လီၤ. တံၤသကိးသ့ဉ် တဖဉ်နှ့ဉ် ယ

သ့ဉ်နိဉ်ဘဉ်အဝဲသ့ဉ်ထီဘိဒီးတသးပှၤနိဉ်အဘျုးနီတဘျီဘဉ်. ပလဲၤဝံတၢ်တနံၤခံဘျီ, ခံသီဝံၤမ့ၢ်လၢတၢ်ဒုးအတၢ်အိဉ်သးနှဉ်အၢဒိဉ်ထိဉ်အယိပှၤတမၢပလဲၤလၢ၊ဘဉ်ဒီးဟဲကၢ့ၤကဒါဆူပတၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးအလိၢ်နှဉ်လီၤ.တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပှၢ်အတၢ်အိဉ်သးနှဉ်အါဝဲဒဉ်ဒံးထွံဉ်ဖါဝံစိအကတိၢ်ဒီးဘဉ်မၤစၢ၊ကၢ့ၤတၢ်လၢဒူပူၤသဝီပူၤနှဉ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအတၢ်အိဉ်သးသ့ဉ်တဖဉ် ဆူဉ်ထိဉ်အၢထိဉ် ဝဲအယိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤအတိၢ်တၢ်ကလုၢ်လီၤလၢပဝဲလၢထူဝါလူၢ်သဝီ သ့ဉ်တဖဉ် ပကဘဉ်သုးပတြိာ်ထိဉ်ကွံာ်ပသးဆူ ဖ့ဘီလူၢ် လၢ

ပလဲၤတုၤလၢမဲၢ်ရၢမိၢ်, တ့ထိဉ်ဟံဉ်တ့ထိဉ်ဒဲ ကအိဉ်ဒံးဒဉ်လၢအလါဒီးဒ်ဉ်ခ့ဉ်ဘံဉ်အ့ဉ်အပှၤသ့ဉ်တဖဉ်ဟဲဒ့ဉ်အူကဒီးတၢ် လၢပဒဲကဝီၤဒီးပှၤနီၤနီၤအဟံဉ်အယိ အူအီခဲလၢာ်စိ ဖ့က လ့ၤနှဉ်လီၤ. လၢတၢ်နးအဖိခ်ဉ် တၢ်နးနှဉ် မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်အဝဲအံၤနှဉ်လီၤ. ပှၤ လၢ ဟံဉ်တအူယိတအူတဖဉ်ထၢဖြိဉ်လာ်သးတၢ်မၤစၢ၊ဒီး လဲၤမၤ စၢ၊ပှၤလၢဟံဉ်အူထိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.ဒုဉ်ဒါသ့ဉ်တဖဉ်အံၤမ့ၢ်ပှၤလၢအအၢအသီ,အအၢတဲာ်နၢ်သပှၢ်ကတၢ်နှဉ်လီၤ.ပမ့ၢ်ဘဉ်ထိဉ်လၢတၢ်အၢတၢ်သီအနိဉ်ထိဉ်နှဉ် အတၢ်အၢတၢ်သီအံၤ အါ နှ့ၢ်ဒံး တကယၤမျုးကယၤဒီး မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီလၢ ပတဲလၢ အဂ့ၢ် အ

ကွံဖိမှဉ်ခ့ါတဖဉ်ဖဲတၢ်မၤလၤကပီၤကညီမ့ၢ်နံၤဒိဉ်မ့ၢ်နံၤထီဖဲမၤနၤပျိအဆၢကတိၢ်

အ နှာ်လီၤလၢ ကွံ2ဉ်တဲာ်ကိၢ်ပူၤယိာ်တစဲးနှဉ်လီၤ. သဝီဖိ တဖဉ် ရဲၤရိၤဒီး လဲၤလဲၤကၢ့ၤကၢ့ၤလၢသဝီဒီတဖျၢ်နှဉ်လီၤ. ပှၤနီၤလဲၤတၢ် လၢ ကစၢ်ကျဲ, ခ်ိဉ်ကျဲဒီးတနီၤလၢထံကျဲနှဉ်လီၤ.ပစ်ာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတ ချုး ခဲလၢာ် ဒီးဆိကမိဉ်လၢ ပကၢ့ၤလီၤဟံကၢ့ၤကသ့ဒံးဘဉ်ဆဉ် စးထိဉ်လၢပဟးထိဉ်ဒီး တုၤလၢခဲအံၤနှဉ် ပကၢ့ၤတုၤလၢၤနီတဘျီဒီး ပတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်အမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ဉ်သါ,မိၢ်ပၢ်စုလီၢ်ခ်ိဉ်ခ်ိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် အိဉ်တ့ၢ်ဒီးလီၤမ့ၢၤလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ.ဖဲပယ့ၢ်ပဟးဒ် နှဉ် အဆၢကတိၢ်ယပၢ်ကွၢ်ထွဲပှၤတချုးဘဉ်မ့ၢ်လၢဘဉ်ရဲဉ်ကျဲၤဒီးကွၢ်ထွဲတၢ်လာ်ဆၢလာ်ကတိၢ်လၢတၢ်ကၢၤယာ်တၢ်အိဉ် သးတကတိၢ်အံၤအဂိၢ်နှဉ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်တလၢ ဒီးလၢခံတနံၤကျိ ချံမျိာ် သဉ် တုၤလီၤလၢ ပဒူသဝီအခ်ိဉ်အယၢၤဒီး ပှၤယ့ၢ်တၢ်ဖိဒ်သိးပှၤသ့ဉ် တ ဖဉ် သံဒီးဘဉ်ဒိ အိဉ်ဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ.ပဟဲထိဉ်အိဉ်ဖ့ဘီလူၢ်ကအိဉ်ဒဉ် လ ၊အန္ဒံးဒီး လိ1ၢ်ခၢဉ်သးမၤနၤပျိ လီၤကွံာ်ဝဲ ဆူ ဒုဉ်ဒါအစုပူၤဒီး ပ ဘဉ် ယ့ၢ်အိဉ်ယံၤထိဉ်ကကဒီး လၢပှၢ်ကျါဆံဆဲဉ်သီဒီး ယ့ၢ် ထိဉ် ကဒီးဆူ ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒဲ ကဝီၤလၢတၢ်ရဲဉ်ကျဲၤကတီၤယာ်လၢ အ မ့ၢ်မဲၢ်ရၢမိၢ်ဒဲ ကဝီၤနှဉ်လီၤ.

ကျိၤ တသ့ဘဉ်နှဉ်လီၤ.ပဟဲတုၤဒဲ ကဝီၤ ပူၤအဆိ ကတၢ်တၢ်မ့ၢ် ကတီၤယာ်နှ့ၢ်ပှၤ တၢ်အိဉ်မိၢ်ပှၢ်တဖဉ်ဘဉ်ဆဉ် တၢ်ဟဲနှာ်အဂ့ၤ အဂၤ တအိဉ်,တၢ်မၤအိဉ်အမၤအီအလိၢ်တအိဉ်နီတမံၤအယိမ့ၢ်တၢ်လၢ အနးအဖိ့ဉ်ဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢ်လၢယဖးဘဉ်လာ်လၢ မ့ဉ်အူဒၢသိပ့ံာ်ပ်ဉ်လ့ပ်ဉ်လ့, မၤလိတၢ်လၢဃးသူ ကျါ ဒီးထံဉ်ဘဉ် ပှၤကညီ အကလုာ်အတၢ်အိဉ်သးအါအါဂိၢ်ဂိၢ် , နၢ် ဟူဘဉ် တၢ် အကလုာ်ကလုာ်ဒီးပလၢ်ဘဉ်ဒ် သိးပအိဉ် ဘဉ် လၢ တၢ်တ ဘံဉ် တဘၢ , တၢ်ဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်ဘီအလိၢ်နှဉ်လီၤ. ဘဉ် ဆဉ် ပစံး ဘျုး ဘဉ်ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢခ်ိဉ်နၢ်သ့ဉ်တဖဉ်လၢ ထီဘိ သုး ကျဲၤဒီး ရဲဉ် ကျဲၤကတီၤဆိနှ့ၢ်တၢ်လၢပဂိၢ် လၢထံ ကိၢ်ပှၤ ကလုာ်အ ဂိၢ်အ ယိ နှဉ် လီၤ. လၢတၢ်အိဉ်ဖျါ တၢ်မ့ၢ်တ ထံဉ်အီၤ ဒ်အဝဲ သ့ဉ် လုၢ် အိဉ် လုၢ်အီပှၤ, တ့နှ့ၢ်ပဟံဉ်ဘ့ီနှ့ၢ်ပယီဒီးကွၢ်ထွဲပှၤဘဉ်ဆဉ် မ့ တ မ့ၢ် လၢအဝဲသ့ဉ်အတၢ်ရဲဉ်ကျဲၤကတီၤဆိ,မ့တမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ဉ်အတၢ် တိကျဲတိကပိၤ,မ့တမ့ၢ်လၢအဝဲ သ့ဉ်အတၢ်ဆဲးကျိးသုးကျဲၤနှ့ၢ်ပှၤ တၢ် ဘဉ်ဒီး ပတၢ်အိဉ်မူအံၤကမၤအသးဒ်လဲဉ်. ပက ဘဉ် ကဲဒဉ် ပဒုဉ် ပဒါအကုၢ်, ပကဘဉ်ကဲဒဉ်ပဒုဉ်ပဒါအဖိအမါ, ပ ကဘဉ်

ကဲ ဒဉ် ပှၤကလုာ်တကလုာ်လၢအဝံၢ်ထိဉ်အခိုဉ်တဘျဉ် ဒီး အိုဉ်လၢတၢ်ဆိုဉ်တံၢ်မၤနၢ်လီၤစိၤလီၤထီအလီၢ်ဒီး လီၤမူၤ လီၤမၢ် ကွံာ်ဝဲ လၢဟိဉ်ခိုဉ်တဘှဉ်အံၤအဖီခိုဉ်နှဉ်လီၤ. ကညီတၢ်ပၢ်ဆၢ အဂံၢ်မ့ၢ် ခဉ် ဝဲဘဉ်ဆဉ် အသူၤအသဉ်နှဉ်ကဆၢဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ. အတၢ် လဲၤ ကျဲမ့ၢ်နးမ့ၢ်ဖြိုဉ်ဝဲဘဉ်ဆဉ် အကျဲကတၢ်ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်မှာ်တၢ်ခုဉ်သ ပှၢ်ကတၢ်ဖဲပဝဲကညီဖကိုးဂၤပအိုဉ်ဒီးတၢ်အဲဉ်ပှၤကလုာ်သးနီၢ် နီၢ် အိုဉ်ဒီးတၢ်ဟံးနှ့ၢ်မူဒါဒီးဟှဉ်လီၤသးအဂ့ၤကတၢ်လၢ ကညီ တၢ် ပၢ်ဆၢအဂီၢ် ဂၤမံၤဂၤခါ အဆၢကတီၢ်နှဉ်လီၤ. လၢယ တၢ်လဲၤ ခီ ဖျိ လၢတၢ်ပၢ်ဆၢပူၤ တက့ တခီအဖီခိုဉ် ယနၢ်ပၢ်လၢ ကညီတၢ် ပၢ်ဆၢအံၤ မ့ၢ်တၢ်ပၢ်ဆၢလၢအတီ, မ့ၢ်တၢ်ပၢ်ဆၢလၢ အဘဉ်ဝဲတခါအ ယိ ယနှာ်လၢ တၢ်အဘဉ်နှဉ် ကဟဲစိာ်နှ့ၢ်ပှၤတၢ်လၢအပှၤ်ဒီး တၢ်မၤ နၢ သပှၢ်ကတၢ်နှဉ်လီၤ. မ်ကညီဖခဲလၢ်ာ် အိုဉ်ဘဉ်မှာ် အိုဉ်ဘဉ် ခုဉ်နှဉ်တက့ၢ်.

****

ယကွၢ်လီၤယသးလၢမဲာ်ထံကလၢဒီးဃဉ်တရံးသးတ ဝိဘဉ်တစီလီၤ.ယမ့ၢ်တဂ့ၤထဲသိးဒီးမှဉ်ဂဲၤဒိ,မှဉ်ဂ့ၤဆဲးလၤသ့ဉ် တဖဉ် ဘဉ်ဆဉ်သနာ်က့ ယတလာ်အၢထဲနှဉ်ညါမၢ. စုဂ့ၤခီဉ်ဂ့ၤ, ကွ့ၢ်ဂီၤလၢပဲ့ၤခဲလၢ်ာ်ကစီဒီဘဉ်ဆဉ်ဘဉ်မနုၤအယိကျီလၢယအဲဉ် တဂၤဘဉ်ဟံးနှ့ၢ်အမါသတူၢ်ကလာ်ဒီးဟ်တ့ၢ်ယၤလဲဉ်.ယမ့ၢ်ကွၢ် က့ၤအမါတၢ်အိုဉ်သးယတၢ်အိုဉ်သးတခါဘဉ်တခါနှဉ်တလီၤဆီ စ့ၢ်ကီးအါအါဘဉ်.အဟ်တ့ၢ်ယၤတၢ်ဂ့ၢ်နှဉ်တတဲဝဲဒီးဘဉ်မနုၤအ ယိအဟံးအမါတၢ်ဂ့ၢ်နှဉ်တတဲယၤစ့ၢ်ကီးဘဉ်.

ပတထံဉ်လိာ်ပသး ဒီးတနၢ်ဟူလိာ်ပကစိဉ် ကထိဉ် ဘဉ်တဆံယ်ၢ်နံဉ်ဃဉ်ဃဉ်ဒီးယထံဉ်လိာ်က့ၤအိၤတဘျိဖဲယလဲၤ ဆၢ ပှၤဆါတဂၤလၢ ဝ့ၢ်ပူၤတၢ်ဆါဟံဉ်တဖျၢ်ဉ် နှဉ် လီၤ. ယထံဉ်စိပှၤ တဂၤလီၤဂၢ်လၢအိၤကစီဒီဘဉ်ဆဉ်မ့ၢ်ဓါတမ့ၢ်ဓါနှဉ်ယတသ့ဉ် ညါဘဉ်.တ့ၤအဟဲဘူးထိဉ်ဘူးထိဉ်ဒီးမ့ၢ်ဝဲသပှၢ်ကတၢ်အယိယ ဖုး ဘဉ်မးယသးနှဉ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ကျီလၢယအဲဉ်အိၤတဂၤလီၤ. စး ထိဉ်လၢယထံဉ်ဘဉ်အိၤ,ယအဲဉ်အိၤဒီတကတီၢ်နှဉ်ယဟ်အိၤလၢ ပှၤဂ့ၤကတၢ်လၢယထံဉ်ဘဉ်အိၤလၢယတၢ်အိုဉ်မူအပူၤနှဉ်လီၤ.မ့ၢ် ပိာ် ခွါဘဉ်ဒုဉ်ဘဉ်ဒ့ဒိဉ်တၢ်ဘဉ်ပိာ်ခွါမူၤမူၤနီၢ်နီၢ်ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢ အ သူဉ်ဂ့ၤ သးဝါတဂၤနှဉ်လီၤ. ခဲအံၤတဘျီမၤသးတကွံးနါဒိ, အမါ တ ဂၤ ဒၢဖးဒိဉ်, အဝဲစိာ်ဒီးအဖိတဂၤ, ဖိသဉ်ဆံးဟးပိာ် အခံ လ့ၢ် ဂၤတၢ်တခါမ့ၢ်ကီးဓါ.ဟဲယီၤဘူးကတ့ၤလၢယအိုဉ်လံအယိယတ ယ့ၢ်ပူၤလၢယသးဒီးခိုဉ်တဲသကိုးတၢ်ဒီးအီၤနှဉ်လီၤ.ဖိသဉ်ယ်ၢ်ဂၤ လၢ်ာ် မ့ၢ်အဖိ , ယုဂၤလၢအမါအဟၢဖၢပူၤတဂၤဒံးလီၤ. ဖိအဒဉ် က တၢ်တဂၤအိုဉ်တဆံခံနံဉ်ဒီးရဲဉ်လီၤအသးခံနံဉ်တဂၤခံနံဉ်တဂၤ နှဉ်လီၤ.ဖိတဖဉ်ဟဲဆဲးကသံဉ်ဒီသဒၢလၢတၢ်ဆါဟံဉ်နှဉ်လီၤ.

ယၤ–ကျီ,သုအိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချ ကစီဒီဓါ.

ကျီ–အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချ ဘဉ်ဆဉ်နနီတဂၤဒုအတၢ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချ တဂ့ၤအါအါဘဉ်.

ဆိကမိဉ်လၢ ယသး, အတၢ်အိုဉ်ဆူဉ်အိုဉ်ချ တဂ့ၤဒီးဘဉ်မနုၤအ ယိ နဟံးဒံးနဖိလဲဉ်. ဘဉ်ဆဉ်တဲအိၤတဘျဉ်ဘဉ်. အဝဲဆဲးတဲက ဒီးဝဲ " ယၤတဂၤ ဖဲအပူၤကွံာ်တယံာ်ဒံးဘဉ်ယလဲၤဘျိနှ့ၢ်ပှၤတၢ်ဒီး

ယ စုတပျိုယလီးတဲာ်ဒီး ယယီ၊်ခ့ ဘဉ်ဒိ ဒီး ဆါတုၤလၢခဲအံၤလီ၊. မ့ တမ့ၢ်လၢ ယယီ၊်ခ့ ဆါတခါဘဉ်ဒု တၢ်ခဲလၢာ် ဘဉ် လီ၊ ဘဉ် စးလီ၊. ”(တၢ်အံၤတၢ်ကိုဒိဉ်)

ကျိ လၢယအဲဉ်တဂၤ ဟ်တ့ၢ်ယၤ လၢမနုၤ အ ယိ ယ မ့ၢ်တ သ့ဉ်ညါဘဉ်ဆဉ်ယတအဲဉ်ဒိ:သ့ဉ်ညါလၢစ့ၢ်ကီ:ဘဉ်.ယဆိက မိဉ် ထိဉ်မ့ၢ်တၢ်သးခုလၢယဂီ၊်လၢအဟ်တ့ၢ်ယၤ ဒီ:အဲဉ် ဒိ:စံ:မးအိၤ “ တၢ် ဘျုးလၢနဟ်တ့ၢ်ယၤ” အယိဒိဉ်မး:နှ့ဉ်လီ၊. ဖဲကျိ လၢ အဲဉ်ဟ်တ့ၢ်ယၤဒီ:ဟံ:အမါအခိဉ်ထံ:ခါနှ့ဉ်ယဟီဉ်မး:လၢာ်သူဉ် လၢာ် သးမ့ၢ်လၢယအဲဉ်ဘဉ်အီၤနိ၊်ကိ၊်ဒီ: ဟ်လီ၊သးလၢ ကဟံ: လိာ်သးဒီ:အီၤသပှၢ်ကတၢ်အယိနှ့ဉ်လီ၊.အါနှ့ၢ်အနှ့ဉ်ယမၤနှ့ၢ်စ့ၢ် ကီ: တၢ်ဆါတခါလၢအမ့ၢ်တၢ်တနာ်ပိာ်ခွါဘဉ် အတၢ်ဆါနှ့ဉ်လီ၊. ပိာ် ခွါတဖဉ်မ့ၢ်စံ:လၢအအဲဉ်ယၤနၢ်ဟ်ၢ်ယၤထဲလဲဉ်ထဲလဲဉ်ဘဉ် ဆဉ် ယ နာ်အဝဲသ့ဉ်တဘူဉ်လၢၤဘဉ်. ဘဉ်မနုၤအယိလဲဉ်နှ့ဉ် ကျိ လၢယအဲဉ်စ့ၢ်ကီ:မ့ၢ်ပှၤလၢယသ့ဉ်ညါအဂ့ၢ်အကျိၤအသ့ဉ်ညါ ယ ဂ့ၢ် ယကျိၤခဲလၢာ်, မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအအဲဉ်ယၤလၢာ်သး, ဆိဉ်ထွဲမၤ စၢၤ ယၤ,နၢ်ဟ်ၢ်ကဟုကယာ်ယၤဒီ: ဟ်လီ၊စ့ၢ်ကီ:အသးလၢကဟံ: ယၤ သပှၢ်ကတၢ်ဘဉ်ဆဉ် လၢသတူၢ် ကလာ် တၢ် ကဲထိဉ် သး ဒ် အံၤအယိ ကိဒိဉ်မး:လၢ ယက ဘဉ်နာ်ပှၤဂုၤ ပှၤဂၤနှ့ဉ် လီ၊. ယ ဆုး လီ၊ယခိဉ်,တကနဉ်ဃုာ်ပိာ်ခွါအဂုၤအဂၤနီတဂၤဒီ:မၤလိကသံဉ် တၢ် မၤလိ လၢ မဲၢ်တီ၊်တၢ်ဆါဟံဉ် (စ့ဉ်သံဉ်ယဉ်ချံနံ:) နှ့ဉ်လီ၊. ယ မၤ လိ တၢ်ဝံၤမၤစၢၤတၢ်ဖဲနှ့ဉ်စ့ၤနံ့ဉ်ဝံၤအလီ၊်ခံ လီ၊မုဒၤလၢ ကညီ ကိ၊် စဲဉ်ပူၤနှ့ဉ်လီ၊. ယလ့ၢ်ထိဉ်လ့ၢ်လိၤဟဲကှၤတဘျိုဘျိုဟ:တဘျိ ဘဉ် ဆဉ် တသံကွၢ်လၢၤကျိ လၢယအဲဉ်အဂ့ၢ်ဒီ: သံကွၢ်ယဲ တဘူဉ် စ့ၢ် ကီ:ဘဉ်ဒီ:ပတၢ်ဆဲ:ကျိ:လိာ်ပသး: ကတၢ်က တာ်ကွံာ်ဝဲ ဒဉ် နှ့ဉ်လီ၊.

ဘဉ်မနုၤအယိ ယအဲဉ်ဒိ:စံ:ဘျုးကျိ လၢယအဲဉ်နှ့ဉ် ယ ဆိ ကမိဉ်လၢ ပှၤဖးလံာ်ဖိကနၢ်ဟ်ၢ်တ့ၢ်လံဝဲလံနှ့ဉ်လီ၊. မ့တမ့ၢ် လၢ အ ဝဲဟ်တ့ၢ်ယၤဒီ: ဟံ:အမါလၢပှၤဂုၤပှၤဂၤဘဉ်နှ့ဉ် ပဝဲ လၢ အအဲဉ် လိာ် သးဒိဉ်မးခံဂၤအံၤ ပကဖျိဘဉ်ပသးသပှၢ်ကတၢ်နှ့ဉ်လီ၊. ပ မ့ၢ် ဟံ:လိာ်ပသးဒီ: ဘဉ်ယကကဲ ထိဉ် ဘဉ် ကသံဉ် သရဉ်မုဉ် တ ဂၤ ဓါ. ယမ့ၢ်ကဲကသံဉ်သရဉ်မုဉ်ဘဉ်ဆဉ် ယလဲၤလဲၤ ကှၤကှၤ ဒ်ဆၢ ကတိ၊်ခဲအံၤအသိ:ကသ့စ့ၢ်ကီ:ဓါ.တမ့ၢ်တကဲ ဘဉ် ကသံဉ် သ ရဉ်မုဉ်ဒီ: အိဉ်ဒဉ်ယကဘဉ်ကဲဒဉ်မုဉ်ပှၢ်ဖိ လၢ ကွၢ် ယ ဖိနှ့ဉ် လီ၊. မုဉ်ပှၢ်ကိ:ဂၤဘဉ်ကွၢ်အဖိနှ့ဉ်မ့ၢ်ကစီဒီဘဉ်ဆဉ် ယဖိ မ့ၢ် လီ၊ စူၤလီ၊စဲၤဒ် ကျိ လၢယအဲဉ်အဖိခဲအံၤယကမၤဒ် လဲဉ်. ယဆိ ကမိဉ် မး:တဘူဉ်ဘဉ်. ယဖိက အိဉ်တဘျုးဂၤ, ယကဒၢ, ကဝၤ တဂၤ ကဲ ထိဉ် ပှၤကှ့ပှၤကွဲဉ် တၢ်အံၤ သးအတၢ်နး: တၢ်ဖြိဉ်ကဆိဉ် သနံ: ယၤ ထဲလဲဉ်.

“ ကျိ ၈, ယစံ:ဘျုးနၤသပှၢ်ကတၢ်လီ၊. တၢ်ဘျုး လၢန ဟ်တ့ၢ် ယၤအယိလီ၊. တဘျိအခါယမ့ၢ်ပှၤလၢအ အဲဉ်နၤဒိဉ် မး: လီ၊. ယ နာ်နှ့ၢ်နၤလၢာ်သးဒီ: ယသနှ့ၤယသးလၢနၤလီ၊. တၢ်တခါ လၢ နမ့ၢ်တဲယၤဝါနှ့ဉ်ဝါ, သူနှ့ဉ်ယသူလီ၊. နကသ့ဉ်နိဉ်ဒ်: သၢဉ်, ယမ့ၢ်ကမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ် တုၤဒဉ် လဲာ် ယ ကကူက ကၤ တၢ် အလ့ၢ်ဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်မး: ယသံကွၢ်နၤယဃ့ယခ့ဲးလၢနၤ နမ့ၢ်တဲ အၢဉ် မး:ယကူယကၤ, တၢ်အဲဉ်တၢ်ဟ်ဂ်ၢ် ဟ်ဘါဒိဉ် ထဲလဲဉ် နယ့ က ဘဉ်ဓါ.ယတနာ်နှ့ၢ်လီ၊ယသးဒီ:ကျဲ:စၢ:ဆၢထၢဉ် လၢ ယ ခိဉ် နိ တမံၤနကသ့ဉ်ညါနဲ့ဂ့ၤဂ့ၤလီ၊. နဟ်တ့ၢ်ယၤဝံၤအလီ၊်ခံ ယစ:ထိဉ် ဆၢထၢဉ် လၢ ယ နိ၊် ကစ၊် အ ခ်ိ ဉ် , ယကျဲ:စၢ:သူဉ် ထိဉ် တၢ် နာ်နှ့ၢ် လီ၊ ယကစ၊်အသး, ယအိဉ်ဒီ:သးလၢအပြ၊ တၢ် လၢ ယ တၢ် အိဉ် မှ အ ပူၤ ဒီ:ယကျဲ:စၢ:တၢ်အဂ့ၤကတၢ်လၢ ယ တၢ် မၤ လိ အ ပူၤ, ယ တၢ် အိဉ် မှ အ ပူၤ အ ယိ ယ ကဲ ထိဉ် ဘဉ် ယဲ ပှၤ ဖးဒိဉ် တဂၤ (ဒ် ပှၤ အါ ဂၤ ထံဉ် ဝဲ အ သိ:) အ ယိ ကျိ ၈, တၢ် ဘျုးဒိဉ် မး: လီ၊. မ့ၢ် တၢ် ကတဲာ် က တိ၊ ဒီ:မ့ၢ်နတၢ်မၤစၢၤယၤဒ်ယတၢ်အိဉ်မှ ကလဲၤ ထိဉ် လဲၤ ထိ လၢ ကျဲ လၢ ယ နၢ်တပၢ်ဘဉ်အပူၤ အ ယိ တၢ် ဘျုးသပှၢ်ကတၢ်လီ၊. ပှၤမ့ၢ် တ ယ့ အဲဉ် လၢ ယၤ နီ တဂၤ, ယ ဝ မ့ၢ် တ အိဉ် လၢၤ ဒီ: ယ မ့ၢ် ဘဉ် အိဉ် မှ ဉ် ကနီ:ပှၢ်တစိ:သးဘဉ်ဆဉ် ယ တၢ် အိဉ် မှ ဒီ: ယ ပတိ၊်ခဲ အံၤ ယ သး မံ လီ၊ ယ သး ဂ့ၤ ဂ့ၤ လီ၊. မှ ၢ် နံ့ လၢ ပ အဲဉ် လိာ် သး, တၢ် ဆၢ ကတိ၊် လၢ ပ လဲ ၊ ခ်ိ ဖျိ တ့ၢ် လံ အီ ၊ ခံ ဂၤ တ ဖဉ် မ့ၢ် တ၊ လၢ ယ သ း ပ့ ၊ နိ ဉ် တ သ့ , မ့ ၢ် တ၊ သ း မ ံ သ း မ ဉ် ဒ ီ : တ၊ လ ၊ တ၊ ပ ဲ ၊ လ ၊ ယ ဂ ီ ၊ လ ံ နှ ့ ဉ် လီ ၊. ယ တ လ ိ ဉ် ဘ ဉ် လ ၊ တ ၊ အ ဲ ဉ် အ ဂ ု ၊ အ ဂ ၊ နီ တ မ ံ ၊ လ ၊ ၊ ဘ ဉ် . တ ၊ ် ဘ ျ ု း ဒ ိ ဉ် မ း လ ၊ တ ဘ ျ ိ အ ခ ါ နအ ဲ ဉ် တ့ ၢ် ယ ၊ လ ၊ တ ၊ အ ဲ ဉ် လ ၊ အ ဆ ၊ ဝ ဒ ီ : တ ၊ ် ဘ ျ ု း ဒ ိ ဉ် မ း နအ ဲ ဉ် တ့ ၢ် ယ ၊ ဝ ံ ၊ အ လ ီ ၊ ် ခ ံ နဟ် တ့ ၢ် ယ ၊ အ ယ ိ လ ီ ၊. ”

“ ကျ ိ , ကဟ့ ဉ် ဆ ၊ နၤ နတ ၊ ် ဟ် တ့ ၢ် ယ ၊ အ ဘ ျ ု း အ ဖ ြ ိ ဉ် လ ၊ တ ၊ ် ဂ့ ၊ တ ၊ ် ဂ ၊ ဟ့ ဉ် တ နှ ့ ် နီ တ မ ံ ၊ သ့ ဒ ဉ် တ မ ံ ၊ လ ၊ ဆ ၊ ဂ့ ၊ ဆ ၊ ဝ ါ ဘ ဉ် ယ ဲ နၤ နှ ့ ဉ် လီ ၊. မ ် နၤ ဒီ ၊ နဖ ိ နမ ါ ကပ ျ ၊ ဒီ ၊ တ ၊ ် ဂ ံ ၊ ် တ ၊ ် ဘ ါ , တ ၊ ် အ ိ ဉ် ဆ ရ ှ ဉ် အ ိ ဉ် ခ ျ , တ ၊ ် လ ၊ တ ၊ ် ပ ျ ၊ ဒ ီ ၊ သ ရ ှ ဉ် ထ ိ ဉ် ဘ ဉ် ဟ ံ ဉ် မ ှ ဉ် ယ ီ ပ ၊ လ ၊ သ ု တ ၊ ် အ ိ ဉ် မ ု ဒ ီ တ စ ိ ၊ နှ ့ ဉ် တ က ့ ၊ . မ ် တ ၊ ် ထ ံ တ ၊ ် တ ီ က စ ၊ ် က ဆ ိ ဉ် ဂ့ ၊ သ ု ထ ီ ဘ ီ တ ကွ ၊ . ”သ့ ဉ် ညါ လ ၊ ယ မ ့ ၢ် ပ ှ ၤ လ ၊ အ စ ံ း ဘ ျ ု း သ ု လ ာ် တ နှ ့ ် က တ ၊ ် တ သ့ ဘ ဉ် တ ဂ ၊ နှ ့ ဉ် တ ကွ ၊ .

****

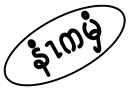

မိမိအဂီၤဒဲၤ.

ဖိသဒါ–မိမိ,နကွၢ်လၢအံၤယဆွဲတၢ်ဂီၤတခါလီၤဂ်စ့ၢ်ဓါ.

မိမိ–ဖိသဒါ,နဖ့ဲးညါ.နဆွဲတၢ်ဂီၤလီၤဂ်ပသ့:တဘီလီၤ...တၢ်နါမုဉ်တဂၤယီ....

ဖိသဒါ–မိမိ...ယဆွဲတၢ်နါမုဉ်ဂီၤတမ့ၢ်ဘဉ်.ယဆွဲမိမိအဂီၤဒဲၤ...

မိမိ–ဟုၤ.....(အမိ၊်ဒီ:တၢ်နါမုဉ်ကလီၤဂ်မနဲ့လီ၊.)

****

သရဉ်မှုဉ်ဖိရဉ်
(မဂ္ဂေပဒိုဉ်အခါသာဉ်)

သရဉ်မှုဉ်ဖိရဉ် လၢပညိန်ၢ်ကိးအီၤလၢ မှၢ်ဂၢ်ရှိန် ကွံ မိၢ်တ ဂၤ မ့ၢ်ဝဲ သးပှၢ်စိၤပဲၢ်ထူဒီး သးပှၢ်မှဉ်နိၢ်ဘျုံးဖိ အဖိမှဉ်နှဉ်လီၤ. အိဉ်ဖျဉ်ထိဉ်လၢ မှၢ်တြိၢ်ကိၢ်ရှဉ်, ဟိဉ်ဖှံဒၢသဝီ ဖဲ ၁၉၃၇နံဉ် လါအီးကထိဘၢဉ်၁၅သီအနံၤနှဉ်လီၤ. အဒီပှၢ်ဝဲၢ်အိဉ် ဝဲယဲၢ်ဂၤလၢအမ့ၢ်မှဉ်လွံၢ်ဂၤ, ခွါတဂၤဒီးအဝဲမ့ၢ် ပှၤသၢဂၤတဂၤနှဉ်လီၤ. မ့ၢ်ကညီဘျ ထံခရံၢ်ဖိတဂၤ အိဉ်ဒီးတၢ်သးစၢ်ဆၢလၢ တၢ်သိဉ်လိ မၤယုၤဖိ လံၤတဖဉ်ဒီးသူဉ်အိဉ်ဖျးအိဉ်တၢ်နှဉ်လီၤ.

အဝဲမၤလိတၢ်လၢ ဖဉ်ပူဉ်တုၤအဖျိထိဉ်တီၤခၢဉ်သးဝံၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဂ့ၤလၢအဂိၢ်, ထံဉ်လိာ်သးဒီးသရဉ်မှဉ်မၤတၢ်သးခုက စိဉ်တဂၤဒီးလၢသရဉ်မှဉ်အံၤအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအယိ အဝဲလဲၤ မၤ လိဝဲ လံာ်စီဆုံကွဲလၢတိဉ်ကွံ ပယီၤလံာ်စီဆုံကွဲနှဉ်လီၤ. မၤလိတၢ်သၢ နံဉ်တုၤအန့ၢ်လံာ်ဒုဉ်သးဝံၤ ဟဲကၢ့ၤ မၤတၢ်သးခုကစိဉ်လၢ အ တၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးအလိၢ်ဒီး သိဉ်လိတၢ် ဒ်ကွဲသရဉ်မှဉ် တဂၤအသိးနှဉ်လီၤ.ဖဲ၁၉၇၀နံဉ် လါယူၤလံ ၄သီအနံၤနှဉ် အဝဲဆီဟ်ဉ် ဆီ ယီ ဒီး စိၤအါသၢဉ်ရှဉ်လၢ မ့ၢ်သရဉ်ဒိဉ် လူ ရှဉ် အဖိခွါဒီး မ့ၢ် ကညီ တၢ် ပၢ်ဆၢဖိတဂၤနှဉ်လၤ. ဖဲနှဉ်ဆၢ ကတိၢ်မ့ၢ် စ့ၢ်ကီး ကွဲ သရဉ် တ ဂၤ ဒီးလၢခံ ဟ်းဖိဉ်ထိဉ်မူဒါ အါထိဉ်လၢပှၤကလှာ် ဂ့ၢ်ဝိတဆီ ဘဉ် တ ဆီ တုၤအကဲထိဉ် ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်လိၢ်ခၢဉ်သးထီဘိကမံးတံာ် ဒီး တ ဘျိဟ်းဖိဉ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးမူဒါလၢ ထံဂုၤကိၢ် ဂၤဝဲၤကျိၤ တကပၤစ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်နှ့ၢ်သါဘဉ်ဝဲအဖိခွါထဲတဂၤလၢအမ့ၢ် သ ရဉ် ရှိန် ကွံလၢ ခဲအံၤမ့ၢ်တၢ်အိဉ်ဖှိဉ်ပှၤဘဉ်မှဘဉ်ဒါလၢ မဲၢ်ဆီး သ ရိဉ် (၁) ဘျုထံခရံၢ်ဖိ တၢ်ဘါယွၤသရိဉ်နှဉ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၇၃နံဉ်တုၤ ၁၉၇၇နံဉ်နှဉ်အဝဲသိဉ်လိတၢ်ဖဲမဲၢ်ဝ့ၤထဉ်လၢအအိဉ်ဝဲဖဲသိဉ်လဲး ထဉ် သဝီအဖိခိဉ်ဒီး ဖဲ ၁၉၇၇နံဉ် နှဉ် ဟဲလီၤအိဉ်ကၢ့ၤဝဲလၢ ထူဝါ လူ၊ သဝီနှဉ်လီၤ.သိဉ်လိတၢ်ဖဲထူဝါလူ၊ လိၢ်ခၢဉ်သး ပဒိဉ်တီၤ ထိ ကွဲ ၃နံဉ်ဝံၤခီဖျိမဲၢ်သဝီတၢ်ဒုးဆူဉ်ဒီး ပှၤဘဉ်သုးလိၢ်သုးကျဲဆူ ဖ္ဘ ဘီ လူ၊အယိ အဝဲသုကဒီးအတၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးလိၢ်ဆူ ဖ္ဘဘီလူ၊ ဒီး သိဉ်လိကဒီးတၢ်နှဉ်လီၤ.အဝဲသိဉ်လိတၢ်ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲကွဲသရဉ် အ သရဉ်မှဉ်တဂၤလၢအဟ့ဉ်တၢ်သိဉ်လိဆူ ကွဲသရဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ. သိဉ်လိတၢ်ဖဖ္ဘဘီလူ၊စးထိဉ် ၁၉၈၀နံဉ်တုၤ ၁၉၉၄နံဉ်ဒီး ခ်ိ ဖျိ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်လိၢ်ခၢဉ်သးမၤနၢ်ပျိုလီၤကွံာ်ဝဲဆူ ဒုဉ်ဒါအစုပူၤ ဒီး လိၢ်ခၢဉ်သးဟ်ဉ်ဖယီဖိခဲလာ်ဘဉ်သုးလိၢ်သုးကျဲဆူဘဉ်ကီဘဉ် ခဲဒ ကဝီၤတၢ်လိၢ်သီ, မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤအယိ အဝဲသုးလိၢ်သုး ကျဲ နှဉ်လီၤ.အဝဲလဲၤတုၤမဲၢ်ရၤမိၢ်ဖဲ ၁၉၉၅နံဉ်ဒီးသိဉ်လိကဒီးတၢ်တုၤ ဖဲ ၂၀၀၃နံဉ်လီၤ.

အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအအိဉ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လီၤဆီလၢတၢ် တီ ခ ရိဉ် မဲ ဒီးတၢ်သိဉ်လိတကပၤနှဉ်လီၤ. လိၢ်ခၢဉ်သးကိၢ်သူလ့ၤ ကွိဖိ လၢကဲထိဉ်ကၢ့ၤခိဉ်နၢ်လၢဆၢကတိၢ်ခဲအံၤသ့ဉ်တဖဉ် အါတ ကၢ့ၢ်မၤလိဘဉ်တၢ်လၢအစုပူၤနှဉ်လီၤ.သရဉ်မှဉ်လူလူဉ်မီဉ်လၢအ မ့ၢ်ကညီဟ်မှဉ်ကရၢလိၢ်ခၢဉ်သးထိဘိကမံးတံာ်စံးဝဲဒဉ်လၢ "သ ရဉ်မှဉ်အံၤမ့ၢ်သရဉ်မှဉ်လၢအသိဉ်လိလံာ်လိၤတံၢ်ဒီးရဲဒိဉ်မးနှဉ် လီၤ. သိဉ်လိတၢ်လၢတၢ်သူဉ်အိဉ်သးအိဉ်အပူၤနှဉ်လီၤ. အဝဲသိဉ် လိ လံာ် အဂံၢ်ခိဉ် ထံးလိၤတံၢ်လိၤဆဲးဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ. "စံးစ့ၢ်ကီးဝဲ လၢဖဲ အဖိသဉ်ခါသရဉ်မှဉ်အံၤသိဉ်လိအီၤလံာ်အဲကလံးဒီးတုၤခဲ အံၤ သါတသးပ့ၤနိဉ်နိတဘျိဘဉ်. အအီထိဉ်ကျ၊်လိၤ, အသိဉ် အ ထိဉ် အလိၤ, လံာ်မဲာ်ဖျာ်တဖျာ်အံၤ နမ့ၢ်ပာ်ဖှိဉ်ဒီးအဝဲတဖျာ်က သိဉ် ဒ်လဲဉ်နှဉ်သါတိၢ်နိဉ်တုၤခဲအံၤဒီးကဲထိဉ်တၢ်မၤစၢၤလၢသါဂိၢ် တဒီးကွဲဘဉ်နှဉ်လီၤ.

လၢအတၢ်အိဉ်မူဒီတစိၤနှဉ် မ့ၢ်ပှၤလၢ အမၤတၢ် အိဉ်ဖှိဉ် တၢ်ဖံး တၢ်မၤဒီး တၢ်သးခုကစိဉ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤနှဉ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤလၢအ ဆဲဉ် ဟ့ဉ် တၢ်မၤဘူဉ်မၤတိၢ်ဒီး မၤစၢၤပှၤလၢအဆံး, ပှၤလၢအလိဉ် ဘဉ်တၢ် မၤစၢၤသ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ. ဆၢဝဲဖိသဉ်လၢအ ဖြိဉ်အယာ် သ့ဉ်တဖဉ်လၢကွဲအါမးဒီးဆၢစ့ၢ်ကီးပှၤသးစၢ်အါမးဆူလံာ်စီဆုံ ကွဲနှဉ်လီၤ. ဖဲအအိဉ်ဒံးလၢဖ္ဘဘီလူ၊အဆၢကတိၢ် ဖိသဉ်ဖိလၢ မဲၢ်ပးသ့ဉ်တဖဉ်ဟဲမၤလိတၢ်ဒီးဟဲအိဉ်လၢအဟ်ဉ်အါမးနှဉ်လီၤ. တိ စၢ မၤစၢၤဝဲ, အဲဉ်ဝဲကွံဝဲ, သိဉ်ဝဲ သီဝဲ ဒီးဖိဉ်ဝဲဒ် တၢ်သိဉ်တၢ် သီအ ဖိခိဉ် ဒီးပှၤအါဂၤသ့ထိဉ်ဘဉ်ထိဉ်လၢ အတၢ်ပၢ တၢ်ဆၢအဖိ လၢ် နှဉ်လီၤ. တုၤအဝဲဟဲအိဉ်မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤနှဉ် ဘဉ်ကွ၊် ထွဲ စ့ၢ် ကီး ဝဲ မဲၢ်ရၤမိၢ်ကွဲဖိဘီဒၢဉ်မှဉ်/ခွါလၢတၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ ပၢ် ဒိဉ်ရီ, လၢအါနံဉ်အါအပူၤနှဉ်လီၤ. ကွ၊်ထွဲကွဲဖိသ့ဉ်တဖဉ်ဒီး ဖိဉ်

(စ့၁်–ထွ)–သရ၁်မှ၁်စ့စ့ပ်လး.,သရ၁်မှ၁်ဖိရဲ၁်ဖအဝဲသ့၁်ကွဲဘျ က့၊ကညီဖိ၁်မှ၁်ကရ၊ တၢ်ကွဲးနိ၁်အဆ၊ကတိၢ်(မၤနၢ်ဟ့ီတၢ်အိ၁်ဖှ၁်ဘ့ီ၁်ဒိ၁်–၁၉၈၉နံ၁်)

ဝဲဒ်တၢ်သိ၁်တၢ်သီအဖိ၁်အယိလ၊ကွ ်ဖိတနီၤအဂီၢ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ တအိ၁် ဘ၁် ဆ၁်လ၊တနီၤ အ ဂီၢ်တၢ်ကနး ဘ၁် အီၤဘ၁်ဆ၁်အဝဲ တဟ့ၢ်ပှၤအတၢ်သးဟ့ ဘ၁်,မၤတၢ်တီတီတဲတၢ်ဟ့ီဟ့ီဒီးအတၢ်မၤဂ့ၤ သ့၁်တဖ၁် နှ၁် အ ၈ အိ၁်ဖျါဝဲဂ့ၤဂ့ၤဖဲနမ့ၢ်ဘ၁် ထိ၁် သတြီၤဒီးတၢ် ပၢဆ့ၢ်ရဲ၁်ကျဲၤအဂၤအဂၤတမံၤမံၤ,တခါခါအဆ၊ကတိၢ်နှ၁်လီၤ.

ဖဲတၢ်စးထိ၁်ဒုးအိ၁်ထိ၁်ကဒါက့ၤ ကညီဖိ၁်မှ၁်ကရ၊ဖဲ ၁၉၈၅ နံ၁်အဆ၊ကတိၢ် ဘ၁်တၢ်ယုထ၊ထိ၁်အီၤလ၊ ထီဘိက မံး တံ၁် အကျါ ဒီးမၤတၢ်တပယ့ၢ်ယီတုၤအဟဲအိ၁်လ၊ မဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲ ကဝိၤ ဒီးအိ၁်ဘ့ၢ်းတစုနှ၁်လီၤ. ဖဲ ၁၉၉၃နံ၁်နှ၁် ဘ၁် တၢ်ယု ထ၊ထိ၁် အီၤ ဒ် လိၢ်ခၢ၁်သးကညီဖိ၁်မှ၁်ကရ၊နဲ၁်ရ၊ဲ၁်သယဲၤဒီး ဟၤယု၁် စ့ၢ် ကီးဒီးစ့နှ၁်လီၤ.ဖဲအဝဲမၤတၢ်လ၊ကညီဖိ၁်မှ၁် ကရ၊အဆ၊ကတိၢ် ကဲ ဘျုးကဲဖှ၁်ဝဲဒိ၁်မးဒီးလီၤဆီဒ၁်တၢ်လ၊တၢ်ကွဲးနိ၁်ကွဲးယါတ ကပၤမ့ၢ်ပှၤလ၊ပှၤဟ်ဂံၢ်ဟ်ဘါအီၤသ့လီၤတံၢ်တဂၤနှ၁်လီၤ.

ဖိသ၁်လ၊ခဲအံၤကဲထိ၁်ကွ ်သရ၁်မှ၁်ဖးဒိ၁်တဂၤစံးဝဲ သါ ဖိသ၁်ခါနှ၁် သါပျံၤဖံရှိန်ကွ ်မိဒိ၁်မးလီၤ. နမ့ၢ်လဲၤဘါယ့ၤနှ၁် အဝဲအိ၁်ခိးနၤဖဲ သရိ၁်အကျဲဟဲနှ၁်ဒီး မ၊နလဲၤထိ၁် လ၊တၢ်မဲ၁် ညါ, နကတိၤတၢ်တဘူ၁်, နဟူးတဘူ၁်ဘ၁်. တမ့ၢ်မၤတၢ်ကမ၁် တမံၤမံၤ အဝဲကွ ်ဟ့နၤလီၤပျံၤဒိ၁်မးဘ၁်ဆ၁် လ၊ခံကဲထိ၁်က့ၤ သါ လုၢ်သါလ၊ၢ်ဒီး ခဲအံၤသါမ့ၢ်ထံ၁်ဖိသ၁်ဘါယ့ၤဂဲၤနှ၁် သါသ့၁် နိ၁် ဘ၁်ဖံအံၤဒိ၁်မးလီၤ. ဖံသရ၁်မှ၁်အံၤ သိ၁်လိဒီး သ့ရ၁်ထိ၁်တၢ် ဂ့ၤ တၢ်ဝါ, လုၢ်လ၊်သကဲးပတ်ဂ့ၤ ဆူဖိမှ၁်ဖ့ခါ, သ့ရ၁်ဘီ၁်သးစၢ် သ့၁်တဖ၁်တဆီဘ၁်တဆီနှ၁်လီၤ.

ဖိခ့ါဒီးဟံ၁်ခ၁်အိ၁်လ၊မ့ဒါ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပ့ၤ လ၊တၢ် လီၢ် ယံၤ ထီဘိနှ၁်လီၤ.ဖဲအဝဲအိ၁်ဘ့ၢ်းက့ၤလ၊ကွ ်သ ရ၁်တၢ်ဖံးတၢ် မၤ ဝံၤ အလီၢ် ခံ ခ်ဖ့ၢ် ဖ့ခါဒီးဟံ၁်ခ၁် ကိးအီၤလ၊ကလဲၤအိ၁်ဒီး အဝဲ သ့၁် အယိ အဝဲလဲၤအိ၁်ဒီးဝဲဖဲ ကွ ်၁်ကဲ၁်– ကၢ်ပယီၤ ကၢ်ဆ၊ဝ့ၢ်တ ဖ့ၢ၁် လ၊အမ့ၢ်ဝ့ၢ်မဲ၁်ဆီးအပ့ၤနှ၁်လီၤ. လဲၤအိ၁်ဒီးအဖိဒီး အဝၤစး ထိ၁်ဖဲ ၂၀၀၄နံ၁်ဒီးဖဲ ၂၀၀၇နံ၁် လါအီးကထိဘၢ်၁ ၈သိနှ၁် ခ်ဖ့ၢ် ကဖုခဲစၢ်တၢ်ဆါဒီးသးပ့ၢ်တၢ်ဆါအတၢ်ဆီ၁်သနံးအယိဒီးဘ၁် တၢ် ဟ်လီၤက့ၤအီၤဖဲမဲ၁်ဆီးသရ၁်(၁) တၢ်သ့ဂ်ခ၁် နှ၁် လီၤ. မ့ၢ်ပ်ာ် မှ၁် လ၊အဂ့ၤတဂၤ,မ့ၢ်မ်ၢ်လ၊အဂ့ၤတဂၤဒီးမ့ၢ်ကညီတၢ်ပၢ်ဆ၊ခ၁် နၢ်လ၊အဂ့ၤတဂၤဒီးမၤအမ့ဒါလ၊တၢ်အဲ၁်တၢ်သးတီအပ့ၤစးထိ၁် လ၊အခ၁်ထံးဒီးတုၤလ၊အကတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘ၁်နှ၁်လီၤ.

သရ၁်မှ၁်ဖိရဲ၁်ဒီးအဝၤသးဘိပဒိ၁်အါသၢ၁်ရ၁ှ

****

သရၢ်မုဉ်ကပြၢ် (နီၢ်အဲးစထၢ်ထွ)အသးသမူ

သရၢ်မုဉ်ကပြၢ်မ့ၢ်ကညီပိတ်မုဉ်ကရၢခိုဉ်နၢ်အဆိုကတၢ်အကျါ ဖဲတၢ်ဒုးအိုဉ်ထိုဉ်ကဒါက့ၢ် ကညီပိတ်မုဉ်ကရၢ အဆၢကတိၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.အနီၢ်ဆံးခါဘဉ်တၢ်ကိုးအမံၤလၢနီၢ်အဲးစထၢ်ထွ နၢ်ဉ် လီၤ.အိုဉ်ဖျဉ်ထိုဉ်ဝဒဉ်ဖဲ ၁၉၃၃နံ့ဉ်,လၢအီးကထိဘၢ်(၂၂)သိနၢ်ဉ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်အမံၤမ့ၢ်ဝ နီၢ်သါတ့ဉ် (နော်သန်းတင်) ဒီးစီၤစဉ်ထွနၢ်ဉ်လီၤ.အဝဲအိုဉ်ဝဒဉ်ဖဲလိုဉ်ကါ(လှော်ကား)နၢ်ဉ်လီၤ. လိုဉ်ကါသဝီနၢ်ဉ် မ့ၢ်ဝဲအဖံအဖုဒီး အဒီးပုၢ်ဝဲဉ်သ့ဉ်တဖဉ် သူဉ်ထိုဉ်ဆိုဝနၢ်ဉ်လီၤ. ဖံသရၢ်မုဉ်နီၢ်ကပြၢ်အံၤ အဒီပုၢ်ဝဲၢ် အိုဉ် ဝ ဒဉ် သၢကၤလၢအမ့ၢ်နီၢ်အဲးစထၢ်ထွ,စီၤစိမ့ုံး(ကိုး)တံဒိုဉ်ခိုဉ်ဒီးစီၤလး(ကိုး)တံသဘ့ၢ်သ့ဉ်တဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.

အဖံလၢအပၢ်တကပၤနၢ်ဉ် မ့ၢ်ဝဲကညီမုဉ်ဒီး အဖုလၢ အပၢ်တကပၤနၢ်ဉ်မ့ၢ်ဝဲတရူးနၢ်ဉ်လီၤ.အဖုမ့ၢ်ပှၤလၢအနၢ်ကသံဉ်သ့ဉ် ဂ်ၢ် ဝဉ်စဲတဂၤဒီး အမံၤသါဝဲဖဲအဆၢကတိၢ်ဖဲနၢ်ဉ် ဒီးပှၤဟဲကူစါ အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဘဉ်ဟးကူစါ ပှၤဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ အိုဉ်ဝဲအါမးနၢ်ဉ်လီၤ. ဖံနီၢ်ကပြၢ်ဉ် နၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိုး ကသ့ၢ်သ့ဉ်ဂ်ၢ်ဝဉ်စဲတဒိုဉ်တဆံး ခီဖျိအ ဖုမၢ အီၤလၢ ကဂ်ၢ်ကသံဉ်ကသီတဘျိုဘျိုအယိနၢ်ဉ်လီၤ. ထိဘိနၢ်ဉ်နၢ်ဟူဝဲ အဖုကိုးအဖံလၢ(ဓဲၢ်ကွံ–မယ်ကြီး)အယိတသ့ဉ်ညါလီၤတၢ်အဖံ အမံၤနီၢ်ကိၢ်ဘဉ်နၢ်ဉ်လီၤ.

ဖဲအနီၢ်ဆံးကတိၢ်ကတိၤတရူးကျိုဉ်ဘဉ်ဝဲနၢ်ဉ်လီၤ.ဖဲအဝဲဂဲၤလိုဉ်ကွဲဒီးအတမ့ၢ်တခွါအဆၢကတိၢ်နၢ်ဉ်အဝဲသ့ဉ်တဲလိုဉ်အသး လၢ တရူးကျိုဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. အမ့ၢ်ဂၢ်လၢအပၢ်တကပၤဒီး အတခွါတ ဖဉ် ဖဲအကက့ၤအိုဉ်ကဒါက့ၤလၢ တရူးကိၢ်အဆၢကတိၢ် အဲဉ်ဒီးက့ၤကွဲယှာ်အဝဲသ့ဉ်, က့ၤကွၢ်လုၢ်ဒိုဉ် ထိုဉ်အီၤဒီး အဒီပုၢ်ဝဲၢ် တဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်အမ့ၢ်ဂၢ်လၢအမိၢ်တကပၤတပျဲဝဲဒီးအဲဉ်ဒီးကွၢ်က့ၤဝဲ သရၢ်မုဉ်ကပြၢ်ဒီး အပုၢ်တဖဉ်အယိ အဝဲသ့ဉ်တ လဲၤဟိ ဘဉ် အမ့ၢ်ဂၢ်လၢတရူးကိၢ်တဖဉ်အခံဘဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. စးထိုဉ် လၢနၢ်ဉ် လံၤလံၤ အဝဲသ့ဉ်လီၤဖးလိုဉ်သးဒီး အတမ့ၢ်တခွါတဖဉ်ဒီး တက တိၤ ဘဉ်လၢၤတရူးကျိုဉ်စ့ၢ်ကိုးလၢၤဘဉ်အယိကတိၤက့ၤဝဲတဘဉ်လၢၤ ဘဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ အဝဲစံးဘဉ်တဲဘဉ်က့ၤဝဲ အဖိ အလံၤတဖဉ်တဘျိုတဘျိုနၢ်ဉ်လီၤ.

ဖဲဟိုဉ်ခိုဉ်တၢ်ဒုးဖးဒိုဉ်ခံဘျိုအဲကလံးဟဲနၢ်ဉ်လီၤ ပၢ ကိၢ် ပယီၤ အခါနၢ်ဉ် သရၢ်မုဉ်ကပြၢ်အပၢ် နၢ်ဉ်လီၤကဲဝဲဒဉ် အဲးက လံး အ သုး လၢထံသုးတကပၤနၢ်ဉ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကိုးပှၤလၢအသူဉ်ဝံဉ် သးဆၢ တၢ်သ့တဂၤလီၤ. အဝဲဒီးအသကိုးခံဂၤ သးဝံဉ်တၢ်သ့အယိ ဘဉ် တၢ် ကွဲအီၤလၢ ကဟသးဝံဉ်တၢ် ဆူကဘီအဂၤအပူ ဒီးတၢ်လိ၊ အဂၤ အိုဉ်ဝဲစ့ၢ်ကိုးနၢ်ဉ်လီၤ. ဖဲနၢ်ဉ် အဆၢကတိၢ် နၢ်ဉ် အဝဲအနီၢ်ဆံး ဒီး အသးကအိုဉ်ဒံးဒဉ်ထဲ (၅) နံ့ဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. အမိၢ်သံဖဲဖုဉ်ခိုဉ်ဟဲနၢ်ဉ်လီၤဒုးတၢ်ဖဲကိၢ်ပယီၤအခ့ခါဆၢကတိၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.ဖဲအသးနံ့ဉ် အိုဉ်ဒံးဒဉ်(၇)နံ့ဉ်အဆၢကတိၢ် ဘဉ်ဟးယ့ၢ်ဟးပုလိုဉ်သးဒီး အ ဒီပုၢ်ဒီးဝဲသ့ဉ်တဖဉ်ခီဖျိတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအယိနၢ်ဉ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ် ယၤအဆၢကတိၢ်အယိ အဝဲသ့ဉ်တအိုဉ်ဘဉ်ကျိုဒီးမၤလိ ဘဉ်တၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်.တၢ်ဒုးတၢ်ယၤဝံၤမးမၤလိဘဉ်က့ၤတၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.

သရၢ်မုဉ်ကပြၢ်အံၤအမိၢ်သံ သဒဉ်အီၤဖဲအသးနံ့ဉ် အိုဉ် (၅)နံ့ဉ်ဒီးလိုဉ်ကွဲသ့ထိုဉ်အဆၢကတိၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.မ့မ့ၢ်အပၢ်စီၤ စဉ်ထွနၢ်ဉ်ဖဲအဲကလံးဒုးလိုဉ်သးဒီးဖုဉ်ခိုဉ်သုးလၢထံတပၤအဆၢက တိၢ် တၢ်ဒုးဆူဉ်မးဒီး အပၢ်လီၤဝဲလၢတၢ်ဒုးအပူၤနၢ်ဉ်လီၤ. အပၢ်လီၤ လၢတၢ်ဒုးအဆၢကတိၢ်နၢ်ဉ် အပၢ်အလိ၊်အလၤ လၢအဲက လံးသုးအပူၤနၢ်ဉ်မ့ၢ်ဝဲသုးခိုဉ်ဒိုဉ်ဖိ(major)အပတိၢ်နၢ်ဉ်လီၤ.

အမိၢ်အပၢ်ခံဂၤလၢ် တအိုဉ်လၢၤအလိ၊်ခံ အမိၢ်အဝဲၢ် မုဉ်နီၢ်သ့တ့ဉ် (နော်သိန်းတင်) ဒီးအဝၤကွၢ်လုၢ်ဒိုဉ်ထိုဉ်က့ၤ အဒီပုၢ် ဝဲၢ် သ့ဉ်တဖဉ်နၢ်ဉ်လီၤ. ဆၢက့ၤအဒီပုၢ်ဝဲၢ်တဖဉ်လၢကျိုနၢ်ဉ်လီၤ. ဖဲအဒိုဉ်ထိုဉ်တစ်းဒီး အဝဲဘဉ်ကွၢ်ထွဲအပုၢ်တဖဉ်ဒီး အ တခွါ ဖိ သ့ဉ် တဖဉ်ခီဖျိဘဉ်ဒုးလုၢ်ဝဲထံ, ဘဉ်ဒုးအိုဉ်ဝဲမ့ၤ, ဒုးအ့ဉ်ဒုးဆံဉ် ဒီးမၤကဆိုဝဲဒ်အမၤဝဲသ့အသိးနၢ်ဉ်လီၤ.

အဝဲကတိၤဒီးကွဲးသ့ဖးသ့ဝဲ ကျိုဉ်သၢကျိုဉ်လၢအမ့ၢ် ကညီ ကျိုဉ်, ပယီၤကျိုဉ်, အဲးကလံး (ကိၤလၤဝါကျိုဉ်) ဒီးမ့မ့ၢ်မိၢ် ထံးကျိုဉ် နၢ်ဉ် က တိၤ ဝဲဘဉ်ဘျုးဘျုးဘျိုးဘျိုးဘဉ်ဆဉ် ကွဲးဒီးဖး ဝဲတ ဘဉ်ဘဉ်.အဝဲဖျိထိုဉ်တီၤထိုဝံၤအဝဲနၢ်ဉ်လီၤမၤတၢ်လၢ(BPI)တၢ်မၤ

လို၊ နှ၊်လို၊. တ၊်မ၊လို၊်အံ၊မ့၊်ပဲ ကို၊်ပယီ၊တ၊် ထုးထိ၊် ကသံ၊် အ အီ လ၊တ၊် ကူ စါ ယါဘျါ တ၊်ဆူးတ၊်ဆါအဂီ၊ နှ၊်လို၊. မ၊ပဲဖဲနှ၊် တယံ၊် ဘ၊်ဒီး အဲ၊် ဒီး ကဲကို့သရ၊် မှ၊်အယိ အပဲဟးထိ၊် ကွံ၊် လ၊ တ၊်မ၊အပဲ နှ၊် အပူ၊နှ၊်လို၊. လ၊ခံ၊အပဲ နှ၊်လို၊မ၊ကှ၊တ၊်လ၊ ကို့တ၊်ကူ၊်ဘ၊်ကူ၊်သ့တကပ၊နှ၊်လို၊. အပဲကဲထိ၊်ဘ၊်စ့၊်ကီး ပှ၊ဟှ၊်တ၊် သိ၊် လိလ၊ (Physical Education – နီ၊်ခ၊်ကှ၊်ဂီ၊တ၊် ကူ၊် ဘ၊် ကူ၊်သ့ ဒီး မ့၊် စ့၊်ကီး (PT – နီ၊်ခ၊်ကှ၊်ဂီ၊ ကျ၊ထိ၊် တ၊်သိ၊် လိ သရ၊်တဂ၊နှ၊်လို၊. အပဲဘ၊်ဟးဟှ၊်ပဲတ၊်သိ၊်လိတဖ၊်အံ၊ဆူ ကို့အါဖျ၊်ဖဲ ဝ့၊်တ ကူ၊်နှ၊်လို၊. အပဲဒုးအိ၊်ထိ၊်စ့၊်ကီး လံ၊်ညိ၊် သိ၊်ဒိ၊်ဒီး လံ၊် နဲ၊် ကျဲတဖ၊်လ၊အဘ၊်ဃး (Physical Education) လ၊တ၊်ကဆိ၊ကါအီ၊လ၊ကို့တဖ၊်ဖဲကီ၊်ပယီ၊အပူ၊နှ၊်လို၊. လ၊နှ၊်အမဲ်ညါ အ ပဲကဲစ့၊်ကီ၊ပဲ (Girl Guide Instructor) လ၊အ ပှ၊နဲ၊်တ၊်(Director)မ့၊်ပဲဒီ၊်ခ့၊်ကံ့၊်(ဒေါ်ခင်ကြည်)လ၊အမ့၊်ဒီ၊် အီ၊်ဆါစူ၊ကံ့၊်အမိ၊် နှ၊်လို၊. အပဲဖျိထိ၊်စ့၊်ကီ၊ပဲကို့သရ၊်တ၊် သိ၊်လိတ၊်မ၊လိလ၊ကီ၊်ပယီ၊နှ၊်လို၊.

အပဲမ့၊်ပှ၊အဲ၊်တ၊်သူ၊်ဝံ၊်သ၊ဆ၊, လဲ၊ဘူ၊်ထူ ဘါ ယှ၊ ဒီ၊ သ၊ဝံ၊်ပဲ အဲ၊လ်ထိ၊်လ၊တ၊်သ၊ဝံ၊်ရိနှ၊်လို၊. လ၊တ၊်ဒ် အံ၊အ ယိ အပဲထံ၊်လ်ာ်သ၊ဒီ၊ စီ၊ရ်ှ၊်ယ၊ဟဲ လ၊အမ့၊် တ၊်သ၊ ဝံ၊်ရိ အ ခ်ိ၊် (Choir Leader) ဖဲမီ၊်လမ့ဲ၊်တ၊်အိ၊်ဖ့ိ၊် (မရမ်းကုန်း) ဒ်အမ့၊် ပှ၊မ၊သကိ၊ကတ၊်ဒ်သ၊စ၊်ကျ၊စ၊ကရျဖိတဖ၊်အသိ၊နှ၊်လို၊. အပဲ ဟ် အဲ၊်တီ၊ဒီ၊ စီ၊ရ်ှ၊်ယ၊ဟဲဒီ၊လ၊ခံ စီ၊ရ်ှ၊်ယ၊ဟဲအမိ၊်အပ၊် လဲ၊ ယ့ အီ၊လ၊ အမု၊်ဂ၊်ဖါတံ၊်လ၊အကွ၊်ဒ်ဂ၊်ထိ၊်အီ၊တဖ၊်ဒီ၊ ဒီ၊တ့ဒီ၊ ဖ့ီ အသ၊ဖဲ၁ဂ၊ဖ၁ဒုနံ၊်လါနိ၊်ဝ့ဘ၊ဂ်ဂ၊သီ၊နှ၊်လို၊. ဒီ၊နှ၊်ဘ၊်ဝဲအဖ မှ၊်ဖ့ခ္ခါယှ၊ဂ၊ လအမ့၊်စီ၊အဲ၊်ယ့၊ (သုးခ်ိ၊်ဒ်ခ်ိ၊်မိ၊), နီ၊်အဲ၊်ထူ, နီ၊်အဲ၊်ဆုံ, စီ၊လို၊ လ၊းထူ, နီ၊်အဲ၊်ဆ၊ခ့ဒ်ီ၊ စီ၊သိမါ(စီ၊ယိ၊ဟ၊်) သ့၊်တဖ၊်နှ၊်လို၊.

အပဲ စ၊ထိ၊်ကဲ ကို့ သရ၊်စ၊ထိ၊်၁ဂ့၅၅နံ၊်တ့၊လ၊ ၁ဂ့၇၇နံ၊်ဒီ၊သိ၊်လိတ၊်လ၊ကီ၊်ပယီ၊တီ၊ကို့ဒီ၊မ့၊်တ့၊်ပဲ ကို့ခ်ိ၊်တ ဂ၊နှ၊်လို၊. သိ၊် လိတ၊်လ၊ကီ၊်သူ၊လ့၊ကို့ စ၊ထိ၊် ၁ဂ့၇၇နံ၊်တ့၊ ၂၀၀၀နံ၊်နှ၊်လို၊. လ၊ခံ၊အပဲဟဲသုး၊လီ၊်သုး၊ကျဲဆူ မဲ၊်တီ၊်ကျိ သ၀ ဒီ၊အပဲ သိ၊်လိ ကဒီ၊တ၊်လ၊မဲ၊်တီ၊်သ၀ တီ၊ဖု၊်ကို့(ဇ)နံ၊်ဒ်အဲ ကလံ၊(ကိ၊ လ၊ ၀ါ) သရ၊်မှ၊်တဂ၊အသိ၊နှ၊်လို၊. ဖဲကို့စ၊ထိ၊် သိ၊် လိ တ၊်လ၊ ကီ၊်ပယီ၊ဖဲ ၁ဂ့၅၅နံ၊် ဒီ၊ပတ့ာ်ကွံ၊်တ၊်သိ၊်လိ ဖဲ မဲ၊်တီ၊်ကျိ(ကီ၊်ကို့ခ်ိ၊်တဲ၁ခ်)ဖဲ ၂၀၁ ၂နံ၊်အယိ အတ၊်အိ၊်မှ၊ဒ်ကို့သ ရ၊် မှ၊်တဂ၊ လ၊ အ တ၊်အိ၊်မှ၊ထစိ၊နှ၊်မ့၊်ပဲ ခဲလာ်(၅၇)နံ၊် နှ၊် လို၊.

ဖဲ ၁ဂ့၇၅နံ၊်နှ၊် အဟ်ခ်ိ၊်ယိခ်ိ၊်လ၊အမ့၊် စီ၊ရ်ှ၊်ယ၊ ဟဲ အိ၊်ဒီ၊တ၊်ဆဲ၊ကျိ၊ဒီ၊တံ၊သကိ၊လ၊တ၊်ပ၊်ဆ၊ဟီ၊်ကဝီ၊ပူ၊ အ ယိ အိ၊်ဘ၊်ဝဲလ၊တ၊်လီ၊်ဘ၊်ယိ၊်အပူ၊အယိ လ၊ခံ အဟ်ခ်ိ၊် ဆဲ၊ကျိ၊လ်ာ်သ၊ဒီ၊ အသကိ၊ လ၊အိ၊် ဘ၊်ကို့ တပူ၊ ယီ ဒီ၊ အီ၊ လ၊ အမ့၊် သုး၊ခ်ိ၊်စ်စီ၊ဝံ၊ဒီ၊သုး၊ခ်ိ၊်စ်စီ၊ဝံ၊ကိ၊ ထိ၊်အပှ၊တဖ၊် ဒီ၊ လဲ၊ အိ၊်အီ၊ဒီ၊ဟဲကှ၊ကိ၊အီ၊ဆူ တ၊်ပ၊်ဆ၊ဟီ၊်ကဝီ၊ပူ၊ဖဲ ၁ဂ့၇၅ နံ၊်နှ၊်လို၊. အဟ်ခ်ိ၊်ဟဲ ထိ၊်အိ၊်လ၊တ၊်ပ၊်ဆ၊လီ၊်ကဝီ၊ပူ၊ခံ နံ၊်ဝံ၊အလီ၊်ခံ ဖဲ ၁ဂ့၇၇နံ၊်နှ၊် အပဲဟဲ ထိ၊်ကှ၊ဆူ ကီ၊်သူ၊လ့၊တ၊် ပ၊်ဆ၊ဟီ၊်ကဝီ၊ပူ၊နှ၊်လို၊.

အပဲ စ၊ထိ၊်သိ၊်လိတ၊်လ၊ကီ၊်သူ၊လ့၊တီ၊ထိ၊်ကို့ဒ်တီ၊ ဖိ သ၊်ကို့ သရ၊်တဂ၊အသိ၊ဖဲ ထူ၀ါလူ၊်သ၀ စ၊ထိ၊်၁ဂ့၇၇နံ၊်

ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢခီကရဲးအခီဉ်ထံးကတၢ်တဘျီ(၁၉၈၉)နံ့ဉ်သရဉ်မှုဉ်ကပြၢ်ဒီးသရဉ်မှုဉ်သူလ့ၤ(လဲၤပူၤကွံဉ်)

တၤ၁၉၈၀နံ့ဉ်နၢ်လီၤ.ဖဲ၁၉၈၀နံ့ဉ်လီၤတတ်တၢ်ဒုးဆူဉ်ဝဒိဉ်မး ဖဲ မဲ၊်သဝီအယိ ထူ၀ါလူ၊်ဘဉ် တၢ်သုး ကဒါအီၤ ဆူတၢ် လိ၊် အ သီ တတီၤဒီးသူဉ်ထိဉ်သ၀ီအသီတဖျၢ်ဉ်လၢအမ့ၢ်ဖ့ၢ်ဘီလူ၊်ဒီးသူဉ် ထိဉ် ကၢ့စ့ၢ်ကီးတီၤခၢဉ်သးတီၤထိကွ်ဖဲနၢ်နၢ်လီၤ.အဟံဉ်ဖိယီဖိ သုး ကဒါကၢ့ၤအသးဖဲနၢ်ဒီးသိဉ်လိကဒီးတၢ်ဒီး အဟံဉ်ခိဉ် လၢ အ မ့ၢ်သရဉ်ရ်ဉ်ယးဟဲကဲထိဉ် လိ၊်ခၢဉ်သးတီၤထိကွ်ခိဉ်နၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်ကဒါကၢ့ၤ ကိ၊်သူလ့ၤပိ်ာ်မှုဉ်ကရၢ (ကညီပိတ် မှုဉ် က ရၢ) ဖဲ ၁၉၈၅နံ့ဉ်, လါအ့ဖ့ဉ်(၅) သီအဆၢကတိ၊် ဘဉ်တၢ်ယုထၢ ထိဉ်အီၤဒ် လိ၊်ခၢဉ်သး ကညီပိတ်မှုဉ်ကရၢ, ကရၢခိဉ်(၂) တဂၤ အသိးနၢ်လီၤ.ဖဲ၁၉၈၉–၁၉၉၃နံ့ဉ်တၢ်ယုထၢအသိတဘျီစ့ၢ်ကီး တၢ် ယုထၢကဒီးအီၤဒ် ကရၢခိဉ်(၂) ဒီး တၢ်ယုထၢသၢဘျီတဘျီ ဖဲ ၁၉၉၃–၁၉၉၅နံ့ဉ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ယုထၢကဒီးအီၤလၢ ကရၢခိဉ်(၂)ဒီး ဟံးမ့ဒါ၀ဲအံၤတၤ၁၉၉၅နံ့ဉ်မၤနၢ်ပျီလီၤကွံဉ်ဝဲဆုဒ့ဉ်ဒါအစုပူၤတ စုနၢ်လီၤ.

လၢတၢ်ကသုးထိထိဉ်ကွ်သရဉ်အတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်အ တီၤပတိ၊်အဂိ၊် အဟံဉ်ခိဉ် ပဒိဉ်ရ်ဉ်ယးဟဲ ဒုးအိဉ်ထိဉ်ဝဲ (KTTC – Kaw Thoo Lei Teacher Training College) ကိ၊်သူလ့ၤကွ်သ ရဉ် တၢ်သိဉ်လိခီလ့ဉ်ကွ် ဖဲဖ့ဘီလူ၊်သ၀ီနၢ်လီၤ. လၢတၢ်ကွဲး ကွ် သ ရ ဉ်တၢ်သိဉ်လိတၢ်နဲဉ်ကျဲနၢ် အ၀ဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ကွ်သရဉ် အ ကျါ တ ဂၤ လၢကွဲးစၢၤ၀ဲ ကွ်သရဉ်တၢ်သိဉ်လိအကျိၤအကျဲ ဒီးသိဉ်လိ စ့ၢ် ကီးတၢ်ဖဲကွ်အံၤနၢ်လီၤ. ဖဲ တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် (KTWG) အဆၢက တိ၊်အ ၀ဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးကရၢဖိလၢကရၢကရိဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်အကျါတ ဂၤ နၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်(KTWG) ဝံၤအလိ၊်ခံ အဟံဉ်ခိဉ် လၢ အမ့ၢ်ဖုပဒိဉ်ရ်ဉ်ယးဟဲ,သရဉ်ဝ့ကၢ့ဒီးအ၀ဲအနိ၊်ကစ၊်ဒဉ်ဝဲကွဲး ကဒါကၢ့ၤ၀ဲ (KTTC) ကွ်သရဉ်လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်ဒီး မၤဂ့ၤ ထိဉ် ကၢ့ၤ ၀ဲ လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်နၢ်လီၤ. သရဉ်မှုဉ်ကပြၢ်အံၤ အပ၊်အလိ၊် အလၢ လၢမ့ဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤအိဉ်ဒ်လဲဉ်ဒီး အပ၊် သံ၀ဲဒ် လဲဉ် ဒ် လဲဉ်အဂ့ၢ်တသ့ဉ်ညါထွဲ၀ဲဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်.ဖဲ၁၉၇၇နံ့ဉ်, လါမးရှုးအ ၀ဲ ဟဲ တ့ၤထူ၀ါလူ၊်သ၀ီ, တၢ်ဟ၊်ဆၢလိ၊်ကဝီၤပူၤတစုအ၀ဲ၊်ခွါ(ဆိုး ခံတခွါ)ပဒိဉ်သါအိဉ်လၢအမ့ၢ်ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်ကရၢခိဉ်(၂)ဖဲနၢ်အ ဆၢ ကတိ၊်တဂၤ ဟဲတဲ့ဘဉ်ကၢ့ၤအီၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ သ့ဉ်တ ဖဉ် နၢ် လီၤ. အ၀ဲသ့ဉ်ဒီတခွါခံဂၤအံၤ ဖဲအဖိသဉ်အဆၢကတိ၊် လိာ်ကွဲသ ကိး ဘဉ်တပူၤယီဘဉ်ဆဉ် တ့ၤအ၀ဲ၊ ပဒိဉ်စီၤသါအိဉ် တဂၤလဲၤ အိဉ် ကၢ့ၤကွ်လၢတၢ်လိ၊်အဂၤဒီး အ၀ဲသ့ဉ်တထံဉ် လိာ်ဘဉ် အသး လၢၤ ဘဉ်နၢ်လီၤ. တ့ၤအ၀ဲဟဲတ့ၤထူ၀ါလူ၊်ဒီး ပှၤစံးလၢအအိဉ်လၢ လိဉ် ကါအယိ ပဒိဉ်သါအိဉ်ဟဲဟးဆူအ၀ဲသ့ဉ်အအိဉ်, သံကွ၊် ဒ့း ထူ၄ုးထံးဒီးသ့ဉ်ညါဘဉ်ကၢ့ၤ၀ဲလၢ အ၀ဲသ့ဉ်မ့ၢ် ပှၤဒီတခွါသ့ဉ် တဖဉ်နၢ်လီၤ.ဖဲနၢ်ဖုကစ၊်ဒိဉ်စ့ၢ်ကီးကီး နၢ်ဟူလၢသရဉ်မှုဉ်က ပြၢ်ဉ် အိဉ်ဟဲတၢ်လိ၊်အယိ ကိးထံဉ်လိာ် သံကွ၊်သံ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ် တၢ် ကျိၤ သ့ဉ်တဖဉ်,တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ဲဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါ စ့ၢ်ကီး ၀ဲ လၢသရဉ်မှုဉ်ကပြၢ်အံၤမ့ၢ်၀ဲအ၀ဲအဖိဒ်ဉ်မှုဉ်နၢ်လီၤ.တချုးအ ဟဲထိဉ်ဆူ တၢ်ဟ၊်ဆၢအဟိဉ်ကဝီၤပူၤဘဉ်အဆၢကတိ၊် အမ့ၢ်ဂ၊် မၤလိာ်အီၤလၢ အဟဲမ့ၢ်တ့ၤကဘဉ်လူၤဆဲးကျိးကၢ့ၤဒီး အဖါတံ၊, အ၀ဲ၊်ခွါဒီး အ၀ဲထံဉ်လိာ်ဘဉ် အသး သ့ဉ်ညါ လိာ်ဘဉ် အသး အ ယိ မ့ၢ်တၢ်သးခုလၢအဂိ၊်ဒိဉ်မးနၢ်လီၤ.မ့ၢ်မိ၊်လၢထိ ဘိ ဒုဉ်တၢ် အိဉ် ဒီးဘါထုကဖဉ်လၢအဖိမှဉ်ဖိခွါဒီးဟံဉ်ဖိယီဖိသ့ဉ်တဖဉ်အ

အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအအဲ၁်တၢ်သူ၁်ဝ၁်သးဆၢဒီးဖဲအမ့ၢ်ဒံး ကျိသရ၁်အဆၢကတိၢ် သးဝ၁်တၢ်လၢခွါယၢ၁်ထီဘိယ၁်ယ၁်ဒီး အ ဝဲသးဝ၁်ဝဲအဲလ်ထိ၁်နှ၁်လီၤ. အဟံ၁်ခိ၁်ပဒိ၁်ရ္ဆ၁်ယးဟဲမ့ၢ် ပှၤလၢတီခိ၁်ရိ၁်မဲဝဲခွါယၢ၁်တၢ်သးဝ၁်ရိနှ၁်လီၤ.တၢ်အိ၁်ဖြ၁်တၢ် ဖံးတၢ်မၤလၢအလီၤဘ၁်အဝဲသ့၁်တမံၤလၢ်လၢ်နှ၁်မ့တမ့ၢ်လၢတၢ် ဆူးတၢ်ဆါမၤတံ၁်တ၁်အီၤဘ၁်နှ၁် ထီဘိဂ့်ကျဲးစးမၤလၢပဲ့ၤအမူ အဒါသ့၁်တဖ၁်နှ၁်လီၤ. လၢဟံ၁်လၢယီစ့ၢ်ကီး ကိးမ့ၢ်ဂီၤကိးမ့ၢ် ဟါတီခိ၁်ရိ၁်မဲဝဲဟံ၁်ဖိယီဖိတၢ်ဘူ၁်တၢ်တၢ်ဘါနှ၁်လီၤ.

သရ၁်မှ၁်ကပြ၁်သုးလီၢ်သုးကျဲဒီးက့ၤအိ၁်ဝဲဖဲကီၢ် ကျိ၁်တဲ၁်, မ့ၢ်ယူ၁်ကဝီၤ, မဲၢ်တိ၁်ကျိသဝီဖဲ ၂၀၀၅နံ၁်, လါမးရှး (၆) သီအနံၤဒီးဖဲ ၂၀၂၀နံ၁်လါမးရှး (၆) သီအဆၢကတိၢ် အသးသမူ ဟးထိ၁်ကွံ၁်ဝဲလၢ သးပှၢ်တၢ်ဆူး တၢ်ဆါအါ မံၤမၤတံ၁် တ၁် အီၤ အယိနှ၁်လီၤ. အဝဲဟ်လီၤတဲ၁်ကွံ၁်အဝၤသးဘိ, အဖိမှ၁် ဖိခွါ လ့ၢ်ဒိ၁် မ့ၢ်ဒိ၁်တဖ၁်ဒီး လံၤဖိလီၤဖိလီၤအဲ၁်လီၤကွံတဖ၁်ဒီးပှၤလၢ ဘ၁် ထွဲဘ၁်ယးဒီးအီၤတဖ၁်ခဲလၢ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တအိ၁်လၢၤလၢ ဟီ၁် ခိ၁်တဘ့၁်အံၤ, မ့ၢ်တဘ၁်ထွဲဘ၁်ယးလၢၤဒီး တၢ်ကရၢ ကရိ တၢ် ဖံးတၢ်မၤ, တၢ်အိ၁်ဖြ၁်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး ထံကီၢ်တၢ် ဖံးတၢ်မၤ တ ဖ၁် ဘ၁်ဆ၁်ဖဲအအိ၁်မူအဆၢကတိၢ်တၢ်မၤဂ့ၤလၢမၤတ့ၢ်ဝဲတဖ၁် အိ၁်တ့ၢ်ဝဲအါမးနှ၁်လီၤ.မ့ၢ်ပိ၁်မှ၁်တဂၤလၢအကဲဘျုးတ့ၢ်ဝဲဒီးဂ့ၤ ဝဲလၢဟံ၁်ဖိယီဖိအဂိၢ်, ထံကီၢ်ပှၤကလ့၁်အဂိၢ် ဒီးအဒိ၁်အအါ လၢယွၤအဘီအမ့ၢ်အဂိၢ်နှ၁်လီၤ.

သရ၁်မှ၁်ကပြ၁်ဒီးပှၤမၤသကိုးတၢ်တဖ၁်ဖဲကီၢ်သူလ့ၤတီၤထီကျိ(၁၉၈၀)နံ၁်

စ့၁်–ထွဲ–သရ၁်ဟ့ဖိ,သရ၁်အါသၢ၁်,သရ၁်ဝ့ကှး,သရ၁်ဝီလ်ထၢ၁်,သရ၁်ယွၤဘီ,သရ၁်ဒ္ဓ၁်သိ,ပဒိ၁်ရ္ဆ၁်ယးဟဲ
စ့၁်–ထွဲ–သရ၁်မှ၁်စတဲလ့ၤ,သရ၁်မှ၁်စံးဖိရၤ,သရ၁်မှ၁်အဲ၁်ဝါ,သရ၁်မှ၁်ဖီရဲ၁်,သရ၁်မှ၁်ကပြ၁်,သရ၁်မှ၁်လူဝံးစ်, သရ၁်မှ၁်မဲကံၢ်,သရ၁်မှ၁်စ့စ့

****

နံၤကမ့ဲ တၢ်ဟဲအ၁ိ၁်လၢနှလီၢ်ခံ

မ့ၢ်ဂၢ်လၢသုးက့(၂)တဂၤဒီဒိ၁်လိ၁်သးဒီးမ့ၢ်ဂၢ်လၢသုးက့(၆)ခံဂၤနှ၁်လီၤ.တဘျီမ့ၢ်ဂၢ်လၢသုးက့(၆)တဂၤလဲၤဟးအိ၁်သကိုးအဒိ၁်မှ၁် သုးက့(၂)လၢဘ၁်ကီဘ၁်ခဲဒဲကဝီၤတဖျ၁်အပူၤဒီးတဘျီဖဲအအိ၁်သကိုးမ့ၤလၢမ့ၢ်နၤအဆၢကတိၢ်နှ၁်,

မ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၂)–တၢ်ဟဲအ၁ိ၁်လၢနလီၢ်ခံဒဲၢ်

မ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၆)ကွၢ်တရုံးကဒ်ကဒါတၢ်တထံ၁်တၢ်နီတမံၤအယိအ၁ိ၁်ကဒီးမ့ၤနှ၁်လီၤ.မ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၂)တဲကဒီးအီၤ "အနှ၁်ဒဲၢ်,တၢ်ဟဲ အ၁ိ၁်လၢနလီၢ်ခံနှ၁်"

မ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၆)ကိုးပသူစံ၁်ကဟ်ကွံ၁်တၢ်အ၁ိ၁်တၢ်အီလီၤ."ဖဲလဲ၁်တၢ်ဟဲ,ယတထံ၁်ပှၤနီတဂၤမၤ,နမဲ၁်ထံ၁်တၢ်ကလၤတခီ၈ါ."တဲ ဆၢအဒိ၁်မှ၁်လၢတၢ်သူ၁်ပျုၤသးဖုးဒီးတၢ်သးထိ၁်ဘ၁်စ့ၢ်ကိုးအီၤအပူၤနှ၁်လီၤ.

မ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၂)နံၤမးဝဲလီၤကၢ်လီၤကုၤဖဲမ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၆)အီပီဘ၁်အသးနှ၁်လီၤ.နိ$^{\text{ၢ}}$ၢ်နိ$^{\text{ၢ}}$ၢ်တၢ်လၢမ့ၢ်ဂၢ်သုးက့(၂)အဲ၁်ဒီးတဲ "တၢ်ဟဲအ၁ိ၁် လၢနလီၢ်ခံ"နှ၁်မ့ၢ်ဝဲ "မိ$^{\text{ၢ}}$ၢ်ဟဲသ၁်(မိ$^{\text{ၢ}}$ၢ်ဂ$^{\text{ၢ}}$ၢ်သ၁်)အ၁ိ၁်လၢနလီၢ်ခံ"နှ၁်လီၤ.

****

တၢ်စံးဘျုးစံးဖျၢ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၢ်ညါလီၤဆီ

စံးဘျုးဘၢ်ပှၢ်ကွဲးလံၢ်ဖိ(ထိၢ်ဒံးဘိကစၢ်)ကိးဂၤလၢ သူၢ်အိၢ်သးအိၢ်ဘၢ်ကညီပိၢ်မှၢ်ကရၢ ဒီးဆှၢ ဃီၤဘၢ်အတၢ် ကွဲးသ့ၢ်တဖၢ်လၢ မဲးကစံအဂီၢ် ထိဘိအဃိ နှၢ်လီၤပအိၢ်ဒီးတၢ် ဒုးသ့ၢ်ညါလီၤဆီ တခါလၢ ကညီပိၢ်မှၢ်ကရၢ မဲးကစံလၢ ကဟးထိၢ်လၢ ခံသ့ၢ်တဖၢ်အဂီၢ် တၢ် ကွဲးလၢ အဘၢ်တၢ် ဃုထၢ ဒီးထၢ နှၢ်လီၤအီၤလၢ မဲးကစံအပူၤသ့ၢ်တဖၢ်ကအိၢ်ဒီးတၢ် သးအိၢ်အတၢ် ဟ့ၢ်ကနၢၤလၢ အပတီၢ် ဒီးအ ပတီၢ် ဒၢ်ဝဲစုၢ်စုၢ်နှၢ်လီၤ.

တၢ် ကွဲးလၢ စုနှၢ်အစ့ၤကတၢၢ် ကမ့ၢ် ဝဲ(၄)ကဘျုံးပၤဒီးမ့မ့ၢ် ပှၤဒိ ဝဲလၢ စဲးတခီအစ့ၤကတၢၢ် ကဘၢ်မ့ၢ် ဝဲ(၃)ကဘျုံးပၤနှၢ်လီၤ.တၢ် ကွဲးလၢ တၢ် ဆှၢ ထိၢ်အီၤတဖၢ်ကဘၢ်ဟ်ဃုၢ်ဒီး(နီၢ် ကစၢ် မံၤ,ထိၢ်ဒံး ဘိမံၤ,အိၢ်ဆိုးလီၢ် ကျဲလီၤတံၢ်,လီတဲစိနီၢ်ဂံၢ် မ့ၢ် အိၢ်)ဒ်သိုးအလီၢ် မ့ၢ် အိၢ်လၢ တၢ် ကဆဲးကျိုးအဂီၢ် ဒီးတၢ် ဆဲးကျိုးကသ့ဝဲနှၢ်လီၤ.တၢ် ကွဲးလၢ မဲးကစံလၢ ခံတဘ့ၢ်အဂီၢ် မ့ၢ် သ့ပအဲၢ်ဒိုးလၢ နကကွဲး "မၤထူ ရၤ" တဂၤဂၤအဂ့ၢ် နှၢ်လီၤ.ပလီၢ် နသးလၢ တၢ် ကွဲးသ့ၢ်တဖၢ်တဘၢ်မ့ၢ် တၢ် ကွဲး လၢ အထိ ဒါပိၢ်မှၢ် ခွဲးယၢ်, ဖိ သၢ်ခွဲးယၢ်ဒီး ကလုၢ်ဂ့ၢ် ဝိ ဒီးတၢ် ဘူၢ်တၢ် ဘါဘၢ်.

လၢတၢ်ဆဲးကျိုး
ကညီပိၢ်မှၢ်ကရၢမဲးကစံအဂီၢ်

(လီၢ်ခၢၢ်သးဝဲၤခၢး)

P.O.Box 19
Mae Sariang
Mae Hong Son Province
58110
Thailand
E-mail : kwocentral@gmail.com
: kwomagazine@gmail.com

(လီၢ်ခၢၢ်သးဝဲၤလီၢ်အခ့(၁))

P.O. Box 53
Mae Sot
Tak Province
63110
Thailand
Mobile Phone : 0852687542
Email : kwomaesot@gmail.com

www.karenwomen.org